RERUM BRITANNICARUM MEDII ÆVI SCRIPTORES,

OR

CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING

THE MIDDLE AGES.

THE CHRONICLES AND MEMORIALS

OF

GREAT BRITAIN AND IRELAND

DURING THE MIDDLE AGES.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

On the 26th of January 1857, the Master of the Rolls submitted to the Treasury a proposal for the publication of materials for the History of this Country from the Invasion of the Romans to the Reign of Henry VIII.

The Master of the Rolls suggested that these materials should be selected for publication under competent editors without reference to periodical or chronological arrangement, without mutilation or abridgment, preference being given, in the first instance, to such materials as were most scarce and valuable.

He proposed that each chronicle or historical document to be edited should be treated in the same way as if the editor were engaged on an Editio Princeps; and for this purpose the most correct text should be formed from an accurate collation of the best MSS.

To render the work more generally useful, the Master of the Rolls suggested that the editor should give an account of the MSS. employed by him, of their age and their peculiarities; that he should add to the work a brief account of the life and times of the author, and any remarks necessary to explain the chronology; but no other note or comment was to be allowed, except what might be necessary to establish the correctness of the text.

The works to be published in octavo, separately, as they were finished; the whole responsibility of the task resting upon the editors, who were to be chosen by the Master of the Rolls with the sanction of the Treasury.

The Lords of Her Majesty's Treasury, after a careful consideration of the subject, expressed their opinion in a Treasury Minute, dated February 9, 1857, that the plan recommended by the Master of the Rolls "was well calculated for the accomplishment of this important national object, in an effectual and satisfactory manner, within a reasonable time, and provided proper attention be paid to economy, in making the detailed arrangements, without unnecessary expense."

They expressed their approbation of the proposal that each chronicle and historical document should be edited in such a manner as to represent with all possible correctness the text of each writer, derived from a collation of the best MSS., and that no notes should be added, except such as were illustrative of the various readings. They suggested, however, that the preface to each work should contain, in addition to the particulars proposed by the Master of the Rolls, a biographical account of the author, so far as authentic materials existed for that purpose, and an estimate of his historical credibility and value.

Rolls House,
December 1857.

ROYAL AND OTHER HISTORICAL LETTERS

ILLUSTRATIVE OF THE

REIGN OF HENRY III.

FROM THE ORIGINALS IN THE PUBLIC RÉCORD OFFICE.

SELECTED AND EDITED

BY

THE REV. WALTER WADDINGTON SHIRLEY, D.D.,
REGIUS PROFESSOR OF ECCLESIASTICAL HISTORY,
AND CANON OF CHRIST CHURCH, OXFORD.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF THE LORDS COMMISSIONERS OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

VOL. II.

1236—1272.

LONDON:
LONGMANS, GREEN, READER, AND DYER.

1866.

1871, July 1.
Minot Fund.

Printed by
Eyre and Spottiswoode, Her Majesty's Printers.
For Her Majesty's Stationery Office.

CONTENTS.

PREFACE.

PREFACE.

THE present volume of letters differs from its predecessor in one or two respects. It was found, when the period of the barons' wars came to be examined in detail, that to carry out in full the plan of the first volume was impracticable. To have printed from the Close and Patent Rolls every unpublished letter of interest which bore on the events referred to in the Royal Letters would have extended the work altogether beyond the limits contemplated. Moreover, it would not have been, when done, a really complete work, for many entries on the Rolls, which are not properly letters, are not less important, nor less deserving of publication. This is especially true of the Patent Roll of 49 Hen. III. To have made any adequate extracts from this roll alone would have occupied more than fifty pages; and after all, the extracts would only have left the feeling that the roll should be printed in full. It has, therefore, been left untouched, and, generally, throughout the period of the actual war of the barons the extracts have been made with a very scanty hand, compared with the materials available. They must evidently be dealt with at some time on a scale altogether larger than the plan of this work allows. The collection of bulls which appeared in the Appendix to the first volume has been discontinued. It has been considered irrelevant and uninteresting, and has therefore been withdrawn to give room for a larger selection of letters.

Historically, the present volume needs but little preface. The period to which it relates is far better known to the majority of historical students than that embraced by the first volume of the work, and is marked by more salient and interesting events. The letters are not likely, therefore, to be unintelligible to the generality of readers, as many of those in the first volume might have been, from the confused intricacy of intrigue, and the obscure political changes to which they so frequently relate. There is, however, one short portion of the history of which this is hardly true. Nothing in the whole reign of Henry III. is more obscure, nothing, certainly, more unintelligible, without the light which is thrown on them by the present letters, than the position of the baronial party from the spring of the year 1261, until the death of the earl of Gloucester in July 1262 left Simon de Montfort without a rival in their ranks.

At the great council which met at Oxford on the 11th of June 1258 had been passed the enactments so well known under the name of the Provisions of Oxford. The chief objects which were sought to be obtained by those Provisions were, 1st, the exclusion of aliens from the command of the royal castles or of the fortified ports. The security of the country against invaders was a plain and sufficient ground for the demand; but the more real fear was, beyond a doubt, the introduction of foreign mercenaries. 2ndly, a control over the administration of justice, and what was then a branch of that administration, the assessment and collection of the revenue, by the appointment of the chief justiciar in Parliament, and by the substitution of officers, chosen by the several counties, and sometimes called conservators of the peace, for the sheriffs named by the crown.

As a temporary measure, with a view to setting the new machinery in motion, to the redress of grievances and the general purification of the administration, a

council of twenty-four was appointed, after the pattern of the guardians of the Great Charter, to whom very exceptional powers were granted, amounting almost, it would appear, to those of a commission of regency.

Their task was not an easy one. Popular impatience expected an immediate redress of all the defects as well as of the corruptions of the government; and we find that it was necessary to remind people that evils of long standing are not to be corrected in an hour; and again, as late as November 1259, some seventeen months after the appointment of the council, fresh assurances had to be given that commissioners were really coming round for a general redress of grievances.[1] It is plain also that the barons were divided by a sufficiently clear line into a moderate and an advanced party. The moderate, who looked to Gilbert Clare, earl of Gloucester, as their leader, had probably obtained what they most cared for, when they saw the king's half brothers and the rest of the alien harpies summarily expelled the realm; for the constitutional changes which were embraced by the long foresight and more popular statesmanship of Montfort they had no care, and perhaps even some mistrust. What with the inherent difficulties of the position, what with a divergence of political views, showing itself more clearly with every fresh step, and what with a personal disagreement between the two baronial leaders,[2] it would seem that the results of the movement fell far short of the expectations which it had raised. The declining popularity of the barons became

---

[1] See below, pp. 130, 141.

[2] In 1259 Montfort withdrew from the council and retired to France. In Rymer (I. p. 405, N.E.) there is a remarkable letter from Henry to Louis IX., in which he speaks both of attempts of his half brothers to assemble an army in Poitou, and land in England "contra voluntatem "nostram," and of the "dextrarii" which the earl of Leicester had been endeavouring to import. It is evident that at the date of this letter, April 28, 1260, the king is entirely in the hands of Gloucester's party.

at length so evident that the king, strengthened, by the way, by foreign mercenaries,[1] was emboldened to act on the aggressive against them. It was characteristic of a man at once false and devout, that though he never kept a promise, he would not openly disavow the Provisions to which he had sworn, without procuring a papal absolution from his oath. Rumours, however, of sinister designs prevented his attempt, and in March 1261 he was obliged to order the sheriffs to contradict the report that he was about to impose "unaccustomed tallages and "undue customs, to the exciting of discords" between him and his subjects.

At this very time negociations were going on between the king and S. de Montfort for the adjustment of their differences by the arbitration of the queen of France and Pierre le Chambellan. Through the months of March and April letters are continually passing upon the subject. On the 9th of May the king of the Romans writes to his brother, whose character he knew too well, "If "we are to come to the *dictum* between you and the "earl of Leicester, we would have you know that our "advice would be that, when the *dictum* has been pro-"nounced, you should by all means observe it scrupu-"lously." Of the *dictum* we hear no more, but on the 18th of May there is a proclamation for excluding the foreigners whom Simon de Montfort, earl of Leicester, is endeavouring to bring in. The negociation has evidently come to an abrupt termination. Meantime the papal bull, so much longed for, has been obtained. It is dated Viterbo, the 7th of May, and not only absolves the king and the barons from their oaths, but orders the archbishop of Canterbury to place their lands under an interdict if they do not acquiesce and abandon the Provisions of Oxford. It is probable enough that the barons may

---

[1] Rym., I. p. 409.

have scarcely thought it consistent or honourable in the king to petition the court of Rome for such a bull while he was engaged in direct treaty with themselves. Certain it is that the papal bull did not strengthen his position. Even Prince Edward and Henry of Almaine, the eldest son of the king of the Romans, declared that they should observe the Oxford oath, and the attitude of the national church was, as might have been anticipated, in striking contrast to that of Rome. At the very time when the bull was on its way to England, the English bishops were assembling, and issuing their excommunications against those who presumed to disobey the Provisions of Oxford. It shows, certainly, a very real anxiety for peace, that after this failure there should have been another attempt on arbitration as soon as the month of July. Some of the documents referring to it are printed in Rymer, some in the present volume. Several arbitrators were proposed, and finally it was agreed to abide by the decision of the queen of France. The result does not appear; but in August the king, acting under the papal bull, and depending, it would seem, upon his foreign mercenaries,[1] expelled the sheriffs or conservators elected by the counties under the authority of the Provisions of Oxford, and substituted sheriffs of his own appointment. At the same time he called on the governors of castles, who held them under the authority of the twenty-four barons, to surrender them; with what general success we are not able to say.[2] To this move the barons replied by a bold and memorable measure. They summoned three knights from every county in England to meet them at St. Alban's on the

[1] Rymer, I. p. 409. Somewhat later he seems to have received additional troops. See below, p. 193.

[2] Rymer, I. pp. 408, 409. Only one such order is preserved, in the form of a letter from archbishop Boniface, to which obedience was refused; but it can hardly be doubted that the letter was a circular.

21st of September.[1] The summons issued in the joint names of the earls of Leicester and Gloucester, and of Walter Cantilupe, bishop of Worcester, names which show that the whole baronial party was once more re-united. The king issued a counter-summons, ordering the knights to come to him at Windsor, instead of to the barons at St. Alban's.

It seems probable that he was not obeyed, for on the 18th of October we find another royal proclamation[2] against certain persons who had presumed to remove from their offices the sheriffs and bailiffs appointed by the crown. On the 23rd we hear more of foreign mercenaries, and everything might seem to portend an immediate appeal to arms. But in fact the decisive move of the barons seems to have had the effect of bringing the king to a juster sense of his position. For the endless attempts at arbitration,—the only possible expedient where the demands of both parties are too high to allow of their meeting,—there was substituted apparently a direct negociation; it was agreed, as to the main point now at issue, that the counties should present to the king four persons, out of whom he should choose the sheriff; the commission of the twenty-four was brought, it would seem, to an end, and an ample amnesty proclaimed.[3]

Yet before two months had expired we find another arbitration going forward upon the same interminable question of the sheriff. The king was to name three persons and the barons three; if they could not agree, the king of the Romans was to decide. As might have been expected, the six commissioners were divided three and three, and Richard pronounced in favour of the absolute freedom of the crown to appoint the sheriffs at pleasure.

[1] Below, p. 179.
[2] Below, p. 192.
[3] Below, p. 198.

For the next three months we hear of nothing but of agents busy at the court of Rome to procure for the king a release from all his obligations more absolute than any yet granted. In this field the success of the king was complete. At an earlier date we read of proctors and counter-proctors, both armed with a seemingly equal authority, but uttering language the most opposite; we hear of many enemies in the papal court, and the prejudices of the pope himself; but now, after great difficulties, the royal proctor reports that he has obtained a bull revoking in the most absolute manner every act and deed of the baronial council of twenty-four.

On the 2nd of May 1262 the papal absolution was proclaimed by the royal letters patent.[1] On the 11th of May we hear of a fresh arbitration between the earl of Gloucester and the king.[2] This time the name of Montfort is significantly absent. He had withdrawn disheartened to the continent, declaring that whatever it might be to others, the oath of Oxford was binding still to him.

In the month of July, Gloucester died; and with him well nigh expired the hopeless series of arbitrations which complicate so strangely the history of the preceding fifteen months. Montfort, who, by his death, succeeded to the sole leadership of the party, was not disposed to renew them, unless he could have some reasonable hope of their leading to a lasting peace.

[1] The dates, as usual, are not free from difficulty. The bull of Urban, as given by Rymer, p. 416, and on which the proclamation is evidently founded, is dated Feb. 25. The proclamation itself is dated May 2; the letter of Roger Lovel, announcing that he had been successful in obtaining such a bull, but had not been able to send it as yet, is dated May 14; and on May 26 we have a letter from Henry to him, commissioning him to forbid any of his subjects from attempting aught against him in the Roman court. It is clear that the ingenuity of the baronial party had been able to discover some flaw in the earlier bull.

[2] Rymer, I. p. 420.

One more despairing effort he seems to have made in the following February, again under the arbitration of the queen of France; but a valuable letter written at that time[1] explains the secret spring of the endless negociations, and the equally endless failures. The king himself was personally anxious for peace, but he was surrounded and controlled by men of very different aims. They could not refuse to treat, but they could effectually hinder the success of every treaty in turn. To this Montfort would not submit; the result was an appeal to arms; and when in the summer of 1263 he accepted a fresh arbitration, he was master of the city of London.

The mere mention of the barons' war suggests the question, What light is thrown by the letters contained in these volumes on the origin of the representative system in England? In the way of direct narrative there is less, perhaps, than might have been expected; but there is much that shows in what manner the machinery of government was conducted, what were its natural defects, what the difficulties which made a House of Commons necessary, and what the precedents which prepared the way for its formation. It may not be inconvenient to the reader to have before him a few short notes upon a subject confessedly so difficult and obscure.

From the time, probably, of the Conqueror, the great council of the nation consisted of all those who held in chief of the crown. As early as the reign of Henry I., however, a distinction is found to have arisen between the greater barons, who received a separate summons by name, and the lesser, who received only a general summons addressed to them through the sheriff, and published most probably in the county court. The sixteenth clause of the Great Charter, which provides

[1] Below, p. 243.

for the maintenance of this privilege, is evidence that it had been infringed; and the same document, in giving us the first distinct intimation of the privilege of the earls and barons to be tried only by their peers, shows that the lesser barons—no longer called by that name—had fallen into the background, and were already, probably, ceasing to attend, unless in cases when personal business, or some altogether exceptional circumstance, drew them to the court.

This would, perhaps, in itself have occasioned no embarrassment; the rule that the absent members of an order were bound by the consent of those who were present, and the fewer, or less important, by that of the principal members of the body, were both sufficiently established; and the crown would have been justified in assuming, for all constitutional purposes, that the voice of the greater barons conveyed the assent of the tenants in chief. But a great change had, since the accession ofthe house of Plantagenet, been passing upon English society. A variety of causes,—among others, the breaking down of the old official earldoms, and the rise of the royal courts,—had contributed to diminish very much the importance of the distinction between tenants in chief and tenants of the second order. The broad line of political and social distinction is no longer drawn between the lesser barons and the mesne freeholder, who was not uncommonly of a gentle or even knightly house, but between the freeholder and the base tenant, who finds no place in the county court. The lesser barons, in short, have become fused with a class of whom it was impossible to say that the greater barons had any right to speak on their behalf. Thus at the very time when the personal attendance of the lesser tenants in chief was falling into disuse, a class was consolidating itself, consisting of men, individually not of the highest rank, but collectively of great importance. There was a vacancy in the council; there was a body outside the council whose voice had a growing claim to

be heard, but which was evidently too numerous to be admitted in a body to the council.

It might seem to us at first sight so obvious to resort in such a case to a system of representation, that it requires some reflection to see that anything else was possible, and some little knowledge of general history to remind us how difficult it is for a new political idea to take thorough root in society.

For this reason it is of great interest to note every mode of obtaining either a consent to taxation or an expression of political opinion, in the widest sense of the word, which is on the one hand not properly representative, or on the other indicates an approach to a complete electoral system. Of this last the three great criteria are—1. Free election. 2. Assemblage of representatives. 3. Adequate powers when assembled. Wherever these three are wanting, it may be considered that there is properly speaking no representative system.

Judged by this criterion, it was not a representation when the greater barons were presumed to speak the sense of the less. It was not representation when at a later date, and in part certainly to avoid the necessity for a real House of Commons, the crown summoned to the great council the new order of barons by writ, of men noble, that is, not by tenure of land, but by personal service to the crown. It was not representation, again, when the sheriffs were ordered, in 1231, to send six of the richest Jews from each town in which there was a Jews' quarter, in order to confer with the king upon their arrears of tallage. It is not representation, but a mode of political action in distinct opposition to it, when the lower clergy are told, as in 1270, by a circular letter, that it is impossible to summon a Parliament; but that it is hoped that they will, nevertheless, grant an aid, as the bishops and abbots have already done.[1]

---

[1] Below, p. 336.

A more remarkable case is contained in a letter of Geoffrey Neville, who, in 1220, acting, it would seem, as sheriff, had demanded a tallage of the freemen of Yorkshire. He says that he had summoned the earls, barons, and the freemen concerned. The only persons who are named as having actually come are the seneschals and bailiffs of "the aforesaid magnates." They objected on the ground that their lords, like those of the rest of England, ought to have been asked either *viva voce* by the king, or by his own letters. They, therefore, demanded an adjournment to the next county day, in order that meantime they might consult their lords.[1]

Here there is clearly no representation; but there is much that is remarkable, and, indeed, perplexing. The principle, so important in itself, and so positively laid down in the Great Charter, that no tallage should be levied without the assent of the "commune consilium " regni," is abandoned without a word of protest: the barons would have been perfectly satisfied if each of them had received a royal letter of request; but they resented the collective summons which placed them upon the level of the other freemen. On the other hand, so far as we can see, the lesser freemen, though summoned, take no part in the transaction, and do not seem to have expected that they should be seriously consulted.

A few cases mentioned in the Royal Letters are so doubtful, that it is hard to know whether to consider them as instances of representation or not. For instance, in Oct. 1222, we find[2] six Scotch and six English knights chosen by their respective nations to perambulate and fix the border. Again, in 1229,[3] the inhabitants of a part of the Welsh border claimed an immunity from tallage. The sheriff who had assessed it upon them is ordered to send twelve "de discretioribus

[1] Vol. I. p. 151.
[2] Vol. I. p. 186.
[3] Vol. I. p. 349.

"et legalioribus hominibus ex ipsis Walensibus," to state their case before the king himself. In this last case, at least, there is a fair presumption that the appellants were to choose their own spokesmen, and not the sheriff against whose taxation they appealed. In a later case, at least, belonging to the same class, that, namely, of the complaints of the Gascons against S. de Montfort in the year 1252, it is clear that the deputies of the towns who came to England to lay the accusations before the king were chosen by an actual election. And, in another instance, as early as the year 1226, the sheriffs of some counties in which disputes had arisen about some clauses of the charter, were ordered to bring with them into the royal presence at Lincoln four knights, chosen by the knights and good men of the county, in order to set forth their grievances.[1] Here we have not only election, but an approach to an elective assembly.

Instances like these are not without their value as showing in what various ways the minds of Englishmen would be familiarized with the uses of representation. But the main source from which our system of government has been, in fact, derived, remains yet to be mentioned.

In the natural course of all constitutional history the judicial precedes the legislative. It is in our courts of law, therefore, that we ought to expect to find, and that we do in fact find, the first application of those principles which are afterwards extended to the assemblies of our national council.

The most remarkable of English courts was the old county court. Encroached upon and weakened by private and exceptional jurisdictions under the later Saxon kings, and after the Norman Conquest by the baronial courts, it had since the days of Henry II. sprung

[1] Rot. Claus. 10 Hen. III. m. 13 *d.* First App. to Report on the Dignity of a Peer, p. 4.

into new life. The way was made easy, by paying a fine, for removing any cause from the baronial to the county court, into which the justices in eyre introduced by degrees a simpler and more equitable procedure, and in which, before long, the barbarous ordeal and combat were made to give way to the newly-invented trial by jury.

It need hardly be observed that trial by jury is in some sense a representative institution; and that for this reason it is often called trial by the country. But the functions of the county court were not confined to what would now be considered the work of a court of law. Even the collection of the royal revenue took a judicial form. The Great Charter here, as in other cases, only prescribes regularity and precision in carrying out what was, at least in theory, the normal practice of the day. It says, "Recognitions of novel disseisin, of morte "d'ancestre, and of darrein presentment shall not be "taken, except in the several counties, and in this "manner:—We, or if we are without the realm, our "chief justiciar, will send two justices through every "county four times in the year, who with four knights "of every county, elected by the county, shall take the "aforesaid assizes in the county, on the county day, and "in the county court."

Here then we have four knights of the shire elected by the shire, and discharging regular duties on its behalf. In the ninth year of Henry III., the year in which the Great Charter was recast into the form which it still retains on the statute book, the duties of the four knights received a remarkable extension. It was expressly ordered that the subsidies granted in parliament should be assessed by knights chosen freely in the county court, in conjunction with the royal justices; that is, that the subsidies should be placed on the precise footing of the assize of novel disseisin. The arrangement was not repeated; but it indicates, thus early,

how easy the transition may be from judicial to political functions. The election of four knights, then, to represent their county was early in the thirteenth century, and probably a good deal earlier, a familiar and ordinary practice. And the very county court in which these knights were elected was itself at least, in part, a representative assembly. A writ addressed in the year 1231 to the sheriff of York[1] describes more fully than usual the constitution of the county court as it existed at that time. He is bidden to summon all the archbishops, bishops, abbots, priors, earls, barons, knights, and all the freeholders within his jurisdiction; and from every town (*villa*) four law-worthy men, and the headsman; and from every borough throughout his jurisdiction twelve law-worthy burgesses, "and all others who are "wont and ought to come before our justices in eyre."

Thus the practice of electing representatives had taken root in England. To assemble them was the next great step. We shall do well to note carefully the precise object and circumstances of the first meetings of a representative assembly in England. The earliest by many years consisted of four discreet knights from every county, who were summoned to meet king John at Oxford on the 13th of December 1213, "ad loquendum nobiscum "de negociis regni nostri."[2] This was exactly a week after the clergy had met the king to obtain from him an assessment of the compensation due to them for the almost incalculable losses suffered by the church during the six years of the interdict. It is clear that the extraordinary meeting of the knights in the following week was connected with the extraordinary payments which they might be called upon to bear. The object then of the summons was twofold: to induce the clergy to moderate their demands under fear of a storm of lay

---

[1] Vol. I. p. 395.

[2] It is a moot point whether the four knights were to be elected or sent by the sheriff.

indignation, or of stubborn lay resistance; and to induce the laity themselves to bear with greater patience the weight of an unprecedented burden. It would seem from the silence of the chroniclers that the meeting never took place. The mere summons, we may presume, produced the desired effect.

Upwards of forty years elapsed, so far as we learn, before the experiment of assembling representatives from every county was repeated. Henry, writing from Gascony in the year 1254, in more than his ordinary poverty, and expecting an invasion of the province by the king of Castile, asked his subjects for an aid. The answer was remarkable.[1] The higher clergy were willing to give, but would not engage for the lower clergy without their own consent being asked; the earls and barons would sail in person; but the rest of the laity, it was expected, would not give without a confirmation of the charters. Here, again, it is clear that the object in view was simply to obtain money, not to ask the advice of the knights upon any matters of state; but it is also clear that the inevitable connexion between self-taxation and political privilege was beginning to make itself felt; and the laity are able to insist on a confirmation of the charters in return for money granted.

The two next precedents are altogether irregular in their character, but are yet extremely noticeable, as marking the transition of the knight of the shire from the purely monetary to the political representative of his county.

The first is the memorable summons, to which reference has been already made, of three knights from each county to meet the leaders of the barons at St. Alban's on the 21st of September 1261, followed by a counter-summons from the king, ordering the same knights to come to him

[1] See p. 101.

at Windsor. Exceptional as the summons is, and uncertain as it is whether the royal summons at least received any measure of obedience, it is yet valuable as the first instance in which representatives of the counties were called together for a purely political purpose.

The next instances are the two parliaments which were held in June 1264 and January 1265, while the king was a prisoner in the hands of S. de Montfort. To the first four knights from each county were summoned, to the second two knights from each county, with representatives from the Cinque Ports, and from every city and borough in England. It admits of no doubt that the primary object of assembling these representatives was not financial, but political.

After these revolutionary precedents there is again a long blank of twenty-five years, till the year 1290, the eighteenth of Edward I. That year divides the reign of Edward into two parts, singularly distinct from each other. To the first belongs his great course of legislation, beginning with the first and ending with the third of those statutes which, after parliaments have sat for centuries at St. Stephen's, are still known, with proud preeminence, as the statutes of Westminster. The courts of law, the administration of the revenue, the whole machinery of government was revised; and the conquest of North Wales, which belongs to these years, appears hardly more than a by-plot to the story, so entirely is the first place occupied by measures of internal reform. From the year 1290 the picture is entirely reversed. Legislation ceases abruptly, and the full page of history is crowded with the affairs of France and Scotland. It is precisely at this moment of transition from the even course of legislation to foreign politics and war, that the House of Commons first appears in a true constitutional sense as a recognized estate of the realm. Edward could legislate without the Commons, but he could not without them maintain a great foreign policy. It was not the

counsel of the Commons which he asked, but their support, pecuniary and moral, to the aggressive action of the crown.

Beyond this point it is beside our purpose to go. Enough, perhaps, has been said to show in what the interest consists of the various modes of collecting opinions, or of obtaining assent to taxes, which during the reigns of John and Henry III. preluded to the House of Commons. That it sprang from the county court; that moral support, full as much as pecuniary aid, was the motive for the first irregular assemblies of county knights and of burgesses; that, finally, there was in no proper sense a House of Commons before the eighteenth year of Edward I., are points which seem to stand out as landmarks from amidst the doubt and confusion which hangs over minor points. Yet we need not, in referring the Commons to the county court as an origin, exclude the influence of other kindred institutions. It cannot escape remark that the first meeting of the States General of France is divided only by twelve years from that of the first House of Commons. It is less obvious to observe that Simon de Montfort, whose influence is probably to be seen in every one of the representative assemblies of the reign of Henry III., was familiar in his early days with the government of the kingdom of Arragon, where the representatives of the fortified towns had even then become an important power in the state. But the presence of such influences, however fully admitted, does not make it the less true that it is from an English root that the House of Commons sprung, and that root no other than the English county court.

To some readers, probably, no letters in these volumes will be of more interest than the correspondence of the English proctors at the court of Rome. Those letters are, probably, among the very earliest extant examples of diplomatic despatches. Rome, indeed, was the cradle of all modern diplomacy. Even where the relations between

two crowns were so intimate as those between the early Plantagenets and the crown of France, their business was conducted, somehow, by means of occasional envoys; but at the court of Rome there were regular English proctors; and there were Roman advocates, and even, it would seem, cardinals, openly receiving the pay and promoting the interests of the English crown. From their letters we obtain an insight into the position of parties, and into the political intrigues of the day, which we certainly obtain from no other source. We find, to our surprise, the worthless Faukes de Breautè becoming for a moment the pivot upon which the politics of Europe are turning: we find it considered indispensable to explain at the papal court the reasons which had induced the king to marry his sister to the Earl Marshal: we find, eight years after Henry's accession, a powerful French party, threatening the invasion of England, intriguing against Henry at Rome, and regretting the unmolested passage of the English proctors through France.

At a later date[1] we have the archbishop of Bordeaux endeavouring, by papal letters secretly obtained, to embarrass the English government in Gascony. The temper of the pope and the various cardinals, the activity of diplomatic opposition, are all brought before us. Later still,[2] we have an interesting account of the election of Urban IV. and of the first impressions formed by the proctors of the new pope; the curious counter plots of the two sets of proctors, the one boasting the personal authority of Henry, the other that of his special council as established by the Oxford parliament. From the same letters we learn the efforts made to counteract at Rome the political action of the English church. In others, shortly after,[3] are mentioned the canonization of

[1] II. 104.
[2] II. 188.
[3] II. 204, 207.

St. Richard of Chichester, and the incessant efforts of proctor after proctor to obtain a full and unconditional absolution of the king from the engagements he had made to his barons.

Scarcely less rare, at so early a date, though wholly different in kind, are the letters written to the chancellor, Ralph Neville, bishop of Chichester, by the steward of his private estates, and which have strayed by some fortunate accident into the bundles of public letters preserved by the chancellor's official care. The marling of the bishop's land, and the erection of his windmill, then a comparatively new invention; the impossibility of selling his old wine, because new wine was so abundant at Chichester; the purchase of cloth for distribution to the poor; the sending donkeys from London to Sussex to carry a supply of fish; the advice that the chancellor should send an invitation to the archbishop of Canterbury—no particular friend—which it would be creditable to give, and which it is known he will not accept; the writs to reclaim the chancellor's runaway serfs; the report of the audacious chaplain, who keeps two wives, and claims a papal dispensation; the shuffling abbot of Seez, who cannot be kept to his bargain—all these are details which bring home with vividness the domestic life of the period.

To the editor himself, what has seemed the most distinctive interest of the letters arises from the insight which they give into the practical working of the government. What justices, and sheriffs, and seneschals, and proctors really did; where the abuses of the government really lay; how far the powerful and the rich could or could not defy or evade the law; how much was dependent on the personal character of the sovereign; how far or how often the career of a statesman was really open to a subject; what were the every-day relations between the Church and State—these are things which can be really learnt from the letters now before us; they can be known

but little even from a chronicle, and still less from a modern historian.

He is not without hope that the series may be continued into the reign of Edward I., for the first years of which it is hardly too much to say that the Royal Letters are the most important of any one historical source.

He has again to return thanks for the assistance given him both by friends and strangers. In this volume he ought especially to mention the name of M. Leo Drouyn, the author of La Gascoyne Militaire, to whose kindness he owes the corrections in the names of Gascon families and places which appear in the errata of the present volume.

WALTER W. SHIRLEY.

Oxford, Oct. 11, 1865.

CHRONOLOGICAL TABLE OF THE LETTERS.

Number.	Date.	Subject.	Page.
CCCCXXIV.	Feb. 3, 1238.	HENRY III. TO THE BARONS OF THE CINQUE PORTS - - - - - Receive no orders from my brother, who has risen against me because I have married our sister to S. de Montfort.	15
CCCCXXV.	Sept. 30, 1238.	HENRY III. TO THE BARONS AND BAILIFFS OF DOVER - - - Keep strict watch for William de Marisco, who has attempted the lives of myself and the queen.	15
CCCCXXVI.	Dec. 8, 1239.	HENRY III. TO DROGO DE BARENTIN AND OTHERS - - - - - - Do not allow our English privileges to interfere with the cause between the ex-count of Britanny and S. de Montfort being tried abroad. Our uncle the count of Flanders is deeply interested in it.	16
CCCCXXVII.	1237–1240.	SCULIUS, DUKE OF NORWAY, TO HENRY III. - - - - - - I pray you to accept my gift. Last year I sent one, but my messenger was wrecked.	17
CCCCXXVIII.	1237–1240.	THE SAME TO THE SAME - - - I thank you for your presents, and am satisfied with your explanations. Can I hope for compensation from the treasury, as was promised by the late earl marshal when regent?	18
CCCCXXIX.	1237–1240.	THE SAME TO THE SAME - - - Having vainly tried other means of obtaining compensation for my losses, I have procured a letter from the pope.	20
CCCCXXX.	June 1–7, 1242.	LOUIS IX. TO HENRY III. - - The lands of S. de Mauleon have been treated according to the custom of Poitou. The count of La Marche and others complain of infractions of the truce.	21
CCCCXXXI.	June 8, 1242.	HENRY III. TO LOUIS IX. - . You have twice failed in your engagement to meet our commissioners on the subject of infractions of the truce. We are no longer bound to observe it.	22

Number.	Date.	Subject.	Page.
CCCCXXXVIII.	1243?	THE COMMON COUNCIL OF DAX TO HENRY III. - - - - - -	33
		We testify to the fidelity of Rostan de Solers, your seneschal.	
CCCCXXXIX.	Feb. 2, 1244.	B., COUNT OF ARMÉNIE AND FEZENSAC, TO HENRY III. - - - - -	33
		The citizens of Bourdeaux have destroyed Blanquefort castle. If you do not grant redress I shall be compelled to arm. In your dominions the nobles are trampled upon by the burghers as they are nowhere else.	
CCCCXL.	About Feb. 1244.	ANDREW DE CAUMONT, LORD OF SAINTE BASEILLE AND LANDERON, TO HENRY III. - - - - - -	34
		To the same effect as the last letter.	
CCCCXLI.	March 29, 1244.	BONIFACE, ARCHBISHOP ELECT OF CANTERBURY, TO HENRY III. - -	35
		Before I received your letter I had avoided entering France, that I might not be asked to be godfather to the royal child. This has delayed my return to England.	
CCCCXLII.	June 6, 1244.	HENRY III. TO . . . . - -	37
		We have summoned the king of Scotland to appear in our court at Newcastle-on-Tyne. If he should not appear, you are to come under arms on Aug. 8, with your complement of men, wherever the justiciar of Ireland shall appoint.	
CCCCXLIII.	June 1244?	JOHN LESTRANGE, JUSTICIAR OF CHESTER, TO HENRY III. - - - - -	38
		David, son of Llewellyn, has retired, but he is still troublesome, and I want 40 or 50 men-at-arms. I am in no want of money, but in the whole three counties I cannot find 30 men who can mount themselves at need.	
CCCCXLIV.	June 28, 1244?	HENRY III. TO JOHN LESTRANGE, JUSTICIAR OF CHESTER - - -	39
		We thank you for your unwearied diligence in our service. Apply the revenues of the border counties to their defence. We are coming to Geytington to meet S. de Montfort and others, and then will give full consideration to your affairs.	

Number.	Date.	Subject.	Page.
CCCCLIV.	June 28, 1248.	HENRY III. TO THE PRIOR OF THE HOSPITAL OF ST. JOHN OF JERUSALEM IN FRANCE - - - - - Lend W. de Chatillon 400*l*. on our behalf, if the Master of the Temple does not.	49
CCCCLV.	Early in 1249?	THE MAYOR AND JURATS OF DAX TO HENRY III. - - - - - We pray you to repay the money which V. de Navi lent to your seneschal.	50
CCCCLVI.	April 3, 1249.	PROBABLY FROM S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER, TO HENRY III. - - Since your messengers left Paris, I have learnt that some of the Gascon knights have everything prepared for war. But it is important that I should see you, for I have no money, and I know that they will spread evil reports of me.	52
CCCCLVII.	May 11, 1249.	HENRY III. TO PHILIP LOVELL, TREASURER - - - - - - You remember that it was arranged that 1,000*l*. should be set aside for the expenses of my household, and that it should be given out that the money was destined for the merchant creditors of the crown; send a portion at once.	54
CCCCLVIII.	Nov. 28, 1249.	HENRY III. TO S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER - - - - - The revenues of Ireland will be given you for the fortifications of Gascony.	55
CCCCLIX.	Dec. 28, 1249.	HENRY III. TO ROBERT DACRE - - Send the proceeds of the sale of our wines to the earl of Leicester for the fortification of Gascony.	56
CCCCLX.	Dec. 28, 1249.	HENRY III. TO S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER - - - - - We have pardoned A. Segin.	56
CCCCLXI.	Dec. 28, 1249.	THE SAME TO THE SAME - - - We have pardoned Gaston de Bearn.	57

Number.	Date.	Subject.	Page.
CCCCLXXVIII.	March 23, 1252.	HENRY III. TO S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER - - - - - Do not return to Gascony, but meet the Gascon deputies here after Easter.	81
CCCCLXXIX.	April 1, 1252.	HENRY III. TO THE VISCOUNTS OF FRONSAC AND CHATILLON - - - We give you safe-conduct to England to lay your complaints before us.	82
CCCCLXXX.	April 1, 1252.	HENRY III. TO THE BISHOPS, BARONS, AND OTHERS OF GASCONY - - We give you safe-conduct to England. The earl of Leicester has promised to meet you.	83
CCCCLXXXI.	About the middle of April 1252.	THE MAYOR AND JURATS OF BOURDEAUX TO HENRY III. - - - - We send some deputies; we will send the rest when we can.	84
CCCCLXXXII.	April 28, 1252.	LETTERS PATENT OF GUY DE LUSIGNAN I acknowledge that I have received lands in the Isle of Oleron from the king, subject to certain conditions.	85
CCCCLXXXIII.	June 6, 1252.	HENRY III. TO PETER OF BOURDEAUX - Receive and keep the castle of Egremont.	86
CCCCLXXXIV.	June 6, 1252.	HENRY III. TO S. DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER - - - - - Release Arnaut d'Egremont.	87
CCCCLXXXV.	June 6, 1252.	HENRY III. TO ARNAUT D'EGREMONT - I am sending to release you from prison, and require your presence in England.	87
CCCCLXXXVI.	June 6, 1252.	HENRY III. TO THE MAYOR, JURATS, AND COMMONS OF BAYONNE - - Make good to the bishop of Bayonne any injury done to his property in his absence.	88
CCCCLXXXVII.	June 6, 1252.	HENRY III. TO THE MAYOR, JURATS, AND COMMONS OF BOURDEAUX - - Protect the property of your citizens who are coming to us in England.	89

Number.	Date.	Subject.	Page.
DIII.	May 10, 1255.	HENRY III. TO PETER OF SAVOY - You are to go to France, where the earl of Leicester will meet you, to negociate a truce. When that is done, go to prince Edward, for I am very anxious about him, and think no counsel so likely to be of use to him as yours.	107
DIV.	Dec. 2, 1255.	HENRY III. TO JAMES, KING OF ARRAGON Your offers of alliance are very gratifying. At present no definite answer is possible.	109
DV.	Jan. 7, 1256.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF LINCOLN Impanel a jury to try the Jews accused of crucifying Hugh, the son of Beatrice.	110
DVI.	Jan. 30, 1256.	HENRY III. TO JOHN MANSEL, PROVOST OF BEVERLEY - - - - We have sent to ask our brother's advice on the embassy to Castile. He recommends liberal promises on behalf of the Gascon barons, intimating, at the same time, the necessity of security being taken for the crown. As to the marriage of our daughter, that the king should be asked what provision he will make for his brother. As to the affair of Africa, to express our willingness to go there on a crusade, instead of to the Holy Land, but under certain conditions. We leave you full discretion in this matter.	110
DVII.	March 27? 1256.	HENRY III. TO WILLIAM BONQUER - The intrigues of France make the election to the empire of great importance. We are therefore urging the pope to send a legate to Germany. Get the payments deferred which fall due at Michaelmas for the kingdom of the Two Sicilies.	114
DVIII.	March 26, 1256.	LAURENCE, BISHOP OF ROCHESTER, TO HENRY OF WINGHAM, CHANCELLOR - Sir W. Baudon, when in Apulia, heard of a plot against the king, which he wishes to reveal. Fearing to be thought an impostor, he has asked me to testify to his character.	116
DIX.	May 20, 1256.	LAURENCE SUMERCOTE TO . . . . - Everything was getting into train, when your letter and the king's arrived, and have put everything out. The habits of the Irish make it important to collect the money before winter. Find a successor to me. Employ me anywhere but in Ireland.	117

Number.	Date.	Subject.	Page.
DXXXVI.	About Mar. 1260.	HENRY III. TO MARGARET, QUEEN OF FRANCE - - - - - Pray urge the king of Navarre to fulfil his engagements to John of Britanny.	155
DXXXVII.	Spring, 1260?	RHYS AP GRIFFIN TO LLEWELLYN, PRINCE OF WALES - - - - - I have kept the truce; but the bailiffs of R. Mortimer have seized our merchants.	156
DXXXVIII.	Aug. 1260.	JOHN MANSEL, TREASURER OF YORK, TO ROBERT TWENG AND IMBERT DE MONTFERRAND - - - - - Send John de Castello to the king of Germany.	157
DXXXIX.	Oct. 26, 1260.	HENRY III. TO PRINCE EDWARD - We have appointed proctors to watch the case of R. and M. de Pons. You should attend to it yourself.	158
DXL.	Oct. 26, 1260.	HENRY III. TO BERTRAND DE CARDAILLAC, SENESCHAL OF LIMOGES, &c. - - Be present at the appeal of R. and M. de Pons. We will take steps about the exchanges with France.	159
DXLI.	Oct. 29, 1260?	GAILLARD DE SOLIO AND BERTRAND DE LADILLS TO HENRY III. - - Both prince Edward and the seneschal carried out your decision faithfully; but now attempts are being made to overthrow it. We pray that the costs awarded to us may be paid. G. de Bearn is with prince Edward, who is well.	161
DXLII.	About Nov. 1260?	HUGH MORTIMER TO HENRY III. - R. and M. de Pons have produced more than a hundred witnesses about Bergerac castle. The final arrangements of the peace are going forward.	164
DXLIII.	1260?	R. OF GEDENEYE, CHANCELLOR OF THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE, TO HENRY III. - - - - - - The bailiffs of Cambridge have misrepresented the facts.	165

Number.	Date.	Subject.	Page.
DLXXII.	May 26, 1262.	HENRY III. TO JOHN OF HEMINGFORD AND ROGER LOVEL - - - -	209
		Command our subjects to desist from attempting anything against our honour in the court of Rome.	
DLXXIII.	June 10, 1262?	PETER OF SAVOY TO HENRY III. -	210
		Through the recent exchange affecting the honour of Richmond, I have become chargeable with more military service. I pray relief.	
DLXXIV.	June 10, 1262.	ALEXANDER III., KING OF SCOTLAND, TO HENRY III. - - - -	211
		Allow the adjournment of an action against R. de Mowbray, whom I cannot spare just now.	
DLXXV.	June 13, 1262.	THE SAME TO THE SAME - - -	212
		We send our bailiff of Cumberland to represent us in your courts.	
DLXXVI.	July 4, 1262.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF SUSSEX	213
		Compel the abbot of Battle to provide a sumpter beast for our travelling chapel.	
DLXXVII.	Aug. 24, 1262.	HENRY III. TO HUMPHREY DE BOHUN, EARL OF HEREFORD - - -	214
		Be at Montgomery on Sept. 30, to grant redress to Llewellyn.	
DLXXVIII.	Aug. 25, 1262.	HENRY III. TO LLEWELLYN AP GRIFFIN	216
		We are sending commissioners to adjust the breaches of the truce. The illness of the earl of Hereford has caused the delay.	
DLXXIX.	About Aug. 1262.	HUMPHREY DE BOHUN, EARL OF HEREFORD, TO WALTER OF MERTON, CHANCELLOR - - - -	217
		Thank you for the money sent. The lands of the late earl of Gloucester are quiet, and I have equipped his castles.	
DLXXX.	Sept. 26 or 27, 1262.	LLEWELLYN AP GRIFFIN TO HENRY III.	218
		The justiciar of Chester and others have made an inroad on the lands of Griffin of Bromfeud.	

Number.	Date.	Subject.	Page.
DLXXXI.	Oct. 2, 1262.	PETER DE MONTFORT TO ROGER LE BIGOD, EARL OF NORFOLK, AND OTHERS - The seneschal of Llewellyn, with most of the Welsh, has made a raid upon the lands of Went. We attacked him successfully. I cannot support the expenses I am put to in defending the border.	219
DLXXXII.	Oct. 11, 1262.	R. DE DONCASTER TO J. DE KIRKBY - 'I have delivered your letter. Your business has not been kept secret, I suspect, and in consequence the living is given away.	221
DLXXXIII.	Autumn, 1262 ?	FROM A JUSTICE ITINERANT TO WALTER OF MERTON, CHANCELLOR - - Pray arrange so that I need not go on circuit through Cumberland.	222
DLXXXIV.	Nov. 29, 1262.	JOHN DE LA LINDE TO HENRY III. - I have done my best about drawing to your allegiance those who had received privileges from the king of France. The tenants of the lord of Bourdeille are laying waste the country, and the inhabitants are petitioning the king of France for redress. P. de Baynac has invaded your territory.	223
DLXXXV.	Dec. 22, 1262.	HENRY III. TO LLEWELLYN AP GRIFFIN We were surprised to hear, on landing, that you had broken the truce.	227
DLXXXVI.	Dec. 24, 1262.	HENRY III. TO HUMPHREY DE BOHUN, EARL OF HEREFORD - - - We have received your letter on our landing, and are sending assistance to you.	228
DLXXXVII.	Dec. 24, 1262.	HENRY III. TO ROGER MORTIMER - To the same effect as the last.	229
DLXXXVIII.	About Dec. 1262.	PETER DE MONTFORT TO HENRY III. - I found the Welsh border in great confusion. Llewellyn has advanced his frontier to within a league and a half of Abergavenny. I cannot hold out single-handed.	230
DLXXXIX.	About Dec. 1262.	LLEWELLYN AP GRIFFIN TO HENRY III. - I have to complain that R. Mortimer and others have broken the truce.	232

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCVIII.	Dec. 8, 1263.	HENRY III. TO THE CITIZENS AND COMMONS OF LONDON - - - Expel from the city S. de Montfort, Robert de Ferrers, and their followers.	250
DCIX.	Dec. 16, 1263.	LETTERS PATENT OF HENRY III. - We have agreed to submit all questions arising out of the provisions of Oxford to the arbitration of the king of France.	251
DCIX. (*bis*).	About 1263 ?	FROM A JUSTICE ITINERANT, PROBABLY TO THE CHANCELLOR - - - Pray arrange so that I need not go on circuit through Cumberland.	357
DCX.	Jan. 22, 1264.	SIMON, ARCHDEACON OF RICHMOND, TO HENRY III. - - - - W. of Lancaster holds a living in my archdeaconry by force. Let him be expelled.	253
DCXI.	Feb. 4, 1264.	HENRY III. TO ROGER CLIFFORD, SHERIFF OF GLOUCESTER - - - Break down the bridges over the Severn, except that at Gloucester.	253
DCXII.	About Feb. 1264.	ROBERT NEVILLE TO HENRY III. - Let Robert Bruce and others be ordered to assist me in defending the ports north of the Trent.	255
DCXIII.	July 4, 1264.	HENRY III. TO JOHN BALLIOL - - Come to London immediately.	256
DCXIV.	July 10, 1264.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - Do not allow hostile preparations to be made in France under colour of liberating the hostages given at Lewes.	257
DCXV.	July 10, 1264.	THE SAME TO THE SAME - - Come or send envoys to Boulogne to arrange terms of peace.	258
DCXVI.	July 18, 1264.	HENRY III. TO JOHN BALLIOL - - We repeat our commands to you to be in London by the first Sunday in August.	259
DXCVII.	July 27, 1264.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - We thank you for your letter. We will send to meet your envoys.	261

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCXXVIII.	Sept. 16, 1264.	LETTERS PATENT OF HENRY III. - We have taken steps for the protection of clerical property.	276
DCXXIX.	Oct. 30, 1264.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - Take care that the envoys we are about to send be not maltreated like the last.	278
DCXXX.	Nov. 10, 1264.	MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAULT, TO HENRY III. - - Pray protect our merchants: yours receive protection here.	279
DCXXXI.	March 2, 1265.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF HEREFORD Ascertain the ransom of the garrison of La Haye.	280
DCXXXII.	March 14, 1265.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - Send E. de Valericia to inform himself of our state, and bring you word.	280
DCXXXIII.	April 30, 1265.	MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAULT, TO HENRY III. - - Your servants at Yarmouth have seized some wool belonging to G. of Dixmuiden. We pray redress.	281
DCXXXIV.	May 10, 1265.	HENRY III. TO THE SHERIFF OF YORK - John of Warrenne and William of Valence have landed near Pembroke against our will, and others have joined them unopposed from abroad; we have ordered the ports to be carefully watched. We are on the marches, because some of the marchers have not fulfilled the terms of the provision of Worcester. Arrest those who spread other reports. Cause the ancient charters and recent ordinances to be proclaimed and observed within your jurisdiction.	282
DCXXXV.	June 19, 1265.	LETTERS PATENT OF LLEWELLYN, PRINCE OF WALES - - - - - We have agreed to terms of peace with the king of England.	284
DCXXXVI.	June 19, 1265.	LETTERS PATENT OF LLEWELLYN, PRINCE OF WALES - - - - - If the terms of our peace should be infringed by the king of England, they may still be returned to by himself or his successors.	287

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCXXXVII.	June 15–28, 1265.	G. DE MORLE TO HENRY DE MAULEY - Prince Edward and W. de Valence are besieging Gloucester. The king and S. de Montfort are at Hereford.	288
DCXXXVIII.	Aug. 24, 1265.	PRINCE EDWARD TO ROGER LEYBURN AND NICHOLAS LEWKNOR - - - It is desirable that the earl of Warenne should have power to admit the men of the Cinque Ports to terms. The garrison of Kenilworth should be summoned to surrender.	289
DCXXXIX.	Aug. 26, 1265.	HENRY III. TO SIMON DE SEINLIZ - Protect Richard, clerk of the king of Germany.	290
DCXL.	Sept. 23, 1265.	PRINCE EDWARD TO WALTER, BISHOP OF BATH AND WELLS, CHANCELLOR - Grant letters of protection to S. de Stoke and others, who have surrendered the castles of Wallingford and Berkhampstead on this condition.	291
DCXLI.	Sept. 28, 1265.	HENRY III. TO THE BARONS AND BAILIFFS OF DOVER - - - - Prevent the passage of the countess of Leicester.	292
DCXLII.	Oct. 2, 1265.	HENRY III. TO LOUIS IX. - - The bearers are empowered to treat with you about the affairs of the three dioceses, the countess of Leicester, &c.	293
DCXLIII.	Oct. 6, 1265.	HUMPHREY, EARL OF HEREFORD, AND OTHERS, TO HENRY III. - - The citizens of London have submitted completely. Measures should be taken to set free their commerce and protect their lands.	293
DCXLIV.	Oct. 26, 1265.	PRINCE EDWARD TO WALTER, BISHOP OF BATH AND WELLS, CHANCELLOR - At the request of the countess of Leicester, we have received into favour certain members of her household.	294
DCXLV.	Nov. 5, 1265.	THE SAME TO THE SAME - - - Grant seisin of his lands to J. de la Hare.	296

[1] This letter is misplaced under the date 1265 in the body of the volume.

Number.	Date.	Subject.	Page.
DCLXXXII.	Feb. 22, 1272.	HENRY III. TO LLEWELLYN AP GRIFFIN We have summoned the earl of Gloucester and heard his answer to your complaints. He has agreed to abide by the decision of our commissioners.	342
DCLXXXIII.	About Feb. 1272.	WILLIAM DE VALENCE, LORD OF PEMBROKE, TO RICHARD OF MIDDLETON, CHANCELLOR - - - - Pray hasten forward the affair of Thomas de Clare and my daughter.	343
DCLXXXIV.	April 28, 1272.	THE ARCHBISHOP OF YORK AND OTHERS, COMMISSARIES OF PRINCE EDWARD, TO ROGER LESTRANGE - - - We have granted the revenues of the Peak for this term to the Lady Constantia.	344
DCLXXXV.	May 25, 1272.	PRINCE EDWARD TO THE ARCHBISHOP OF YORK AND OTHERS, HIS COMMISSARIES Pay the merchants herein named the moneys specified.	347
DCLXXXVI.	July 10, 1272.	THE SAME TO THE SAME - - - Pay the moneys for which the masters and convents of the Hospital and Temple have become security on my behalf.	349
DCLXXXVII.	July 12, 1272.	PRINCE EDWARD TO HIS COMMISSARIES IN PARIS AND ELSEWHERE - -	350
DCLXXXVIII.	1272?	GORON AP HEYLIN TO JOHN OF KIRKEBY, VICE-CHANCELLOR - - - Who will provide my expenses for the Welsh mediation ?	351
DCLXXXIX.	Uncertain date.	AYMER DE RANCON TO HENRY III. - I pledge you my fealty, and offer you my services, whether in England or here.	352
DCXC.	Uncertain date.	THE MEN OF KERY, IN SOUTH WALES, TO HENRY III. - - - - We pray that the laws of your land may run throughout Wales and the marches.	353
DCXCI.	Uncertain date.	THE MEN OF NAVENBY TO HENRY III. We pray redress against the abbot of Fecham.	354

ROYAL AND OTHER HISTORICAL LETTERS.

ROYAL AND OTHER HISTORICAL LETTERS

ILLUSTRATIVE OF THE

REIGN OF HENRY III.

CCCCXIII.

THE MEN OF SAINTE BASEILLE TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 965.)

About Sept. 1228.[1]

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ et Aquitaniæ et comiti Andegaviæ, universitas proborum hominum de Sancta Basilia, salutem et fidele servitium.

The mayor of Bourdeaux and his faction have insulted your seneschal, and seized the castle and re-

Dominationi vestræ præsentibus literis significamus quod, cum dominus Henricus de Trubbleville, senescallus vester[2] Wasconiæ, curiam suam apud Lingonium, ad diem Dominicam proximam post festum S. Bartolomæi, pro pace et tranquillitate patriæ, et treugis inter vos et regem Franciæ publicandis, præsentibus baronibus et magnatibus terræ vestræ Wasconiæ et

[1] Compare the list of Seneschals of Gascony at the end of this volume, and letter CCLXIV., which should have been placed a few months later. This letter, which would have helped to assign the date more exactly, I had laid aside, finding it printed by M. Champollion Figeac, without any indication of doubt, under the year 1244.

[2] *vester*] Repeated in MS.

venues of the city.

villarum vestrarum, consiliis adunasset; Petrus Callau major Burdegalensis et ejus fautores qui ibidem secum venerant dixit quod quosdam faiditos Reulæ, suis meritis exigentibus ejectos et propter culpam suam quam patrarant jam[1] alia vice, contra dominium vestrum, villam vestram Reulæ inimicis vestris reddiderant, ipse senescallus illos in villam memoratam introduceret, et rediret, et eis terras suas et omnia bona sua restitueret. Qui eis respondit taliter: quod hoc nullo modo facere posset, nisi antea tractatum vobiscum et cum probis hominibus Reulæ habuisset. Qui indignati, et mandatum vestrum et treugam penitus contemnentes, in dictum senescallum vestrum malitiose insurrexerunt, quia vellent tranquillitatem patriæ et pacem perturbare; multa convicia, verba turpia, vilia et enormia coram omnibus, et opprobria multa ei intulerunt; et, quod pejus est, morte corporis sui ei minati fuerunt; et in crastino, cum venissent apud Burdegaliam, castellum vestrum Burdegaliæ et omnes redditus vestros in manu sua occuparunt, servientes et bajulos vestros ejecerunt, omnes res vestras ibidem, et dicti senescalli vestri, in manu sua occuparunt, et sibi penitus retinuerunt, et nobis per literas suas apud Sanctam Basiliam mandaverunt, quod eidem senescallo vestro, loco vestri, nullatenus obediremus nec aliquatenus ei de exitibus terræ vestræ, si qui penes vobis deberentur, ei responderemus, nec de aliis.[2] Nos vero eis respondimus, quod vos, qui dominus noster estis, ipsum ad partes nostras senescallum et terræ vestræ Wasconiæ custodem per literas vestras destinaveratis; quare nullatenus mandatis eorum obedivimus, sicuti nec debemus, quia in præjudicium et dedecus vestrum penitus verteretur.

---

[1] *jam*] So MS. M. Champollion Figeac reads *quum*, which seems to be required by the sense.

[2] This sentence is given as it stands in the MS. The construction is very peculiar, and the word *nos* would seem to be required after *penes*.

Novimus vero et firmiter credimus, quod magna pars proborum hominum et meliorum Burdegaliæ est, quibus discordia inter dictum senescallum vestrum et majorem memoratum penitus displicet; nec placet alicui eorum, nisi tantum dicto majori et consociis suis et fautoribus. Quare regiam majestatem vestram duximus attentius exorandam, modis omnibus quibus possumus, quatenus consilium et auxilium vestrum super hoc festine dignemini adhibere, ut vestro cedat semper commodo et honori, et quod dictus major Burdegaliæ nec alii in dictum senescallum vestrum, nec alium, præsumant vel audeant talia de cetero perpetrare; ipsum enim senescallum vestrum scimus indubitanter utilem terræ vestræ Wasconiæ et promotioni vestræ fideliter desudantem, cujus probatam fidelitatem dominationi vestræ reddimus fideliter et specialiter commendatam. Valeat regia vestra magnitudo.

CCCCXIV.

WILLIAM OF CHRIST CHURCH TO RALPH, BISHOP OF CHICHESTER AND CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 776.)

Reverendo domino et patri in Christo carissimo, domino R[adulpho], Dei gratia Cycestrensi episcopo, domini regis cancellario, suus W[illelmus] de Christi Ecclesia, salutem et se devotum cum omni reverentia. About Oct. 1230.[1]

Noverit paternitas vestra quod dedimus in mandatis ballivis de Buelt, ut nobis significarent si Madocus Vecchan ad partes Breconiæ vellet accedere et ibidem moram facere, secundum formam inter vos et Leulinum What is to be done about Madoc Vaughan?

[1] See Rot. Pat. 14 Hen. III., part 1, memb. 3.

ad colloquium de Nokesbure prolocutam. Qui nobis significaverunt quod dictus M[adocus] ad partes Breconiæ accedere noluit; nec homines quos vi sua de dicta terra adduxit ad præfatam terram redire possint, nisi possit terram quam prius tenuit de Leulino tenere et eidem servitium suum facere. Et quia non recolimus quod dictum M[adocum] in partibus Breconiæ sub hac forma debemus admittere, discretioni vestræ attente supplicamus quatenus, amoris domini comitis intuitu precumque nostrarum interventu, consilium v[estrum] super his inpedere[1] velitis.

I have received the king's letters patent about the guardianship of the lands of William de Braose.

Pro certo etiam habeatis quod recepimus literas domini regis patentes, quod dominus rex commi[sit] domino Marescallo custodiam terrarum domini W[illelmi] de Brausa, et vobis illas misissemus, sed æstimamus quod dominus rex mentionem fec[erit] super his in literis suis clausis vobis pro prædicta custodia directis. Tamen si vestræ sederit voluntati ad diem quem . . . . . . tis dictas literas vobis deferri faciemus. Hinc est quod excellentiam vestram affectuose peroramus quatenus [a]moris domini comitis intuitu, precumque nostrarum interventu, mittatis literas domini regis vicecomiti Herefordiæ directas ut f[aci]at inquisitionem secundum legem Angliæ quis ultimo fuit præsentator ad personatum ecclesiæ de Kingeslan.[2] Si [place]t etiam faciatis habere latori præsentium seisinam terræ de Gumsyld, quantum pertinebat ad dominum W[illelmum] de Brausa. Valete.

---

[1] *inpedere*] So MS.

[2] *Kingeslan*] The last three letters are doubtful in MS., but probably Kingsland near Leominster is the place referred to.

CCCCXV.

Owen ap Goron to W. Fitz Adam.

(Royal Letters, No. 299.)

Carissimo amico suo W. Filio Adæ, Owen Filius Goron, constabularius de Buelt, salutem. 1230?[1]

Notum sit vobis quod si non Madoco Parvo permittatis purgare segetes suas, et metere linum, et resecare fenum suum, prout conventinatum[2] fuit omnino, guerram eligitis et hoc procul dubio habebitis. Præterea sciatis, quod si prædictam conventionem non servetis, terram vestram pro posse nostro destruemus. In crastina die voluntatem vestram nobis declaretis. Valete.

If you do not let Madoc Vaughan till his lands, you shall have war. Send an answer by to-morrow.

Indorsed. W. filio Adæ.

CCCCXVI.

William of Christ Church to Ralph, Bishop of Chichester and Chancellor.

(Royal Letters, No. 775.)

Reverendo domino et patri in Christo carissimo domino R[adulpho], Dei gratia Cycestrensi episcopo, domini regis cancellario, magister W[illelmus] de Christi Ecclesia, salutem cum omni reverentia. 1230.[3]

Noverit paternitas vestra quod jam bis misi domino Leulino, eidem supplicans ut mihi significaret si formam pacis inter vos et ipsum ad colloquium de Nokesbure prolocutam, tam de Madoc Vecchan et

Llewellyn answers fairly, but his men plunder.

---

[1] See the following letter.

[2] *conventinatum*] So MS.

[3] See letter CCCCXIV.

complicibus suis quam de aliis, tenere vellet an non; qui mihi significavit quod nollet ut quicquam mali magis illatum esset terræ domini mei quam terræ suæ propriæ; sed tamen homines sui de Buelt prædam trium hominum vi sua adduxerunt, et duos prisones quorum adhuc unum detinent.

I enclose you a letter received from his constable at Buelt. Pray send some one to the marches to settle disputes.

De Madoco Parvo mihi significavit Gwen Filius Gwrono constabularius domini L[ewelini] de Buelt, ut inspicere poteritis in literis quas mihi miserit, et quas vobis per latorem præsentium transmitto; et pro certo habeatis quod bene haberem potestatem ab eis in sua terra propria sumpsisse vindictam, sed pro vobis non ausus fui prædam hominum domini mei ultra limites terræ suæ prosequi, ne forte diceretis regnum per superfectum meum perturbari. Significavit etiam mihi dictus L[ewelinus] quod vobis dedit in mandatis quod reddidi treugam intra ipsum et homines domini mei confectam, et quod vobis supplicavit ut mitteretis aliquem virum discretum ad partes marchiæ ad videndum transgressiones inter duas terras factas. Unde vobis affectuose supplico quatenus, amoris domini mei intuitu precumque mearum interventu, illud, si placet, facere velitis. Et, si placet, mihi significetis si convenit inter vos et dictum L[ewelinum] si Madocus Parvus in terra L[ewelini] manere debeat, et terram quam in Breconia tenuit habere, et inde servitium dicto L[ewelino] facere; et si non oportet, ut expresse consilium v[estrum] super his domino L[ewelino] significetis. Si quid vestræ sederit voluntati, mihi significare velitis, quia semper me paratum invenietis ad omnia mandata vestra pro posse meo exequenda. Valete.

Indorsed. Domino R. Cycestrensi episcopo domini regis cancellario.

CCCCXVII.

The same to the same.

(Royal Letters, No. 777.)

Venerabili viro R[adulpho], Dei gratia Cicestrensi episcopo, W[illelmus] de Crisseschurch, salutem et reverentiam. 1230.[1]

Excellentiæ vestræ notum facio quod terra de Bregheinoc in bono statu est, et castrum de Bregheinoc bene firmatum, et quod ego Deum fateor nunquam studui pacem inter dominum Lewelinum et magnates Angliæ in ultimo parliamento confirmatam aliquo modo turbare, sed omnibus modis curavi pacem et treugas inter nos factas pro toto posse meo fideliter observare omnes homines de Went et de Bregheinoc tam pacifice tenens quod nullus illorum transivit metas nec divisas versus terram de Buelth, ad aliquid malum in mundo faciendum; sed homines sui semel et secundo et tertio intraverunt in terram de Bregheinoc, et prædam hominum ejusdem terræ cum illis vi adduxerunt, et insuper sæpius mihi mandaverunt quod nullam pacem nec treugas observarent, nisi terram Madoci Vaghan penitus quietam sibi clamarem, qui omnino residens est cum illo et servitium prædictæ terræ ei facit, quod est contra conventionem in prædicto parliamento factam, ut intelligo; sed optime mihi sedet quod dominus Herefordensis et Petrus Filius Hereberti et Prior de Wenloc venturi sunt ad partes illas, ad veritatem super præmissis undique inquirendam, quia, Deo dante, nullam occasionem invenient de aliqua transgressione per me vel per aliquos ex parte mea

I have never done anything to interrupt the peace with Llewellyn.

[1] See letter CCCCXIV. In the absence of fuller information as to the facts referred to, I have not felt able to determine the order of the three letters with any certainty.

prædicto domino L[ewelino] vel suis illatas, et tamen ipsi sunt boni amici illius.

Discretioni siquidem vestræ significo quod nullum posse habui transmittendi vobis puerum de quo mihi mandastis, et illud monstravi comitibus sub quorum potestate puer ille fuit, assidue petens quod illum vobis tradidissent; qui dixerunt quod illud nullo modo sine præcepto domini mei facerent. Ego autem in veritate propter hoc per tres nuntios mandavi domino meo quod placitum suum mihi inde significasset, sed nullum adhuc habui mandatum ab illo, et ideo non veni ad vos ad diem statutum; sed quam cito mandatum suum habuero quocumque loco vobis placuerit vobis occurram, satisfacturus vobis in omnibus pro posse meo. Et si in aliquibus præsumpserim promptus ero et pronus subjiciendi corpus meum dominationi vestræ. Et, si placet, nihil credatis fieri per me vel per meos prædicto L[ewelino] vel suis, donec veritas undique inquiratur et donec comparuerim coram præsentia vestra, quia si quid injustum alicui egerim omnia membra mea vestræ subjiciam voluntati. Et si quid boni et fidelitatis hucusque de me scivistis vel audistis, magis, Deo dante, in posterum percipietis. Valete.

Indorsed. R., Dei gratia Cicestrensi episcopo.

CCCCXVIII.

Henry III. to the Emperor Frederic II.

(Rot. Claus. 19 Hen. III., part 2., memb. 2.)

Feb. 2, 1236. Domino suo ac magnifico F[rederico], Dei gratia Romano imperatori semper Augusto, etc., fratri dilectissimo, H[enricus] eadem gratia, etc., salutem, et semper felices de hostibus triumphos.

I have received your mes- Venientem ad nos Henricum de Aeps, imperialis aulæ marescallum, nuntium vestrum, læte, sicut decuit, et

honorifice recepimus, magnificentiæ vestræ copiosas exsolventes gratiarum actiones, quod placuit vobis casum a nobis prius inauditum, qui nuper accidit in partibus vestris, nobis communicare. Parati quidem cum affectione sincera, in iis quæ nostræ sunt possibilitatis, vestræ per omnia beneplacito voluntatis, duos de discretioribus neophytis qui reperiri potuerunt in regno nostro ad vestræ majestatis præsentiam destinamus, præceptis vestris in omnibus pro posse suo parituros. Nec moveatur, si placet, imperialis celsitudo, quod dilectum vobis magistrum Galterum clericum vestrum adhuc penes nos retinuimus; quoniam per ipsum ad vos demum revertentem, super negotiis quæ nobis exposuit ex parte vostra plenius excellentiæ vestræ respondere curabimus. Teste rege apud Wudestok, vicesimo quarto die Februarii, anno etc. vicesimo. senger and attended to your wishes.

CCCCXIX.

The same to the same.

(Rot. Claus. ut supra.)

Serenissimo principi et fratri suo carissimo, F[rederico], Dei gratia Romano imperatori et semper Augusto, Jerusalem et Siciliæ regi, H[enricus], eadem gratia, etc. salutem et felicibus gaudere triumphis. Feb. 2, 1236.

Licet paratam habeamus voluntatem celsitudinis vestræ, sicut decet, parere mandatis, magnificentiæ vestræ tamen significamus quod cum constitutis in præsentia nostra magnatibus regni nostri, tam personis ecclesiasticis quam aliis, proposuissemus qualiter a vobis mandatum suscepimus, ut dilectum fratrem nostrum comitem Ricardum, quem plurimum videre desideratis, ad sui cumulum honoris ad præsentiam excellentiæ vestræ mitteremus; ipsi habita inde adinvicem deliberatione nobis unanimes responderunt, quod The barons of the realm will not hear of my brother going to Germany.

nullatenus suum adhiberent assensum ut memoratus frater noster ad præsens regnum nostrum exiret; immo quod nec id permitterent licet vellemus. Ceterum cum instet terminus treugarum inter nos et Wallenses, et in proximo sumus sollemne colloquium habituri cum illustri rege Scotiæ super quibusdam contentionibus inter regnum nostrum et suum ortis, et demum, Domino permittente, proficisci decreverimus in terram nostram Hyberniæ, in qua nondum fuimus; non possent hæc negotia commode sine præsentia memorati fratris nostri expediri. Hinc est quod celsitudinem vestram devote duximus exorandam, quatenus vobis non displiceat quod memoratus frater noster, causis prædictis præpeditus, ad vestram non accedit præsentiam, quoniam placet nobis quod, peractis et expeditis negotiis prædictis, id facere non omittat.

CCCCXX.

Letters Patent of Henry III.

(Rot. Pat. 20 Hen. III., memb. 11.)

March 20, 1236.

Rex omnibus ad quos præsentes literæ pervenerint, salutem.

We have seen and confirmed the privileges granted by the city of Bourdeaux to Bonafusus and his fellows.

Inspeximus literas patentes P[etri] Calhu majoris et juratorum communæ Burdegaliæ in hæc verba: Omnibus has literas inspecturis P[etrus] Calhu major et jurati communæ Burdegaliæ, salutem in Domino.

Literas quas habet Bonafusus de Sancta Columba, civis Burdegaliæ, sigillo communæ Burdegaliæ sigillatas, vidimus in hunc modum: Omnibus has literas inspecturas Galcelinus Columbarius major et jurati communæ Burdegaliæ, salutem in Domino. Constituto in præsentia nostra et consulum civitatis Burdegaliæ Bonafuso de Sancta Columba, cive Burdegaliæ, et petente a nobis dari sibi licentiam faciendi pannos

Burdegaliæ, ad ejusdem instantiam et requisitionem de communi juratorum et consulum consilio et assensu licentiam sibi concessimus postulatam, æstimantes eam ad profectum et honorem totius villæ et communæ Burdegaliæ in posterum profuturam, dictam licentiam hinc ad quindecim annos completos eidem Bonefuso et sociis quos sibi adjungendos duxerit concedentes in hunc modum: Quod ei et sociis suis liceat evenire, textores, fullones, tinctores, et aliorum pannorum laneorum operarios attrahere, et facere pannos operari de diversis coloribus ad modum Flandrensium, Gallorum, sive etiam Anglicorum, et sibi solum ac sociis ejus. Mulieres tamen quælibet veræ[1] poterunt et lanam alias[2] præparare, sua vel suorum licentia nullo modo requisita. Præterea etiam concessimus ipsi Bonafuso, quod si lana, vel tinctura, vel aliqui apparatus ad colores pannorum vel pannos faciendos necessaria Burdegaliam portata fuerint infra dictum terminum quindecim annorum completorum, dicto Bonafuso et sociis ejus tamen ea liceat emere, ita quod aliis ea emere non possit[3] infra terminum, nisi de sua vel suorum licentia requisita. Præsertim concessimus eidem Bonafuso et sociis suis quod aliquibus placeis, atriis, litiis, clausura, intramurali et aliis communibus civitatis Burdegaliæ paduentiis uti possint liberaliter et quiete ad pannos faciendos, siccandos, extendendos, et alias modis necessariis præparandos. Ita támen quod domus tecta sive aliqua alia longæva impedimenta non fiant in locis superius memoratis, nec aquæ retardentur a cursu vel alibi divertantur, nisi hæc fierent, si contingeret, de voluntate majoris et juratorum; et hoc de paduentiis et aquis intelligimus infra villam Burdegaliæ aut infra batleucam constitutis, quorum quin-

---

[1] *veræ*] So MS.
[2] *alias*] aleas, MS.
[3] *possit*] This word and *liceat* in the line above appear to have been interchanged.

decim annorum spatio transacto, quilibet alii et quotquot voluerint pannos poterunt deinde non requisita eorum licentia operari; ita quod idem Bonafusus et ejus socii nullum avantagium habebunt deinde in jam dictis. In quorum testimonium has patentes literas dicto dedimus Bonafuso, sigillo Burdegalensis communæ sigillatas. Datum anno gratiæ millesimo ducentesimo tricesimo quarto, secundo kalendas Aprilis.

Nos igitur prædictas concessiones ratas et gratas habentes, eas pro nobis et heredibus nostris concedimus, et sigillo nostro confirmamus, sicut prædictæ literæ P[etri] Calhu majoris et juratorum communæ Burdegaliæ, quas idem Bonafusus inde habet, rationabiliter testantur. In cujus, etc. Teste rege apud Wudestok, secundo die Martii.

CCCCXXI.

Henry III. to Gregory IX.

(Rot. Claus. 19 Hen. III., part 2, memb. 2.)

May 4, 1236.

The bishop of Winchester left the realm of his own accord, and may return when he pleases.

Domino papæ rex, etc. salutem.

Significavit nobis sanctitas vestra per venerabilem patrem A[lexandrum] Coventrensem et Lichfeldensem episcopum et dilectum et fidelem nostrum P[etrum] Saracenum, civem Romanum, quod gratum haberetis et acceptum si venerabilis pater P[etrus] Wintoniensis episcopus cum gratia nostra reverti posset in Angliam, et sicut ad ejus spectat officium curam securus gerere pastoralem, et super hoc ex parte sinceritatis vestræ nos rogaverunt. Ad quod sanctæ paternitati vestræ duximus respondendum quod cum idem episcopus regnum nostrum ultimo exivit, gratis et motu ductus proprio potius quam per nostram vel alterius compulsionem, et etiam, si bene recolitis, ad preces vestras nobis specialiter inde directas, sedem adiit apostolicam.

Unde si memoratus episcopus voluntatem habuerit revertendi et in regno nostro commorandi, bene placet nobis ipsius adventus, nec erit qui ipsum super hoc aliquatenus impediat, aut cum redierit tranquillitatem[1] ipsius perturbet. Licet etiam graviter versus ipsum moveremur, ad instantiam vestram conceptum rancorem si quis esset penitus ei remitteremus, parati et expositi tanquam filius sanctæ Romanæ ecclesiæ devotissimus in his et aliis vestris inhærere consiliis, et voluntatis vestræ pro viribus nostris beneplacitum adimplere. Teste rege apud Westmonasterium quarto die Maii anno regni nostri vicesimo.

CCCCXXII.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Claus. 19 Hen. III., part 2, memb. 2.)

Sanctissimo patri in Christo G[regorio], Dei gratia summo pontifici, salutem, et tanto patri ac domino omnimodam reverentiam cum honore. May 25, 1236.

Apostolica sedes pia mater nonnunquam filiis suis desolatis solatium, oppressis subsidium, pie petentibus viscera pietatis consuevit misericorditer aperire. Quapropter ad ipsam, tanquam ad piam matrem nostram, quæ nobis sui gratia ut filio suo devoto continua compassione compatitur favorabiliter et benigne, cum regiæ dignitati necessitatem imminere videmus, confugimus confidenter. Hinc est quod cum dilectos et fideles nostros P[etrum] Saracenum et magistrum S. de Seyland clericum nostrum pro quibusdam negotiis nostris ad sedem apostolicam transmittamus, paternitatis Being in perplexity I send to you for counsel and assistance.

---

[1] *tranquillitatem*] transquillitatem, MS.

vestræ dilectioni affectione plena duximus supplicandum quatenus ipsos in negotiis nostris quæ vobis exponent audire benigne et efficaciter exaudire velitis clementia consueta, ut hæ preces nostræ, benignitate vestra mediante, nobis more solito fructum pariant copiosum, nosque exinde paternitati vestræ ad speciales gratias astringamur. Teste rege apud Merewell, vicesimo quinto die Maii, anno etc. vicesimo.

CCCCXXIII.

William de Ferrers, Earl of Derby, to Henry III.

(Royal Letters, No. 611.)

1236 ?[1] Illustri viro domino Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ et Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, devotus suus W[illelmus] de Ferrariis, comes Derby, salutem, et quicquid potest honoris et servitii.

P. de S. Philibert has returned from Scotland in consequence of my seizure of his lands. What shall I do further?

Cum nobis intimatum fuit quod dominus Ricardus Swardus profectus fuit contra vos et regnum vestrum, ad regem Scotiæ, una cum nepotibus suis, Pagano de S. Phileberto, et aliis sociis suis, nos vero incontinenti quasdam terras quas dictus Paganus de S. Phyleberto tenuit de feodo nostro de Hecham in manum vestram seisiavimus. Ipse vero Paganus jam reversus est de partibus Scotiæ propter seisinam quam fecimus, ut nobis datur intelligi, occultim gerens se, terras nostras et maneria nostra minans comburere. Unde vos ut dominum exoramus quatenus, si placet, consilium super hoc apponere velitis, et voluntatem vestram, quid nobis fuerit agendum, significare dignemini. Valete.

[1] See Rym. i. p. 231.

CCCCXXIV.

HENRY III. TO THE BARONS OF THE CINQUE PORTS.

(Rot. Pat. 22 Hen. III., memb. 10.)

Rex baronibus suis de Quinque Portubus, salutem. Fidelitati vestræ de bono et laudabili servitio vestro quod nobis et prædecessoribus nostris impendistis speciales vobis referimus gratiarum actiones. Et quia credimus ad aures vestras pervenisse contentionem quam incepit movere R[icardus] comes Cornubiæ frater noster eo quod tradidimus nuptui comitissam Penbrochiæ sororem nostram Simoni de Monte Forti, vobis mandamus quod si ipse vel aliquis ex suis vos ad partem ipsius fratris nostri prætendentis quod quicquid intendit facere ad honorem nostrum velit allicere et astringere, id nullo modo faciatis, donec ab ore nostro placitum nostrum audieritis, sicut Johannes de Gatesden clericus noster quem ad vos mittimus vobis plenius exponet. De singulis autem portubus vestris quatuor de legalioribus et discretioribus hominibus ad nos sine dilatione mittatis, nobiscum locuturos et placitum nostrum audituros, sicut idem Johannes vobis dicet ex parte nostra. Teste ut supra. [Me ipso apud Westmonasterium, tertio die Februarii.]

Feb. 3, 1238.

Do not receive any orders from my brother, who has risen against me because I have married our sister to Simon de Montfort.

CCCCXXV.

HENRY III. TO THE BARONS AND BAILIFFS OF DOVER.

(Rot. Claus. 22 Hen. III., memb. 3 in dorso.)

Rex baronibus et ballivis portus Dovoriæ, salutem. Quia Willelmus de Marisco utlagatus a regno nostro nuper pro morte hominis nuper machinatus est in mortem nostram, sicut manifeste perpendimus, per quendam ribaldum quem misit ad nos et reginam

Sept. 20, 1238.

Keep strict watch for William de Marisco, who has

attempted the lives of myself and the queen.

nostram interficiendos, et qui conceptam malitiam suam adimplesset, nisi per captionem ejusdem, qui scelus suum publice confessus est, nos clementia divina liberasset, vobis mandamus, firmiter injungentes quatenus, sicut vos ipsos diligitis, diligenter explorari faciatis si idem Willelmus vel aliquis ex complicibus suis per vos transitum fecerit, vel ad transfretandum, vel ad aliud quærendum. Et si contingat ipsos illuc aliquando venire, ipsos capiatis et artissime custodiatis, donec id nobis significaveritis; scituri indubitanter quod per transgressionem aliquam nos gravius offendere non possetis, propter quam nos gravius ad vos non caperemus, quam si in portu vestro venientes non caperentur, aut aliquo modo ibidem transfretarent, aut tanquam ibidem per vos receptati inde sine impedimento recederent. Teste rege apud Bruge, vicesimo die Septembris.

Eodem modo scribitur aliis baronibus portuum, et ballivis Shorham, Suhamptoniæ, Bristolliæ, Portesmuthiæ, probis hominibus et ballivis Cestriæ.

CCCCXXVI.

Henry III. to Drogo de Barentin and others.

(Rot. Claus. 24 Hen. III., memb. 19 in dorso.)

Dec. 8, 1239.

Rex Drogoni de Barentin et Willelmo Hardel et aliis procuratoribus suis in curia Romana agentibus, salutem.

Do all in your power to forward the interests of the count of Flanders.

Cum ad commodum et utilitatem dilecti avunculi et fidelis nostri Thomæ comitis Flandriæ tam per nos quam per nostros laborare disponamus, vobis præsentium tenore injungimus, mandantes districte quod ejus procuratoribus ad curiam accedentibus in his quæ ad ipsum comitem pertinere videbuntur totis viribus assistatis, et ejus negotia quatenus per nos fieri poterit

promovere curetis; proviso quod occasione privilegii Anglicis concessi ne ad partes transmarinas seu extra regnum Angliæ trahantur in causam nihil contra ipsum comitem nomine nostro impetretur, quominus in causa quæ inter nobilem virum P[etrum], quondam comitem Britanniæ, et S[imonem] de Monti Forti vertitur in partibus transmarinis coram judice suo procedatur. Nos enim pro eo quod causa illa præfato comiti Flandriæ velut eum cujus res agitur tangit, magis eligimus quoad causam illam privilegio renunciare prædicto, cum protestatione tamen quod ad ejus observationem in aliis causis videbitur necessaria, quam comiti præfato in ipsius impedire processu. Vos igitur in hac causa nihil contra ipsum impetretis, nec quantum per vos fieri poterit impetrari permittatis. Nolumus enim si super hoc nostro nomine aliquid fuerit impetratum quod eo [1] ad impedimentum suæ causæ aliquis utatur. Teste apud Clarendon, octavo die Decembris.

CCCCXXVII.

Sculius, Duke of Norway, to Henry III.

(Royal Letters, No. 127.)

Illustrissimo viro Henrico, Dei gratia regi Angliæ, S[culius], eadem gratia dux totius Norwegiæ, salutem et dilectionis sinceritatem. 1237–1240.[2]

[1] *eo*] So MS.

[2] See Saga Hákonar Konungs, in Noregs Konunga Sögor, v. p. 195; also Langebek, Scriptt. Rerum Danic. iii. p. 93. The express statements of native writers that the title of duke was conferred on Sculius in 1237 or 1238, and that great significance was attached to the act, have led me to place these letters here. On the other hand, their contents favour, without compelling, an earlier date; and the title of duke, often loosely applied to foreigners, is actually given to Sculius on the Close Roll of 1 Hen. III. (Rym. i. p. 149). Sculius was killed in 1240.

I pray you to accept my gift. Last year I sent one, but my messenger was wrecked.

Serenitati vestræ notificamus quod æstate præterita fidelem [nostrum] Johannem capellanum ad vestram præsen[tiam] destinavimus cum exenio nostro; quid vel quale fuerit ipse vobis explicet. Verum inter fortuitos casus varii sunt rerum eventus, obvia nautis aeris malignitate, post longam pelagi oberrationem apud Frislandiam fecerunt naufragium; ita quod cum aliquibus ex nautis J[ohannes] nuncius noster vix nudus evasit, pluribus ibi nobilibus viris submersis. Quapropter sublimitati vestræ supplicamus, ut quod ad præsens honori vestro transmittimus, honorifica dignatio vestra gratanter suscipiat, non quantitatem doni, sed dantis perseverantem benevolentiam pensantes. Johanni capellano fideli nostro super his quæ vobis intimaverit credulitatem adhibeatis, indubitanter scientes quod neminem excellentiæ vestræ, nisi experto fidelem, mittemus.

CCCCXXVIII.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 126.)

1237–1240. Serenissimo amico et regum illustrissimo Henrico, Dei gratia Angliæ, S[culius] eadem gratia dux Norwegiæ, salutem et sinceram dilectionem.

I thank you for your presents, and am satisfied with your explanations.

De exeniis atque jocalibus nobis anno elapso a vestra regia serenitate transmissis, grates nobis referimus uberrimas, prompti et parati velle vestrum et beneplacitum, si nobis aperiatur, pro omni posse nostro executioni demandare. Super hoc etiam quod nobis literis vestris significastis confœderationem inter illustrissimum regem et patrem vestrum et nos habitam vos velle innovare, hilares facti sumus et jocundi, idem ex parte nostra absque omni scrupulo tenere et inviolabiliter observare cupientes.

Mandastis nobis præterea quod R. Wodecoc, qui principalis fautor damnorum nostrorum dicebatur, obiter interfectus fuit, et alii complices sui dispersi fuerant, nec inventi, licet de præcepto vestro juberentur comprehendi, sed nec eorum possessiones vel catalla, quibus nobis possit fieri satisfactio, quia, licet tempore hostilitatis aliqua possedissent, statim tamen pace reformata miseri et mendici facti sunt, quia cessante causa cessat effectus. Hæc omnia non discredimus, sed talibus omnimodam fidem adhibemus. In calce vero literarum vestrarum nobis significastis, quid amplius nobis ratione prævia super hoc videretur agendum, vos illud prompto et parato animo secundum id quod rationi conveniret efficeretis. In omnibus his regium pectus serenum ad vos et benevolum perpendimus, si præmissis veritas suffragetur. Regiæ igitur serenitati vestræ taliter respondemus, quod quantum ad investigationem injuriatorum nostrorum qui vel interfecti vel per regnum vestrum dispersi non inveniuntur, quod amplius facere possitis non perpendimus, qui licet comprehenderentur non haberent quid restitueretur. Inanis est enim actio quæ per inopiam debitoris excluditur.

Can I hope for compensation from the treasury, as was promised by the earl marshal when regent?

Quiddam tamen nos totiens damna nostra coram vobis multiplicare compulit, quod senex Marescallus W[illelmus], custos quondam vester et regni, ex parte vestra manuceperat quod si de malefactoribus nostris restitutionem obtinere nequiremus, de fisco regio satisfactionem insequeremur. In tali spe hactenus suspensi, desideramus ut vestræ regiæ serenitati sederet, ut prædicti Marescalli promissio suum sortiretur effectum. Præterea ad conservationem confœderationis et uberioris signum dignationis exenia, licet exigua propter impedimentum guerræ, vobis [ad] præsens transmittimus, supplicantes quatenus ea benignitate qua nos vestra anno prævio recipere dignemini; scituri pro certo quod processu temporis, cum pax reformata fuerit, meliora et [am]pliora jocalia vobis transmittere studebimus. De

cetero de iis quæ circa nos et in nos geruntur, quomodo etiam guerra de novo in terra nostra conquieverit, lator præsentium vobis viva voce plenius ac melius poterit explicare.

CCCCXXIX.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 893.)

1237–1240. Illustri domino Henrico, Dei gratia regi Angliæ, S[culius] eadem gratia dux Norwegiæ, salutem et specialis amicitiæ sinceritatem.

Having vainly tried other means of obtaining compensation for my losses, I have procured a letter from the pope.

Noverit serenissima sublimitas vestra qualiter dominus rex Johannes pater vester rapinam illam et dedecus quæ ab hominibus suis nobis et hominibus nostris apud Scardum Burgum facta fuerunt emendari promiserit, et qualiter W[illelmus] senex Marescallus ex parte vestra pro eodem debito se præstiterit fidejussorem. Notissimum est etiam prudentiæ vestræ quotiens variis et pulcherrimis [1] ad præsentiam vestram nuntios nostros cum literis nostris super eodem negotio direxerimus, quotiens variis et pulcherrimis promissionibus spem nostram protraxerit. Nunc autem, quia tot in irritum scripta sunt, et non solum debitum retentum sed expensæ multipli . . . . et nuncii nostri submersi, tædiosum est de indemnitate infructuosa verborum mandare sterilibus eruptionem, quia excellentiam vestram diligimus et dominum papam vobis amantissimum fore cognoverimus, ab eodem literas ad vos impetravimus.[2] Quamobrem magnificentiam vestram jam quasi de novo obsecramus, quatenus promissa vestra prout regalem

---

[1] *pulcherrimis*] There appears to be a word wanting to the sense, probably *exeniis*.

[2] This sentence appears to be corrupt.

decet dignitatem complectens, nostrum tandem negotium expediatis, ut nostram tam diuturnam patientiam et præsentem domini apostolici petitionem nobis profuisse sentiamus. Ad honorem namque vestrum libentissime intendemus et beneplacitum vestrum quoad posse nostrum modis omnibus exequemur. Valeat in Domino sublimitas vestra.

CCCCXXX.

Louis IX. to Henry III.

(Royal Letters, No. 859.)

Ludovicus, Dei gratia Francorum rex, H[enrico], eadem gratia regi Angliæ illustri, salutem. June 1-7, 1242.[1]

Super eo quod [de terra] Savarici de Malo Leone nobis mandavistis, sciatis quod dilectus et fidelis noster H[ugo] comes Marchiæ [nobis] mandavit quod talis est consuetudo in tota Pictavia, quod quilibet [nobilis p . . . . in sua ultima volun]tate, qualibet convictione, terram suam et omnia bona sua, fa[ciendo etiam omnia servitia dominis de quibus terræ] tenent, ut oportet, et quod expensas fecerat non modicas pro dic[ta terra defendendo. Mandavit etiam] nobis idem comes quod cum [nihil inter]ceperit in treuga ex [par]te [vestra . . . . . . ei damna illata infra] eam usque ad valorem [trium millium] librarum, de quibus a vobis [vel] a vestris [. . . . . quo sibi fuit satisfactum d . . . . R]ob. autem de [. . . . . nobis signi]ficavit quod in [terra de po]testate sua [. . . . . consensu suo nullatenus fuit] captus. Primo G. de Rupe Forti eum cepisse dic . . . m [. . . . .

The lands of S. de Mauleon have been treated according to the custom of Poitou. The count of La Marche and others complain of infractions of the truce.

---

[1] See Rymer, i. p. 245, and the following letter.

Tamen super his] omnibus parati sumus ea facere [qu]æ debemus secundum ten[orem treugæ . . . . . .].[1]

CCCCXXXI.

Henry III. to Louis IX.

(Rot. Vascon. 26 Hen. III. memb. 2)

June 8, 1242.

Since it is by your fault that the infractions of the truce are not adjusted, we are no longer bound to observe it.

Rex, domino regi Francorum, salutem.

Bene recolit serenitas vestra qualiter a die Paschæ in quinque septimanas fuerat dies data de interceptionibus factis contra treugam inter vos et nos captam, ad locum ad hoc deputatum, utrobique emendandis; ad quem cum gentem nostram propter hæc specialiter mitteremus, nullus ex parte vestra, sicut credebamus et deceret, ibidem comparuit. Et qualiter postea ad vos nuntios nostros destinavimus, vos requirentes quod super prædictis interceptionibus emendas faceretis et reciperetis; per quos nobis significastis quod id libenter faceretis, et diem alium certum ad hæc petiistis; et nos, licet locus de Surgeres, ubi id fieri voluistis, merito nostris fuisset suspectus et minus tutus, ob vestram tamen reverentiam et ne nobis posset imputari quod occasione aliqua treuga inter nos infringeretur, tam de die et loco beneplacito vestro acquievimus. Cum autem tam vestri quam nuntii nostri prædictis die et loco convenissent, per nostros parati fuissemus incontinenti vobis emendare quicquid per nos aut nostros contra vos extitit interceptum, non fuit ex parte

---

[1] The words within brackets are supplied from Bréquigny (Lettres des Rois, etc., i. p. 54), who says he found the letter "très-maltraité et "à la veille d'une destruction to- "tale." As will be seen, it has suffered much since. But his transcript of what remains is very inaccurate, and I suspect mistakes in the rest. *Terræ* should certainly be *terras*.

vestra qui de terra Savarici de Malo Leone et de castro de Berceres, vel aliis quæ liquide apparent contra nos intercepta infra treugam prædictam, nobis aliquas faceret emendas. Unde serenitati vestræ significamus quod, ex quo per vos stetit et adhuc stat quominus satisfactum est hinc inde de interceptionibus prædictis, de cetero treugam quam sic infringistis, vobis observare non tenemur, secundum articulos in forma treugæ contentos. Teste, ut supra. [Me ipso, apud Xanctonam, octavo die Junii, anno regni vicesimo sexto.]

CCCCXXXII.

Henry III. to the Sheriff of Lincoln.

(Royal Letters, No. 190 *a*.)

H[enricus], Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, vicecomiti Lincolniæ, salutem. July 29, 1242.

Præcipimus tibi quod per sacramentum proborum et legalium hominum de villa nostra de Stampford diligentem fieri facias inquisitionem, quorum Judæorum fuerunt illæ quat[or viginti et][1] tredecim marcæ, quas Hugo le Porter cepit de Judæis apud Stampford, tempore quo frater Galfridus se intromisit de custodia Judæorum nostrorum, et qua occasione illas cepit, et ubi captæ fuerunt. Et inquisitionem inde factam sub sigillo tuo et sigillis eorum per quos facta fuerit nobis sine dilatione mittas, et hoc breve. Teste W[altero] Eboracense archiepiscopo, apud Mortelak, vicesimo nono die Julii, anno regni nostri vicesimo sexto. Make inquisition as to the money which Hugh le Porter took from the Jews of Stamford.

[1] See the following letter.

CCCCXXXIII.

The Sheriff of Lincoln to Henry III.

(Royal Letters, No. 190 *b*.)

Soon after July 29, 1242.[1]

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino . . . . suus devotus vicecomes Lincolniæ, salutem, et fidele in omnibus obsequium.

I send you the result of the requisition.

Noverit . . . . diligentem fecisse inquisitionem, quorum Judæorum fuerunt illæ quater viginti . . . . cepit de Judæis apud Stamfford, tempore quo frater Galfridus se introm . . . . occasione illas cepit, et ubi captæ fuerunt, per sacramentum horum subscriptorum . . . . de Cibetey, Henrici Filii Alexandri, Gilberti le Noble, Johannis de Casterton, Johannis Sam . . . . Ketel, Petri Filii Galfridi, Reginaldi le Bretun, Simonis Filii Alexandri, Ricardi de We . . . n; qui dicunt super sacramentum suum quod prædictus Hugo le Porter cepit prædictas quater viginti marcas de Ducyn Judæo, serviente Leonis de Eboraco, quæ fuerunt prædicti Leonis, et quod cepit decem marcas de Meyre Filio Davi Judæo Stamfford, et tres marcas de Deulesant Koc Judæo. Dicunt etiam super sacramentum suum quod prædictus Hugo cepit prædictos denarios tali occasione, quia habuit præceptum domini regis ad inquirendum de catallis Judæorum; et prædictos denarios invenit de catallis Judæorum, et eos asportavit, et aliam occasionem nesciunt, sicut intelligunt. Dicunt etiam quod prædictus Hugo cepit prædictos denarios infra villam Stamfford. Valeat excellentia vestra in Domino.

Indorsed. Consilio domini regis.

---

[1] See the preceding letter.

CCCCXXXIV.

Henry III. to the Emperor Frederic II.

(Rot. Franc. 26 Hen. III., memb. 7 in dorso.)

Domino imperatori rex, salutem, et prosperos semper ad vota successus. Sept. 19, 1242.

Cupientes serenitatem vestram super his quæ penes nos aguntur et de processu eventuum nostrorum effici certiorem, vobis intimamus quod, cum sub fiducia quarundam pactionum et confœderationum initarum inter nos et H[ugonem], comitem Marchiæ et Engolismi, et I[sabellam], reginam Angliæ, uxorem suam, matrem nostram,[1] de eorum mandato et consilio et quorundam aliorum nobilium de Pictavia quos in fidelitate nostra stabiles esse credebamus, cum paucis de gente nostra Angliæ venissemus in Pictaviam, et commorantes aliquamdiu apud Pontem tractatum haberemus cum prædicto comite Marchiæ et aliis nobis tunc assistentibus qualiter contra regem Franciæ, qui contra treugam inter nos initam interceptiones non modicas tam nobis quam quibusdam imprisiis nostris fecerat per se et imprisios suos, procedere debebamus. Tandem, de eorum consilio, semel et iterum rogari fecimus præfatum regem, per nuntios nostros solemnes quos ad eum destinavimus, ut interceptiones illas faceret emendari. Licet autem idem rex nuntiis nostris satis curialiter responderet, quod libenter nobis et nostris faceret emendari quicquid per se et suos nobis et nostris fuit interceptum, dum idem sibi et suis faceremus; et cum ad duos vel tres dies datos ad hoc mitteremus de fidelibus nostris, pro emendis faciendis et recipiendis de interceptionibus prædictis, nuntii ejusdem regis Franciæ, ad unum diem convenientes, et cum nostris diu tractantes, in-

Our truce with France was broken, because the king would not grant redress for the infractions of it.

---

[1] *reginam . . . matrem*] regine Anglie uxoris sue matris nostre, MS.

fecto negotio recesserunt. Ad alium quidem diem, certo loco ad hoc dato, nostris illuc venientibus, et paratis facere quod jus dictaret, non comparuerunt; unde postea visum fuit nobis et concilio nostro, quod deinde treugam eidem regi servare non tenebamur, ex quo per eum stetit quo minus fuerat de interceptionibus illis hinc inde satisfactum; et idem postea dicto regi intimavimus.

We therefore began to make war against him,

Et sic per ipsius defectum treuga deficiente, de concilio omnium fidelium nostrorum incepimus ei guerram movere; et certi sumus quod in expeditione nostra prospere nobis contigisset, cooperante gratia Divina, si dictus comes Marchiæ et alii imprisii nostri de Pictavia fideliter nos juvassent, et nobis firmiter adhæsissent; sed res est versa in contrarium, sicut ex subsequentibus liquebit manifeste.

and marched from Pons to Saintes, and so to Tonnay.

Procedentes igitur de Ponte usque Xanctoniam, ubi moram fecimus per aliquot dies, postea venimus usque Taunay super Charente; ubi nostri ingressum habuerunt ad ipsum regem gravandum, qui castra prædicti comitis et suorum obsedit, et pro voluntate sua occupavit; nec mirum, eo quod comes ipse castra illa et alia dereliquit destituta bona gente, et alia garnisione non munita. Nobis quidem commorantibus in castris apud Taunay, tractatum fuit inter nos et Galfridum de Rauncone dominum de Tayleburge quod ad servitium et fidem nostram redire debuit; et, sub spe tali, treugam ei concessimus quod ipsum non gravaremus. Verumtamen cum toto exercitu nostro coram villa de Tayleburge venimus, et in pratis ibidem tentoria nostra fiximus, et potuimus tunc vel villam illam cum castro, si fluvium de Charente transissemus apud Taunay, cepisse; vel commorantes coram Taylleburge pontem ejusdem villæ confregisse, ita quod non haberet rex Franciæ, qui fuit ex altera parte fluvii, transitus versus nos, nisi, ad dolosam machinationem prædicti comitis Marchiæ et Reginaldi de Ponte, dicto Galfrido de Rauncone detu-

Thence to Taillebourg, where the bridge was betrayed to the French king, and we were compelled to retreat to Saintes,

lissemus. Confidentes igitur quod idem Galfridus ad fidem nostram rediret, sicut inde nobis spem dederat, reversi sumus usque Xanctoniam; sed dum ibidem moram faceremus, tanquam infidelis et promissionis suæ immemor contra nos dicto regi Franciæ firmius adhæsit. Nos tamen, cum audierimus ipsum regem ex altera parte dicti fluvii versus Taylleburge appropinquare,[1] illuc accessimus, ut transitum fluvii ei præcluderemus; quod quidem cum facere non possemus, eo quod paucos de gente nostra Angliæ bellatores nobiscum adduximus, et propter potentiam ipsius regis, quam viribus nostris vidimus longe majorem, de consilio omnium fidelium nostrorum inde recessimus usque Xanctoniam.

Die vero S. Mariæ Magdalenæ, postquam idem rex pontem de Taylleburge transierat, gens ipsius, credens villam Xanctoniam ubi fueramus, dum nostri essent in mensa vel dormientes, occupasse, illuc in manu forti cum multitudine impetuosa advenit; sed nostri, benedictus Deus, licet improvisi et incauti, genti prædictæ obviam exierunt, et in facie eis viriliter restiterunt, congressique gravem et fortissimum inter se conflictum habuerunt; in quo plures de exercitu regis Franciæ interfecti sunt, plures vulnerati et plures detenti; de nostris similiter aliquibus captis, et aliquibus vulneratis; et tandem, cum sentiret gens nobis adversa, quod contra nos prævalere non posset, ad tentoria sua, tanquam confusi, sunt reversi.

where the French attempted to surprise us, but were compelled after a sharp action to retreat.

Nos quidem, adhuc in crastino commorantes apud Xanctoniam de consilio nostro inde recessimus versus Pontem, comite Marchiæ villam et castrum Xanctoniæ sine gente et alia munitione omnino deserente; ita quod rex Franciæ, post recessum nostrum, ea, tanquam derelicta et indefensa, statim est ingressus. Cumque vidissemus nos apud Pontem minus tute commorari, propter accessum ipsius regis, iter arripuimus

Two days afterwards we withdrew to Pons, and thence to Barbesieux,

[1] *appropinquare*] appiare, MS.

versus Berbizillum, in villa de Ponte bonam et sufficientem dimittentes munitionem. Sed, incontinenti et statim ex quo villam exivimus, Reginaldus de Ponte 'Vale' nobis dicens, et dato nobis osculo Judæ, fraudem quam cogitaverat opere manifestavit, et comes Marchiæ similiter, regi Franciæ adhærens: ita quod, nisi seditionem eorum et malitiam excogitatam cautius declinassemus, tota nocte et toto die iterando cum exercitu nostro versus Blaviam, in manus dicti regis, sicut in animo nequissime ceperant, nos et omnes nostros tradidissent, tanquam famæ suæ prodigi, et fidelitatis suæ, et pactionum, inter nos initarum, contemptores.

where R. de Ponte and the count of La Marche deserted us, after attempting to lead us into the hands of the French king, which we only escaped by a forced march to Blaye.

Nos igitur, cum sine periculo personæ nostræ et omnium nobiscum existentium, inter gentem illam Pictaviæ perfidam et inverecundam moram ulterius facere non possemus, ad partes Wasconiæ nos transtulimus; in quibus cum dilecto consanguineo nostro R[aimundo], comite Tholosæ Marchiæ Provinciæ, qui ad nos personaliter accessit, tractatum habuimus de status nostri reformatione, et de consilio agendis nostris apponendo. Verum, postquam aquam Gyrundæ transivimus, dimissa bona munitione apud Blaviam, moram fecimus ex opposito ejusdem villæ, quia idem rex Franciæ venerat cum exercitu suo pro villa illa obsidenda; sed, cum duobus miliariis a villa ipsa fere per quindecim dies moram faceret in castris, non ausus est proprius accedere, licet sui interim cum munitione nostra fortes habuissent conflictus; et sic demum reversus est idem rex ad partes suas.

We have since retired into Gascony.

Super his autem imperialem magnificentiam duximus certificandam, rogantes attentius quatenus, si quid aliud in famæ nostræ læsionem de processu nostro, ex alicujus æmuli nostri figmento, auribus vestris insonuerit, illud pro frivolo et veritati contrario reputare velitis.

Ad hæc serenitati vestræ cupimus innotescere quod, in partibus Burgundiæ plures benevolos et amicos potentes

We should have good friends in

habere possemus, qui viriliter, in necessitate nostra, nos juvarent, si comitatus Burgundiæ in manu alterius quam ducis. Burgundiæ extitisset; de quo, si placet, utilitati nostræ, quam honoris vestri reputare potestis incrementum, prospicere velitis. Teste rege, apud Burdegaliam, decimo nono die Septembris.

Burgundy, if the county were not in the duke's hands.

CCCCXXXV.

John, Duke of Britanny, to Henry III.

(Royal Letters, No. 128.)

. . . . [Pr]incipi Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, et duci Aquitaniæ, suus in omnibus Johannes dux Brittanniæ, salutem in Domino sempiternam, et sic principatum regere terrenum . . . . . . et in æternum.

About 1242?[1]

Ad illa merito sumus obnoxii quæ salutem respiciunt animarum, et ad hæc potissime pro viribus observanda quæ a proavis nostris pia medi . . . . e esse coll . . . . . tur. In his vero tanto confidentius gratiam promereri credimus Creatoris, quanto summopere et vigilantiori cura singulis operibus misericordiæ . . . . . [i]nsistimus. In auxilium itaque et præsidium ecclesiæ Jorevalt et monachorum ibidem Deo et B. Mariæ pro salute animarum prædecessorum nostrorum obsequentium, dominationem . . . . re compellimur, ut

I ask your aid on behalf of the monks of Jervaux, who have been unjustly deprived of certain possessions by Peter of Savoy.

---

[1] Not improbably soon after the grant of the honour of Richmond to Peter of Savoy (see Rot. Pat. 26 Hen. III., Part I., Jan. 12); but the date is very uncertain. It is observable that no allusion is made to the duke's own claim to the county of Richmond. After the marriage of his son to Henry's daughter in 1259, frequent applications were made to Henry for the county, and this letter could hardly have been written then without some distinct reference to the claim. It may be added that at the time of the rupture with France in 1242, Henry would have especial reasons for obliging the duke.

quatenus in liberam, puram, et perpetuam eleemosynam a prædictis prædecessoribus nostris multis retro temporibus pacifice ac quiete tenuerunt . . . . . possessiones ceteraque bona in comitatu Richemundiæ, et præsertim in foresta de Wendeslaydale, a domino P[etro] de Sabaudia et suis minus juste detenta, justitia . . . . . nemini mediante misericorditer restitui faciatis, tantum, si placet, in hac parte causa Dei et precum nostrarum interventu facientes ut merito specialius vobis . . . . [sin]ceritate [di]lectionis obligemur. Valeat excellentissima dominatio vestra in Spiritu Sancto per tempora longiora.

CCCCXXXVI.

THE MASTER AND CONVENT OF THE LEPERS OF ST. GILES WITHOUT LONDON TO WALTER, ARCHBISHOP OF YORK.

(Royal Letters, No. 602.)

Between May 1242 and Sept. 1243.[1]

Reverendo domino suo archiepiscopo Eboracensi magister et conventus Hospitalis Leprosorum S. Egidii extra Londoniam, salutem et paratam ad obsequia voluntatem.

We pray you to prevent the archdeacon of Middlesex proceeding against us during the absence of the king.

Excellentiæ vestræ significamus quod, cum nos a tempore bonæ memoriæ Matildis Anglorum reginæ fundatricis et dotatricis domus nostræ in pace steterimus, archidiaconus Middelsexiæ, contra libertatem nostram a bonæ recordationis nobili viro Henrico rege Angliæ nobis concessam, et contra sedis apostolicæ privilegia super hoc nobis indulta, nos in debitis et novis exactionibus inquietare non prætermittit, ad capitulum suum in jus nos vocando, suspendendo, excommunicando, et ulterius contra nos brachium

[1] When the archbishop of York was acting as regent, during the absence of the king.

invocando seculare, ut sic tædio affecti per ipsum sibi faceremus subjectionem et reverentiam, in magnæ[1] domus nostræ quod fieret dispendium et gravamen. Cum igitur super hoc nullum nobis subsit suffragium, nisi poterim[us] nostri illustris regis Angliæ, cujus eleemosynis quotidie sumus refecti, beneficium implorare, vobis humiliter supplicamus et devote, qui, eo in transmarinis partibus degente, cooperante Deo vices ejus geritis, quatenus, divinæ pietatis intuitu, dicto archidiacono inhibere velitis, ne dum extra regnum dominus noster rex Angliæ et patronus domus nostræ moram faciat nos ulterius molestare præsumat, et quod vicecomiti Middelsexiæ, si placet, scribere velitis, ne mandatum regium, quod jam dictus archidiaconus Middelsexiæ impetravit contra nos, aliquatenus exequatur, ne sic, dicto archidiacono impugnante, leprosæ morbo opprimente, inopia nostra superveniente, domum nostram relinquere compellamur, cum, propter fratrum et sororum multitudinem, ad litigandum contra dictum archidiaconum nostræ non suppetant facultates. Valeat excellentia vestra semper in Domino.

CCCCXXXVII.

The Preceptor of the Temple in Aquitaine to Henry III.

(Royal Letters, No. 932.)

Excellentissimo viro Henrico, Dei gratia regi Angliæ, frater Warinus de Sonariis, domorum militiæ Templi About 1243?[2]

---

[1] *magnæ*] So MS., probably an error for *magnum*.

[2] The date of this letter could be approximately settled, if we could be sure what is meant by "guerra "in partibus de Chales." The district I understand to be Rochechalais in the west of Perigord; and the war, the campaign of 1242, when that district was almost certain to have suffered. It is singled out here probably because the Templars had property there.

in Aquitania præceptor humilis, salutem [cum] reverentia debita et honore.

I pray compensation for the injury done to the houses of our order in the late war.

Vestræ regiæ majestati grates referimus copiosas de bono et honore quod fratri Thomæ latori præsentium, quem ad vos pro negotiis domus nostræ coram vobis expediendis transmisimus, impendistis, supplicantes et rogantes [quaten]us, cum vos sitis dominus et magister domorum nostrarum,[1] nobis emendari faciatis damna et malefacta quæ nobis et hominibus nostris facta fuerunt tempore guerræ vestræ in partibus Vasconiæ et de Chales, cum damna maxima inde sustinuerimus, prout frater noster quem ad vos transmittimus vobis dicet, ... dare vel emendare nobis faciatis, sicut vestræ sederit voluntati, vel aliquem religiosum virum vel alium ad partes illas transmittatis pro inquisitione super hoc facienda. Præterea cum nos et homines nostri simus liberi et immunes ab omni custuma, prout in literis antecessorum vestrorum continetur quas habemus, et cives[2] Burdegalenses mandatum vestrum de vino nostro prius et blado[3] pariter recipiant sive contorqueant pecuniam occasione pedagii, paternitatem vestram modis omnibus quibus possumus rogamus attentius, quatenus istud et alia emendari faciatis prout videritis expedire; et vestro senescallo Vasconiæ mandare velitis ut dictam inquisitionem faciat vel alium pro ipsa facienda transmittatis. Valeat vestra paternitas et diu.

Indorsed. Domino regi Angliæ.

---

[1] *nostrarum*] After this *ut* in MS. erased.

[2] *cives*] The writer seems to have written *burd*, and then corrected into *cives*.

[3] *blado*] baldo, MS. There is evidently some more serious error in the sentence.

CCCCXXXVIII.

The Common Council of Dax to Henry III.

(Royal Letters, No. 161.)

Illustrissimo Dei gratia Henrico regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ et Aquitaniæ, comiti Pictaviæ et Andegaviæ, reverendissimo domino suo et super omnia diligendo, commune consilium Aquis, salutem in Eo qui dat salutem regibus, et ejus obedientiæ famulatui se devotos. 1243?[1]

We testify to the fidelity of Rostan de Solers, your seneschal.

Celsitudini vestræ duximus significandum quod dominus Rostagnus de Solerio, civis Burdegalensis, ballivus vester in Vasconia, in quantum nos novimus fidelis vobis est et devotus vestro obsequio et honori, qui in cura terræ Wasconiæ sibi commissa ita se gerit strenue atque fideliter, tuendo pro posse terram ipsam et fovendo et justitiam exercendo, quod nobis et aliis vestris hominibus se laudabilem merito et amabilem exhibet atque gratum. Valeat in Domino nobilitas vestra semper.

CCCCXXXIX.

B., Count of Arménie and Fezensac, to Henry III.

(Royal Letters, No. 967.)

Illustri domino suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Yberniæ, duci Normanniæ, et Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, B. eadem gratia comes Armaniacensis ac Fezensis, suus per omnia et in omnibus, salutem, et illum sicut decet suum dominum venerari. Feb. 2, 1244.

---

[1] See Rot. Vasc. memb. 3; Rot. Pat. 28 Hen. III. memb. 7.

The citizens of Bourdeaux have destroyed Blanchefort castle. If you do not grant redress, I shall be compelled to arm.

Celsitudini vestræ regiæ majestatis tenore præsentium innotescat quod homines civitatis vestræ Burdegaliæ diruerunt domino A[rnaldo] de Blancafort totum castrum suum de Blancafort cum hominibus suis, pertinentiis combustis, nulla considerata penitus ratione. Quocirca celsitudinem vestram modis quibus possumus peroramus, quatenus, si placet vestræ regiæ majestati, hoc sibi satisfieri faciatis; alioquin hoc non possemus pacifice sustinere, quin dictum A[rnaldum] contra dictos homines civitatis vestræ Burdegaliæ in sua justitia tueremur, nunquam tamen a vestro fideli servitio propter hoc recessuri, sed sibi deficere non possemus contra ipsorum malitiam, cum eundem contra homines omnes ipsum injuste vexantes defendere teneamur.

In your dominions the nobles are trampled upon by the burghers as they are nowhere else.

Unum tamen vestro dominio mittimus, quod sub districtu alicujus potestatis alterius non ita burgenses seu rustici nobilibus dominantur, sicut in istis partibus quæ vestro dominio sunt subjectæ; propter quod barones et alii nobiles sunt in tantum ad iracundiam provocati, quod p . . . . . tantum mori diligunt quam esse diutius in hoc statu, cum sibi de die in diem fieri hujuscemodi pertimescant. Datum apud Arocalaura, in festo Purificationis B. Mariæ, mense Februarii in luna prima, anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo quarto.

CCCCXL.

Andrew de Caumont, Lord of Saint Baseille and Landron, to Henry III.

(Royal Letters, No. 966.)

About Feb. 1244.[1]

Illustri domino suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Iberniæ, duci Normanniæ et Aquitaniæ, comiti Andegaviæ, An[dreas] de Cavo Monte, dominus

[1] Compare the preceding letter.

S. Basilicæ et de Landarone, suus baro, salutem, cum servitio et honore.

Celsitudini vestræ regiæ majestatis patescat quod homines civitatis vestræ Burdegaliæ diruerunt domino A[rnaldo] de Blancefort totum castrum suum de Blancfort, cum pertinentiis suis combustis, et hoc injuste. Quocirca celsitudinem vestram modis quibus possumus exoramus quatenus hoc, si placet, satisfieri faciatis, alioquin hoc non possemus pacifice sustinere, quin dictum A[rnaldum] in suis juribus ducamus. Verumtamen a vestro fideli servitio nunquam recederemus ullo modo. Et credimus quod nullo loco alio burgenses tantam potestatem habeant, quantam vos sustinetis habere in partibus Vasconiæ super vestris baronibus et militibus burgenses nominatos; quare tota Vasconia est quieta.[1]

The citizens of Bourdeaux have destroyed Blanchefort castle. If you do not grant redress, I shall be compelled to arm. In your dominions the nobles are trampled upon by the burghers as they are nowhere else.

CCCCXLI.

Boniface, Archbishop Elect of Canterbury, to Henry III.

(Royal Letters, No. 941.)

March 29, 1244.[2]

Excellentissimo ac carissimo domino H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Normanniæ Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, B[onifacius], eadem gratia Cantuariensis electus, felicitatem continuam, et cum omni devotione et reverentia fidele semper obsequium, et voluntatem promptissimam ad ejus beneplacita et mandata.

Super eo quod ad omnia quæ honori nostro et commodo expediunt prompti estis, Dei et vestri gratia,

Before I received your letter

[1] *quieta*] Perhaps *inquieta* should be read.

[2] See Anselme, Histoire Généalogique de la Maison royale de France, i. p. 50; Le Neve, Fasti, i. p. 13.

I had avoided entering France, that I might not be asked to be god-father to the royal child.

et quia blada vestra maneriorum Cantuarensium cum carrucis et instauris quæ habebatis ibidem nobis vestra largitas dignata est erogare, benignitati vestræ grates referimus copiosas. De eo autem quod nobis quibusdam aliis literis vestris mandavistis quod cum rege Franciæ, qui vobis inimicatur injuste, nec compaternitatem nec aliud genus amicitiæ contrahamus; sciatis quod licet valde acceptum habeamus et gratum hoc quod nos præmunire et instruere voluistis, ne faciamus aliquid quod clementiæ vestræ debeat displicere, in eo tamen satis instructi eramus et cauti, adeo quod iter nostrum ex certa scientia tardaramus, quia per regnum Franciæ nolebamus transire, donec regina peperisset, et infans a sacro fonte fuisset levatus. Sciturique, cum a Deo et vobis recognoscamus nos habere quicquid boni quicquid honoris habemus, omni tempore vitæ nostræ, annuente Domino, fugere curabimus et vitare omnia quæ vobis possint vel debeant displicere, et omnia facere, quantum secundum Deum poterimus, quæ vestræ credemus esse gratuita voluntati et honori vestro et commodo viderimus expedire. Unde super præmissis satis instructi eramus, sicut diximus, antequam super his vestrum haberemus mandatum.

This has delayed my return to England.

De eo autem quod mandastis quod iter nostrum curaremus ad Angliam maturare, sciatis quod illud non facere potuimus propter causam dictam, et quia usque nunc fuimus nostris et amicorum nostrorum variis negotiis plurimum impediti; sed die Jovis proxima post Dominicam de Passione a civitate Bellicensi proculdubio recedemus, cum prosperita[te], dante Domino, in Angliam profecturi. Unde benignitatem vestram quantum possumus attentius deprecamur quatenus venerabiles fratres nostros[1] Eliensem et Herefordensem episcopos nobis, visis literis, apud Dovoriam obviam transmittatis, dilatione et occasione qualibet, si placeat, prætermissa; ita quod

---

[1] *nostros*] nr . . ., MS.

in quindena Paschæ dicto loco, scilicet Dovorii, inveniamus eosdem. Valeat persona vestra, et honor vestri culminis optatum suscipiat per longa tempora incrementum. Datum Bell[icæ], secunda feria post Dominicam de Passione.

Domino regi Angliæ.

CCCCXLII.

HENRY III. TO . . . . .[1]

(Chapter House Miscellanea.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ, Aquitanniæ, et comes Andgaviæ, dilectio et fideli suo . . . . . . salutem. June 6, 1244.

Sciatis quod cum rex Scotiæ nos offendisset, et ei daremus in mandatis quod excessus suos nobis faceret emendari, de quibus emendas insufficientes et minus honorabiles nobis obtulit, nos de communi consilio regni nostri in propria persona nostra proposuimus esse apud Novum Castrum super Tynam in festo S. Petri ad Vincula, cum toto posse nostro Angliæ, quod ad diem illum illuc fecimus summoneri; et tunc diem præfiximus prædicto regi Scotiæ, quod ibidem in terra nostra compareat, ad jus faciendum et recipiendum de transgressionibus prædictis, secundum quod fideles nostri ibidem congregati consideraverint; ne possit nobis imponi et improbari quod inique et minus juste contra ipsum ageremus, si prius ipso rege non vocato in ipsum insurgeremus. We have summoned the king of Scotland to appear in our court at Newcastle on Tyne.

Quia vero incerti sumus si[2] super excessibus prædictis emendandis in curia nostra comparere voluerit, vobis mandamus rogantes quatenus, in fide qua nobis tenemini et sicut nos et honorem nostrum diligitis, sitis apud Karlingford in octabis festi prædicti, ita parati If he should not appear, you are to meet us under arms on Aug. 8.

---

[1] Probably a draft of a circular letter to the tenants in chief in Ireland.

[2] *si*] Not in MS.

equis et armis et bona gente ad veniendum in servitium nostrum, una cum ceteris fidelibus nostris Hiberniæ, si necesse fuerit, quo justiciarius noster Hiberniæ vos ducet, quod ad perpetuas inde vobis teneamur actiones. Ex quo enim certi fuerimus quod idem rex nobiscum pacem habuerit, vel ei guerram movere debeamus ad nos de transgressionibus suis ulciscendos, incontinenti vos inde certificare curabimus. Teste me ipso apud Westmonasterium, sexto die Junii, anno regni nostri vicesimo octavo.

CCCCXLIII.

John Lestrange, Justiciar of Chester, to Henry III.

(Royal Letters, No. 780.)

June 1244 ?[1]

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ, et comiti Andegaviæ, devotus suus J[ohannes] Extraneus, salutem et debitum cum subjectione obsequium.

David, son of Llewellyn, has retired; but is still troublesome. I want support.

Noverit regia majestas vestra quod David filius L[ewelini] quondam principis ad partes proprias reversus est, ut audivit quod vos fortitudinem in partes Suwalliæ transmisistis. Et mihi intimatum est pro vero quod dictus D[avid] proposuit vallare castellum Griffini filii Wenunwini de Walwar : unde dictus G[riffinus], quamvis vobiscum fideliter teneat, quamplurimum timet ne homines sui a fide vestra et a se discedant, nisi citius habuerint a vobis succursum. Unde si non placet regiæ celsitudini vestræ exercitum in partes illius marchiæ transmittere, quadraginta vel quinquaginta milites cum servientibus ad arma in

[1] See M. Paris, p. 626 ; Rot. Pat. 29 Hen. III., memb. 8; and the following letter, which is probably the reply to this.

partes illas, si placet, transmittatis, ita quod Walenses qui sunt ad fidem vestram videre possint quod a vobis auxilium habere poterunt, et ne pro defectu auxilii a fide vestra discedant. Præterea sciatis quod prædictus David filius Lewelini posuit tantam fortitudinem inter Cestriam et castrum vestrum de Dissard, quod sine magno exercitu castrum vestrum non possum appropinquare ad ponendum in eo warnisturam. Licet autem plenitudinem denariorum ad præsens haberem, non invenio in tribus comitatibus triginta homines qui equos habeant super quos in necessitate se possint adjuvare; unde si placet regiæ excellentiæ vestræ mature consilium apponere dignemini. Valeat regia majestas vestra per tempora longiora.

CCCCXLIV.

HENRY III. TO JOHN LESTRANGE, JUSTICIAR OF CHESTER.

(Royal Letters, No. 426.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ et Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, dilecto et fideli suo Johanni Extraneo, justiciario suo Cestriæ, salutem. June 28, 1244?[1]

Super diligentia vestra quam apponitis indefesse circa negotia nostra in partibus vestris expedienda grates vobis referimus speciales, vobis mandantes quod omnes exitus comitatuum Salopebriæ et Staffordiæ, et comitatus Cestriæ, et aliunde, de quibus respondere debuistis ad scaccarium, ponatis in defensione partium illarum, si necesse fuerit; et cum summam misæ vestræ scierimus, illam vobis faciemus allocari: scituri quod si

We thank you for your unwearied diligence in our service. Apply the revenues of the border counties

---

[1] The Pat. Rolls of the date show the king to have been at Huntingdon on June 28 of this year. See also the preceding letter.

to their defence. You shall receive help if necessary.

contingat castrum de Dissard vel aliud obsideri, consilium festinum in vobis apponemus, vel personaliter ad partes illas veniendo, vel tales de magnatibus nostris ad vos mittendo, per quos honori nostro et securitati vestræ ar . . . . providebitur. Erimus quidem in festo Apostolorum Petri et Pauli apud Geytintun, ubi nobis occurrent dilectus et fidelis noster Simon de Monte Forti, et quidam alii fideles nostri, cum quibus plenius tractabimus de statu partium illarum, et habito eorum consilio vobis respondebimus, quod sine ipsis ad præsens facere non potuimus. Vos igitur in fide qua nobis tenemini sic viriliter vos geratis, inimicos nostros quantum poteritis gravando, quod probitas vestra magis ac magis inde possit commendari. Teste me ipso apud Huntindun, vicesimo octavo die Junii.

Indorsed. Summa mcccc. et v. li. xviij. s. ij. d.

CCCCXLV.

PETER CALHAU, MAYOR OF BOURDEAUX, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 979.)

Sept. 13, 1244.

Serenissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Normanniæ et Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, Petrus Calhau, major Burdegalensis, salutem et perpetuæ fidelitatis vinculum cum amore.

I believe Oliver, lord of Chalais, to have been loyal to you.

Ad vestræ regiæ majestatis notitiam volumus pervenire quod nobilis vir Oliverus, dominus de Chalesio, prout intelleximus et dici audivimus, in nostris partibus fideliter se habuit erga vos et vestram regiam majestatem. Quocirca vestræ supplicamus regiæ majestati, quatenus erga ipsum vos habeatis prout vobis vestræque dominationi videbitur expedire. Valeat vestra majestas regia in præsenti sæculo et futuro.

Datum Burdegaliæ, die Martis post Nativitatem B. Mariæ, anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo quarto.

CCCCXLVI.

Nicholas de Molis to Henry III.

(Royal Letters, No. 1,025.)

Serenissimo ac reverendissimo domino suo H[enrico], Dei gratia ill[ustri r]egi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, suus ubique et in omnibus fidelis miles Nicholas de Molis salutem, cum omnimoda reverentia fideli servitio et amore.

Autumn 1244.[1]

Regiam potestatem vestram non lateat quod cum rumores publice volarent de rege Navarræ, quod vellet ad Baionam accedere de assensu quorundam civitatis illius, ego sub festinatione qua potui, cum quanta militia et gente potui, accessi ad partes Baionæ, ubi per multum tempus moram feci et facio, propter timorem superius expressum. Et quia non suppetebant mihi facultates ad stipendia dictorum militum, ego ad notitiam et consilium Henrici de Wygheram mutuo accepi a Raymondo Durandi de Villa cive Baionæ ducentas marcas argenti pro stipendiis dictorum militum, reddendas eidem ad octabas Pentecostes ad scaccarium vestrum Londoniæ. Quocirca regiæ potestati vestræ humiliter supplico ac devote, quatenus, si placet, dicto Raymondo Durandi taliter satisfaciatis de dictis ducentis marcis, quod digne se valeat collaudare, et quod, si necesse fuerit, ad ipsum alias recursum habere valeamus ego et

I am at Bayonne, watching the king of Navarre. I have been obliged to borrow money.

[1] See M. Paris, p. 651; Rymer, i. p. 252.

alii loco vestri. Alioquin sciatis quod ego et omnia bona mea tenemur obligati, tam ad solutionem sortis, quam interesse, damnorum, custuum, morarum, et expensarum. Et sub eadem forma tenentur fidejussores pro me venerabilis pater dominus episcopus Baionensis,[1] P. de Ranseto et Thomas Aurifaber. Valeat diu et bene vestra regia potestas. Et sciatis quod venerabilis pater dominus episcopus Baionensis, et major et pro[bi] homines ejusdem civitatis vestræ, istud mutuum ob amorem et reverentiam vestri in manu ceperunt.

CCCCXLVII.

Queen Eleanor to Henry III.

(Royal Letters, No. 2,385.)

Between April 1244 and Jan. 1245.[2]

Excellentissimo ac reverendisimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ, duci Normanniæ Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, sua humillima consors et devotissima Alianora, eadem gratia regina Angliæ, salutem et debitam cum omni reverentia subjectionem.

I have told the archbishop of Canterbury elect to make his peace with you.

Dominationi vestræ notum facimus nos per Dei gratiam et liberos nostros sanos esse et incolumes, quod de vobis scire toto cordis et animi affectu desideramus; regiæ majestati vestræ significantes quod electus Cantuariensis præterita die nuntios suos cum literis suis nobis destinavit, et per ipsos nobis significavit, quod quorundam relatu didicerat nos pro facto suo de episcopatu Cycestrensi contra ipsum fuisse commotas, et petiit quod super hoc non molestaremur, nec contra ipsum moveremur. Cui per nuntios et literas nostras

[1] *venerabilis . . . . . Baionensis*] Erased in MS.

[2] See Le Neve, i. p. 13; Rot. Pat. 28 Hen. III. memb. 6.

significavimus, quod non fuit mirum si contra ipsum moveremur, cum vos super hoc offendisset, nec posset aliquo modo nostram habere benevolentiam, dummodo vestram sustineret indignationem. Quibus etiam auditis et intellectis, in propria persona ad nos accessit, nobis significans quod super prædictis et omnibus aliis vestram pro posse suo adimpleret voluntatem. Cui persuasimus quod vestram adimpleret voluntatem si nostram vellet sedare indignationem; quia dum discordia inter vos et ipsum duraret, nostram iram nec indignationem eidem nullo modo remitteremus. Excellentissimæ igitur dominationi vestræ omni qua possumus affectione supplicamus, quatenus statum vestrum, quem Deus prosperum faciat et felicem, et vestræ voluntatis beneplacitum nobis crebro, si placet, significare dignemini. Valeat excellentia vestra semper in Domino.

CCCCXLVIII.

John Lestrange to Henry III.

(Royal Letters, No. 715.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Normanniæ Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, J[ohannes] Extraneus salutem et debitum cum subjectione obsequium. About 1245?[1]

Noverit regia celsitudo vestra quod nulli rotuli inventi sunt apud Cestriam de feodis quæ comes Cestriæ tenuit, nisi solum de Cestresir a,et mihi intimatum est quod dictus comes habuit feoda in omnibus comitatibus Angliæ exceptis Salopesira et duobus aliis comitatibus quorum nomina ignoro, unde per vicecomites vestros potestis certificari. I cannot give you a complete return of the fiefs of the earl of Chester.

[1] See Dugdale, Baronage, i. pp. 527, 664. The word *nepos* need cause no difficulty.

Wrono and Eynon Vaughan offer security.

Præterea sciatis quod Wrono et Eynon Vachan, qui sunt in prisona vestra apud Cestriam, mihi monstraverunt quod uxores et pueros suos in terram vestram venire facient et quod bene et fideliter vobis servient, et quod inimicos vestros toto posse suo gravabunt, et totam securitatem quam consilium vestrum providere voluerit vobis inde facient secundum posse eorum.

Messengers of your cousin(?) have been seen at Paris.

Unde, si placet, voluntatem vestram mihi significare velitis; et sciatis quod capellanus fratris domini Rogeri de Monte Alto venit a Pariseo, qui vidit nuncios domini[1] nepotis vestri apud regem Franciæ. Valeat regia majestas vestra per tempora longiora.

CCCCXLII.

Margaret, Countess of Flanders and Hainault, to Henry III.

(Royal Letters, No. 132.)

Dec. 12, 1246.

Excellenti et carissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Yberniæ, Normanniæ et Aquitaniæ duci, et comiti Andegaviæ, Margareta comitissa Flandriæ et Haynoniæ, salutem et cum omni dilectione et honore paratam ad beneplacita voluntatem.

I pray you to have Thierry Palding expelled from England.

Cum Thirricus dictus Palding, de terra nostra bannitus, in regno vestro conversetur, sicut intelleximus, vestram rogamus dominationem attente, quatenus dictum bannitum nostrum si inveniri possit capi et imprisonari, vel si forte teneri non possit, a regno vestro expelli pro amore nostro jubeatis. Timemus enim si idem bannitus in terra vestra suam habeat conversationem, ubi mercatores nostri Yprenses, occasione quorum ille

[1] *domini*] Doubtful, MS.

bannitus est, frequenter existunt, quod in ipsos malitiose poterit prævalere, et iis damna et pericula plurima machinare; tantum nostri gratia pro nobis in hac parte fieri præcipientes, quod dicti nostri mercatores nostras sibi apud vos preces gaudeant valuisse, et nos vobis propter hoc obnoxiæ teneamur.

Datum Insulis, anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo sexto, feria tertia post festum B. Nicholai.

CCCCL.

Henry III. to John de Grey, Justiciar of Chester.

(Royal Letters, No. 437.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ, Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, dilecto et fideli suo Johanni de Grey, justiciario suo Cestriæ. About 1246.[1]

Mandamus vobis quod ballium circa castrum nostrum Cestriæ, quod clausum fuit palo, amoto palo illo claudi faciatis calce et petra; et similiter ballium circa castrum nostrum de Dissard, ubi necesse fuerit, reparari faciatis. Et custum quod ad hoc posueritis per visum et testimonium legalium hominum computetur vobis ad scaccarium. Teste, etc. Replace the wooden palisade round Chester castle with stone, and repair that of Dissard.

[1] See Exc. e Rot. Fin., i. p. 453, quoted by Foss, Judges, ii. p. 356.

CCCCLI.

The Barons of the Exchequer and Justices of the Jewry to Henry III.

(Royal Letters, No. 699.)

About 1246.[1]

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Normanniæ Aquitanniæ, et comiti Andegàviæ, barones de scaccario suo et justiciarii ad custodiam Judæorum assignati, salutem, et devota ac fidelia servitia.

We have obeyed your orders about the Jewess Licoricia, but cannot complete them without the presence of three Jews who are about your Court. Pray send them.

Literas dominationis vestræ cum devotione qua decuit recepimus, continentes quod Licoriciam quæ fuit uxor Davidis de Oxonia Judæi, cum omnibus catallis et vadiis quæ fuerunt ipsius Davidis, sex ditioribus et discretioribus Judæis Angliæ, velint nolint, liberaremus, qui nobis responderent terminis statutis de quinque millibus marcarum. Quibus literis inspectis et intellectis, statim, in præsentia constabularii Turris vestræ Londoniæ et prædictæ Licoriciæ, injunximus quatuor Judæis quod ipsi eligerent sex Judæos de ditioribus et discretioribus Angliæ, quibus juxta præceptum vestrum prædictam Licoriciam cum catallis liberare possumus; qui elegerunt sex, inter quos electi fuerunt ad hoc Aaron filius Abrahæ, Aaron Blundus et Benedictus Crespin, qui, sicut audivimus, curiam vestram sequuntur. Et quia sine eorum præsentia negotia vestra in hac parte in forma a vobis provisa non possunt expediri, dominationi vestræ supplicamus quatenus ipsos Judæos ad nos sub festinatione mitti præcipiatis. Valeat dominatio vestra per tempora longiora.

[1] See Madox, History of the Exchequer, ii. p. 3.

CCCCLII.

Geoffrey Riddell, Lord of Blaye, to Henry III.

(Royal Letters, No. 897.)

Excellentissimo ac reverendo domino suo, præ cunctis mortalibus honorando et timendo, Henrico, Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Normanniæ et Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, G[alfridus] Rudelli, dominus Blaviæ, suus fidelis in omnibus, salutem, et utriusque vitæ prosperitate frui et salute.

Shortly before March 10, 1247.

Magnificentiæ vestræ excellentia non ignorat, domine, quod ego deveni homo ligius vester pro Blavia, et vos dedistis mihi in augmentum castrum de Belin, et trecentos solidos morlandinos apud Mimisfanum, et totam illam terram quam ego habeo et possideo ultra Guaronam; et de his omnibus reverendissimus dominus meus comes Ricardus frater vester fecerat mihi donum pro vobis, quando venit primo in partibus Vasconiæ, secundum quod in literis suis quas super hoc mihi dedit plenarie continetur.

Your seneschal has seized the castle and lands your brother granted me.

Præ[tere]a manifestum credo quod sit vobis quod Henricus de Trublevill, qui tunc senescallus vester erat in Wasconia, sine defectu juris et absque causæ cognitione abstulit mihi possessionem dicti castri de Belin et terræ de Mimisano, et Arostandum de Solio capitalem inimicum meum in possessionem induxit. Et licet dominationem vestram pluries requisierim quod dictum castrum et terram antedictam mihi redderetis, noluistis me super hoc postmodum exaudire, quum major constantia dilectionis debuisset mihi exhiberi quam quibuscumque aliis, qui majus onus [1] in necessitatis articulo sustinebo. Hinc est quod reverentiæ et majestati vestræ dignum duxi humiliter supplicandum quatenus

[1] *onus*] honus, MS.

possessionem dicti castri et terræ sæpedictæ mihi restituatis.

Alias ego requiro vos tanquam[1] bonum . . . . . . et dominum meum quod judicium curiæ vestræ Ar[naudo] de Saia militi et solemni nuntio meo pro me reddi faciatis, secundum quod in ultimo recessu meo a vobis si bene recolitis mihi promisistis, quia judicium quod idem Ar[naudus] de Saia pro me receperit ratum habeo et firmum.

My pension is in arrear.

Supplico etiam dominationi vestræ quod ducentas marcas, quas mihi de arreragiis meis debetis, et denarios emendæ militum et burgensium meorum, qui multa damna per guerras sustinuerunt, per dictum Ar[naudum] de Saia procuratorem meum mihi transmittatis, taliter super his omnibus facientes quod majestati vestræ[2] cedat profectui pariter et honori. Valete.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo quadragesimo septimo, ... proxima ante mediam quadragesimam.

CCCCLIII.

Sir Robert Fitz Nicolas to John de Lexinton, Royal Seneschal.

(Royal Letters, No. 2,381.)

About 1247?[3]

Nobili viro et domino confidentissimo domino J[ohanni] de Lexinton, senescallo domini regis, suus miles Robertus Filius Nicolai, salutem et promptam ad obsequia voluntatem.

I am in various troubles, especially

Dilectioni vestræ diligenter supplico, quatenus secundum capitula subscripta literas domini regis formare, et mihi transmittere dignemini et acquirere, scilicet

[1] *tanquam*] Doubtful in MS.

[2] *vestræ*] vestri, MS.

[3] See Foss, Judges of England, ii. p. 384.

de Radulfo Tostard, qui in warenna mea intravit et lepores cepit sine licentia; unde nondum mihi satisfecit, et plegios invenit quod transgressionem emendaret, quos incurrere dimisit. Item de Waltero Trenchefulle, vicecomite Wirecestriæ, cum plura brevia liberavi, et nullum fuit prosecutus; scilicet unum breve, ut faceret inquisitionem quis occidit Johannem de Hatteford, et non fecit; aliud ut faceret inquisitionem de transgressione facta in parco meo, et in warenna, et non prosecutus fuit illud; unum de admensuratione pasturæ de Johanne de Hinesleg et Alicia de Molendino et Philippo de Burgato. Item vicecomes Wurcestriæ me distrinxit per catalla, et ea contra vadium et plegium retinuit, ubi nullam summonitionem habui, ad filiam domini W. de Beuchamp maritandam, et quia latrones feci occidere sine visu vicecomitis in comitatu Wurcestriæ. Item quidem homo occisus apud Covintre fuit latus super terram meam in comitatu Wyrecestriæ apud Gerdeleg, et coronatori Wyrcestriæ bis feci mandare, et spernit venire; et quia canes et porci eum comederunt, mandare feci, per præceptum coronatoris Wyrecestriæ, Willelmo de Edrichton coronatori Warwici, et eum fecimus sepelire. Et pro hoc facto me et dictum Willelmum in comitatu Wircestriæ implacitari facit.

with the sheriff of Worcester. Pray procure me royal letters.

. . .

CCCCLIV.

HENRY III. TO THE PRIOR OF THE HOSPITAL OF ST. JOHN OF JERUSALEM IN FRANCE.

(Royal Letters, No. 879.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, June 28. 1248.[1]

[1] See Rot. Pat. 32 Hen. III., memb. 5.

dilecto sibi in Christo fratri priori Hospitalis S. Johannis Jerosolymitani in Francia, salutem.

Lend W. de Chatillon 400*l.*, on our behalf, if the Master of the Temple does not.

Dilectum nobis in Christo fratrem magistrum militiæ Templi in Francia rogamus nostris patentibus literis ut domino Gualchero de Chastilon sine dilatione habere faciat quadringentas libras sterlingorum; et nos eidem magistro solvi faciemus annuatim centum libras sterlingorum, donec ei de ipsis quadringentis libris fuerit plenarie satisfactum. Quia vero de voluntate prædicti magistri nobis in hac parte non constat, et nollemus quod dictus Gualcherus pro defectu præfatæ pecuniæ damnum incurreret; dilectionem vestram attente precamur quatenus, si prædictus magister præfatas quadringentas libras memorato Gualchero habere non fecerit, vos ei ipsas sine dilatione habere faciatis, sicut nos diligitis; et nos solvemus vobis singulis annis centum libras sterlingorum, quousque dictæ quadringentæ libræ vobis plenarie sint solutæ, sicut prædictum est. Tantum itaque super prædicto negotio faciatis, quod penes vos saltem preces nostræ efficaciam habeant, et quod vos debeamus alias in vestris negotiis cum uberrimis gratiarum actionibus favorabiliter exaudire. In cujus rei testimonium has literas nostras vobis mittimus patentes.

Teste me ipso, apud Lutegareshal, vicesimo octavo die Junii, anno regni nostri xx . . .

CCCCLV.

The Mayor and Jurats of Dax to Henry III.

(Royal Letters, No. 1,061.)

Early in 1249 ?

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ Aquitaniæ, comiti Andegaviæ, sui in omnibus

major et [1] jurati communiæ Aquensis, omne servitium et reverentiam cum salute.

We pray you to repay the money Vitalis de Navi lent to your seneschal.

Sublimitati vestræ dignum duximus intimare quod dominus Druco de Valencia, cum ex mandato vestro senescalli officio fungitur in Vasconia, vestris negotiis promovendis provide et sollicite et fideliter videbatur intendere, et [2] eorundem negotiorum necessitate urgente accepit mutuo a dilecto concive nostro et fideli vestro Vitali de Navi xxx. libras et xvij. solidos et iij. denarios morlandinos, et eundem obligavit in fidejussorem et plegium erga venerabiles concives nostros, B. de Domo Nova pro l. libris morlandinis, erga Adomarum de Big pro lxiij. libris et x. solidis morlandinis, erga P. A. deu Manins pro xv. libris, erga K. deu Frances pro xv. libris morlandinis; et est tota summa clxxiiij. libras et vij. solidos et iij. denarios morlandinos, absque quibusdam aliis debitis quæ postea, ut dictus Vitalis asserit, idem senescallus contraxit ab eo. Et pro summa ista eundem Vitalem attornavit ad . . . endum custas quæ vobis annuatim debentur in festo S. Michaelis, J. Mayent, J. Manedin, J. Getssa, J. Senyansi, quas ipse senescallus vel alius qui a vobis institueretur deberet in festo S. Michaelis tunc instanti recipere; nihilominus eidem promittens firmiter quod omni casu contingente ipsum inde servaret indemnem; et ad omne tenentur interesse. Cum autem ante prædictum festum nobilis vir dominus Symon comes Leicestriæ ex mandato vestro vestra vice fungens in Vasconiam venisset, custas [3] quæ dicto Vitali a sæpedicto Drucone in solutionem assignati fuerunt sibi recepit, et dictum Vitalem inde omnino exclusit. Quare non dubium est quin idem Vitalis inde postea a creditoribus damna et sumptus multimode sit perpessus. Inde est quod vestræ nobilitatis liberalitatem quanto possumus affectuosius imploramus

[1] *et*] Not in MS.
[2] *et*] Not in MS.
[3] *custas*] q̃stas, MS.

quatenus, sicut indemnitati vestrorum fidelium tenemini et consuevistis misericorditer providere, ita prædicto sæpe Vitali latori præsentium providere dignemini, ut qui pro memorato Drucone fideli vestro præcipue propter honorem vestrum et commodum terræ vestræ fidejussit, et propria mutuavit, damnum inde non perstitit[1] unde deberet remunerationem et præmium reportare, tantum inde ex benignitatis vestræ curialitate et nostris precibus facientes, ne alii servire vobis vel in necessitatis articulo pertimescant, et ut nos preces nostras effectum habuisse erga vestrum dominium gauderemus, et ex gratis gratiores semper existere teneamur. Valeat semper in Domino celsitudo vestra, et valeat Aldoardus.[2]

CCCCLVI.

Probably from Simon de Montfort, Earl of Leicester, Seneschal of Gascony, to Henry III.

(Royal Letters, No. 1,001.)

April 3,[3] 1249.

Since your messengers left Paris, I have learnt that some of the Gascon knights have everything prepared for

Sire, puis que voz messages Levesque, sire Antoine, et monsire Roberd departirent de Paris, ai je entendu certainement que aucuns chevaliers de Gascoine, que voz messages virent la, por ce quil ne recourent lor terres par mon sire Gaston, les quieles je tient en vostre main par jugement, et por ce quil sevent bien que il perdrount, si il demaundent droit en la court de Gascoine, il se sont de tot porveu de demaunder lor terres par gerre. Et sount certaine-

---

[1] *perstitit*] So MS.

[2] *Aldoardus*] So MS., by error possibly for *Odoardus*.

[3] See M. Paris, pp. 757, 767. If I am right in my guess as to the authorship, there can remain, I think, little doubt as to the date.

ment entreliez, aus et lor amis; et je entent bien que il comenceroun toust a pres cest Penthecoste de corre en la terre; mes quieu poer il auroun je ne puis mie encore estre certain. Et por ce que je sui si mauvoleu de les graunz genz de la terre, por ce que je sostien voz dreitures et de la poure genz contre aus, peril et hounte me serait, et graunt doumage a vous, si je retornasse en la terre saunz ordeinement de vous, et saunz parler a vous. Car quant je serai la, et il me mouent gerre, si couendra il que je re[t]orne a vous, por ce que je nai ne nepuis avoir denier de voz rentes, por ce que le rai de France tient tot, et ne je ne me puis mie mout a fier en la gent de la terre. Et dautre part, par host ne poet om pas arester tieu genz a la manere de gerre que il ferount, car il ne ferount for que rober la terre, et arder et prendre, et reindre la gent, et chevauchier de nuit au foer de larrons, par vint, par trente et par quarante, en diverses parties; por cei il couient en tote maniere, si vous plest, que je parle a vous, avaunt que je aile en le pais. Car oea que vous ount fet entendre mout de senestres choses de moi; vous diraient toust que je feuse enchesoun de lar gerre. Et por ce, sire, si vous plest, ne peruez mie a mal que, parfetes voz besognes a cest parlement de Paris, que bien vount, Dieu merci, je menvendrei vers vous por savoir vostre conseil, et pret a fere ce que vous me comaunderez. Et voz chasteaus et voz terres et voz genz sount bien garni, de ceste bosogne, a sofrir taunt que je i viegne. Et je ai anuoie monsire Bidau de Coupenne la, por aus eider et conseiler; si lour ai mande, qui je i serei, si Deu plest, a Penthecoste. Donee a Paris la Veile de Pasques.

war. It is important on many grounds that I should return to you.

CCCCLVII.

Henry III. to Philip Lovell, Treasurer.

(Royal Letters, No. 2,399.)

May 11, 1249.

H[enricus], Dei gratiæ rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, Philippo Luvel, thesaurario suo, salutem.

You remember the private arrangements by which 1,000*l.* were to be set aside for my household expenses; send a portion of it at once.

Bene recolitis, ut credimus, quod nuper provisum fuit coram nobis in præsentia vestra et Artaldi de S. Romano et Henrici de Wengham, quod de primis denariis receptis ad scaccarium nostrum Paschæ reservarentur mille libræ ad expensas hospitii nostri, unde habetis breve nostrum de liberate; et quod sub velamento diceremus ipsam pecuniam reservatam esse ad opus mercatorum quibus tenemur. Verum quia de illis mille libris nondum recepimus nisi quingentas marcas, ita quod adhuc secundum provisionem illam residere debent penes vos mille marcæ, et oportet nos singulis diebus habere pecuniam ad manum solvendam pro expensis hospitii nostri, eo quod invenimus patriam undique pecunia destitutam; vobis mandamus quod sine dilatione mittatis nobis per securos nuntios quingentas marcas ad expensas nostras contra instans festum Pentecostes, nisi eas liberaveritis prædicto Artaldo, et residuas quingentas marcas ad opus nostrum reservetis donec ad vos miserimus pro eisdem; et hoc nullatenus omittatis.

Teste me ipso apud Merleberge, undecimo die Maii, anno regni nostri tricesimo tertio.

CCCCLVIII.

HENRY III. TO SIMON DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 9.)

Rex dilecto et fidelo suo Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, salutem. Nov. 28 1249.

Sciatis quod dedimus Edwardo primogenito filio nostro totam terram nostram Wasconiæ; et ad ipsam terram firmandam et conservandam dedimus eidem Edwardo omnimodos exitus provenientes de terra nostra Hiberniæ, a termino S. Michaelis proxime præterito, anno scilicet regni nostri tricesimo tertio, in duos annos continue sequentes. Et mandavimus dilecto et fideli nostro J[ohanni] Filio Galfridi, justiciario nostro Hiberniæ, quod omnimodos proventus de præfata terra nostra Hiberniæ per præfatum terminum, tam de redditibus, wardis, escaetis, quam de omnibus aliis, habere faciat vobis ad munitiones et castra facienda in præfata terra Wasconiæ. Et ideo vobis mandamus quod acceptis proventibus prædictis a prædicto justiciario nostro, sicut ei per literas nostras patentes mandavimus, inde fieri faciatis munitiones et castra, locis quibus melius videritis expedire, ad securitatem et conservationem terræ prædictæ Wasconiæ. Volumus etiam per prædictum justiciarium certiorari quid et quantum ad ea facienda de prædicta terra Hiberniæ vobis liberaverit. Vos igitur talem ad prædicta facienda diligentiam adhibeatis, quod perpetuis temporibus exinde debeatis merito commendari. In cujus, etc. [Teste rege apud Clarendon, vicesimo octavo die Novembris.]

Apply the revenues of Ireland to making fortifications in Gascony.

CCCCLIX.

Henry III. to Robert Dacre.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 8.)

Dec. 28, 1249.

Send the proceeds of the sale of our wines for the fortification of Gascony.

Rex Roberto de Dacre, salutem.

Mandamus vobis quod de primis denariis quos recepturi estis de venditione vinorum nostrorum per Angliam habere faciatis Radulfo de Havering senescallo Simonis de Monte Forti, comitis Leicestriæ, centum libras, deferendas prædicto comiti in Wasconiam, ad firmandum inde terram Wasconiæ et ad tuitionem et defensionem ejusdem terræ. In cujus, etc. Teste rege apud Wintoniam, vicesimo septimo die Decembris.[1]

CCCCLX.

Henry III. to Simon de Montfort, Earl of Leicester.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 8.)

Dec. 28, 1249.

Rex dilecto et fideli suo Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, salutem.

We have pardoned Arnold Segin.

Sciatis quod Arnaldus Segin de Hasta venit ad nos die S. Luciæ virginis apud Clarendon, humiliter petens veniam de eo quod astitit Gastoni de Byarn favore et auxilio, in guerra mota inter nos et eundem Gastonem; et quod nos recepimus eundem Arnaldum in gratiam nostram, et remisimus eidem indignationem animi nostri. Et idem Arnaldus juravit, tactis sacrosanctis evangeliis, quod nunquam per se vel per alios guerram movebit contra nos vel contra Edwardum filium nostrum primogenitum seu hæredes nostros, et quod de hoc præstabit vobis securitatem quam nobis

---

[1] Immediately following this in the Roll is a similar order to Robert Passelawe to deliver all the issues of the vacant abbacy of Peterborough for the same purpose.

et eidem filio nostro seu hæredibus nostris sufficienter videritis expedire. Et ideo vobis mandamus quod ab eodem Arnaldo accipiatis securitatem prædictam, et ei occasione præfatæ guerræ non inferatis vel inferri permittatis molestiam aut gravamen. In cujus, etc.

Teste rege apud Wintoniam, vicesimo octavo die Decembris.

CCCCLXI.

The same to the same.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 8.)

Rex Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, salutem. Dec. 27, 1249.

Sciatis quod Gasto de Byarn venit ad nos, et se supposuit misericordiæ nostræ, et nos ei remisimus omnem animi rancorem, et pardonavimus ei et valitoribus suis omnia damna et homicidia, quæ nobis et nostris hominibus intulerunt, occasione guerræ inter nos habitæ. Et ideo vobis mandamus quod eidem Gastoni aut suis valitoribus propter hoc de cetero guerram non moveatis, nec molestiam inferatis vel inferri permittatis; scituri quod bene volumus quod ballivi et fideles nostri sint eis familiares et amici sicut prius. In cujus, etc. Teste ut supra.

We have pardoned Gaston de Bearn.

Consimiles literas habet idem Gasto omnibus ballivis et fidelibus regis. Teste ut supra.

CCCCLXII.

The Good Men of Chateau Dusar to Henry III.

(Royal Letters, No. 170.)

Serenissimo ac magnifico viro domino Henrico, Dei gratia regi Angliæ, probi homines Castri Dusar, salutem et se promptos ad sua beneplacita et mandata. About 1249.

Chateau Dusar was founded by king Richard,

Noverit vestra majestas regia quod dominus rex Richardus fecit Castrum Dusar in sua propria terra et populavit idem suis propriis hominibus, bonis moribus et consuetudinibus, et tenuit eum quantum vixit, et dimisit eum domino regi Johanni sicut aliam terram suam.

and commended by king John to the viscount of Tartas, who has plundered, expelled, or killed many of the settlers, and made the rest forswear their allegiance.

Præterea rex Johannes habuit guerram cum rege Franciæ et cum Gastone de Bearnio et cum omnibus aliis Vasconiæ baronibus et vasallis. Præterea guerræ pace composita dominus rex Johannes commendavit vicecomiti Tartassensi oppidum antedictum, et vicecomes juravit sibi, se sexto de militibus, quod teneret idem castrum illis moribus et consuetudinibus quibus dominus rex Ricardus illud fecerat populari. Quod dictus vicecomes tenuit per unum annum tantummodo et tres menses. Nam in quadam nocte festi B. Gregorii fecit congregari omnes homines castri coram se, et cepit eos et destruxit, et quosdam illorum cecidit, et abstulit eis plus quam valeant centum millia solidorum morlanorum, et fecit eos jurare quod nunquam ex hoc alicui conquererentur, et etiam fecit quosdam illorum jurare quod nunquam manerent de cetero sub regis Angliæ potestate, et dedit quosdam ex eis quibusdam militibus, et dedit ex ipsis viginti duas mansiones Giraldo de Gueirope, quas idem Giraldus dedit Templo pro quadam alia Templi terra, et dedit ex eis Arnaldo de Montauser, et Bernardo de Monone, et Petro de Bielemjean militibus quatuordecim mansiones, et totum hoc est de pertinentia dicti Castri Dusar et de populatione regis Ricardi.

The earl of Leicester has restored the place; and we now pray for a renewal of the charter.

Unde hanc veritatem et querelam ostendimus multis ballivorum vestrorum, qui nullum ibidem consilium posuerunt, donec per Dei gratiam dominus Simon de Monte Forti, comes Leicestriæ, venit in Vasconiam, cui hanc veritatem ostendimus et querelam. Quod ille non credidit quod vicecomes Tartassensis ausus fuisset fundere castrum vestrum, donec ibidem venit persona-

liter et invenit et dimisit ballivum suum Johannem Lopergre,[1] qui est ballivus Aquensis et Baionensis diœcesis et ballivi præpositus loco sui, et præcepit sibi quod sciret per probos homines et antiquos si erat ita ut dicebamus. Quod dictus ballivus scivit per probos homines et credibiles archiepiscopatus Burdegalensis et episcopatus Aquensis super sacramentum; et firmavit et clausit castrum et vicum, et illud idem populavit.

Unde vestram regiam majestatem in quantum possumus humiliter deprecamur, quatenus teneatis nobis firmiter illas terras quæ erant de pertinentia castri, sicut dominus rex Ricardus et dominus rex Johannes faciebant, et non removeatis nos a vestra regia ditione,[2] et ex hoc detis[3] nobis, domine, si placeat, vestras patentes literas sigilli vestri munimine roboratas, sicut fecerat dominus rex Ricardus, quæ arserunt cum capella B. Katerinæ, quæ erat in castro quod arsit vicecomes Tartassensis. Valeat vestra dominatio diu et bene.

CCCCLXIII.

HENRY III. TO BLANCHE, QUEEN OF FRANCE.

(Royal Letters, No. 862.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ Aquitaniæ, et comes Andegaviæ, B[lanchiæ], eadem gratia reginæ Franciæ illustri, dilectæ consanguineæ suæ, salutem et sinceræ dilectionis affectum. March 8, 1250.

Sciatis quod venerabili patri Philippo, Lugdunensi electo, et dilectis et fidelibus nostris Ricardo, comiti We have authorized the arch-

---

[1] *Lopergre*] Lopgr̄, MS.
[2] *ditione*] discione, MS.
[3] *detis*] dedtis, MS.

bishop elect of Lyons and others to prolong our truce.

Cornubiæ, fratri nostro, et Petro de Sabaudia, plenam dedimus potestatem ad prorogandum treugam inter dominum L[udovicum], illustrem regem Franciæ, filium vestrum, et nos, usque ad terminum sexdecim annorum, vel usque ad ulteriorem terminum, secundum quod viderint expedire; ratum habituri et gratum quicquid ipsi super hoc duxerint faciendum. In cujus rei testimonium has literas nostras fieri fecimus patentes.

Teste me ipso apud Westmonasterium, octavo die Martii, anno regni nostri tricesimo quarto.

CCCCLXIV.

Henry III. to the Bishop of London and his Official.

(Royal Letters, No. 467.)

April 19, 1250.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, venerabili in Christo patri R[icardo], eadem gratia Londoniensi episcopo, et ejus officiario, salutem.

You are forbidden to levy any contribution on the royal chapels.

Cum capellæ nostræ ab omni contributione seu collecta a tempore quo non extat memoria immunes extiterint et liberæ, miramur non immerito et movemur, quod occasione gratiæ domino Cantuariensi a domino papa concessæ a clericis nostris eisdem capellis deservientibus subsidium extorquere præsumitis, in non modicum regiæ dignitatis præjudicium et gravamen. Ne igitur earundem status pristinus et approbatus in aliquo deterioretur, sicut nec volumus nec debemus sustinere, vobis mandamus firmiter inhibentes, sicut baroniam quam de nobis tenetis diligitis, ne aliquis in liberis capellis nostris in diœcesi vestra constitutus, vel earum præbendis sive ecclesiis, ad contributionem aliquam seu collectam, in subsidium cujuscumque faciendam, ex fructibus earundem auctoritate aliqua compellere præsumatis, vel aliquid domino papæ referatis

quod nobis vel hæredibus nostris in læsionem dignitatis vel coronæ nostræ debeat redundare.

Teste me ipso apud Westmonasterium, decimo nono die Aprilis, anno regni nostri tricesimo quarto..

CCCCLXV.

Henry III. to Simon de Montfort, Earl of Leicester.

(Rot. Claus. 34 Hen. III., memb. 12 in dorso.)

Rex Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, salutem. Significavit nobis Ernaldus Willelmi de Acro Monte quod faciet in manus nostras liberari castrum de Acro Monte, et omnes transgressiones per ipsum factas postquam venit ad pacem nostram, tempore quo N[icolaus] de Molis fuit senescallus noster Wasconiæ, libenter emendabit versus omnes qui eum voluerint inculpare, ita quod inde stabit judicio curiæ nostræ Wasconiæ. Et ad hoc faciendum dabit duos obsides nepotes suos, cum duobus filiis suis in custodia nostra existentibus. Præterea si quis jus in eodem castro de Acro Monte clamaverit in curia nostra Wasconiæ stabit juri per omnia. Vos igitur super præmissis faciatis secundum consilium fidelium nostrorum Wasconiæ, secundum quod videritis commodo et honori nostro convenire.

May 29, 1250. Ernald d'Egremont has made proposals of submission, on which you are to advise with our lieges of Gascony.

Teste rege, apud Windsoram, vicesimo nono die Maii.

CCCCLXVI.

Boniface, Archbishop of Canterbury, to Henry III.

(Royal Letters, No. 465.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, d . . . .

May 29, 1250.

. . . .

. . . . na Cantuariensis archi-

episcopus, totius Angliæ primas, salutem et quicquid honoris et obseq[uii] . . . .
. . . .

I ask the aid of the secular arm against Agnes de Canenville.

. . . . . Maryny miles conquestione monstravit quod cum Agnes de Canenvil uxor s . . . .
. . . .
ipsum moveret divortii quæstionem, idem officiarius officiario archidiaconatus Londoniæ commisit totaliter . .
. . . .
. . . . nunquam tulit sententiam diffinitivam contra ipsum; a qua nostram audientiam appellavit et . . . . ejusdem . . . . bentes vocatis partibus coram nobis causam ipsam examinare cœpimus diligenter. Sed dictus miles graviorem postmo . . . . exposuit quæstion[em] . . quod lite scilicet pendente coram nobis de præmissis, dicta A[gnes] vi et armis ipsum W. a suis domibus et possessionibus in nostræ contemptum jurisdictionis violenter ejecit, prout dicit; propter quod idem W. nobis humiliter supplicavit ut, cum lite pendente nihil debeat innovari et f . . . . . appellantis debeat integrum[1] medio tempore conservari, ipsum in statu quo fuit tempore app[ellationis] ad nos interpositæ restitui, et conservari f[acere]mus in eodem. Et licet dictum militem in his quæ dictam contingunt appellationem exigent[e jus]titia defendere teneamur, ipsum tamen in . . . . . . mediante brachio seculari ad suas possessiones violenter ablatas restituere non valemus. Propter quod excellentiæ vestræ h[umiliter] supplicamus ac devote, quatenus super his inquiri, si placet, faciatis plenius veritatem, et si ita esse inv . .
. . . . integrum restitui præcipiatis, ut sic appellationis suæ causam coram nobis libere prosequatur. Partes enim causæ a . . . .
. . . . . . ea pendente debent de jure exspectare, ut

---

[1] *integrum*] integ̃, MS. Possibly the noun was *feodum*.

sic demum appareat bene vel male lata fuerit sententia . . . . Datum apud Aldinton, quarto kalendas Junii, anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo.

CCCCLXVII.

Henry III. to Simon de Montfort, Earl of Leicester.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 4.)

Rex Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, salutem. June 10, 1250.

Cum ex relatu certissimo virorum fide dignorum didicerimus quod vicecomes de Frunciaco insidias e alia quamplurima mala in dispendium terræ nostræ Wasconiæ et quorundam ballivorum nostrorum ejusdem terræ machinetur, vobis mandamus quod ita securitati nostræ et terræ nostræ prædictæ prospiciatis, quod nullum periculum per quantumcumque machinationem vel ingenium ejusdem vicecomitis valeat provenire, ita caute et circumspecte vos habentes in hoc facto quod diligentiam vestram in hac parte merito debeamus habere commendatam; proviso attentius quod securitatem a præfato vicecomite habeatis, ne ballivis nostris vel terræ nostræ Wasconiæ per ipsum vel per suos damna inferantur aut jacturæ. Beware of the viscount of Fronsac.

Teste rege, apud Wodestok, decimo die Junii.

CCCCLXVIII.

Gerard [Ridell], of Blaye, to Henry III.

(Royal Letters, No. 140.)

Excellentissimo et fideli domino suo Henrico, Dei gratia illustrissimo regi Angliæ, domino Hiberniæ, Dec. 7, 1250.

Pray pay me the arrears of my pension.

duci Normanniæ et Aquitanniæ, et comiti Andegaviæ, Girardus de Blaivia filius domini Blaiviæ, salutem, et paratum in omnibus ad obsequia famulatum.

Majestati vestræ supplico humiliter ac devote, quatenus per magistrum P. dilectum clericum et procuratorem meum latorem præsentium mihi transmittatis quatuor centum librarum sterlingorum, quas de feodo et de arreragiis feodi mei mihi modo debetis, tantum facientes in hac parte quod vobis et mihi cedat profectui pariter et honori. Ego enim per præsentes literas meas testimoniales ratam et firmam habeo solutionem quam eidem facietis; ipsam solutionem, si placet, ita festinantes, ne ipsius clerici procuratoris mei mora vobis et mihi periculosa sit vel damnosa. Valete diu et semper.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo, in crastino[1] S. Nicholai.

CCCCLXIX.

Owen and Llewellyn ap Griffin to Henry III.

(Royal Letters, No. 767.)

About 1250.[2]

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Normanniæ, comiti Andegaviæ et Aquitanniæ, Owenus et Lewelinus filii Griffini, sui fideles et devoti, salutem et se ipsos.

John de Grey, your justiciar, has acted very arbitrarily towards us.

Majestati vestræ satis notum esse credimus quod cum nos ad pacem vestram vestri gratia suscepistis, in forma pacis inter vos et nos scripta continetur quod quidam Walenses vestri deberent terras quas

---

[1] *crastino*] crastinum, MS.

[2] Roger Frend, the abbot of Chester here referred to, died in 1249. (Dugdale, Monasticon, vol. ii. p. 573.) The convention alluded to is given in Rymer, i. p 267, under date of April 30, 1247. See also Rot. Pat. 29 Hen.III., memb. 10.

habuerant in potestate nostra recuperare, et similiter homines nostri in potestate vestra apud Bervedlac terras suas habere deberent. Quod quidem . . . . . . bene actum fuit, et utrimque homines tam vestri quam nostri in bona pace steterunt. Tandem anno præterito dominus Johannes de Grey, justiciarius vester, nescivimus . . . . nostros apud dictum locum terris et blado penitus disseisiavit, nec poterunt habere bladum suum . . . . . imponendo cum ipso; et de terris suis sunt usque . . . . uimus, literas vestras habuissemus dicto justiciario directas de restitutione hominibus vestris super prædictis facienda; nullam tamen poterunt homines . . . . sed potius dictus justiciarius frivole contra nos excipiebat, dicens quod nihil faceret, nisi Maredud filius Ricardi de Heyn haberet quasdam terras quas mater nostra habuerat pro dote longo tempore, et alias de quibus non fuerat in forma pacis prædicta mentio facta. Quare vobis ea qua possumus devotione supplicamus, quatenus, si placet, pro amore et servitio nostro dictam formam erga nos et nostros reintegrari faciatis; quia fere per annum homines nostri omni commodo et utilitate terrarum suarum sunt spoliati.

Et licet multi nobis suaderent Walenses vestros in potestate nostra terras habentes, maxime Maredud filium Ricardi, qui de magnis terris quas tenet de nobis non respondet nobis in aliquo, disseisiare, volumus tamen, sicut debemus, vobis tanquam domino nostro totum honorem differre, sperantes quod audita querela nostra tam sæpe per vos ipsos n[obis] et nostris facietis plenam justitiam exhiberi.

Si vero dictus Maredud vel aliquis alius coram vobis querelam deponat de nobis, parati sumus eidem secundum legem Walliæ, sicut contin[etur] in prædicta forma, in loco competenti in marchia vestra et nostra satisfacere humiliter et devote; quod quidem sæpe-

dictus Maredud, cum nos traxisset in causam coram bonæ m[emor]iæ abbate Cestriæ et domino H. Turbock constabulario castri Cestriæ, recipere a nobis alias refutavit. Tantum igitur super hoc, si placet, facere dignemini quod ex dev[otis] reddamur devotiores et ad obsequia promptiores. Nec debet, ut credimus, aliquis quem vos statueritis pro nobis in causa mota contra nos advocati officium exercere [vel] allegare, sed potius pacifice audire querelas et diffinire. Diu valeat et vigeat excellentia vestra in Domino.

CCCCLXX.

Henry III. to the Sheriff of Surrey and Sussex.

(Royal Letters, No. 444.)

Sept. 17, 1251.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, etc., vicecomiti Surreiæ et Sussexiæ, salutem.

Repair and alter the palace at Guilford, as herein ordered.

Præcipimus tibi quod apud Guldeford postes aulæ nostræ qui deficiunt ibidem emendari et de bonis lapidibus de Reygate sublevari, et eandem aulam, ubi necesse fuerit, reparari, dispensatorium et butellarium cooperiri, et in utroque unam novam fenestram fieri, et totum cumulum cameræ nostræ de novo quinque pedibus alt[iore]m fieri, et muros ejusdem exaltari, ita quod in eis fieri possint tres fenestræ vitreæ consimiles novæ fenestræ in eodem [tha]lamo nuper factæ, et fenestras illas ferro bene barrari, et dictum thalamum scindulis cooperiri et lambriscari faciatis. Tresanciam inter aulam et thalamum prædictum lambriscari et desuper texari, et in eadem tresancia meliores fenestras fieri, et thalami lambriscati de viridi colore depingantur. Bassa garderoba thalami Edwardi filii nostri lambriscetur, et in ea fiat una vouta lapidea, in qua possint

cistæ et reliquiæ nostræ deponi, et murus inter dictum thalamum et eleemosynarium crestetur, et in parva garderoba juxta portam unam fenestram fieri, et novum laticium ante capellam B. Stephani fieri, et in capella B. Katerinæ ejusdem imaginem, et ejusdem historiam ultra altare absque auro et azuro honeste depingi, et murum circa dictam capellam, ubi prius fuit palatum, murum fieri, et murum castri per columnas et suppositiones bene emendari, et dealbari, et plumbum super turrim emendari, et eandem turrim dealbari, et omnes domos, tam in castro quam in curia, tam in guteris quam in coopertaris emendari; et in parco tria molendina, videlicet unum ad durum bladum, alterum ad braesium, et tertium fullericum fieri faciatis. Item murus extra magnum thalamum nostrum prosternatur, et latitudine quindecim pedum a dicto thalamo amoveatur, et de novo fiat ejusdem altitudinis cujus nunc est, et inter eundem thalamum et dictum murum fiat quoddam herbarium, et in tresancia inter aulam et dictum thalamum fiat unum ostium ad intrandum in dictum herbarium, et in garderoba thalami reginæ nostræ alta fenestra vitreetur; et de eschætis provenientibus de quercubus prostratis ad prædicta molendina faciatis unum rogum fieri ad operationes prædictas. Et custum quod ad hoc posueritis per visum et testimonium legalium hominum computetur tibi ad scaccarium. Teste me ipso, apud Guldeford, decimo septimo die Septembris, anno regni nostri tricesimo quinto.

Indorsed. Summa vj^{xx}iij. li. viij. s. et x.d. ob.

CCCCLXXI.

Geoffrey Ridell, Lord of Blaye, to Henry III.

(Royal Letters, No. 896.)

Nov. 29, 1251.

Illustrissimo domino suo et super omnia reverendo, H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Yberniæ, duci Normanniæ et Aquitanniæ, comiti Andegaviæ, G[alfridus] Rudell, dominus Blaviæ, suus miles in omnibus, salutem, et paratam ad obsequia voluntatem.

Pray pay me the arrears of my pension, and restore my castle and lands.

Majestatem vestram regiam humiliter deprecor, modis omnibus quibus possum, quatenus quadringentas libras sterlingorum, quas mihi debetis pro feodo meo, et pro arreragiis feodi mei, dilecto ac fideli militi meo Arnaudo de Saya liberari, si placet, faciatis. Et castrum de Belina quod mihi dedistis et redditum de Memisano mihi reddi et rehaberi faciatis. Sin autem, judicium vel esgardum curiæ vestræ Girardo filio meo haberi vel fieri faciatis. Et dicto Arnaudo de Saya militi meo super his quæ vobis dicet ex parte mea tanquam mihi indubitanter credatis. Datum [in] vigilia B. Andreæ apostoli, anno Domini millesimo quinquagesimo primo. Valete.

CCCCLXXII.

Letters Patent of Henry III.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 4.)

Jan. 4, 1252.

Rex omnibus, etc., salutem.

We hereby appoint arbiters to determine the amount due to the earl of Leicester for his expenses in Gascony.

Sciatis quod obligavimus nos præsenti scripto quod, secundum conventionem scripto habitam inter nos et Simonem de Monte Forti, comitem Leicestriæ, super custodia terræ nostræ Wasconiæ, ad dictum venerabilium patrum W[alteri] Wigorniensis, W[alteri] Norwicensis, et W[illelmi] Bathoniensis et Wellensis episcoporum, et venerabilis patris A[imerici] Wintoniensis electi, et dilectorum et fidelium nostrorum Ricardi comitis Cornubiæ, Willelmi de Valencia et Guidonis de

Lezingan fratrum nostrorum, R[icardi] comitis Gloucestriæ, R[ogeri] comitis Norfolchiæ et Marescalli[1] Angliæ, Petri de Sabaudia, et Johannis de Bailoll, vel eorum de prædictis qui diei ad hoc statutæ interterint, satisfaciemus eidem comiti Leicestriæ de misis suis factis in servitio nostro in Wasconia. Et ad prædictum dictum et satisfactionem faciendam assignata est dies Dominica prima Quadragesimæ apud Londoniam. In cujus, etc. Teste ut supra, per regem. [Apud Thorp, quarto die Januarii.]

CCCCLXXIII.

HENRY III. TO BLANCHE, QUEEN OF FRANCE.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 27 in dorso.)

Rex dilectæ consanguineæ suæ B[lanchiæ], illustri reginæ Franciæ, salutem. Jan. 6, 1252.

Crebra nostratum de Wasconia didicimus insinuatione quod treugæ pridem inter illustrem regem Franciæ et nos firmatæ minime sint observatæ, quia ex parte regis prædicti plures sunt interceptiones factæ tempore treugarum prædictarum, ad quas emendandas cum pluries fueritis a nostratibus requisitæ, respondistis quod eas faceretis sicut deceret emendari. Verum cum nihil adhuc de prædictis emendis factum sit, dilectionem vestram rogamus attente quatenus interceptiones illas, sicut promisistis, emendari faciatis, præfigentes diem certum, si placet, ad emendas ipsas faciendas per eos quibus super hoc vestrum dirigetis mandatum. Mittimus etiam ad vos dilectum nobis in Christo fratrem Rocelinum magistrum militiæ Templi in Anglia, et dilectum clericum nostrum Henricum de Wengham, ut intersint diei a vobis ad hoc statuto,

Many complaints have reached us from Gascony of breaches of the truce. We send commissioners to give and take redress.

[1] *Marescalli*] Marescallo, MS.

ad videndas emendas interceptionum ex parte prædicti regis, et similiter ex parte nostra. Mandavimus enim dictatoribus ejusdem treugæ de parte nostra, quod sine moræ dispendio de interceptionibus ex parte nostra factis debitas faciant emendas. Quid igitur super hoc duxeritis faciendum nobis per literas vestras, si placet, significetis. Teste ut supra. [Rege apud Eborum, sexto die Januarii.]

CCCCLXXIV.

Henry III. to the Mayor, Jurats, and Commons of Bordeaux.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 27 in dorso.)

Jan. 6, 1252.

Rex majori, juratis, et communitati Burdegaliæ, salutem.

Send six commissioners to England, that we may give full hearing to your complaints.

Summo desiderantes affectu super statu vestro et terræ nostræ Wasconiæ et ejus circumstantiis, et potissime per vos, quos sinceræ dilectionis brachiis amplexamur, certiorari; vobis mandamus, in fide qua nobis tenemini firmiter injungentes, quod sex de probioribus et discretioribus hominibus civitatis vestræ pro vestra et communi utilitate terræ prædictæ ad nos mittatis in Angliam; ita quod sint ad nos in octabis Paschæ, nos super præmissis certificaturi, et consilium suum super his quæ eis communicabimus nobis impensuri. Parati enim sumus vobis ac aliis terræ nostræ Wasconiæ super injuriis, si quæ vobis ex parte nostra fuerint irrogatæ, justitiæ plenitudinem exhibere. Et ut omnis dolosa et fraudulenta suspicio penitus amputetur, literas nostras patentes de securo conductu et licentia libera ad nos per terram et per mare in Angliam veniendi, ibidem morandi, et revertendi, pro illis qui ad nos venient ex abundanti transmittimus, sicut in eisdem literis plenius continetur; nolentes quod ulla transgressio seu temeraria præsumptio hinc inde prius attentata eis imputetur

aut noceat, quominus ad nos in Angliam salvo veniant et secure morentur ibidem et ad propria redeant. Dilecti vero nostri frater R[ocelinus] de Fos, magister militiæ Templi in Anglia, et Henricus de Wengham clericus noster, quos ad partes vestras dirigimus, vel eorum alter super his vobis poterunt nostrum beneplacitum intimare viva voce. Teste rege, apud Eborum, sexto die Januarii.

Eodem modo scribitur majori, juratis, et communitati de Regula.

Eodem modo scribitur majori, juratis, et communitati Vasatensibus.

Villatæ de S. Severo.

Villatæ Aquensi.

Villatæ Baioniæ.

Villatæ de S. Humiliato.

Archiepiscopo Burdegaliæ.

Episcopo Baionensi.

Willelmo de Pyns, priori del Mas.

Willelmo electo decano S. Andreæ.

Gaillardo Lamberto, decano de S. Severino.

Petro Cayllou.

Gaillardo de Solers.

Gastoni de Byern.

G. comitissæ de Byerne.

Emeneo de la Brette.

Arnaldo de Blankeford, vel quod mittat Petrum Bertram fratrem suum.

Bernardo de Bovill, vicecomiti de Bannag.

Willelmo Segwin de Ryons.

Elyæ Ridel de Brigerac, juniori.

Galfrido Rydel, domino Blaviæ.

Gerardo filio suo.

Galfrido filio suo.

Aquen[1] Willelmo del Esparre.

---

[1] *Aquen*] So MS.

Et omnibus istis, et etiam aliis si in Angliam venire voluerint, directa est una litera patens de salvo conductu, quod salvo possint venire, morari, et recedere ab Anglia, ita quod nullum defectum vel aliqua transgressio imputetur eis quin salvo possint venire. Et durent literæ istæ a Pascha anno, etc., tricesimo sexto usque in unum annum.

CCCCLXXV.

The Mayor, Jurats, and Commune of La Reole to Henry III.

(Royal Letters, No. 1,039.)

About Feb. 1252.[1] Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Normanniæ et Aquitaniæ, et comiti Pictaviæ et Andegaviæ, major et jurati totaque communitas suæ villæ de Regula fidele semper servitium tam debitum quam devotum.

We desire to lay before you the injuries we have received under the government of the earl of Leicester.

Regiæ excellentiæ volumus fieri manifestum multa mala et damna et enormia maxima tempore domini comitis Leycestriæ nobis et communitati nostræ evenisse, scilicet quod burgenses nostri de Pinibus, qui semper fidelitatem regiam servaverunt, principio fuerunt capti occasione ho[stagii], et in carcere vilissimo in compedibus positi, et de Burdegalia extracti vilissime apud Burgum, et de Burgo apud Fronciacum in carcere positi, et de Fronciaco apud Olerionem adhuc in carcere detinentur. Multi autem alii burgenses nostri occasione hostagii extra villam fuerunt ejecti. Quidam apud Marmadiam, alii autem apud Yspaniam recesserunt, alii autem apud Olerionem adhuc in carcere detinentur. In quo hostagio quidam burgensis noster, nomine Johannes Gast, de melioribus villæ vestræ, quod nobis valde grave est, in patria extranea est mortuus et sepultus.

---

[1] See letter CCCCLXXVII.

Super his autem et aliis gravaminibus nobis factis, et maxime super tallia quam ballivi dicti comitis nobis faciebant, cum nos simus liberi burgenses vestri et nunquam talliam dedimus neque dare debeamus, tota nostra communitas mota fuit. Et, quicquid dicatur, regiæ celsitudini rei veritatem certificamus.

Accidit autem quod toto populo dictam talliam renuente, quidam de burgensibus nostris qui talliam fecerant et fieri procuraverant, prout scimus, timentes populum, castrum vestrum de Regula cum armis suis et omnibus mobilibus clara die, vidente toto populo, intraverunt; nullo autem de populo eis aliquam molestam inferendo. Et statim, dum fuerunt in castro, quidam eorum cum armis suis per magnam placeam discurrerunt. Populo vero in cimiterio extra villam existente, cum audissent ipsos discurrere per placeam, villam intraverunt. Et statim in principio fuerunt mortui duo burgenses de communitate nostra.

Et hoc factum statim scire fecimus domino Willelmo Pigorel, qui vices domini comitis Leycestriæ in Wasconia gerebat. Credebamus enim per ipsum h . . . . . . [emen]dari. Ipse vero cum debuisset venire tanquam dominus pacificus et benignus, venit cum exercitu suo et villam vestram obsedit . . . . Burdegalensis archiepiscopus, audiens villam vestram in tanto periculo existentem, pacem inter nos et illos qui erant in castro feci . . . . jurata a toto populo et domino Willelmo Pigorel. In crastino vero idem dominus Willelmus Pigorel, cum suo exercitu, vill . . . . a nobis fecit, in interfectione burgensium vestrorum et combustione domorum et vinearum ac arborum decisione, quod . . . . per totam patriam hoc fuisset divulgatum. Dominus . . . . enensis, collateralis noster, tanquam bono et . . . . inter nos et illos qui erant in castro de pac . . . . accipit. Receden . . . . us Pigorel

. . . toto . . . .
burgeñ vest . . . . endo . . .
. . . . elsitudinem . . . .
. . . . quæ male . .
. . . .
nuper regia . . . .

CCCCLXXVI.

RAYMOND, VISCOUNT OF SOULE, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,604.)

About Feb. 1252.[1]

I have to complain of the treatment I have received from the earl of Leicester.

Serenitati regiæ majestatis denunciat Raimundus W[illelmi], vicecomes de Seule, minister fidelis, quod cum dominus Simon Montis Fortis, comes Leicestriæ, gerens in Vasconiam vices vestras, mandavisset eidem ut ad curiam suam veniret, ipse propter mala exempla quæ de dicto comite audiverat, utpote quia videbat, sicut adhuc apparet, quod comes ceperat nobilem virum dominum W[illelmum] de Agramont, qui ad curiam suam venerat, et adhuc ipsum captum retinet, quamvis tunc obtulerit et adhuc offerat stare juri, non fuit ausus sine conductu, sicut nec multi alii de Vasconia, propter exempli perniciem accedere personaliter ad curiam comitis supradicti, præsertim cum timeret quorundam inimicitias capitales; sed Willelmum Raimundi de Foo militem suum et socium destinavit ad curiam, qui ex parte sua denunciaret comiti, sive illi qui locum suum in dicta curia tunc tenebat, quod vicecomes propter prædicta ad suam curiam personaliter accedere non audebat, sed si assignaretur sibi locus idoneus ad quem posset sine periculo sui corporis accedere, et sibi securitas idonea præberetur, paratus erat venire ad ejus curiam, et sibi vestri nomine facere quod deberet,

---

[1] See letter CCCCLXXVII.

et respondere querelantibus, si qui essent; alioquin præfatus W[illelmus] R[aimundi] pro ipso faceret quod idem vicecomes, si præsens esset, facere teneretur.

Cum autem præfatus W[illelmus] R[aimundi] ad dictam curiam accessisset, et hæc omnia intimasset illi qui tenebat in illa curia locum vestrum in præsentia plurimorum, tandem responsum fuit sibi quod assignaretur dicto vicecomiti locus tutus, et mitterentur sibi literæ de conductu; et fuit nuntius sæpedictus in curia per octo dies et amplius hoc quod sibi promissum fuerat expectando. Et antequam hoc fieret vel processus alius haberetur, procurante dicto comite et ejus mandato, quidam de familia sua furtim ceperunt villam Mali Leonis, quæ est propria vicecomitis, et Willelmus Picorel, qui gerebat vices dicti comitis, cum exercitu ingressus fuit terram dicti vicecomitis, et obsedit castrum et turrim Mali Leonis et fortiter expugnavit, et intulit sibi et terræ suæ damnum ad valorem bis mille marcarum argenti.

Cum autem comes in Vasconiam rediisset, et vicecomes crederet quod ipse redderet sibi villam et damna illata emendaret vel faceret emendari, comes hoc facere penitus recusavit; unde compulsus fuit vicecomes pro redemptione villæ et castri promittere sibi decem millia solidorum morlanensium, et de illis solvendis fidejussores dare, quos comes jam pro dictis denariis pignoravit, et terras quorundam bannivit, quamvis idem vicecomes semper paratus fuit stare juri, ut superius est expressum.

Item post hoc homines qui morabantur in posse comitis et revertebantur cum maleficio ad potestatem suam intulerunt vicecomiti damnum ad valorem ducentarum marcarum argenti.

Quare petit hæc quæ inique gesta sunt per vestros nuntios et . . . . sit plenius emendari per vestram regiam majestatem, et quod fidejussores pro dicta pec[unia] . . . præstiti ab obligatione hujus absolvantur.

Ipse enim paratus [est][1] stare juri et querelanti[bus respon]dere, si de ipso aliquis conqueratur, in curia Vasconiæ, juxta usus et consuetudines diut . . . . . tas. Dicit etiam quod licet terra sua sit in fine regni Navarræ et reg[ni Ara]goniæ, nunquam tamen, licet posset, cum aliquo illorum vel alio procuravit aliquid vel . . . . procurari contra regnum Angliæ, sed regi et suis prout potuit hactenus fi . . . . vit, et paratus est obedire,[2] dummodo emenda debita fiat ei.

Indorsed. Querimoniæ vicecomitis de Sule.

CCCCLXXVII.

Rocelin de Fos and Henry of Wingham to Henry III.

(Royal Letters, No. 1,042.)

March 6, 1252.

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, devoti sui frater Rocelinus de Fos, militum Templi in Anglia minister humilis, et Henricus de Wingham, si placet, salutem in Domino, et fidele obsequium cum debita subjectione et reverentia.

We found G. de Lusignan at Tours, ready to march into Gascony.

Noverit excellentia vestra quod, cum a regina Franciæ recessissemus de Meleduno ad partes Vasconiæ, festinantes pro quibusdam rumoribus quos audiveramus, sicut vobis alias signavimus, invenimus dominum Galfridum de Leziniaco fratrem vestrum apud Turonem, cum domino Willelmo de Chavigny et multa societate militum, promptum et paratum cum equis et armis

---

[1] *est*] Not in MS.

[2] *obedire*] obediere, MS.

adire partes Wasconiæ, ad preces domini Willelmi Pigorell, tenentis locum domini comitis Leycestriæ in Wasconia, qui ipsum rogaverat literatorie, quod in succursum castri vestri de Regula, quod burgenses villæ obsederant, accederet; et cum idem dominus G[alfridus] et nos in ejus conductu venissemus ad Burgum, invenimus terram Wasconiæ in maxima perturbatione commotam, ita quod dominus Willelmus Pigorell prædictus jam adunaverat fere totum exercitum suum et communitates villarum apud Gyrundiam juxta Regulam.

Quibus auditis, dictus dominus Galfridus, frater vester, de Burgo recedens, adivit senescallum in partibus prædictis, et nos de consilio suo adivimus Burdegaliam ad dominum archiepiscopum cum literis vestris, quas cum magna veneratione suscepit, promittens se in omnibus, pro viribus suis, mandatis vestris obedire. Dicebat autem se iturum nobiscum ad exercitum, ad habendum consilium cum ceteris magnatibus terræ, qui ibi erant, quibus direxistis literas vestras; sed statim nobis intimavit statum terræ et causam guerræ inceptæ, asserens se stetisse apud Regulam, et per unum et viginti dies laborasse ad pacem faciendam vel treugam capiendam. Formatæ autem fuerant duæ treugæ, et statim ruptæ ex utraque parte, sicut asserebat.

While he joined the seneschal, we went to see the archbishop of Bourdeaux.

In exercitu vero invenimus ferè omnes magnates et majores villatarum, quibus direxistis literas vestras, et eas eis tradidimus in præsentia domini G[alfridi], fratris vestri, et eis oretenus exposuimus omnia quæ nobis injunxistis. Quibus auditis et intellectis, habito consilio suo ad invicem, tale nobis dederunt responsum, præsente domino fratre vestro, quod nullo modo poterant nec volebant a partibus suis exire, nec ad vos in Angliam venire, dum terra Vasconiæ esset in tali guerra et perturbatione, nisi per pacem vel treugam hoc facere possent; timebant enim perditionem castrorum, corporum, terrarum et possessionum suarum, si se a terra sua elongarent.

Thence to the army, where we were able to deliver your letter to nearly all the magnates.

We then entered La Reole, and found there Gaston de Bearn and others besieging the castle.

Unde prælati, barones omnes, et majores villatarum una cum fratre vestro consuluerunt nobis cum archiepiscopo, episcopo Vasatensi, et Petro Kailau, intrare villam Regulæ et literas vestras communitati deferre. Quam ingressi, invenimus in ea dominum Gastonem de Byern cum centum armatis vel amplius et magnam partem baronum Agenensium, et majores Vasatenses cum posse suo, maximam partem hominum de S. Basilia, cum magna munitione aliorum hominum, qui castrum vestrum Regulæ nocte dieque expugnaverunt, et ipso de castro insimul e converso cum duabus blidis[1] et aliis ingeniis.

We delivered your letters to them, and report their answer.

Nos autem in præsentia archiepiscopi et episcopi tradidimus literas vestras domino Gastoni, priori de Manso, majori Vasatensi, et communitati Regulæ, increpantes eos et maxime dominum Gastonem, quod sic villam vestram intraverat ad expugnationem castri vestri. Ipsi vero literas vestras benigne receperunt et tale responsum dederunt quale et alii, scilicet quod ad Angliam sine pace vel treuga venire non poterant nec audebant, et de facto Regulæ uno animo et uno consilio coram prædictis archiepiscopo et episcopo se excusaverunt, dicentes quod contra dominium vestrum in nullo hoc præsumpserint; sed hanc causam assignabant, quod tanta discordia surrexerat inter partes villæ de Regula, quod ad invicem se expugnare inceperant, ita quod una pars, de permissione constabularii vestri, intravit castrum vestrum, et expugnavit de castro illo aliam partem [quæ] remanserat in villa, et ipsi ad defensionem suam de inimicis suis qui erant in castro hoc fecerunt. Dicebant etiam quod senescallus, qui justitiam unicuique tenere debuerat, cum ad partes illas venerat, illos a castro non amovit, sed magis eos in expugnatione sua fovebat : unde prædictus Gasto dicebat quod pro ista injuria quæ eis videbatur, et aliis injuriis quæ

[1] *blidis*] doubtful in MS.

sibi et aliis magnatibus terræ factæ fuerunt in partibus Wasconiæ, quas dixit se vobis significasse,[1] et ut eas emendari faceretis multociens literatorie rogasse, ad defensionem suam omnes ad hoc se concordaverunt, et non ad vestri dominii læsionem. Quas excusationes debiles tenemus et quoad hoc insufficientes.

His auditis, ad fratrem vestrum et exercitum adivimus, referentes eis responsiones et dicta illorum qui fuerunt in Regula. We then returned to the army.

Dominus vero archiepiscopus et episcopus Vasatensis et ceteri barones terræ ibidem præsentes, qui statum terræ et corda hominum agnoverant, videntes pericula et damna quæ vobis et terræ vestræ accidere possent, his diebus, in facto isto, si factum Regulæ et de Vasato sic in guerra ista perseveraret, tum propter quosdam barones et villatas, et multos qui se in guerra ista apposituros esse credebantur, qui nondum se apposuerunt, cum propter munitionem apponendam in castro vestro de Regula quod per guerram fieri non posset sine maximo periculo et homicidiis, pro maxima munitione quæ fuit in villa Regulæ, quæ se opponeret cum perturbatione totius terræ, cum pro itinere prælatorum et baronum qui ad vos in Angliam sine pace vel treuga ad vos venire nolebant nec audebant; tum quia omnes istæ perturbationes in terra prædicta statum bonum capere non poterunt sine consilio vestro; pro omnibus istis periculis evitandis fratri vestro, nobis et ceteris fidelibus vestris, ad treugam capiendam, quia pax sine vobis esse non posset, consilium dederunt. Quæ capta est usque ad festum S. Johannis Baptistæ, sicut melius fieri potuit his diebus per fideles vestros. The archbishop and others then succeeded in making a truce.

Præterea petunt prælati et barones vestri quos vocare fecistis per literas vestras, si ad vos venire The prelates and barons

[1] *significasse*] Blotted out by galls. It was read by Bréquigny.

desire certain clauses to be added to your letters of safe-conduct.

debeant, quod ista capitula addantur in literis vestris de conductu; quarum tenorem cancellarius invenire poterit irrotulatum in rotulis vestris, videlicet quod, propter factum Regulæ et propter alia nova quæ emerserunt in partibus ipsis, post confectionem literarum vestrarum, data literarum mutetur in diem Dominicam post festum S. Albini episcopi, quo die plenarie firmata fuit treuga, vel in quem diem vobis placuerit post. Item petunt quod tam ipsi qui ad vos venire volunt pro negotiis prætactis, quos literatorie non mandastis, securum habeant conductum per literas vestras, quam ipsi quibus literas vestras direxistis.

Item petunt quod dominus comes Leycestriæ præsens sit in Anglia in eorum adventu coram vobis, a die Paschæ in unum mensem, in cujus præsentia vobis statum terræ intimare proponunt. Et si in itinere versus Wasconiam vel in aliis remotis partibus fuerit, statim revocetur ad dictum diem coram vobis; quia si fuerit in Wasconia, vel in itinere ipso, nullo modo venient, ut nobis dixerunt.

Item petunt quod iste adventus eorum in Angliam non trahatur eis in consuetudinem.

Item petunt alias literas vestras patentes de protectione directas senescallo et ballivis vestris Wasconiæ, quod manuteneant, protegant et defendant terras, castra, redditus, et possessiones eorum dum fuerint in eundo ad vos, commorando et redeundo, et petunt quod literæ istæ cum festinatione mittantur in occursum eis ad domum Templi Parisiis, vel alterius non procedent. Sub hac autem forma, promiserunt bona fide coram fratre vestro venire ad vos in Angliam omnes prælati, barones, burgenses, et singuli fere alii quibus direxistis literas vestras, et etiam multi alii quibus non direxistis literas, excepto domino Gastone, qui mittet pro se unum militem et unum clericum.

Lator præsentium recessit a nobis de Burdegalia die Mercurii ante festum S. Gregorii; et quia tanta fuit perturbatio in terra Vasconiæ, ut prædictum est, quæ pacificata est per treugam prædictam, nihil certum de statu terræ usque ad consummationem negotii prædicti prius vel citius vobis potuimus significare; super quo, si placet, non moveamini. Nos autem expectamus diem emendationis treugarum inter vos et regem Franciæ, quæ assignata est per reginam Franciæ apud Plenam Silvam, Dominica in Passione Domini; ante quam diem, si quo modo fieri potest, Henricus de Wyngham iter arripiet versus vos in Angliam, statum terræ et factum treugæ captæ in Vasconia vobis plenius ostensurus. Valeat excellentia vestra per tempora diuturna.

We are waiting for Passion Sunday, when the breaches of the French truce are to be adjusted.

Indorsed. Illustri domino suo regi Angliæ.

CCCCLXXVIII.

Henry III. to Simon de Montfort, Earl of Leicester.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 20 in dorso.)

Rex Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, salutem.

March 23, 1252.

Quia nuper pro certo accepimus quod archiepiscopus Burdegalensis et alii prælati ac barones et alii magnates quam plures tam terræ nostræ Wasconiæ quam villarum Wasconiæ a die Paschæ in unum mensem erunt coram nobis ad ostendenda gravamina sua, et certi sumus quod si vos ad partes illas proficiscamini nulla ratione ad nos venient termino prædicto, sicut per literas et nuntios intelleximus; vobis mandamus, in fide qua nobis tenemini firmiter injungentes quod

Do not return to Gascony, but meet the Gascon deputies here at Easter.

ad nos revertamini, ne si secus egeritis nobis et terræ nostræ periculum immineat, et vobis damnum gravissimum et forte irrecuperabile, quod Deus avertat. Et credimus quod treuga jam inita interrumpetur si ad partes illas ulterius procedatis; et rogamus quod sitis nobiscum in hac solemnitate Paschali. Teste ut supra. [Rege apud Westmonasterium, vicesimo tertio die Martii.]

CCCCLXXIX.

Henry III. to the Viscounts of Fronsac and Chatillon.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 20 in dorso.)

April 1, 1252.

Rex vicecomiti de Frunsak et vicecomiti de Castilun, salutem.

We give you safe-conduct to England to lay your complaints before us.

Audivimus nuper quorundam fidelium relatione quod vos graviter conquesti estis de quibusdam damnis et injuriis vobis illatis a ballivis nostris Wasconiæ; et ideo vobis mandamus quod ad nos veniatis in Angliam, scituri quod vobis concedimus salvum et securum conductum nostrum per totam potestatem nostram, tam per terram quam per mare, in veniendo ad nos in Angliam, ibidem morando et inde recedendo, cum hominibus vestris, equis, et hernesio vestro. Nolumus etiam quod per aliquod factum vel propter aliquam transgressionem quæ contra pacem nostram feceritis aliquid vobis vel vestris fiat impedimentum, damnum, vel gravamen, quominus ad nos veniatis in Angliam, ibi moremini et inde recedatis. Nos etiam injurias et damna vobis per ballivos nostros Wasconiæ illata faciemus secundum justitiam ad plenum emendari, et providebimus, per Dei gratiam, de statu vestro et aliorum magnatum nostrorum Wasconiæ et pace terræ nostræ prædictæ, sicut melius honori nostro et utilitati

viderimus convenire. In cujus, [etc.];[1] duraturas usque ad festum B. Petri ad Vincula, anno tricesimo sexto. Teste apud Westmonasterium, primo die Aprilis.

CCCCLXXX.

HENRY III. TO THE BISHOPS, BARONS, AND OTHERS OF GASCONY.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 20 in dorso.)

Rex prælatis, baronibus, magnatibus, civibus, et aliis de terra sua Wasconiæ, salutem. April 1, 1252.

Noveritis quod, secundum provisionem inter vos et Rocelinum de Fos, magistrum militiæ Templi in Anglia, et H[enricum] de Wengham factam, mittimus vobis literas nostras patentes de salvo conductu veniendi ad nos in Angliam, ibidem morandi et inde recedendi, sicut prædicti fideles nostri ex parte nostra vobis plenius intimabunt. Et hoc vobis significamus ut ad nos secure veniatis, et hoc nullatenus omittatis. Dedimus etiam in mandatis Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, quod ad diem statutum, scilicet a die Paschæ in unum mensem, intersit convocationi vestræ Londoniis; et idem comes nobis rescripsit quod ad præfatum diem ibidem vobis occurret, et hoc nullo modo omittet. Teste ut supra [apud Westmonasterium, primo die Aprilis].

We give you safe-conduct to England. The earl of Leicester has promised to meet you.

[1] *etc.*] om. MS.

CCCCLXXXI.

The Mayor and Jurats of Bourdeaux to Henry III.

(Royal Letters, No. 978.)

About the middle of April 1252.[1]

Excellentissimo et reverendissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Normanniæ, Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, Amaneus Columbi major et jurati communiæ suæ Burdegalensis sui humiles et devoti, salutem et debitam reverentiam cum honore.

We send some deputies as desired; we will send the rest when we can.

Cum vestra regalis nobilitas nobis per literas dederit in mandatis ut sex de probioribus et discretioribus hominibus civitatis vestræ Burdegalensis ad declarandum status terræ vestræ Vasconiæ coram vestra magnificentia mitteremus, et nos de communi consilio omnium discretorum Burdegalensium super statu terræ vestræ Vasconiæ vobis miserimus literas patentes sigillo nostræ communiæ sigillatas; mittimus dilectos et venerabiles concives nostros Winum Ramundi Columbi et Columbum de Burgo coram vestra regia dignitate, supplicantes vobis ut super statu terræ vestræ Vasconiæ, prout in literis patentibus vobis missis plenius continetur, et super prisa quæ ex parte vestra recipitur in Anglia, et super captionibus et arrestationibus et spoliationibus concivium nostrorum in terra domini regis Franciæ et domini comitis Pictaviæ quondam factis, fidem et credibilitatem eisdem dignemini adhibere.

Verumtamen cum hujuscemodi mandatum vestrum non tantum nobis, sed etiam pluribus aliis terræ vestræ Vasconiæ ex parte vestra factum fuerit, et per totam Vasconiam fuerit divulgatum quod quidam nostrorum concivium sunt iter suum apud Angliam accepturi, noverit

---

[1] See letters CCCCLXXIV, CCCCLXXX.

vestræ excellentiæ magnitudo quod vicecomes de Fronciaco per vias et itinera in Angliam divertentes cum suis sequacibus parat insidias capitales, ita quod non possent nec . . . . . . transire sine eminenti periculo personarum. Qua de causa sex probos homines communiæ simul transmittere non potuimus, prout nobis per literas mandavistis . . . . et super hoc nos dignetur habere excusatos vestra regia celsitudo. Nam alios citius quam poterimus commode transmittemus. In cujus . . . . [vest]ræ reverentiæ mittimus has patentes literas sigillo nostræ communiæ sigillatas.

Datum Burdegaliæ, anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo . . . .

CCCCLXXXII.

Letters Patent of Guy of Lusignan.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 8.)

Omnibus ad quos præsentes literæ pervenerint, Guydo de Lezingnan, salutem. April 28, 1252.

Sciatis nos recepisse de ballio domini H[enrici] fratris nostri regis Angliæ illustris illam partem terræ cum pertinentiis quæ fuit comitis Engolisimi domini de Coygnaco[1] in insula Oleronis, cum servitiis, quæ fuit in manu prædicti domini regis, die Dominica proxima ante Ascensionem Domini, anno regni ipsius regis tricesimo sexto; habendam et tenendam cum pertinentiis, donec dominus Eduuardus filius et heres ejusdem domini regis vel alius heredum ipsius domini regis seisinam terræ Wasconiæ habuerit, salvo tamen tempore conventionis inter ipsum dominum regem et Simonem de Monte Forti comitem Leycestriæ de terra

I acknowledge that I have received lands in the Isle of Oleron from the king, subject to certain conditions.

---

[1] *Coygnaco*] Coygnacum, MS.

Wasconiæ et insula prædicta Oleronis. Ita tamen quod restituemus prædictam terram cum pertinentiis prædicto Eduuardo vel alii heredum ipsius domini regis qui seisinam prædictæ terræ Wasconiæ habuerit, si eam habere voluerint, sine impedimento et occasione et contradictione. In cujus, etc. Acta apud Westmonasterium, vicesimo octavo die Aprilis.

CCCCLXXXIII.

Henry III. to Peter of Bordeaux.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 7 in dorso.)

June 6, 1252. Receive and keep the castle of Egremont.

Rex Petro de Burdegalia salutem.

De vobis habentes fiduciam specialem, attendentes etiam quod Arnaldo Willelmi de Acro Monte attinetis, Simoni de Monte Forti comiti Leicestriæ literas nostras direximus, quod prædictum Arnaldum apud Regulam in prisona detentum vobis et Waltero de Arundell servienti nostro, quem ad vos pro eodem negotio transmittimus, liberet. Quo ab eodem prisona deliberato recipiatis ab eodem Arnaldo castrum de Acro Monte, et milites ac alios de regno Franciæ ibidem imprisonatos deliberari faciatis, et idem castrum custodiatis nomine nostro usque ad Purificationem B. Mariæ, et nos de omni custo, misis, et expensis faciendis in custodia ejusdem castri vobis satisfaciemus. In cujus, etc. Teste rege apud Westmonasterium, sexto die Junii.

CCCCLXXXIV.

Henry III. to Simon de Montfort, Earl of Leicester.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 7 in dorso.)

Rex Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, salutem. June 6, 1252.

Mandamus vobis quod Arnaldum Guillelmi de Acro Monte, captum et detentum in prisona nostra de Regula pro quibusdam transgressionibus ei impositis in Wasconia, liberetis Petro de Burdegalia et Waltero de Arundell, invenientes eisdem Petro et Waltero salvum et securum conductum nostrum per totam terram Wasconiæ ducendi dictum Arnaldum, quo præfatis Petro et Waltero injunximus. In cujus, etc. Teste ut supra. Release Arnaut d'Egremont.

Et mandatum est eisdem Petro et Waltero quod ipsum Arnaldum a dicto comite recipiant, et idem Walterus dictum Arnaldum a dicto comite vel ejus locum tenente recipiendo ad regem in Anglia adducat. Teste ut supra.

CCCCLXXXV.

Henry III. to Arnaut d'Egremont.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 7 in dorso.)

Rex Arnaldo de Acro Monte, salutem. June 6, 1252.

Compatientes diutinæ incarcerationi vestræ dilectum servientem nostrum Walterum de Arundel pro vestra deliberatione ad partes Wasconiæ transmittimus. Et quia nobis frequentius intimastis quod castrum vestrum de Acro Monte Nicholao de Molis vel alicui fidelium nostrorum cujus [1] vellemus, præterquam comiti Leicestriæ vel suæ parti adhærenti, nomine nostro libenter committeretis, et staretis juri coram nobis super trans- I am sending to release you from prison, and require your presence in England.

---

[1] *cujus*] So MS.

gressionibus vobis impositis a tempore pacis inter vos et dictum Nicolaum initæ, nomine nostro, et intelleximus quod Petrus de Burdegalia consanguinitate et affectione speciali vobis est conjunctus; vobis mandamus quod eidem Petro dictum castrum committatis nomine nostro custodiendum, et milites ac alios de regno Franciæ ibidem detentos deliberari faciatis; et vos cum prædicto Waltero ad nos in Angliam veniatis, et nos super gravaminibus vobis illatis a tempore prædicto sic erga vos geremus quod inde bene debebitis de jure esse contenti. Teste ut supra.

CCCCLXXXVI.

HENRY III. TO THE MAYOR, JURATS, AND COMMONS OF BAYONNE.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

June 6, 1252.

Make good to the bishop of Bayonne any injury done to his property in his absence.

Rex majori, et juratis, et communitati Bayoniæ, salutem.

Cum R[aimundus] Bayonnensis episcopus ad preces et mandatum nostrum ad nos liberaliter venerit in Anglia, et aliquamdiu moram fecerit ibidem, nolentes quod ei aut rebus vel possessionibus pro hujusmodi adventu damnum aut gravamen inferatur, vobis mandamus quod si ei aut rebus suis aliquid fuerit forisfactum, id ei sine dilatione faciatis emendari, non permittentes quod eis super aliquibus injurietur, quia ipsum episcopum et omnia bona sua in nostram protectionem suscepimus. Teste ut supra.

Et mandatum est comiti Leicestriæ, quod si quid ei fuerit forisfactum sine dilatione faciat emendari. Teste ut supra.

CCCCLXXXVII.

Henry III. to the Mayor, Jurats, and Commons of Bourdeaux.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex majori, juratis, et communitati Burdegaliæ, salutem. June 6, 1252.

Cum Ruffatum Lamberti, Petrum Caylau, et Bernardum de Ayllano concives vestros ad nos in Anglia venire mandaverimus, nolumus quod occasione ipsius mandati nostri damnum incurrant seu gravamen. Et ideo vobis mandamus quod propter adventum suum in Anglia ipsos non molestetis, nec in aliquo permittatis molestari, sed si quid eis occasione adventus prædicti fuerit forisfactum id eos sine dilatione emendari faciatis. Teste ut supra. Protect the property of your citizens who are coming to us in England.

CCCCLXXXVIII.

The same to the same.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex majori, juratis, et communitati Burdegaliæ, salutem. June 6, 1252.

Quia provisum fuit coram nobis, quando ultimo fuimus apud Burdegaliam, cum essent duæ partes contrariæ sibi ad invicem in eadem civitate, quod jurati ejusdem civitatis singulis annis assumerentur æquali numero ab utraque parte et non ab una parte tantum, nos istam provisionem et formam volentes firmiter observari, vobis mandamus quod dictos juratos annis singulis ut præmissum est eligi et assumi faciatis. Teste ut supra. Let the jurats be elected, half from each party in the city.

CCCCLXXXIX.

The same to the same.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

June 16, 1252.

Rex majori, juratis, et communitati Burdegaliæ, salutem.

Keep peace between the factions in your city until we come.

De laudabili servitio vestro constanter progenitoribus nostris[1] et nobis semper a vobis tanquam fidelibus nostris impenso grates condignas vobis referimus ac copiosas, exorantes et mandantes in fide qua nobis tenemini quatenus propter dissensiones et contentiones exortas inter Gayllardum Columbi et fautores suos ex una parte, et Gaillardum de Solario et complices suos ex alia, nullam in civitate vestra Burdegalia sustineatis fieri perturbationem, sicut de fidelitate vestra multotiens experta confidimus; sed omnes hujusmodi contentiones quiescant usque adventum nostrum in Wasconia. Volumus enim in adventu nostro Burdegaliæ ipsas partes per consilium vestrum, invocato etiam consilio virorum religiosorum et aliorum sicut viderimus expedire, in præsentia nostra pacificari. In cujus, etc. Teste rege apud Windesoram, decimo sexto die Junii; per J[ohannem] Maunsell.

CCCCXC.

Henry III. to Bailiffs and Burgesses of Scarborough.

(Royal Letters, No. 459.)

July 30, 1252.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, ballivis et burgensibus ac aliis probis hominibus suis de Scardeburg, salutem.

[1] *nostris*] vestris, MS.

Quia accepimus per inquisitionem quam a vicecomite nostro Eboracense fieri fecimus, quod est ad commodum villæ nostræ de Scardeburg firmandi quendam novum portum lapidibus et lignis versus mare, ubi omnes naves illuc venientes possint sine periculo, tam inceptione fluctus maris quam in pleno fluctu, intrare et exire, concessimus vobis in auxilium ejusdem portus firmandi quod a die Assumptionis B. Mariæ, anno regni nostri tricesimo sexto, usque ad finem quinque annorum proximo sequentium, capiatis in portu illo de qualibet navi mercatorum ibidem veniente sex denarios, singulis vicibus quibus venerit cum mercandisis, de qualibet navi piscatorum ibidem veniente cum pisce quatuor denarios, et de quolibet batello piscatorum ibidem veniente cum pisce duos denarios; et volumus quod dictam consuetudinem capiatis, sicut prædictum est. Completo autem termino dictorum quinque annorum dicta consuetudo penitus cesset et deleatur. In cujus rei testimonium has literas nostras fieri fecimus patentes. Teste me ipso apud Farendon, tricesimo die Julii, anno regni nostri tricesimo sexto.

You are empowered to levy harbour dues for five years, to improve your port.

CCCCXCI.

Henry III. to Rocelin de Fos, Master of the Temple in England, and Nicolas de Molis.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 8 in dorso.)

Rex fratri R[ocelino], magistro militiæ Templi in Anglia, et N[icolao] de Molis, salutem.

Aug. 10, 1252.

Mandamus vobis quod audiatis compotum Simonis de Monte Forti,[1] comitis Leicestriæ, de receptis, misis, et expensis quas posuit in construendo et custodiendo

Audit the accounts of the earl of Leicester,

---

[1] *Forti*] om. MS.

relative to Cusac castle. castrum de Cusac, postquam incepit castrum illud construere, et recepto compoto illo nos de receptis expensis et misis prædictis sub sigillis vestris distincte et aperte significetis. Teste rege apud Wodestok, decimo die Augusti.

CCCCXCII.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 8 in dorso.)

Aug. 10, 1252. Rex magistro militæ Templi in Anglia et N[icolao de Molis, salutem.

Report to us about Blanchefort castle. Significavit nobis Petrus Bertram de Blankeford quod senescallus comitis Leicestriæ, post recessum ipsius Petri de regno nostro, munivit et afforciavit castrum Arnaldi de Blankeford fratris sui de Burgo, in ipsius Arnaldi præjudicium et gravamen. Quapropter vobis mandamus quod significetis nobis quid de restitutione ejusdem castri facere nobis expediat, cum parati simus eidem Arnaldo in hac parte facere quicquid ei facere debeamus secundum formam treugarum. Teste ut supra.

CCCCXCIII.

NICOLAS DE TURRE TO WILLIAM OF KILKENNY.

(Royal Letters, No. 691.)

Aug. 1252.[1] Viro venerabili et discreto et domino reverendo magistro W[illelmo] de Kylkenny, suus N[icolas] de Turri, se et sua.

---

[1] See Excerpt. e Rot. Fin., ii. pp. 139, 148, 172, 179, and Foss, Judges, ii. p. 375.

Quia jurata vestra primo die propter essonium capi non potuit die præfixo vobis et parti vestræ, moram facio in partibus Dorsetiæ usque ad diem Veneris proximam post festum S. Bartholomæi. Et cum dominus rex scripsisset mihi quod mitterem ei recordum inter Godefridum de Gamages et Ricardum de Tunderle de Trewerne et de Bokred, ut secundum illud per aliquem ex suis fieri faceret inde inquisitionem in partibus illis, discretioni vestræ significo quod quia iturus fui ad partes longinquas et diversas ac periculosas, misi rotulos meos usque Londoniam donec venissem ibidem. Et ut reddam vos certiores, pro rato habeatis quod per judicium curiæ domini regis et coram majoribus de curia sua, loquela bene decisa inter partes per interrogationes et responsiones, omnis inquisitio cepit dilationem usque in quindena S. Michaelis coram domino rege, pluribus rationibus, nisi anticipare velitis diem, quod de jure non poteritis, scilicet quia tota loquela recordi illius dependet de quadam assisa novæ disseisinæ capta in partibus illis, cujus judicii executio qualicumque modo per brevia domini regis impedita est. Et quia per cartam quam Rogerus de Thorny protulit in judicio præsumebatur quod Willelmus pater prædicti Godefridi nihil habuit in prædictis terris, nisi de ballio Rogeri avi prædicti Rogeri, et pro voluntate sua, et ita nullum liberum tenementum, nec idem Godefridus postea nihil juris ibi habuit, nisi illud quod pater suus habuit, nec attornatus ipsius Godefridi voluit tunc ostendere quod aliquid juris sibi habuit, nec aliquo alio modo quam pater suus, nisi simplicem vocem suam, per quam dicebat quod tenuit totam terram illam de domino rege in capite; et similiter quia idem Rogerus perquisivit breve conventionis super ipsum Godefridum de tota terra prædicta coram domino rege, et Godefridus non venit, et notum factum fuit curiæ quod consuetudo patriæ est quod quilibet alter debeat respondere de conventione et aliis

I cannot send the record required by the king, as I have sent my rolls to London. The trial was postponed until a fortnight after Michaelmas, for several reasons.

placitis, sive sit infra ætatem sive non; et similiter quia Ricardus non venit; unde[1] datus fuit prædictus dies partibus, ita quod tunc venirent personaliter vel per attornatos suos certos ad hoc datos ad respondendum quilibet alteri, tam in conventione quam in aliis placitis secundum retroacta; et ut dominus rex possit se interim certificare, utrum dictus Rogerus debeat habere curiam suam de honore Castri Matildis, quæ petita fuit in judicio per comitem Herefordiæ custodem suum.

Bene scitis quod onus quod sustinui cum sociis meis in curia non possum ulterius sustinere, nisi cum majori auxilio. Bene et diu valete in Domino.

CCCCXCIV.

The Archbishop of York and the Bishops of Durham and Carlisle to Henry III.

(Royal Letters, No. 279.)

Sept. 12, 1252.

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ, duci Normanniæ Aquitanniæ, et comiti Andegaviæ, W[alterus] eadem gratia Eboracensis archiepiscopus, Angliæ primas, et W[alterus] et S[ilvester], Dei permissione Dunolmensis et Karleolensis episcopi, salutem in Eo cujus gratia reges regnant.

We have received your letters and summoned our clergy, who reply that on matters which con-

Majestatis potestas regiæ et habita ad personam vestram affectio merito specialis nos admovent et inducunt, ut ea quæ ad vestri honoris et commodi incrementum faciunt affectantes, votis vestris, quantum cum Deo possumus, annuamus. Receptis igitur dudum literis apostolicis et vestris cum reverentia et honore quo

[1] *unde*] *f. l.* inde.

decuit, de gratia vobis a domino Papa concessa convocavimus, prout serenitati vestræ scripsimus, in conventione super hoc habita apud Blidam, singuli in nostris diœcesibus, ad certos terminos clerum nostrum, et cum quanta potuimus diligentia induximus convocatos ut in maturationem vestri negotii consentirent; a quibus, licet sub verbis variis, responsum recepimus subvocatum, videlicet quod cum dictum negotium totam tangat ecclesiam Anglicanam, ac in talibus communis inter clerum utriusque provinciæ, Eboracensis videlicet et Cantuariensis, consueverit tractatus haberi, antequam certum daretur responsum, a modo illo recedere non credunt esse congruum vel honestum; et ideo prætermisso tali tractatu differunt respondere. Quo habito respondebunt, ut asserunt, secundum quod dederit eis Deus, ecclesiæ vestris et regni vestri utilitatibus communiter ponderatis.

cern the whole church of England, it is customary for the clergy of both provinces to consult together. They, therefore, decline to give an answer.

Datum Eboraci, pridie idus Septembris, anno Domino millesimo ducentesimo quinquagesimo secundo. Valeat dominatio vestra per tempora longiora.

CCCCXCV.

Ernald Geraudon to Ralph Fitz Nicolas and others, King's Seneschals.

(Royal Letters, No. 648.)

Reverendis dominis et amicis suis, Radulfo Filio Nicholai, P. Peyvre, et R[oberto] Walram, domini regis senescallis, Ernaldus Geraudon salutem, cum omni honore et reverentia.

1252.

Noveritis me ad opus domini regis, et ad mandatum ejusdem cepisse vina apud Londoniam et Sandwicum, a festo Omnium Sanctorum anno regni regis tricesimo quinto, usque ad Pascha proximo sequens.

I send my account of wines purchased for the king's use.

De Nicholao de Runtan ij. dolia vini Franciæ. Summa xl. s. De Jordano de Pereres de Rotamago ij. dolia. Summa xl. s. De Willelmo Boleng ij. dolia. Summa xl. s. De Willelmo de Codres ij. dolia. Summa xl. s. De Willelmo . . . feyn ij. dolia. Summa xl. s. De Reginaldo Blangis ij. dolia, ad rectam prisam. Summa xl. s. De Benedicto le Moyne iiij. dolia. Summa iiij. ł. De Willelmo Baffun ij. dolia. Summa xl. s. De Roberto Russell ij. dolia. Summa xl. s. De Ricardo Dorbek ij. dolia. Summa xl. s. De Roberto . . . . ij. dolia. Summa xl. s. De Willelmo Hunard ij. dolia. Summa xl. s. De Helya de Beumont ij. dolia. Summa xl. s. De Rogero de La Com . . . ij. dolia. Summa xl. s. De Willelmo de Batentort ij. dolia. Summa xl. s. De Radulfo de Trovill j. dolium. Summa . . s. De Petro de Sereres vj. dolia de emptione, pretium cujuslibet xl. solidos, et ij. dolia ad rectam prisam. Summa xiiij. libras. De Petro le Brun de Mavan vij. dolia de emptione, pretium cujuslibet xxx. solidos, et j. dolium ad rectam prisam. Summa xi. łi. x. s. De Ernaldo Maurin de Mavan iij. dolia de emptione, pretium cujuslibet xxx. s. Summa iiij. łi. x. s. De Petro Geraud de Mavan, iiij. dolia, pretium ut supra, et j. ad rectam prisam. Summa vij. łi. De Johanne de Solario v. de emptione, et ij. dolia ad rectam prisam. Summa ix. łi. x. s. De Ernaldo Willelmi vj. dolia, et ij. dolia de prisa. Summa xj. łi. De Bydan de La Besiere iiij. dolia de emptione et j. dolium ad prisam. Summa vij. libras. De Willelmo Artur x. dolia, pretium ut supra, xv. libras. De Reymundo Geraud de Mavan j. dolium de emptione, et j. ad prisam. Summa l. s. De Emrico Ruffard xiiij. dolia de emptione, et j. ad rectam prisam. Summa xx. łi. x. s. De Willelmo le Flemeng vij. dolia de emptione, et ij. ad prisam. Summa xij. łi. x. s. De Willelmo Viger j. dolium de emptione, et j. ad prisam. Summa lxx. s. De Petro Gaylard j. dolia de emptione, et j. ad prisam. Summa iiij. ł.

De Gerardo de Bosco v. dolia de emptione, et j. ad prisam. Summa viij. li. x. s. De Ernaldo de Laterne v. dolia de emptione, et j. ad rectam prisam. Summa viij. li. x. s. De Emerico Sicard iii. dolia de emptione. Summa iiij. li. x. s. De Willelmo Jordano iij. dolia de emptione et j. ad prisam. Summa v. li. x. s. De Petro Thomas iij. dolia de emptione. Summa iiij. li. x. s. De Willelmo Lugnaus iiij. dolia de emptione, et ij. ad prisam. Summa viii. li. De Johanne Cucut j. dolium de emptione, et j. ad prisam. Summa, l. s. De Augustino de Roy j. dolium de emptione, et j. ad prisam. Summa l. s. De Enbesan de Runnford j. dolium ad rectam prisam, et j. dolium de emptione. Summa l. s. De Petro Pinchun ij. dolia ad prisam. Summa xl. s. De Petro Sicard j. dolium ad rectam prisam. Summa xx. s. De Petro de Blankeneys ij. dolia ad prisam. Summa xl. s. De Petro Sicard j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Petro de Sereres j. dolium ad rectam prisam. Summa xx. s. De Willelmo Longum j. dolium ad prisam. De Jordano Suntesemor j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Jordano Camus, juniore, j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Ernaldo Fratre j. dolium ad rectam prisam. Summa xx. s. De Ernaldo Camperien j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Willelmo Bydaw j. dolium ad rectam prisam. Summa, xx. solidos. De Willelmo Peletan ij. dolia ad prisam. Summa xl. s. De Reymundo Longo ij. dolia ad rectam prisam. Summa xl. s. De Gerardo de Keymak ij. dolia de emptione, et j. ad prisam. Summa, iiij. li. De Willelmo Reynaldi j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Bonefusio Laudat j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Jordano Cunte, seniore, j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Willelmo de Sancto Albino j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Ernaldo Fratre j. dolium ad prisam. Summa xx. s. De Petro Reynero v. dolia de emptione, pretium ut supra. Summa vij. li.

x. s. De Petro Ogereo vj. dolia de emptione. Summa ix. li. De Emerico Durant v. dolia de emptione. Summa vij. li. x. s. De Willelmo de Burgo iij. dolia de emptione. Summa iiij. li. x. s. De Ernaldo Chesener ix. dolia de emptione. Summa xiij. li. x. s. De Reymundo Willelmi j. dolium de emptione, et j. ad rectam prisam. Summa l. s. per P. Peyvre.

Summa doliorum ccvii. Summa totalis denariorum cclxxiij. li.

CCCCXCVI.

Hugh of St. Edmund's to William of Kilkenny, Chancellor.

(Royal Letters, No. 601.)

Feb. 21, 1253.

Viro venerabili et discreto magistro Willelmo de Kilkenny, domini regis cancellario, Hugo de S. Eodmundo, canonicus Londoniæ, salutem in Domino sempiternam.

Robert Lucre has taken the cross. Grant him protection against the Jews.

Noverit discretio vestra Robertum Lucre, latorem præsentium, die Dominica proxima ante Annunciationem B. Mariæ Virginis anno Domini millesimo duecentesimo quinquagesimo secundo signum crucis recepisse sub hac forma, videlicet, quod Terram Sanctam in generali passagio cum domino rege personaliter adibit, vel tantum dabit de suo in dictæ terræ subsidium quantum esset expensurus, si forte casu impeditus proficisci non possit. Placeat igitur vestræ discretioni dictum crucesignatum in gratia per literas domini regis crucesignatis contra Judæos concessa tueri. In cujus rei testimonium præsentibus sigillum nostrum fecimus apponi.

Datum Londoniæ, nono kalendas Martii, anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo tertio.

CCCCXCVII.

HENRY III. TO ALEXANDER III. OF SCOTLAND.

(Rot. Claus. 37 Hen. III., memb. 9 in dorso.)

Rex Angliæ regi Scotiæ, salutem. July 2, 1253.

Serenitati vestræ innotescat quod in subsidium terræ nostræ Vasconiæ, quæ in guerra et maxima perturbatione consistit, profecturi sumus ad partes prædictas, et gubernationem regni nostri Angliæ et terrarum nostrarum Walliæ et Hiberniæ commisimus A[lianoræ] reginæ nostræ et R[icardo] comite Cornubiæ, usque ad reditum nostrum de partibus memoratis. We are going abroad.

Et quia eadem regina prægnans est et solatio indiget et recreatione, serenitatem vestram affectuose duximus rogandam, quatenus M[argaretam] filiam nostram reginam Scotiæ ad commorandum cum præfata regina nostra, donec purificata fuerit, ad ejusdem solatium et recreationem nobis accommodare velitis; ita quod post purificationem ejusdem reginæ nostræ ad vos sine dilatione revertatur. Pray allow your queen to visit her mother the while.

Et ad prædictam reginam vestram ad reginam nostram, obtenta licentia vestra, conducendam, W[alterum] Eboracensem archiepiscopum et J[ohannem] de Lessinton et G[alfridum] de Langeley ad præsentiam vestram destinamus, qui voluntatem nostram et præfatæ reginæ nostræ super præmissis vobis plenius exponent.

Teste ut supra [rege apud Suwik, secundo die Julii].

CCCCXCVIII.

J. DE GISORS TO WILLIAM OF KILKENNY, CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 298.)

Between Aug. 27, 1252, and Michaelmas 1254.[1]

Pray let me have an order on the treasury for the wine I have bought for the king.

Viro venerabili et discreto, domino suo et amico carissimo, domino W[illelmo] de Kilkenny, cancellario domini regis, suus J. de Gisorcio civis Londoniæ, salutem et paratam ad obsequia voluntatem.

Noverit discretio vestra me cepisse per præceptum domini regis ad festum S. Edwardi proximo præteriti[2] tot dolia vini subscripta; scilicet de quodam Gasconico nomine Pelerino decem dolia, quodlibet dolium pro triginta et duobus solidis. Item de Petro de Bourg quinque dolia, quodlibet dolium pro triginta solidis. Item de Petro de Perg decem dolia, quodlibet pro duabus marcis et dimidia. Item de Bernardo de Puteo sedecim dolia, quodlibet pro triginta solidis. Item de familia Bertrami de Palacio tredecim dolia, quodlibet pro duabus marcis et dimidia. Item de Petro de Cermez septem dolia, quodlibet pro duabus marcis et dimidia. Item de Ernaldo de Gaylac sex dolia, quodlibet pro triginta solidis. Summa doliorum per totum octo et sexaginta dolia: summa custi centum et octo libras et tres solidos quatuor denarios; et septem denarios ad Deum. Hinc est quod vestram precor discretionem quatenus liberatum de vinis istis erectum[3] domino Philippo Lovell, thesaurario domini regis, mihi per latorem præsentium transmittere velitis, ut illa summa pecuniæ eisdem mercatoribus pacetur, quia dominus thesaurarius aliquid inde facere non proponit, nisi liberatum inde possideat. Et si quid erga me velitis, si placet jubeatis, quod diligenter perducerem ad effectum. Valete in Domino.

---

[1] That is, between P. Lovel's appointment to be treasurer, and W. of Kilkenny's election to be bp. of Ely.

[2] So MS.

[3] *erectum*] So MS.

CCCCXCIX.

Queen Eleanor and Richard Earl of Cornwall to Henry III.

(Royal Letters, No. 396.)

Feb. 14, 1254.

Excellentissimo domino suo, domino H[enrico], Dei gratia regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ, duci Normanniæ Aquitanniæ, et comiti Andegaviæ, sua consors devotissima A[lianora], eadem gratia regina Angliæ, et devotus et fidelis suus R[icardus], comes Cornubiæ, salutem, cum omni reverentia et honore.

Your messengers have arrived. The prelates will grant you an aid in event of the invasion of Gascony; the lower clergy only upon certain conditions.

Vestra sciat reverenda dominatio quod domini comes Marescallus et Johannes de Balliollo, impediti ad mare per ventum contrarium per duodecim dies, ad nos in Anglia venerunt die Mercurii proxima post Purificationem B. Mariæ proximo præteritam. Et habito tractatu cum prælatis et magnatibus regni vestri Angliæ, ante adventum prædictorum comitis et Johannis, super subsidio vestro, videlicet in quindena S. Hillarii proximo præteriti, et post adventum eorundem comitis et Johannis tam . . . . [qu]am prædictorum prælatorum et magnatum ; responderunt nobis archiepiscopi et episcopi, quod si rex Castellionis venerit contra vos in Wasconiam singuli eorum de bonis propriis vobis subvenient, ita quod grates perpetuas eis fore debebitis, sed de auxilio clericorum suorum vobis faciendo nihil facere potuerunt, sine assensu eorundem clericorum, nec credunt clericos suos posse induci ad aliquod auxilium vobis impendendum, nisi decima clericorum vobis concessa de crucesignatione de primo anno, quæ in præsenti debet incipere, penitus relaxetur per literas vestras patentes, et collecta ejusdem decimæ de duobus annis sequentibus de eadem crucesignatione ponatur in respectum usque ad terminum duorum annorum ante passagium vestrum in Terram Sanctam. Et ad inducendum clericos eis

subjectos ad subveniendum vobis secundum formam istam de decima beneficiorum suorum, si prædictus rex Castellionis [venerit] contra vos in Wasconiam, diligentiam apponent, et cum eis tractatum habebunt; sed in recessu latoris præs[entium] nondum fuit aliquod subsidium a prædictis clericis concessum.

The earls and barons will sail to you; the other laity will require a confirmation of the charter before they will give.

Præterea, sicut alias vobis significavimus, si rex Castellionis venerit contra vos in Wasconiam, omnes comites et barones regni vestri potentes ad transfretandum ad vos venient in Wasconiam cum toto posse suo; sed de aliis laicis ad vos non transfretaturis non credimus aliquod auxilium ad opus vestrum obtinere, nisi scribatis tenentibus locum vestrum in Anglia quod firmiter teneri faciant magnas cartas vestras de libertatibus, et quod hoc firmiter præcipiatur per literas vestras singulis vicecomitibus regni vestri, et publice clametur per singulos comitatus ejusdem regni, quia sic fortius animarentur ad auxilium vobis gratanter impendendum, cum plures conquerantur quod prædictæ cartæ non tenentur a vicecomitibus et aliis ballivis vestris, sicut teneri deberent.

A great council will meet a fortnight after Easter. Let us know your pleasure.

Dominationi igitur vestræ innotescat quod cum clericis et laicis prædictis habituri sumus tractatum apud Westmonasterium in quindena Paschatis proximo futuri super auxilio prædicto, dominationi vestræ supplicantes quatenus beneplacitum vestrum super præmissis nobis cum quanta poteritis festinatione rescribatis. Paratas enim nos invenietis et devotas ad præ[dictu]m auxilium ad opus vestrum, secundum posse nostrum, perquirendum, et ad alia omnia facienda et procuranda [q]uæ commodum vestrum et honoris vestri respiciunt incrementum.

Datum apud Windesoram, quartodecimo die Februarii, anno regni vestri tricesimo octavo.

D.

Letters Patent of Walter, Bishop of Norwich, John, Bishop of Chichester, and Richard, Abbot of Westminster.

(Rot. Claus. 38 Hen. III., memb. 5 in dorso.)

Omnibus Christi fidelibus præsentes literas inspecturis vel audituris, W[alterus] et J[ohannes], Norwicensis et Cicestrensis episcopi, et R[icardus], abbas Westmonasterii, salutem. July 23, 1254.

Cum nobis specialiter per summum pontificem sit injunctum quod per nos et alios quos ad hoc idoneos viderimus negotium crucis et collectionem decimarum proventuum ecclesiasticorum per regnum Angliæ et alias terras regi Angliæ subjectas exequamur, prout in literis domini papæ nobis super hoc directis plenius continetur, nos L[ucæ], archiepiscopo Dubliniæ, magistro Laurentio de Sumercote, et Johanni de Frissinou in executione dicti negotii crucis, crucesignatorum tuitione, justitiæ exhibitione, et collectione decimarum proventuum ecclesiasticorum, tam minorum quam majorum, et omnibus articulis dicta negotia contingentibus et sine quibus expedire non possunt, per totum regnum Hiberniæ committimus vices nostras, ut ipsi, tam per se quam per alios quos ad hoc idoneos elegerunt, quibus omnibus et singulis vices nostras committimus, omnia et singula dicta negotia contingentia exequantur. Sententias vero quas tulerint in rebelles ratas habebimus, et eas faciemus, Deo auctore, inviolabiliter observari. Volumus autem quod pecunia quam receperint in locis tutis deponant, quousque a domino[1] vel a nobis aliud receperint in mandatis.

We hereby commit to the archbishop of Dublin and others the collection in Ireland of the tithe to be levied under the papal letters.

---

[1] *domino*] Probably *rege* should be supplied.

Quod si non omnes his exequendis poterunt interesse, duo vel unus ea nihilominus exequantur; proviso quod in receptione pecuniæ et ipsius depositione absque præsentia dicti magistri Laurentii vel alterius ab eo specialiter deputati, quem de consilio domini regis his negotiis præficimus, nihil penitus attentetur. Si autem circa dictorum negotiorum executionem dubitatio oriatur, damus specialem potestatem dicto magistro eam interpretandi nomine nostro, qui in his omnibus nostras voluntates novit plenius et processus. Transcripta vero literarum papalium eidem magistro tradidimus, quorum quædam sigillo domini regis et nostris, quædam nostris tantum, quædam Cycestrensis episcopi solummodo fecimus sigillari. In cujus, etc., præsentibus sigillum domini regis una cum nostris apponi procuravimus. Datum, etc. [teste Ricardo comite Cornubiæ apud Oxoniam, vicesimo tertio die Julii.]

DI.

John of Hemingford to Henry III.

(Royal Letters, No. 972.)

Nov. 1–10, 1254.

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, et duci Aquitaniæ, clericus suus humilis et devotus J[ohannes] de Hemingford, salutem et omnem reverentiam cum honore ac prompta voluntate famulandi.

The archbishop of Bourdeaux has procured papal letters against prince Edward. I have succeeded in

Vestræ serenitati notum esse convenit quod cum coram summo pontifice ex parte Burdegalensis archiepiscopi contra magnificum dominum Edwardum querimonia fuisset exposita valde gravis, quod idem dominus, vacante prædicta sede, omnia temporalia illius sedis violenter et temere occupare præsumpsit pro suæ libito voluntatis, in sui et ecclesiæ suæ præjudicium inauditum et ecclesiæ Romanæ contemptum, quamquam

vos aut vestri progenitores nunquam talia præsumpsistis vel præsumere debuistis, quod totum sine vestra conniventia fieri non potuit vel consensu. delaying their issue.

Sane audito per domini papæ cubicularium quod idem dominus nuntio ejusdem archiepiscopi literas concesserat asperitatem continentes, quibus audientiam publicam dare non curavit priusquam literæ traderentur ad bullam, et motu tanti domini quiescente, parumper excitavi ipsum multis modis ad aliud quam volebat, inter cetera proponens quod curiam Romanam, quæ omnibus pro justitiam exhibendo se promittit arbitricem principibus et mundi nobilibus, facere non deceret injuriam, ut ad assertionem archiepiscopi memorati vel cujuscumque narrantis, sine causæ cognitione, exequendo scribat contra ipsos; tandem obtinui literam sic suspendi, ut celeriter dominationi vestræ et domino Edwardo nuntiarem veritatem rei gestæ, cum proposito domini papæ, qui se mori promittit priusquam suis temporibus pereant ecclesiasticæ libertates; et nisi festinanter ecclesiæ Burdegalensi fiat emenda manum diriget ad vindictam. Expedit ergo ut sine moræ dispendio super hujusmodi negotio quod sit utile ordinetur pariter et honestum.

Ad hæc venientes ex parte Mainfredi dicti principis, cum solemnitate grandi proponentes ipsum magnificum, magnanimum, et munificum, et per omnia strenuum et circumspectum et paratum ad ecclesiæ devotionem, excusantes domini sui absentiam, qui citatus personaliter super crimine pravitatis hæreticæ non comparuit responsurus; obtinuerunt, eo procurante qui non loquitur, differri executionem sententiæ excommunicationis in ipsum usque in festum S. Martini, quod sibi assignatum est pro termino peremptorio ad comparendum personaliter. Alioquin ex tunc ordinabit ecclesia gravia contra ipsum. An embassy from Manfred has been here.

Verum subsequenter congregatis ecclesiæ et prin-

cipis exercitibus in Marchia Spoleti[1] princeps multos perdidit de suis, et captus est dux ejus exercitus, scilicet Corradus nepos ejus, et hoc per seditionem.

The pope has granted the privileges to your chapels, but you have active opponents here, and the pope himself is not well disposed.

Domine reverende, dominus papa concessit vobis immuni[tatem ca]pellarum vestrarum; item confirmavit leges regni vestri et alia plura spiritualia concessit. Sed dominus Jordanus cum concilio Roberti de Haro omnia destruxit, quos semper legibus et juribus vestris et honoribus sensibiliter didici adversantes, licet unus illorum de patientia vestra perquam magna nimirum ditatus existat in regno.

Et quod erubesco dicere, tacere non au[deo]. Receptis precibus vestris per literas vestras sibi per procuratorem domini Willelmi de Exemue pro eodem porrectas, indignanter quæsivit quare nunc habuistis sigillum majoris magnitudinis quam tempore quo fuistis dux Normanniæ, et hoc in opprobrium.[2] Et postea, visis literis, acriorem se exhibuit. Et intelligo vos habere præter ipsum dominum totam curiam favorabilem, verumtamen operibus est credendum. Valeat vestra prosperitas . . . . in Eo qui Rex est regum.

DII.

Richard, Earl of Cornwall, to Henry III.

(Royal Letters. No. 408.)

April 10, 1255 ?[3]

Excellentissimo domino et fratri, si placet, reverendo, H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ Aquitanniæ, [comiti An]degaviæ, suus

---

[1] *Spoleti*] Spolete, MS.

[2] *in opprobrium*] in opprium, MS., apparently.

[3] See M. Paris, p. 913.

R[icardus], comes Cornubiæ, salutem, et paratam ad obsequia voluntatem.

Carissime domine, non modicum turbamur . . . . mo[1] quod causa querelæ insistitis, nos precibus onerando et mandatis ut proprium dedecus et inhonorem faciamus quod . . . . vellemus ex affectu quem vos credimus habere ad personam nostram impedire deberetis. Et ideo dominationi vestræ [signifi]camus quod nullo modo veniemus ad vos dur[ante] Pascha, quia si festum nostrum dimitteremus et invita[tos] demandaremus, ad opprobrium nobis verteretur . . . . propter quod absentiam nostram benigne debetis habere excusatam.

Why do you press me to act dishonourably?

Datum apud Risilb[ur]g, decimo die Aprilis.

DIII.

Henry III. to Peter of Savoy.

(Rot. Claus. 39 Hen. III., p. 1, memb. 11 in dorso.)

Rex Petro de Sabaudia, salutem.

May 10, 1255.

Quia princeps illustris rex Castellæ, noster affinis et consanguineus, pro treugis inter regem Franciæ et nos ineundis per suos jam nuntios et literas erga nos institit, nobisque deliberato consilio ac circumstantiis plerisque compensatis id satis placet et utile videtur, dilectionem vestram attente duximus rogandam, quatenus, susceptis præsentibus, ad partes Franciæ vos, sub ea qua[2] poteritis maturitate, transferre velitis pro negotio memorato.

You are to go to France, where the earl of Leicester will meet you, to negotiate a truce.

Injunximus autem dilecto et fideli nostro S[imoni] de Monte Forti, comiti Leicestriæ, qui pro quibusdam suis negotiis ad partes Franciæ se jam transtulit, ut cum prædicto rege Franciæ sub expectatione vestri

---

[1] *mo*] m̄o, MS. The beginning of the line is torn away.

[2] *qua*] sub qua (*sic*) MS.

adventus tractatum habeat super præmissis, incipiens velut a persuasione et instantia regis Castellæ memorata, prout suæ discretioni videbitur convenientius expedire.

Nos vero in occursum vestri nostras literas, plenam potestatem dictas treugas per vos et dictum comitem capiendi ac firmandi continentes, necnon et aliquem de nostris secretariis, qui nostra vobis negotia exponat et vestrum nobis consilium super iisdem plenius referat, instructum mittemus. Ceterum cum pro filio nostro carissimo Edwardo, quem tantis sinceritatis affectibus estis prosecuti, nostras aures totiens ac tam instanter crebris exhortationibus intento corde et spiritu sollicito duxeritis interpellandas; nos jam erga vos non minori sollicitudine vel instantia ob id ipsum securius cogimur laborare; præsertim cum in suis agendis et consiliis nullius industria vel fidelitas sibi adeo ut vestra esse valeat fructuosa, utpote qui propter varias rerum et temporum mutationes necnon ætatis suæ teneritatem et alia quæ vestra discretio plenius compensabit, suorum propinquorum et benevolorum præsentia et consilio absque periculis et dispendio carere nequit graviori. Sinceritatem igitur vestram totis affectibus et desideriis duximus exorandam, ut cum de partibus Franciæ vos recedere contigerit ad ipsum in partibus ubi nunc agit accedentes, de facto suo et ejus adversione vel mora ac ceteris ejus negotiis et agendis, prout negotiorum et temporis qualitas expostulaverint, consulere, ordinare, ac providere velitis, statum vestrum et quæ super his omnibus facienda decreveritis nobis rescribentes.

Teste rege apud Radingam, decimo die Maii.

DIV.

Henry III. to James, King of Arragon.

(Rot. Claus. 40 Hen. III., memb. 20 in dorso.)

Rex Arragoniæ regi Angliæ, salutem. Dec. 2, 1255.

Pro eo quod tanta cordis affectione et tam ardenti desiderio nobis cupitis dilectionis vinculo et amicitiarum fœdere copulari, et quod licet ea quæ dudum inter vos et nos de filio nostro et filia vestra fuerant prolocuta ob causas quasdam effectum sortiri nequirent optatum, dictum tamen fœdus quod inter præfatos liberos nostros iniri non poterit, modo alio fieri peroptatis, prout nobili et prudenti viro Bertrando de Ahones fideli vestro nuper nobis referente didicimus, sinceritati vestræ ad grates assurgimus copiosas. Your offers of alliance are very gratifying.

Verum cum quidam amici et speciales nostri ad præsens in partibus agant longinquis, sine quorum præsentia dictum agi negotium non poterit, prout præfatus fidelis vester bene novit et vobis poterit plenius intimare, nos citra festum Pentecostes proximo venturum nuntios nostros proprios super præmissis sufficienter instructos, cum plena potestate vobiscum super his ex parte nostra tractanda plenius, et expediendi omnia prædicta, prout inter vos et nuntios nostros convenire poterit, ad vestram præsentiam transmittemus, serenitatem vestram rogantes quatenus, si qua sint apud nos vestris grata desideriis, ea nobis cum plena obtinendi fiducia significetis. At present no definite answer is possible.

Teste rege apud Windesoram, secundo die Decembris.

DV.

HENRY III. TO THE SHERIFF OF LINCOLN.

(Royal Letters, No. 193.)

Jan. 7, 1256.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, vicecomiti Lincolniæ salutem.

Impanel a jury to try the Jews accused of crucifying Hugh, the son of Beatrice.

Præcipimus tibi quod venire faciatis coram justiciariis nostris apud Westmonasterium in crastino Purificationis B. Mariæ viginti quatuor de legalioribus et discretioribus militibus de comitatu tuo, et vicinioribus Lincolniæ, et similiter viginti quatuor de legalioribus et discretioribus burgensibus civitatis vestræ Lincolniæ, ad certificandum præfatos justiciarios nostros de morte Hugonis Filii Beatricis, quem Judæi crucifixerunt et morti tradiderunt, ut dicitur; quia Judæi, quos in prisona nostra apud Turrim Londoniæ detinemus pro felonia prædicta, unde rectati sunt, posuerunt se inde super veredictum prædictorum militum et burgensium. Et habeas ibi nomina militum, burgensium, et hoc breve.

Teste me ipso apud Westmonasterium, septimo die Januarii, [anno] regni nostri quadragesimo.

DVI.

HENRY III. TO JOHN MANSEL, PROVOST OF BEVERLEY.

(Rot. Claus. 40 Hen. III., memb. 17 in dorso.)

Jan. 30, 1256.

Rex dilecto et fideli suo Johanni Maunsel, præposito Beverlaci, salutem.

We have sent to ask our brother's advice on

Sciatis quod, sicut nuper vobis præsentibus fuerat provisum, misimus ad dilectum fratrem et fidelem nostrum R[icardum], comitem Cornubiæ, dilectos et fideles nostros Johannem Filium Galfridi, Petrum de

Monte Forti, et Drogonem de Barentin, pro requirendo ejus consilio super negotiis pro quibus ad regem Castelliæ mittendi sunt nuntii nostri.

the embassy to Castile.

Et est consilium ipsius comitis super præmissis fere vestro consilio consonum, scilicet quod regi Castelliæ respondeant nuntii nostri quod ad ea omnia observanda quæ inter nos et ipsum convenerant promptam et paratam habemus voluntatem, et quod baronibus Wasconiæ jacturam quam rationabiliter ostendere poterunt se habuisse occasione regis Castelliæ emendabimus, et super aliis causis suis judicium curiæ nostræ eis faciemus, et ubi per judicium fuerint gravati, eis ad petitionem dicti regis, velut amicus pro amico, gratiam faciemus.

He advises liberal promises on behalf of the Gascon barons.

Verumtamen dicatur eidem regi quod cum ipse primus et supremus consiliarus sit et esse debeat Edwardi sororii sui, expedit ut ipse statum terræ[1] Wasconiæ et periculum prædicti sororii sui attendat in hac parte, maxime cum ipse satis audierit et intellexerit levitatem et inconstantiam prædictorum baronum. Nam si castra sua eis restituerentur, maximum inde prædicto filio nostro immineret[2] periculum amissionis prædictæ terræ Wasconiæ. Et iterum, si terræ ad castra illa spectantes eis redderentur, semper essent in insidiis castrorum prædictorum, et etiam vix sine terris illis possent castra illa sustentari et custodiri; unde necesse est quod idem rex securitati et indemnitati prædicti sororii sui prospiciat in præmissis, et suum nobis consilium super hoc nobis significet, et nos inde de consilio suo faciemus unde esse debebit contentus.

Intimating, however, the necessity of securities being taken for the crown.

De maritagio filiæ nostræ consulit idem comes ut per nuntios eosdem sub omnium verborum cautela respondeatur. Et super hoc dicere poterunt iidem nuntii, quod cum de terris quas dictus rex Castelliæ dederit,

As to the marriage of our daughter, that the king should

[1] *terræ*] terre sue (*sic*) MS. | [2] *immineret*] iminere, MS.

be asked what provision he will make for his brother.

vel daturus sit, domino Emanueli fratri suo nullam notitiam habeamus, et ex altera parte in terra et potestate ipsius regis nullus, ut dicitur, jus sibi vendicare potest in suis tenuris, nisi ad voluntatem dicti regis; et indecentissimum haberetur filiam nostram alicui maritare viventi, nisi homini amplas et convenientes terras et possessiones habenti, et qui a suis terris et possessionibus pro voluntate sola et libito sui principis non posset destitui; idem rex prædictis nuntiis nostris scire faciat in quibus locis et quanti valoris et commoditatis providerit vel providere velit fratri suo, et qualem sibi et heredibus suis facere voluerit securitatem, ita quod iidem nuntii nostri prædicta omnia nobis referre valeant; ut super his consilium plenius habere possimus. Caveant[1] autem sibi nuntii nostri ut ex suis verbis occasionem dent regi prædicto aliquas terras dandi et affirmandi fratri suo, per quod ad dictum maritagium magis obligemur.

As to the affair of Africa, to express our willingness to go there as crusaders instead of to the Holy Land, under certain conditions.

De facto autem Africano consulit idem comes, quod dicto regi Castelliæ . . . . nuntii nostri; quod etiam super facto illo observaverimus, et adhuc observabimus hoc quod sibi promisimus, quod quidem satis apparet ex eo quod magistrum Willelmum de Frennay clericum et nuntium nostrum specialem una cum episcopo . . . . ad dominum papam misimus, quem etiam in præsentia ipsius episcopi jurare fecimus ad impetrandum cum omni qua posset diligentia, ut votum crucis nostræ in negotium commuaret Africanum, quod cum[2] ab eo impetrare non . . . . . . licet satis diligenter, prout novit episcopus supradictus, ad hoc esset laboratum. Et dicant quod etiam adhuc parati sumus erga dominum papam instare propter id ipsum, si expedire videret rex præfatus cum p . . . . . ad partes Africanas commutare[3] votum nostrum post

[1] *Caveant*] Cave, MS. The *aut* of the following word has probably led to the omission.

[2] *cum*] Perhaps *tamen*.

[3] *cum* .. *commutare*] Mostly doubtful in MS.

illos sex annos, quibus circa factum Apuliæ intendere nos oportet, sicut idem rex nobis hoc annuit sui gratia, propter honorem nostrum et promotionem filii nostri consanguinei sui. Quod si forte objiciat nostris nuntiis quod jam votum nostrum in factum Apuliæ commutavimus propter commodum nostrum, non observando per hoc quod inter ipsum regem et nos condictum est, respondere possunt ad hoc iidem nuntii et firmiter asserere quod, licet per Bononiensem[1] episcopum pro commutatione voti nostri in factum Apuliæ fuerimus interpellati, nullo tamen modo commutationi illius consensimus, neque consentiemus sine ipso, sed nec signum crucis quod assumpsimus mutavimus, nec aliter deferimus quam eam a principio deferre solebamus, nec sine ipso faciemus.

Consulit tamen idem comes, quod si per aliquam cautelam vel mediatorem, velut per Garsiam Martini, si ad hoc per vos tante valeat induci, procurari possit ut prædictus rex a se ipso, non velut a nobis interpellatus, duos priores articulos et alios in scripto inter nos contentos remittere velit, nos ad commutandum votum crucis nostræ in factum Africanum post terminum prædictorum sex annorum obligari consentiamus, dum tamen status terræ nostræ et Apuliæ hoc permiserit. Aliter autem nos ad hoc obligari non consulit idem comes, et causa hæc est, quod si ad[2] hunc articulum magis quam prius obligaremur, et in aliquo aliorum deficeremus, amicum nostrum amitteremus, et nihilominus ad hunc articulum fortius astringeremur.

Et licet nuntios nostros prædictos coram nobis et consilio nostro instruxerimus et informaverimus, prout melius scivimus et potuimus, præsente fratre

We leave you full discretion in this matter.

[1] *Bononiensem*] Boñ, MS.
[2] *ad*] ad et, MS. The *et* was no doubt intended to be erased.

nostro comite supradicto; quia tamen vos factum istud melius noscis, et plus omnibus viventibus pro facto isto laborastis, informationem prædictorum nuntiorum et instructionem eorundem, tam super his articulis quam super omnibus aliis de quibus ipsos a dicto rege requirendos esse creditis, vestræ fidelitati et discretioni totaliter committimus, qualitercumque a nobis et consilio nostro inde fuerint informati. Quod si expedire videritis et commode fieri posset, consilium W[illelmi] de Valencia fratris nostri, S[imonis] de Monte Forti comitis Leicestriæ, et R[icardi] comitis Gloucestriæ super his habeatis. Mittimus etiam vobis transcriptum literarum quas regi Castelliæ mittimus per eosdem præsentibus interclusum. De treuga autem Franciæ proroganda et de facto comitis Galriæ nuper vobis per Petrum de Monte Forti nostram vobis scripsimus voluntatem, prout de consilio dicti comitis fratris nostri fuerat ordinatum. Teste rege apud Oxoniam, [tricesimo die Januarii].

DVII.

Henry III. to William Bonquer.

(Rot. Claus. 40 Hen. III., memb. 13 in dorso.)

Mar. 27 (?), 1256.[1] The intrigues of France make the election to the empire of great importance.

Rex Willelmo Bonquer, salutem.

De circumspectionis vestræ prudentia confidentes magna et ardua negotia vobis duximus committenda, sperantes ut per vestræ discretionis industriam nostra intentio felicem sortiatur eventum. Eapropter fidelitati vestræ significamus quod nostræ intentionis existit et voti, ut talis in regem Allemanniæ eligatur

[1] This is the last date on the roll before this letter, which is not dated itself.

qui ecclesiæ Romanæ devotus et nobis dilectus existat, et maxime cum Gallici, sicut nostis, in præjudicium nostri ad hoc aspirent, qui si, quod absit, assequantur quod optant, negotium regni Siciliæ, quod ex corde prosequimur, ut tenemur, gravem possit incurrere læsionem.

Unde huic periculo obviare volentes, domino papæ duximus supplicandum quod unum de tribus cardinalibus, scilicet dominum J[ohannem] titulo S. Laurentii in Lucina presbyterum cardinalem, vel dominum Hugonem titulo S. Sabinæ presbyterum cardinalem, aut dominum Ottobonum S. Adriani[1] diaconum cardinalem in Allemanniam destinare dignetur, ut per illius providentiam quem mittet istud negotium feliciter ordinetur.

We are therefore urging the pope to send a legate to Germany.

Ad hæc vestra sciat discretio quod cum teneamur ecclesiæ Romanæ infra festum S. Michaelis proximo venturum solvere centum triginta quinque millia marcarum quingentas et unam, et nihilominus illuc ire infra eundem terminum, vel mittere capitaneum cum militia competenti, juxta tanti negotii qualitatem, et propter casum qui de novo accidit legato in regno Appuliæ, et propter etiam captionem comitis Sabaudiæ infra tam brevem terminum neutrum complere possimus, domino papæ supplicamus humiliter et devote quatenus dilectum nostrum magistrum Jordanum notarium suum super prorogandis hujusmodi terminis ad nos mittat. Et super hoc cum summa sollicitudine laboretis, exponentes domino papæ et fratribus qualiter infra festum B. Johannis Baptistæ proximo venturum occasione istius negotii octoginta millia marcarum fere solventur, scilicet quadraginta millia marcarum et unam mercatoribus Senensibus; item mille ducentas sociis Spillati; pro quibus omnibus est decima obligata;

Get the payments deferred which fall due at Michaelmas for the kingdom of the Sicilies.

---

[1] *Adriani*] Add$_r^p$, MS.

item fere triginta millia mercatoribus qui habent monasteria obligata, præter damna et expensas quæ bene ascendunt ad quinque millia marcarum et ultra. Propter quod eis probabiliter suadere potestis ut pro residuo satis possunt et debent terminos prorogare, maxime cum interim nihilominus totis viribus studeamus ut dicto negotio tam in pecunia quam militia celeriter succurramus. Vel tractetis cum domino papa ut super decima nobis concessa mercatores mutuent pecuniam, cum qua possit memoratum negotium sustentari; nam isto anno per Dei gratiam et industriam magistri Rostandi erit ab obligationibus mercatorum Senensium penitus liberata.

Scribitur etiam domino papæ super dicto negotio.

Scribitur etiam magistro Jordano, domini papæ notario, super eodem.

Et transcripta brevium poterunt inveniri in bursa rubea.

DVIII.

Laurence, Bishop of Rochester, to Henry of Wingham, Chancellor.

(Royal Letters, No. 2,402.)

March 26, 1256.

Speciali amico suo domino H[enrico] de Wingueham, domini regis cancellario, Laurentius miseratione divina Roffensis episcopus, salutem et dilectionem sinceram.

Sir W. Baudon when in Apulia heard of a plot against the king, which he wishes to reveal.

Dominus Willelmus de Baudun miles veniens nuper de partibus transmarinis, et transiens per ducatum Apuliæ, vidit ibi quosdam perfidos Sarracenos, quos prius viderat ultra mare. A quibus cum, sicut nuper nobis exposuit, viva voce cognosceret evidenter opera quædam sceleratissima perpetranda in partibus Anglicanis, quæ maxime in domini regis dispendium et suorum, si ea, quod absit, procederent taliter, redun-

darent; ad ipsum dominum regem personaliter censuit accedendum, præmuniturus eundem de hujusmodi nequitia perfidorum, et cautas pro viribus ad ipsorum captionem insidias positurus, ne vota sua nefandissima per ipsius defectum talia perpendentis prodirent aliquatenus in effectum.

At quia idem miles verisimiliter metuebat ne ipse dicendo talia pro mendace vel trufatore in curia domini regis forsitan haberetur, obtinuit ad cautelam ipsius quod vobis pro ipso scriberemus, de statu ejus et fide testimonium quod ab aliis fide dignis didicimus perhibendo. Noveritis igitur quod religiosi quidam et alii qui eundem noverunt, et multis annis viderunt in Terra Sancta honorifice conversantem, et Deo jugiter opportunis temporibus militantem, præbuere nobis laudabile testimonium circa ipsum. Unde vestram vigilantiam incunctanter duximus exorandam ut contra nefanda hujusmodi, quæ præsentibus inserere scienter omisimus, sicut ipsum dominum regem diligitis, opportunum et velox adhibere remedium non tardetis, eidem militi nihilominus responderi pro meritis ad condigna præmia sicut decet regiam celsitudinem . . . . . est. Valete semper in Domino.

Fearing to be thought an impostor, he has asked me to testify to his character.

Datum Romæ, Dominica qua cantatur *Lætare Jerusalem*, anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto.

DIX.

Laurence Sumercote to . . . . .

(Treasury of the Exchequer Miscellanea, 909.)

May 20, 1256.

. . . .
Hibernia, quod possit, ubi expedire viderit, componere super decima cum prælatis. Ceterum convenientibus postmodum Dubliniæ fratre Carolo viceprovinciali fratrum Prædicatorum Hyberniæ et fratribus Minoribus,

Everything was getting into train, when your

letter and the king's arrived, and have put everything out.

formam procedendi magis fructuosam in crucis negotio provisuri, cum certus existerem per majores utriusque ordinis quod ad omnem voluntatem meam ipsi suos animos inclinarent, ecce literæ domini regis et vestræ, quæ per leve compendium dictum negotium ad grave dispendium vel potius præcipitium deduxerunt. Ingressum enim portum expeditionis tanquam ad profundas maris semitas rejecerunt. Nec video qualiter dicti fratres ad primum propositum reducantur. Et cum in singulis diœcesibus unum vel plures clericos habere oporteat, qui salvis expensis et mercede per singulas parochias super legatis et aliis subventionibus inquisitiones faciant cum decanis, gauderem jam si ipsi fratres vellent nos juvare, saltem in ipsis clericis eligendis et inquisitionibus interesse, ut cautius fructuosius et fidelius procedatur. Expresse dicunt sibi inhibitum ne pecuniam tangant aut ipsam recipiant in suis domibus deponendam.

The habits of the Irish make it important to collect the money before winter.

Si eisdem Prædicatoribus duxeritis literas destinandas nuntium celeriter remittatis. Capitulum enim provinciale Prædicatorum erit Casseli ultimo die Junii, et capitulum fratrum Minorum erit in octabis apostolorum Petri et Pauli apud Ross in diœcesi Fernensi, quæ villa distat per viginti milliaria a Casselo. Utrique capitulo propono personaliter interesse, cum fratribus super sæpedicto negotio colloquium habiturus; erit enim difficile ipsos solutis capitulis iterum congregari. Et circa finem autumni et principium hyemis oportebit colligere legata et alias subventiones[1] crucis ab Hiberniensibus, dum aliquid habent; quo tempore lapso parum plurimis remanebit. Quæ etenim satis diminute congregant multum inordinate consumunt, et dum

[1] *subventiones*] obuentōes, MS., apparently; but whether the *o* is the remains of an *s* partially effaced, or the error of a copyist, *subventiones* must be the word intended.

quicquam remanet suæ tenuitatis partem liberaliter largiuntur, quin potius, ut frequentius, incaute dissipant et profundunt. Et expediret ante terminum illum sollicitius inquirere quæ possent postmodum colligi, et congruo tempore adunari, si literas vestras primas, secundis non obstantibus, intenditis innovare.[1] Intellexi a quibusdam amicissimis meis quod oportebit super hoc literas prioris provincialis Angliæ impetrare, quibus fratres absque cunctatione qualibet obtemperare curabunt.

Quid plura? De successore mihi mittendo maturius cogitetis, scituri certissime quod post diem B. Mariæ Magdalenæ de sæpe fato negotio me nullatenus intromittam in Hibernia, etiam si duplicaretur mihi pecunia concessa pro sumptibus annuatim, propter multas causas quas viva voce vobis exprimam Deo dante. Cum autem in Angliam venero faciatis de me quod vestræ sederit voluntati, parato potius in carcerem ire quam in Hybernia pro crucis negotio amplius crucifigi. Et credite mihi quod lapso festo S. Petri ad Vincula cum omni festinantia dirigam in Angliam gressus meos. Denique numeravi Waltero Marsilii centum quinquaginta marcas decimo sexto kalendas Junii, sperans me numeraturum eidem abundantius et in brevi. Valeat dominus meus per tempora longiora.

Find a successor to me. Employ me anywhere but in Ireland.

Data Dubliniæ decimo tertio kalendas Junii, anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo sexto.

Mitto vobis interclusa præsentibus transcriptum literarum quas fratribus Prædicatoribus destinastis.

Indorsed. Literæ magistri Laurentii de Swinercot. *and* De magistro Laurentio de Somercot.

---

[1] *innovare*] So MS., *f. l.* renovare.

DX.

Henry III. to the Peers and others.

(Royal Letters, No. 179.)

Aug. 16, 1256.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, et dux Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, justiciariis, vicecomitibus, præpositis, ministris, et omnibus ballivis et fidelibus suis, salutem.

We have granted the honour of Huntingdon to Alexander III. of Scotland.

Sciatis nos reddidisse dilecto filio et fideli nostro A[lexandro] regi Scocyæ illustri honorem Huntyngdon, ut jus suum, cum omni sua integritate, habendum et tenendum eidem regi et heredibus suis de nobis et heredibus nostris, cum omnibus libertatibus ad dictum honorem pertinentibus, tam in homagiis et wardis, quam in rebus aliis, adeo libere et [1] integre sicut antecessores sui eum melius et liberius tenuerunt. Quare volumus et firmiter præcipimus pro nobis et heredibus nostris, quod prædictus rex et heredes sui habeant et teneant de nobis et heredibus nostris honorem prædictum, cum omnibus libertatibus ad honorem prædictum pertinentibus, tam in homagiis et wardis quam rebus aliis, adeo libere et integre sicut antecessores sui eum melius et liberius tenuerunt, sicut prædictum est. His testibus, Ricardo comite Cornubiæ fratre nostro, Ricardo de Clare comite Gloucestriæ et Herefordiæ, Rogero de Kuency comite Wintoniæ, Simone de Monte Forti comite Leycestriæ, Humfrido de Boun comite Herefordiæ, Willelmo Lungespye, Henrico de Bathonia, Roberto Waleran, Willelmo de Gray, Willelmo de Arderne, et aliis.

Datum per manum nostram apud Wodestock, sexto decimo die Augusti, anno regni nostri quadragesimo.

---

[1] *et*] om. MS.

DXI.

Henry III. to Louis IX.

(Rot. Pat. 41 Hen. III., memb. 13.)

Regi Franciæ rex Angliæ, etc., salutem, et sinceræ dilectionis affectum. Feb. 20, 1257.

Dilectos et fideles nostros S[imonem] de Monte Forti, comitem Leycestriæ, et R[obertum] Waleranum senescallum nostrum ad vestræ serenitatis præsentiam destinamus, ad tractandum de pace inter vos et nos, ratum habituri et firmum quicquid ipsi nomine nostro super præmissis duxerint faciendum. In cujus, etc. Teste rege apud Wyndesoram, vicesimo die Februarii. The earl of Leicester and R. Walerand are empowered to negotiate a peace.

Consimile breve dirigitur eidem sub eadem forma et eisdem verbis, excepta illa clausula *Ratum, etc.* Teste, ut supra.

DXII.

Henry III. to Simon de Montfort, Earl of Leicester.

(Rot. Pat. 41 Hen. III., memb. 13.)

Rex S[imoni] de Monte Forti, comiti Leycestriæ, salutem. Feb. 20, 1257.

Sciatis quod si dominus rex Franciæ vobis reddere voluerit hereditatem vestram, vel partem ejusdem, seu alias vobis satisfacere pro eadem, volumus et bene placet nobis quod hoc recipiatis, et ad hoc faciendum plenam vobis licentiam concedimus. In cujus, etc, Teste, ut supra. If the king of France will grant you any part of your inheritance, you have permission to accept it.

DXIII.

Henry III. to Cardinal Romanus.

(Royal Letters, No. 878.)

1257 ?[1] H[enricus], Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, venerabili in Christo patri R[omano], eadem gratia S. A[nge]li diacono cardinali, salutem et sinceræ dilectionis affectum.

Support the letters I have written to the pope, to procure the release of Thomas of Savoy.

Cum carissima mater nostra B[eatrix] comitissa Provinciæ, cujus filia nobis est conjugali fide copulata, pro vindicta et liberatione dilecti avunculi nostri Thomæ de Sabaudia . . e . sex de perfidis Astensibus, qui seditiosam captionem eidem . . . . es nequiter procurantes captioni illæ intererant, extra terram et feodum nobilis viri Caroli comitis Provinciæ, fratris regis Francorum . . . . capi fecisset et detineri præfatus comes Provinciæ, pro eo quod ipsa prædictos sex [a]micos suos ad mandatum suum dimittere non . . . ., terras et possessiones ipsius comitissæ hostiliter occupavit, per quod redditibus et bonis suis miserabiliter spoliatur.

Et quia . . . . illius comitissæ æquo animo sustinere non possumus nec debemus, ac insuper ipsa parata est stare juri coram rege Franciæ . . . aliis super his quæ idem comes ab ea requirit, nos summo pontifici literatorie supplicamus quatenus præfato comiti Provinciæ, qui eidem [comit]issæ pari fœdere quo et nos astringitur, et de jure tenetur liberationem præfati Thomæ comitis avunculi nostri et tranquillitatem . . . . . comitissæ potius procurare quam impedire, mandare velit quod ab infestatione et gravi oppressione dictæ comitissæ penitus desistat . . . . quia de dominatione

---

[1] See Moroni, Dizionario, lxii., p. 15.

vestra, quam semper gratam invenimus et benignam, specialiter confidimus, vos affectuose rogamus quatenus erga dominum ipsum interponere velitis efficaciter preces vestras, quod supplicationem nostram optato dignetur effectui mancipare, et quod similiter mandare velit præfato regi Franciæ quod dictum comitem fratrem suum ad desistendum super his inducat.[1]

DXIV.

Llewellyn ap Maredud to Henry III.

(Royal Letters, No. 765.)

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Normanniæ Aquitanniæ, et comiti Andegaviæ, suus humilis et fidelis in omnibus Lewelinus ap Maredud de Meyronnid, salutem et se totum. About 1257 ?[2]

Venerandæ excellentiæ vestræ, carissime domine, bene constat qualiter a terra mea de Meyronnid, eo quod fidelitatem meam infidelitati præposui, per vim et præpotentiam Lewelini filii Griffini dudum fui ejectus, et mobilia quæ habui in recessu meo de terra illa jam expendi. Et quoniam ex quo vestra regalis potentia meæ tribulationis refugium est et protectio, excellentiam vestram duxi humiliter exorandam, quatenus, pro Deo et pro servitio meo vobis semper duraturo, me in angustia mea clementer et misericorditer respicere dignemini, de quadam sustentatione mihi et familiæ meæ ad tempus, si placet, Pray provide for me until I recover my lands.

---

[1] The MS. of this letter is very difficult, and the readings in several places more or less doubtful.

[2] Llewellyn was killed April 27, 1263, being then described as "flos "juventutis totius Walliæ." Ann. Camb. p. 100.

facientes provideri; mea etenim spes est per Dei et vestrum favorem terræ meæ in brevi me habere recuperationem. Valeat regalis potentia vestra per tempora longiora. Valete.

DXV.

Sir Thomas Lascelles and others to Henry III.

(Royal Letters, No. 76.)

About 1257.[1]

Illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, sui fideles et devoti Thomas de Lascelis, Willelmus de Derewentewater, Robertus de Castelkayrok, et Alanus de Orreton, milites de comitatu Cumbriæ, salutem.

We found Carlisle castle in very bad condition.

Noverit excellentia vestra nos ad mandatum vestrum visitasse et inspexisse statum defectus castri vestri Karlioli, et qualiter dominus Robertus de Bruys dictum castrum domino Willelmo de Fortibus, comiti Albermarl, liberavit; dominationi vestræ significantes [quod] castrum illum in malo statu invenimus. Scilicet omnia guttera plumbea magnæ turris deficiunt, et ostia et fenestræ similiter. Et gista et plancheræ fere fractæ et putridæ sunt, et muræ[2] dictæ turris in malo statu sunt, pro defectu emendationis et cooperationis.[3] Et camera illustrissimæ dominæ reginæ, quæ plumbo cooperta est, multum indiget emendatione et coopertorio. Et chimenea dictæ cameræ oportet prosternere, et de novo reficere, vel in brevi . . . . super dictam cameram, quod valde periculosum est. Turrella Maunsell, et turrella Willelmi de Ireby, et [tur]rella

[1] See Dugdale, Baronage, pp. 64 b, 450 a.

[2] *muræ*] So MS. Where so many unclassical forms of words are found together, they can scarcely be due to a mere transcriber's error.

[3] *cooperationis*] *f. l.* cooperitionis.

ultra portam interiorem, quæ in magna guerra tempore illustris regis Johannis patris vestri prostrata et deteriorata fuerunt, nunquam postea fuerunt refecta nec emendata. Capella, magna aula, coquinæ, grangiæ, stabulæ, pistrinæ, bracinæ, et domus ultra portam, et pontes, infra castrum et extra, ultra modum indigent emendari et cooperiri. Est quædam crevacia magna infra turrellam Willelmi de Ireby a s[umi]te usque deorsum, quæ noviter oportet refici, quæ ostensa fuit domino Henrico de Bathonia una cum aliis defaltis prænominatis. Quædam breteschia, quæ fuit infra turrellam Maunsell, de novo vento prostrata, modo est combusta, et ostiæ et fenestræ magnæ turris, stabularum et coquinæ, similiter combusta; et serruræ ostiarii una cum ferramentis[1] earundem asportata. Magna pars paliciarum, infra castrum et extra, similiter sunt combusta et destructa. Blada vero de dominico castri ita expendita fuerunt in autumno, tam in garbis quam in summagiis, quod ballivi dicti comitis vix invenerunt unde dominici possent seminari, et liberationes famulorum et præbenda afrorum et boum possent sustentari. Fœnum et foragium unde equi vicecomitis, constabularii, et servientium carectariorum, et afri et boves solebant sustentari, et debent per totum annum excepto tempore herbagii, totum expenditum fuit et devastatum, antequam ballivi dicti comitis receperunt dictum castrum. In hujus rei testimonium sigilla nostra huic scripto præsenti apposuimus.

---

[1] *ferramentis*] ferramenta, MS.

DXVI.

Henry III. to Octavian, Cardinal of Sta. Maria in Via Lata.

(Royal Letters, No. 202.)

Jan. or Feb. 1258.[1]

H[enricus], Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, venerabili in Christo patri O[ctaviano], eadem gratia S. Mariæ in Via Lata diacono cardinali, salutem, cum omni reverentia et honore.

Notwithstanding the objections of the barons, we hope to find means for the affair of the Sicilies.

Licet regni nostri majores negotium Apuliæ nolint supra se assumere propter difficultatem conditionum in privilegio contentarum, in defectum cujuslibet casum totius negotii formidantes, nos tamen de sedis apostolicæ benevolentia plurimum confidentes alias vias satagimus invenire, opportuna quærentes remedia per quæ ad honorem vestrum et nostrum memorato negotio celeriter et efficaciter succurratur. Et ecce quod tam nos quam carissimus frater noster R[icardus], Dei gratia in Romanorum regem electus, super isto subsidio exponendo et etiam prosequendo ad domini papæ et fratrum suorum præsentiam majores de curia nostra, pendentibus indiciis a sede apostolica nobis concessis, intendimus destinare, qui super omnibus dictum negotium contingentibus plene instructi, ad illa quæ per venerabilem patrem Messanensem archiepiscopum dominus papa nobis mandavit plenius respondebunt.

Unde paternitati vestræ omni affectu quo possimus supplicamus, quatenus interim in præjudicium nostri nihil circa negotium innovetur, maxime cum adhuc quatuor menses restent de prorogatione termini nobis facta, infra quos, Domino concedente, nuntii nostri ad vestram præsentiam accessuri talia vobis exponent per

---

[1] See Rymer i., pp. 368, 369.

quæ mora nostra excusari poterit, et per Dei gratiam compensari, ut negotium in melius informetur.

De solutione autem mercatoribus facienda taliter ordinabimus quod ipsi contra vos et nos non habebunt materiam conquerendi; sciturí quod de pecunia quam quidam ex vestris alio anno de decima recepisse dicuntur juxta formam et ordinationem mandati apostolici plenius satisfiet, et jam est illis pars maxima restituta.

DXVII.

HENRY III. TO JOHN MANSEL, TREASURER OF YORK.

(Rot. Pat. 42 Hen. III., memb. 6.)

Rex Johanni Mansell, thesaurario Eboracensi, salutem. June 25, 1258.

Cum nuper concesserimus proceribus et magnatibus regni nostri, juramento firmato in animam nostram, ut[1] per duodecim fideles de consilio nostro jam electos, de quibus vos estis unus, et per alios duodecim fideles nostros electos ex parte ipsorum procerum, fiat reformatio et ordinatio status regni nostri, ad honorem Dei, fidem nostram, et utilitatem regni nostri, secundum quod melius viderint expedire; et nihilominus promiserimus prædictis proceribus et magnatibus nostris quod reformationem et ordinationem per prædictos viginti et quatuor vel majorem partem eorum faciendam ratam habebimus et firmam, et ipsam faciemus teneri et inviolabiliter observari; vobis mandamus, in fide et dilectione quibus nobis tenemini et sub debito juramenti nobis præstiti, quatenus ad reformationem et ordinationem prædictas procedere non omittatis in-

Proceed with your colleagues to the reformation of the realm,

---

[1] *ut*] et, MS.

dilate cum aliis, sicut volueritis nostram et nostrorum heredum indignationem vitare in perpetuum.

and the appointment of our council.

Præterea cum vos una cum comite de Warrewico, Rogero le Bygod, comite Norfolchiæ et marescallo nostro Angliæ, et Hugoni le Bigod, fratre suo, electi sitis a prædictis viginti quatuor ad nominandum illos qui de nostro esse debent consilio, et postmodum ad illos in quos vos quatuor vel tres vestrum concordaveritis aliis coordinatoribus nostris præsentandos, ut vos omnes simul vel major pars vestrum ipsos ad nostrum consilium deputandos confirmetis vel infirmetis; vobis præcipimus, firmiter injungentes in fide qua nobis tenemini, quatenus una cum dictis comitibus et Hugone prædicto ad prædictum consilium nostrum sicut superius est expressum nominandum, prout Dominus vobis inspiraverit, indilate procedatis, sicut nostram et heredum nostrorum vitare volueritis indignationem pro[1] perpetuo. Nos enim firmiter vobis promittimus pro nobis et heredibus nostris quod si ad hujusmodi ordinationem et reformationem et consilii nostri nominationem, sicut superius est expressum, processeritis, in nullo nos vel heredes nostri contra vos vel vestros futuris temporibus movebimur, sed nos et prædicti heredes nostri in hac parte vos conservabimus indemnes. In cujus, etc.

Teste me ipso apud Oxoniam, vicesimo sexto die Junii.

Consimiles literæ diriguntur Rogero le Bigod, comiti Norfolchiæ et marescallo Angliæ. In cujus, etc. Teste ut supra.

Consimiles literæ diriguntur Hugoni le Bigod, justiciario Angliæ. In cujus, etc. Teste ut supra.

Consimiles literæ diriguntur Johanni de Plessetis, comiti Warwicensi. In cujus, etc. Teste ut supra.

[1] *pro*] nro, MS., *i.e.*, nostro.

DXVIII.

Letters Patent of Henry III.

(Rot. Pat. 42 Hen. III., memb. 4.)

Henri, par la grace Deu rei de Engleterre, etc., a touz ceus, etc. Aug. 4, 1258.

Sachiez qe pur le profit de nostre reaume, e a la requeste de nos hauz hommes et prodes hommes e du comun de nostre reaume otreyames, qe vinte quatre de nos hommes eusent poer qe[1] tout ce qil ordeneraient del estat de nostre reaume fust ferm e estable, e ce feimes jurer en nostre alme, e donames de ce nos lettres overtes. Et ce meosmes jurra Eadward nostre fieuz einzne, e de ce dona ses lettres overtes. We have given power to a committee of twenty-four to reform the realm.

Les queus vinte quatre desus nomez eslurent quatre, is queus quatre il donerent lour poer de eslire nostre conseil des prodes hommes de nostre terre. Le quel conseil nos avum promis et promettuns craire al adrescement e al amendment de toutes les besoignes qe apartiegnent a nos e a nostre reaume. Et nos volums qe lavant dit conseil ou la greinure partie puissent eslire prodehomme ou prodeshommes qe saient en lui de celi ou de ceus qui defauderunt. Et nos averum ferm e estable quanqe lavant dit conseil ou la greinure partie fera. E comandum fermement qe touz nos feaus e nos hommes ausi laient e saient tenuz fermement garder touz les establissemenz, les queus il ferunt ad honur de Deu e nostre foi, e au profist de nostre reaume. Et en tesmoign de ceste chose nos avum fet mettre nostre seel a ceste presente lettre.

Ceste chose fu fete a Lundres le dimainge prochein apres la Gaulehaust, en lan de nostre corounment quarante secund.

Ceste lettre est doublee e livere al cunte le Marescal par le rei e sun conseil.

[1] *qe*] Repeated in MS.

DXIX.

Henry III. to the Men of Rutlandshire.

(Rot. Pat. 42 Hen. III., memb. 1.)

Oct. 20, 1258.

Henri, par la grace Deu rey de Engleterre, seignur de Irlaunde, duc de Normandie et de Aquienne, et cunte de Anjou, a tutte gent del cunte de Rotelaunde ke cestes lettres v*e*rrunt, saluz.

Do not be surprised that wrongs of long standing cannot be redressed at once.

Pur ce ke nus desirons et volons ke hastiue dreiture seit fete par tut nostre reaume, ausi al poure cum al riche, nus voloms et comandoms ke les torz kunt este fet de nostre tens en vostre cunte, ki kunkes les eit fet, seent mustre a quatre chevalers ke nus avums a ce aturne, si einz ne lur eent este mustre, et nus al plus hastiuement ke nus purrons les ferrons amender et adrescer. Mes si nus ne poons si hastiuement ceste chose fere cum nus vodrions, et cum mester serreit et a nus et a vus, ne vus devez pas merveiller ke la chose est si lungement mal alee, a nostre damage et a vostre, kele ne puet mie si tost estre amendee; mes par les premereins amendemenz ke serrunt fez es premers cuntez v nus enverruns nostre justise et de nos autres prodeshommes pur ce fere, purrez aver certeine esperance kausi fra lem a vus al plus tost ke lem purra.

We have administered a new oath to the sheriffs, and made strict regulations respecting the office.

Et sachez ke nus avuns fet jurer chescun de noz viscuntes icel serrement, kil nus servira leaument et tendra a sun poer ce kest desuz escrit; cest a saver kil fra dreiture communaument a tutte gent selonc le poer kil a de sun office, et ce ne lerra pur amur ne pur haine, ne pur pour de nuli, ne pur nule coveitise, kil ausi ben et ausi tost ne face hastive dreiture al poure cum al riche, ne de nul[1] ren ne prendra, ne

[1] *ne de nul*] Repeated in MS.

par li ne par autri, ne par nule maniere dart ne dengin par achesun de sa baillie, fors solement mangers et beuires ke lem acostome deporter as tables ausi cum a une jurnee al plus, ne kil naura ke cint chevaus en leu v il herberge oveke autre par acheisun de sa baillie, noveke nuli ne herbergera keit meins de quarante livree de terre, nen nule meisun de religion ke meins eit de la value de cent mars chescun an de terres v de rentes, noveke les desusdit ne herbergera kune feiz denz lan v deu feiz al plus et ke ce ne fra for par lur preere v par lur volente, et ke ce a custume ne trerra, et sil couient kil i herberge plus, kil ne prendra de presenz ne dautre chose ke plus vaille de duzze deners, et ke de serianz naura fors tant cum il couendra besoinablement pur garder sa baillie, e ke serianz prendra de quels il seit si seur kil puisse respondre de lur fez, e kele pais ne seit trop greve par lur manger ne par lur beuire, et ceus tant cum il sunt en baillie de nul humme, clerc ne lay, franc ne vilein, de meisun de religiun, ne de vilee ne demandront ne prendront aignel, garbe ne ble, ne laine, nautre manere de moeble, ne dener, ne ke le vaille, sicum plusurs vnt acustomee za en ariere. Ce lur face jurer le viscunte quant il les mettra en baillie. Et ke cuntez, hundrez, wapentaks, ne nule autre baillie de nostre reaume ne baudra a ferme a nuli.

Et seent certeins viscuntes et tutte autre maniere de bailliz, ke si nul est ateint de nule manere dautre prise ke desus est escrit par achesun de sa baillie, kil serra renit, et ausi le donur cum le pernur, kar nus avums purveu par le cunseil de nos hauz hummes ke tuz jurz mes seit fete plenere et hastiue dreitture a tuz, sanz nule maniere de luer. E pur ce nus comandons et defendons a tuz et a tuttes, ka nuls de noz bailliz ren noffrent ne promettent ne donient, sur peine destre renit. Kar quant le viscunte vend al chef del an, sur sun acunte lem li aluera ses

couenables despens kil aura fet pur sa baillie garder, et pur li et pur le luer de ses serianz. Et pur ce lur donuns le nostre, ke nus ne volons kil eent achesun de ren prendre dautri; et nus volons ke nul de noz bailliz ke nus mettons en nostre terre, ne viscunte nautre, ne demuerge en sa baillie plus dune anee. Et pur ce vus fesuns a saver ke si dureces v torz vus seent fet par les auant dit bailliz, ke vus meins le dotez et plus seurement lor torz mustrez.

Tesmoin mei meimes a Westmostier, le vintime jur de Octobre, lan de nostre regne quarante secund.

DXX.

Henry III. to Richard, King of the Romans.

(Rot. Claus. 43 Hen. III., memb. 15 in dorso.)

Nov. 4, 1258.

Take the oath and give the letters required of you by our barons.

Rex Angliæ regi Alemanniæ, fratri suo, salutem.

Credimus vestram prudentiam satis advertisse quomodo regnum nostrum per varias multorum transgressiones et insolentias jam diu est declinare cœpit, et quomodo per guerrarum discrimina et alias importunitates plurimas præpediti, remedium velut oportuit huic necessitati apponere nequieramus. Verum quia tantæ necessitati necessario convenit subvenire, providimus ut ad honorem Dei, necnon ad fidem nostram et regni nostri utilitatem, corrigatur, melioretur, et reformetur status regni nostri supradicti. Quod utique in se jam regni nostri proceres de nostra voluntate unanimiter assumpserunt, ita quod nos et filius noster primogenitus per nostras patentes literas, juramento super hoc corporaliter præstito, concessimus eisdem quod quicquid ipsi ad Dei honorem, ad fidem nostram, et ad regni nostri utilitatem ordinaverint et providerint firmiter faciemus ac inviolabiliter observari. Et cum dicti proceres nostri vos nuper rogaverint ut id ipsum

vestro juramento et literis patentibus observare spondeatis, quod nondum per vos actum est, ut accepimus, cumque vos ipsi, licet regni Romanorum culmina Deo jubente teneatis, nobilissimum regni nostri membrum inter proceres ejus existatis, rogamus, consulimus, et hortamur ut ordinationem ac reformationem per dictos proceres nostros factam sive faciendam acceptetis, et super hoc juramentum et literam, prout ipsi per suum nuntium proprium vos requirunt, ipsis gratanter præstare velitis.

Teste ut supra [rege apud Westmonasterium, quarto die Novembris].

DXXI.

THE MAYOR, JURATS, AND COMMUNE OF BAYONNE TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 162.)

Illustrissimo et amantissimo suo domino Henrico, 1258?[1] Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, et duci Aquitanniæ, major et jurati et tota communia Baioniæ, salutem in Eo qui dat salutem regibus, et ad ejus obsequium se infatigabiles et accinctos.

Ad aures vestræ celsitudinis credimus pervenisse qualiter nos Dominus verberavit, præsente domini Eduardi senescallo, per incendii pestem et ignis, qui medietatem urbis nostræ, immo vestræ, et partem ecclesiæ una cum campanis ejus et tectis combussit penitus et delevit, propter quod sumus turbati admodum et afflicti, non valentes talliam extrahere a vicinis, tum propter istud impedimentum tum quia mercatores nostri divites sunt in longinquis regionibus suas mercandisias exercere, tum quia plus quam tertiam

We have had a great fire in our city. Grant us some delay in paying what we owe to prince Edward.

[1] See Rot. Pat. 42 Hen. III., memb. 5, 6, 12.

partem substantiæ nostræ amisimus in mari hoc anno præ furore fluctuum et ventorum. Quare dominationis vestræ clementiam humiliter et unanimiter deprecamur, quatenus de sexcentis librarum morlandinarum quas debemus domino Edwardo faciatis ab eo nobis dari terminum usque ad Nativitatem Domini proximo venientem; quia tunc, præstante Domino, omni dilatione remota, persolverimus illas ei vel suo nuntio aut mandato. Mittimus autem ad vos dilectum civem nostrum et fidelem nostrum P. de Menta, cui super his et aliis commodis urbis nostræ, immo vestræ, poteritis tanquam nobis credere confidenter, et per eum remandare vestri beneplaciti voluntatem.

DXXII.

Roger of Evesham to Henry of Wingeham, Dean of St. Martin's, London.

(Royal Letters, No. 2,401.)

About 1254–1259.[1]

Reverendo domino suo, domino H[enrico] de Wengeham, decano S. Martini Londoniensis, suus Rogerus de Evesham, clericus, salutem cum omni reverentia et honore.

I have landed at Wexford, and am proceeding with your business.

Dominationi vestræ insinuo quod sanus et incolumis applicui apud Weseford; sed per novem dies per costeram Walliæ expectavi temporis opportunitatem. Deinde tribus diebus et tribus noctibus existens in mari varias et multas tempestates sustinui. Deinde in recessu latoris præsentium de Hibernia colloquium habui cum domino Ricardo de la Rokele, domino

---

[1] While H. of Wingeham was dean of St. Martin's. See Dugdale, Monasticon, vi., p. 1323; Rot. Claus. 40 Hen. III., memb. 19. He was elected bishop of London in June 1259.

Radulfo de Norwico, et domino Johanne de Brinningefaud, qui mihi responderunt quod partes suas circa expeditionem negotiorum vestrorum cum festinatione qua poterunt effectuose intromittent. Præterea die recessus præfati latoris de Waterford dominus Johannes de Brinningefaud et ego iter nostrum arripuimus versus dominum Lismorensem, ubi negotia vestra, novit Altissimus, pro posse nostro expediemus modo meliori: scientes quod prædictum Johannem de Brinningefaud inveni tractabilem et benignum. De ceteris negotiis in posterum expediendis per alios intervenientes vos reddam certiores. Valeat dominus meus per tempora longiora.

DXXIII.

MICHAEL[1] (?), ABBOT OF MELLIFONT, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 817.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, frater M., dictus abbas Mellifontis, cum orationum devotione salutem. 1255–1259.[2]

Cum abbatiam nostram et grangias de vobis et antecessoribus vestris in puram eleemosynam teneamus in capite, et excellentiæ dominorum Midiæ nihil habeamus in possessione, dolentes conquerimur quod ballivi domini G[alfridi] de Genevilla dominationem et attachiamenta a nobis et ab hominibus nostris nituntur extorquere; de quibus solummodo vobis et heredibus vestris atque ballivis ratione fundationis tenemur respondere. Sed iidem ballivi hæc et his

We are advised by the justiciar to appeal to you against G. de Genevre (?).

---

[1] *Michael?*] See Ware, Cœnobia Cisterciensia, p. 62.

[2] While A. de la Zouch was justiciar of Ireland.

similia a nobis expetunt, imitari volentes damnosam consuetudinem Walteri de Lacy et fratrum ejus, qui Dei timore postposito bona monasterii et grangiarum violenter et injuste non formidabant sibi diripere, quando non extitit princeps vel prælatus qui ipsorum violentiis volebat vel poterit obviare. Sed tempore pacis per dominum Johannem Filium Galfridi justiciarium vestrum firmatæ tales consuetudines in plenis assisis Dubliniæ prohibiti sunt in nos exercere. Quas nunc iterum ardenter affectant vendicare. Et ideo, de consilio domini A[lani] Lasuche justiciarii vestri et aliorum quorundam magnatum qui honorem vestrum et indemitatem conservare desiderant, ad vos dominum nostrum ac regem latorem præsentium fratrem M. monachum nostrum transmittimus, regiæ serenitatis vestræ gratiam deprecantes, quatenus solius divinæ pietatis intuitu nos et domum nostram secundum tenorem cartarum nostrarum, quas vos et antecessores vestri pro mercede cœlesti contulistis, manuteneatis, protegatis, et defendatis, nos et domum nostram a dominio vestro ad dominium alterius de quo nihil . . . . sferri permittentes.

Tantum super his omnibus faciat vestræ serenitatis dignatio, si placet, ut de tribulationibus et pressuris . . . . r per vestræ defensionis auxilium relevemur. Valete semper in Domino.

DXXIV.

THE MAYOR OF BORDEAUX, AND OTHERS, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 1,615.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustrissimo regi Angliæ, domino Hyberniæ et duci Aquitaniæ, Arnaudus Calhau, major, jurati communiæ Burdegalensis, Gualhardus Columbi, Willelmus R. Columbi miles, Arnaudus de Gironda, Raimundus de Cattamerla, Willelmus de Scoffan, milites, Johannes Columbi, Petrus Gondaumer, Amaneus Columbi, cives Burdegalenses, salutem, et cum summa reverentia debitum famulatum. Feb. 1, 1259.

Cum nobis per vestras literas dederitis in mandatis ut in quindena Purificationis B. Mariæ proximo venturæ coram vobis et domino Edwardo filio vestro super facto Gualhardi de Solio et fautorum suorum Londoniæ intersimus, noverit vestræ reverentiæ celsitudo quod tota civitas Burdegaliæ, audito mandato prædicto, mota est et turbata, eo quod nos ad partes illas evocati ire pro aliquo negotio non tenemur, sed in civitate Burdegaliæ vel diœcesi facere et recipere justitiæ complementum. Unde magnificentiæ vestræ dignum duximus humiliter supplicandum quatenus a prædicta evocatione et diei assignatione nos habere dignemini excusatos; et ad prædictam excusationem prætendendam, et ad omnia facienda quæ dicta excusatio postulat et requirit, constituimus magistrum Arnaudum de Bogio et Bonifacium Vigerii procuratores nostros, quemlibet in solidum, ratum et gratum habituri quicquid per ipsos vel eorum alterum circa præmissa fuerit expeditum. In cujus rei testimonium fieri fecimus has literas patentes, sigillo nostræ communiæ sigillatas.

We pray you to excuse our attendance in London, from which the privileges of our city exempt us.

Datum Burdegaliæ, die Sabbati ante [festum Pu]rificationis B. Mariæ, anno Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo nono.

DXXV.

Henry III. to Louis IX.

(Rot. Pat. 43 Hen. III., memb. 11.)

March 10, 1259.

The bearers are empowered to choose arbiters between us.

Regi Franciæ rex Angliæ, salutem.

Noverit excellentia vestra quod dilectis et fidelibus nostris S[imoni] de Monte Forti comiti Leycestriæ, R[icardo] de Clare comiti Gloucestriæ et Hertfordiæ, P[etro] de Sabaudia, J[ohanni] Maunsell thesaurario Eboracensi, et Roberto Walerano, aut eorum quatuor, tribus, vel duobus, nostram tradidimus potestatem ad eligendum ex parte nostra duos discretos et idoneos viros, sive ex se ipsis sive ex aliis, qui una cum aliis duobus ex parte vestra eligendis arbitrari possunt super quantitate illius pecuniæ, quæ nobis pro quingentis militibus per duos annos tenendis a vobis debet assignari. In cujus etc.

Teste rege apud Windsoram decimo die Martii.

DXXVI.

Henry III. to Pope Alexander IV.

(Rot. Claus. 43 Hen. III., memb. 4 in dorso.)

Sept. 23, 1259.

Domino papæ rex Angliæ, salutem, cum reverentia et honore.

We appeal against the proceedings of your nuncio.

Venientem ad regnum Angliæ et ad præsentiam nostram religiosum virum fratrem Velascum, pœnitentiarium et capellanum vestrum, a vobis de fratrum vestrorum consilio destinatum pro restitutione temporalium episcopatus Wintoniensis Ademaro fratri nostro integre facienda, ea qua decuit suscepimus reverentia et honore.

Qui, præsentatis literis apostolicis nobis et baronibus ac proceribus consiliariis nostris, tanquam vir

providus et circumspectus, pacis ac concordiæ zelator, cum multa benignitate et mansuetudine preces et præcepta vestra coram nobis et prælatis regni nostri, qui tunc nobiscum aderant, ac alia universitate comitum, baronum, ac procerum regni nostri plene ac diligenter exposuit, ut decebat, commemorans et aperiens coram nobis beneficia Romanæ ecclesiæ innumerabilia ab antiquis temporibus nobis et progenitoribus nostris impensa, ac prærogativam multæ gratiæ, amoris, et favoris quibus nos et regnum nostrum etiam nunc prosequimini, inter alios reges et principes orbis terræ. Deinde idem frater Velascus multis persuasionibus instantia et sollicitudine astruere et inducere diebus pluribus nitebatur nos, consilium nostrum, ac universitatem prædictam, ut eundem Ademarum fratrem nostrum ad episcopatum Wintoniensem plene restitui pateremur; alioquin in gratia et favore seu amore vestri et ecclesiæ Romanæ dispendium pateremur, eo quod si mandatis vestris in hac parte non obtemperaremus, contra nos et regnum nostrum cogeremini provocari, cum ad reddendam justitiam sitis universis et singulis debitores.

Verum licet reverendæ paternitatis vestræ parere beneplacitis totis desideriis affectemus, et de tot beneficiis a munificentia vestra nobis et nostris totiens collatis regratiari quamplurimum teneamur, tamen mandatum hujusmodi, quod non solum personam nostram verum etiam universitatem regni nostri contingit, non possumus absque gravi discrimine et subversione jurium et consuetudinum regni ejusdem, et contra juramentum proprium adimplere. Et quamquam hoc facere vellemus, prædicta universitas in hac parte, quæ unius consilii et voluntatis existit, propter graves et notabiles excessus prædicto fratri nostro objectos id nullatenus sustineret.

Post hæc autem, quia prædictus frater Velascus, nisi incontinenti fierent quæ prædicto fratri nostro Ademaro

fieri petebat, volebat, per literas vestras, de quibus multum mirati sumus, contra nos et terras nostras excommunicationis et interdicti sententias promulgare, non formidans pericula quæ sibi poterant imminere, nec advertens scandala quæ hac de causa in toto regno nostro, tam in populo quam in clero, possent suscitari. Sed ne memoratus frater aliquid in nostri seu regni nostri præjudicium attentaret, ad audientiam vestram nos et dictum consilium nostrum appellavimus, et sub protectione vestra posuimus nos et terram nostram, assignantes rationes, exceptiones, et causas sufficientes et legitimas contra dictum Ademarum et literas apostolicas, quibus contra nos vel terras nostras per illas non poterit procedere nec debeat; maxime cum voluntatis vestræ, quæ semper ordinata debet esse, sicut credimus, non erat ut idem frater per sententiam suam compelleret ad infringendum leges et consuetudines regni nostri; maxime cum aliquem nuntium papæ vel executorem uno et eodem tempore monere et excommunicare jus et ratio non permittant.

Idcirco ad præsentiam vestram nuntios et procuratores nostros cum præfatis appellationibus et exceptionibus et rationibus in proximo transmittemus. Quibus auditis speramus, et de benignitate vestra et sanctitate confidimus, quod nos non reputabitis inobedientes, sed habebitis potius excusatos.

Teste rege apud Wintoniam, vicesimo tertio die Septembris.

DXXVII.

HENRY III. TO THE SHERIFF OF NOTTINGHAM.

(Rot. Claus. 44 Hen. III., p. 1., memb. 18 in dorso.)

Rex vicecomiti Huntingdoniæ, salutem. Nov. 28, 1259.

Justices are to go round for the redress of grievances. Make proclamation accordingly.

Quia provisum est per consilium magnatum nostrorum, quod ad meliorationem status totius regni nostri per singulos comitatus ejusdem regni eant justiciarii ad hoc assignati, ad audiendum omnes querelas de transgressionibus quibuscumque factis, et ad quædam alia placita specialia audienda et terminanda, et ad inquisitiones faciendas de transgressionibus factis, tam per ballivos nostros quam per ballivos aliorum, ac etiam inquisitiones alias, secundum articulos quos per prædictos magnates nostros provideri et dictis justiciariis liberari fecimus; tibi præcipimus quod de singulis hundredis comitatus prædicti venire facias coram dilectis et fidelibus nostris Henrico de Batonia et Willelmo de Wiltonia, quos ad hoc justiciarios nostros in comitatu tuo assignavimus, ad diem et locum quos dicti fideles nostri tibi scire facient, duodecim tam milites quam alios liberos et legales homines, per quos hujusmodi inquisitiones et alia dictam provisionem contingentia melius fieri possint.

Et clamari facias in singulis civitatibus, burgis, et mercatis, quod omnes qui conqueri voluerint de quibuscumque transgressionibus sibi factis, a septem annis elapsis et citra, quæ coram justiciariis prius non fuerunt terminatæ, exceptis placitis de terris et tenementis, vel aliis quæ sine brevi non possint terminari, tunc sint ibi ad prædictas querelas suas dictis fidelibus nostris ostendendas.

Et similiter clamari facias quod omnes, qui post ultimum parliamentum nostrum Oxoniæ aliquid dederint quibuscumque ballivis nostris vel aliis, pro justitia

habenda vel differenda,[1] illud tunc ostendant præfatis fidelibus nostris, sicut graviter puniri noluerint, si de hoc per alios possint convinci.

Clamari etiam facias quod omnes qui fuerunt ballivi nostri vel magnatum nostrorum a septem annis elapsis et citra, sint coram dictis fidelibus nostris ad diem et locum quos tibi scire facient, quod justum fuerit facturi et recepturi. Venire etiam facias coram eisdem fidelibus nostris, ad diem quem tibi scire facient, omnes assisas novæ disseisinæ, mortis antecessoris, et de ultima præsentatione, et attinctas, et placita de dote unde nihil habet, et quare impedit, nisi assisæ attinctæ et placita illa coram justiciariis nostris de banco sint atterminata, et per justiciarios de banco ad dictos fideles nostros non sint remissa, et etiam placita alia quæ eis per capitula sibi tradita sunt injuncta et quæ tibi scire facient. Et tu ipse eis sis in auxilium ita fideliter et diligenter, ne pro defectu tui ad te graviter nos capere debeamus. Teste H[ugone] le Bigod justiciario nostro Angliæ, apud Westmonasterium, vicesimo octavo die Novembris.

In forma prædicta scribitur singulis vicecomitibus citra Trentam, mutatis mutandis, scilicet diebus et locis et nominibus justiciariorum, ut patet inferius.

[1] *differenda*] differendū, MS.

DXXVIII.

HENRY III. TO ALEXANDER IV.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 5 in dorso.)

Sanctissimo in Christo patri et domino A[lexandro], Dei gratia summo pontifici, H[enricus] eadem gratia rex Angliæ, dominus Hyberniæ, etc. Dec. 28, 1259.

Super gratiis multimodis et beneficiis immensis nobis et nostris, necnon Willelmo Bonquer militi nostro et aliis nuntiis nostris a vestra liberalitate munifica favorabiliter impensis, sanctitati vestræ ad quas valemus assurgimus gratiarum actiones, vobis significantes quod quamquam pax inter illustrem regem Franciæ et nos jamdudum prolocuta aliquamdiu cepit dilationem, sicut alias vobis significasse meminimus, ipsam tamen pacem cum ipso rege effectualiter inivimus, et nuper ante festum Nativitatis Dominicæ Parisiis firmavimus, ad laudem Dei et ecclesiæ Romanæ commodum et honorem, prout venerabilis pater H. Ebredunensis archiepiscopus, Th[eobaldus] arch[idiaconus] Leodiensis, et dictus W[illelmus] Bonqueor, quos pro negotiis arduis nos et regnum nostrum tangentibus ad vestræ sanctitatis præsentiam transmittimus, vobis poterunt apertius intimare: quibus, si placet, super his fidem adhibere, ac favoris gratiam benignitate solita impartiri velitis eisdem.

The bearers will inform you of our peace with France.

Teste me ipso Parisiis, vicesimo octavo die Decembris, anno etc. quadragesimo quarto.

DXXIX.

John Cardinal of St. Lorenzo in Lucina to Henry III.

(Royal Letters, No. 948.)

1259?[1] Magnifico domino Henrico, Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, ac duci Aquitanniæ, frater J[ohannes] miseratione divina titulo S. Laurentii in Lucina presbyter cardinalis, salutem, et quicquid per sui devotissimi sedulum obsequium augeri poterit commodi vel honoris.

Give Angelus the arrears of his pension, and a benefice.

Ex inspectione vestræ celsitudinis literarum, quas personaliter legimus, didicimus evidenter quod vos discreto viro magistro Angelo Romano, Cameracensi canonico,[2] in Romana curia advocato, carissimo et dilecto nostro, tamdiu in annua pensione quadraginta marcarum sterlingorum de vestra liberalitate tenemini, quousque sibi de beneficio ecclesiastico æstimationis octaginta marcarum eidem per vos liberaliter sit provisum. Cum igitur idem magister Angelus vobis et regno sit propter hoc vinculo juramenti fidelitatis astrictus, ac vobis et regno et in vestris negotiis ac regni in curia peragendis se hactenus reddiderit sollicitum et attentum, et jugiter pro vestris et regni negotiis, tanquam vester fidelis juratus, laborare non cesset; cujus servitium ad vestrum et regni vestri pro certo noscimus cedere commodum et honorem, nec de pensione ipsa sit ei in aliquo satisfactum, quamquam pluries expendiderit in nuntiis quos super hoc ad vestram celsitudinem destinavit; et vestra regia mag-

[1] See Rot. Pat. 43 Hen. III. m. 9. The annuity there granted is, however, of twenty, not forty, marks. The letter must have been written at any rate before Dec. 1261, when the writer became cardinal bishop of Porto. See letter DLXIX.

[2] *Cameracensi canonico*] Camer^o cañ, MS.

nitudo omnes sibi devotos remunerare consueverit de gratia etiam ultra dignum; magnificentiam vestram omni qua possumus affectione rogamus, quatenus de præterita pensione velit sibi vestra liberalitate satisfacere; et si pro futuro tempore vos pensionem ipsam vobis reputaretis ad onus, de beneficio supradicto, quod credimus sine vestro onere eidem per vos conferri posse, taliter providere velitis, quod idem magister suum servitium non reputet se expendisse in vanum, ac idem, qui est vobis et regno utilis, et ad utilitatem regni et vestram est proprio juramento astrictus, in vestris et vestrorum ac regni negotiis fiat in posterum devotior ex devoto; ac alii ejus exemplo ad serviendum vobis fortius animentur; et nos, qui eundem magistrum carum habemus quamplurimum et acceptum, vobis perinde ad grates et gratias teneamur.

DXXX.

Henry III. to Alexander IV.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 5 in dorso.)

Sanctissimo in Christo patri domino A[lexandro], sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summo pontifici, H[enricus], eadem gratia rex Angliæ, etc., cum reverentia et honore. Jan. 16, 1260.

Cum ad nos et progenitores nostros temporibus retroactis, dum cathedrales ecclesias regni nostri vacare contingeret, collatio præbendarum ac beneficiorum ecclesiarum ipsarum de plano pertinuerit, maxime a tempore quo cathedrales ecclesiæ supradictæ vacare cœperunt usque ad tempora quibus succedentes episcopi aut electi temporalia, quibus sunt hujusmodi præbendarum et beneficiorum advocationes annexæ, de nostra manu reciperent, prout moris est in regno nostro; ac nos, vacante nuper ecclesia Eboracense per mortem

Our undoubted prerogative of presenting to benefices *sede vacante* must not be encroached upon.

bonæ memoriæ magistri Sewali ejusdem loci archiepiscopi, præbendam de Fenton,[1] quæ tempore vacationis illius per resignationem magistri J[ohannis] cancellarii Eboracensis, cui præfatus Sewalus, receptis a nobis temporalibus, ipsam statim contulerat, vacavit, dilecto clerico nostro magistro J[ohanni] Maunsell contulerimus, injungentes sibi, de consilio et voluntate procerum nostrorum, ne in elusionem juris nostri juri quod sibi ex nostra collatione fuerat acquisitum cederet seu aliquatenus renunciaret, per quod res ipsa ad manus cujusquam deveniret, ubi nostri juris derogatio ex alterius collatione sequi vel subesse videretur; sanctitatem vestram rogamus et requirimus attente, ut cum nostri honoris et juris defensorem[2] vos præ ceteris mortalibus præcipuum reputemus et primum, nostram in hac parte justitiam fovere velitis, non sustinentes ejus subversionem seu læsionem procurari, vel a quoquam subministrari, aut etiam clerico nostro memorato gravamen aliquod super eadem aut occasione ejusdem inferri; præsertim cum id nec possimus nec debeamus æquanimiter sustinere.

J. Mansel is quite innocent of the beating of a proctor at York.

Ceterum cum sanctitatem vestram nuper per literas vestras intellexerimus motam esse erga præfatum clericum, pro eo quod verberationem cujusdam procuratoris nepotis domini Palestrini, quæ apud Eborum dicebatur facta fuisse, debuerat procurasse, paternitati vestræ præsentibus denotamus quod si dictus procurator verberatus aut male tractatus fuerit, dicto loco et tempore quo hoc fieri dicebatur, fuit dictus clericus nobiscum personaliter Londoniæ, nostris inter ceteros

[1] *Fenton*] After this follows in MS.: "contulerat vacavit dilecto "clerico nostro magistro Johanni "Maunsell contulerimus, injungen-"tes sibi de consilio et voluntate pro-"cerum nostrorum;" but against the passage is written "vacat;" and it was clearly intended to be erased.

[2] *defensorem*] defensionem, MS.

negotiis occupatus. Placeat igitur sanctitati vestræ ipsum in parte ista excusatum habere, quem penitus super hoc innocentem novimus et immunem; paternitatem vestram pro certo scire volentes quod si aliquis inventus fuerit in regno nostro vel inveniri possit verberationis hujusmodi ope vel consensu culpabilis, ipsum tanquam personæ et honoris nostri præcipuum offensorem puniri acriter faciemus.

Teste apud S. Dyonisium, sexto decimo die Januarii, anno, etc. quadragesimo quarto.

Eodem modo scribitur venerabili cœtui cardinalium usque *Ceterum cum sanctitatem.*

Istæ literæ prius consignatæ fuerunt apud Wyndesoram, septimo die Augusti, anno, etc. quadragesimo primo.[1]

DXXXI.

Henry III. to the Archbishop of Messina.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 4 in dorso.)

Rex Messanensi archiepiscopo, salutem. Jan. 16, 1260.

Scientes vos super felici successuum nostrorum eventu velle gaudere, vobis duximus intimandum quod nos et Edmundus natus noster sospitate vigemus corporea; hoc idem de vobis specialiter audire affectamus. We hope to be able to take up the affair of Sicily more vigorously now.

Et quia propter varias contentiones et discidii causas inter nos et regem Franciæ ac quosdam alios, negotium Siciliæ quod assumpsimus secundum effectum nostri desiderii veluti proponebamus hucusque prosequi nequivimus, pacem et concordiam cum præfato rege firmavimus, ut præfato negotio liberius et efficacius intendere valeamus. Quapropter sinceritatem vestram

---

[1] *quadragesimo primo*] xli., MS., apparently.

affectuose rogamus, quatenus benevolentiam et favorem quos circa nostrum et præfati filii nostri commodum et honorem gessistis benignitate solita continuare velitis, pro quo vobis ad gratiarum merita fortius astringamur. Nos autem circa prosecutionem prædicti negotii diligentiam apponere disponimus efficacem, si Romana ecclesia debitum ad hoc impendere voluerit consilium et juvamen, et nisi per eam steterit quominus præsens negotium feliciter expediatur; prout dilectus et fidelis noster Rogerus de Lemyn vobis poterit intimare, quem super hoc habeatis recommendatum.

Teste, etc., apud Lusarches, sexto decimo die Januarii, anno, etc. quadragesimo quarto.

Sub eadem forma scribitur archiepiscopo Panormitanensi, Rogero comiti de S. Severino, Rogero comiti de Chelono, et Thomæ de Ebolo.

DXXXII.

Henry III. to Hugh le Bigod, Justiciar of England.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 4 in dorso.)

Jan. 16, 1260.

Our return to England has been unexpectedly delayed.

Rex H[ugoni] le Bygod, justiciario Angliæ, salutem. Cum nuper, celebrata solemnitate Natalis Domini, proposuissemus versus partes Angliæ divertisse, nos ad instantiam domini regis et reginæ Franciæ concessimus quod nuptiæ Beatricis filiæ nostræ vicesimo die post Natale Domini prædictum apud Compendium celebrarentur; ubi præfati rex et regina promiserant interesse. Quo quidem die corpus primogeniti præfati regis apud Regalem Montem traditum fuit sepulturæ. Unde, occasione mortis ejusdem, nuptiæ prædictæ filiæ nostræ prorogatæ fuerunt usque in diem S. Vincentii, quæ eodem die apud S. Dyonisium celebratæ

fuerunt; propter quod non potuimus adeo cito ut credebamus ad partes Angliæ remeare.

Præterea cum quatuor dictatores hinc inde electi ad taxandum pecuniam quam præfatus rex nobis solvere tenetur, pro quingentis militibus per biennium tenendis, nequivissent concordare, petebamus ab ipso rege quod Petrus le Chaumberlang quintus esset et juratus; quod idem Petrus facere recusavit. Unde præfatus rex, nolens præfatum Petrum super hoc molestare, aut nos offendere in hac parte, respondit quod idem Petrus una cum episcopo Anniciensi in se assumeret negotium supradictum. Ad hæc, quia dubitavimus utrum quatuor deputati ad æstimationem terræ Agenensis faciendam possent concordare, interpellavimus ipsum regem de quinto eisdem adjungendo; qui præfatum episcopum ad hoc nominavit. Verum cum ex dilatione taxationis dictæ pecuniæ et æstimationis terræ Agenensis grave damnum et periculum nobis possit imminere, præsertim cum idem rex non teneatur nobis aliquam pecuniam solvere ante taxationem seu æstimationem prædictam, sicut in literis nostris quas eidem regi nuper in Anglia fecimus continetur, nos nolentes prædictum negotium totaliter rumpere, nec in præfatos episcopum et Petrum in forma prædicta sine vestro consilio et aliorum magnatum qui sunt de consilio nostro in Anglia consentire, eo quod idem rex in taxatione prædictæ pecuniæ haberet quatuor ex parte sua et nos tantum duos ex parte nostra; vobis mandamus, in fide qua nobis tenemini firmiter injungentes quod, habito super præmissis consilio prædictorum magnatum qui præsentes fuerint, vestrum et prædictorum magnatum consilium nobis sub omni festinatione qua poteritis rescribatis; quia ante responsum vestrum super præmissis, quæ festino indigent consilio, nihil certum statuere possumus nec debemus.

We want advice about the choice of an additional arbiter with France.

Ceterum quia intelleximus quod Lewelinus filius Griffini die Sabbati proxima post Epiphaniam Domini

In consequence of

the Welsh invasion, put off parliament till our return.

cum exercitu suo et machinis obsedit castrum de Beohelt, præmuniendo suos quod cum victualibus ad quadraginta dies muniti venirent ibidem, exinde progressuri de Breckinoh et Netherwent versus partes Marchiæ nostræ, ad devastationem partium earundem; nos tam gravi et evidenti periculo obviare volentes, vobis mandamus quod, omni parliamento postposito et penitus remoto, habito super his tractatu cum magnatibus de consilio nostro qui præsentes fuerint, ad rescussionem prædicti castri et ad tuitionem partium illarum consilium et auxilium efficax sine moræ dispendio apponi faciatis, nullum parliamentum citra adventum nostrum in Angliam statuentes aut fieri permittentes; quia cum ibidem venerimus de vestro et prædictorum magnatum consilio de parliamento habendo providebimus, prout nobis et regno nostro fuerit opportunum.

Nos autem et regina nostra sani et incolumes die Conversionis B. Pauli de S. Dyonisio recessimus, arripientes iter nostrum per Compexne et Arraz per dietas moderatas versus mare, consilium et responsum vestrum super præmissis in partibus illis expectando.

Teste apud Lusarches, sexto decimo die Januarii.

Sub eadem forma scribitur domino R[icardo] rege Romanorum et Edwardo filio regis, verbis tamen competenter mutatis.

DXXXIII.

Henry III. to Alexander IV.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 4 in dorso.)

Jan. 18, 1260. I cannot consent to the return of my brother Ademar.

Sanctissimo, etc. H[enricus] eadem, etc.

Ea præcipue pia mater ecclesia providere solet quæ et saluti conveniunt subditorum, et scandali materiam tollunt, et discidii fomitem ac plebis furorem in commune periculum non accendunt.

Cum igitur Ademarus frater noster uterinus, qui se gerit pro episcopo Wintoniensi, regnum nostrum voluntarie sit egressus, cujus præsentiam etsi jure propinquitatis qua nobis attinet, nisi demeruisset, deberemus specialiter affectare, communem tamen regni et plebis commodum utilitati præfati A[domari] præponere cupientes, sanctitatem vestram affectione qua possumus requirimus et rogamus, quatenus ad nostram et regni nostri tranquillitatem et ad vitandum enorme periculum[1] quod nobis et regno nostro occasione ipsius posset imminere, prædictum fratrem nostrum ad aliquem alium locum, ubi sine nostra et regni nostri turbatione valeat immorari, ex solita sedis apostolicæ clementia transferre velitis, ut ex vestra circumspectione felici regni gubernacula, quæ sub tranquillitate ab annis teneris ad tempora moderna consilio et favore ecclesiæ Romanæ deduximus, in[2] contentionis incommodum et discidii periculum his diebus vergere non cogatur.[3] Nec, si placet, adulantium suggestionibus credatis, qui priores literas nostras vobis inde directas præter nostram conscientiam et contra voluntatem regiam emanasse dixerunt; quia nunquam vobis adeo acerbe scripsimus, quin cordis nostri visceribus artius inhæreret; propter quod non solum affectione carnali nos angente, verum etiam imminenti gravi discrimine et aliis incommoditatibus prædictis, quæ cor nostrum non mediocriter exuberant et conturbant, diligenter attentis, malumus et spontanea voluntate præelegimus fraterna carere præsentia, quam ea[4] frui solito more per quod nobis et regno nostro et consorti nostræ liberisque nostris, a quibus nostræ dependet solatium recreationis, intestinæ turbationis angustia relinquatur.

[1] *periculum*] scandalum, erased, MS.
[2] *in*] non, MS.
[3] *cogatur*] So MS.
[4] *ea*] So MS.

Aliud etiam nos angit intrinsecus, quod præfatus A[domarus] nos contra præfatam consortem nostram multipliciter provocavit, et primogenitum nostrum a filiali devotione subtrahendo nostræ voluntati contrarium reddidit et rebellem, in continuam nostræ et regni nostri tranquillitatis turbationem, prout venerabilis pater H. Ebredunensis archiepiscopus, Th[eobaldus] Leodiensis, et Willelmus Bonqueor miles noster, quos ad vestram præsentiam dirigimus, vobis poterunt intimare: propter quæ non absque gravissimo scandalo et periculo evidenti, necnon et propter publicam procerum regni nostri et aliorum tam majorum quam minorum indignationem, exigentibus culpis suis, non potest nec debet restitui ad regimen ecclesiæ supradictæ.

Teste, ut supra. [Rege apud S. Dyonisium, octavo decimo die Januarii, anno, etc. quadragesimo quarto].

Ista litera duplicata est; et scribitur venerabili cœtui cardinalium sub eadem forma, verbis tamen competentur mutatis; O[ctaviano] S. Mariæ in Via Lata diacono cardinali, O[ttoni] S. Adriani diacono cardinali, H[ugoni] titulo S. Sabinæ presbytero cardinali.

Per R[icardum] comitem Gloucestriæ, W[illelmum] comitem Albemarle, P[etrum] de Sabaudia, J[ohannem] Maunsell.

DXXXIV.

Henry III. to Hugh le Bigod, Justiciar of England.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 4 in dorso.)

Feb. 5, 1260.

The pope has granted us the proceeds of doubtful

Rex Hugoni le Bygod, justiciario Angliæ, salutem.

Cum redemptiones votorum crucesignatorum, et indistincte legata nobis a sede apostolica in subsidium regni Apuliæ dudum fuerint concessa, et venerabilis pater H[ugo] Elyensis episcopus consimilem gratiam de

indistincte legatis ab eadem sede ad exonerationem debitorum ecclesiæ suæ sibi postmodum asserat esse concessam, ac magistri H. de Kilkenny et Gwydo rector ecclesiæ de Birmingham, qui se gerunt pro executoribus bonæ memoriæ W[illelmi] Elyensis episcopi, quamplura bona quæ fuerunt ipsius episcopi indistincte legata distraxerint, et ea adhuc distrahere seu diripere non desistant, ut audivimus, in præjudicium indulgentiæ nostræ prædictæ; volentes tam juri nostro quam juri præfati episcopi, si quod habeat in præmissis, cum indemnitate nostra et sua, secundum quod tenemur prospicere; vobis mandamus quod, per visum et testimonium officiarii prædicti episcopi et magistri Roberti de Melkele executoris memoratæ gratiæ nobis factæ, omnia bona quæ fuerunt prædicti episcopi defuncti de indistincte legatis, ubicumque fuerint et ad quorumcumque manus devenerint, in aliquo salvo et tuto loco custodiri faciatis, usque ad instans festum Pentecostis, ut tunc de consilio magnatum nostrorum qui sunt de consilio nostro sciatur, utrum bona prædicta ad nos, vel ad prædictum episcopum, seu ad ordinationem prædictorum executorum debeant pertinere. legacies for Sicily; therefore take steps in the case of the late bishop of Ely.

Teste, etc. apud Altrabatum, nono die Februarii.]

DXXXV.

Henry III. to Boniface, Archbishop of Canterbury, and others.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 2, memb. 3 in dorso.)

Rex venerabilibus patribus B[onifacio] Cantuariensi archiepiscopo, totius Angliæ primati, W[altero] Wygorniensi episcopo, et dilectis et fidelibus suis S[imoni] de Monte Forti comiti Leicestriæ, R[ogero] le Bygod comiti Norfolchiæ et Marescallo Angliæ, H[umfrido] de Boun comiti Herefordiæ et Essexiæ, Philippo Bassat, Feb. 19, 1260.

Ricardo de Grey, Jacobo de Alditheley, et Petro de Monte Forti, salutem.

We thank you for your letters.

Super eo quod de statu tranquillo regni nostri nos certificastis, et maturum regressum nostrum in Angliam totis desideriis affectastis, sicut per literas vestras et per dilectos et fideles nostros Philippum Marmiun et Symonem Passelawe plenius intelleximus, vestræ dilectionis et fidelitatis constantiam quam erga nos geritis ex hoc attendentes manifeste, vobis plurimum regratiamur; quia quotienscumque de prosperitate prædicti regni nostri certitudo nobis nunciatur ad jocunditatem non modicam excitamur.

Our return is only delayed now by the arbitration.

Ad redeundum vero in regnum nostrum accingimur, et diu est quod venissemus, nisi variis de causis, quarum aliquæ forsitan vos non latent, et aliis impedimentis quæ in adventu nostro vobis plenius poterimus intimare, essemus diutius in regno Franciæ præpediti. Cum igitur una causa supersit, videlicet super æstimatione pecuniæ quingentorum militum per biennium tenendorum, quam rex Franciæ nobis solvere tenetur, et super qua æstimatores ex parte sua et nostra ad hoc electi concordare nequiverant, ac apud eundem regem diligenter instaremus quod quintus ex parte sua et nostra communiter assignaretur, qui controversiam dirimeret supradictam, et dominus Petrus Camerarius esset ad hoc nominatus, dummodo juraret; cui, pro eo quod hoc onus in se assumere metuebat, dominus rex Franciæ episcopum Aniciensem adjungere voluit, ut illi duo essent loco quinti; unde nos istius negotii arduitatem ponderantes, responsionem nostram prædicto regi faciendam suspendere decrevimus, donec vestrum super hoc consilium haberemus.

Therefore give your advice upon it.

Quocirca vobis mandamus quatenus, quam damnosa sit nobis in hac parte dilatio considerantes, in fide qua nobis tenemini quid prædicto regi super hoc respondere debeamus vestrum consilium mature nobis significare curetis; et similiter si consulitis quod dictum

episcopum Aniciensem, quem bonum credimus et fidelem, et quem dominus rex Franciæ nobis obtulit, super æstimatione valoris terræ Agenensis in quintum æstimatorem assumamus.

Super eo vero quod nobis significastis de colloquio tenendo,[1] vobis significamus quod nostræ voluntatis non existit aliquod parliamentum nobis absentibus in regno nostro teneri, cum hoc non deceat, nec honori vestro[2] credimus expedire. Verumtamen bene placet nobis quod justitia communis omnibus et singulis in regno nostro per H[ugonem] le Bygod justiciarium Angliæ, cui custodia prædicti regni nostri in absentia nostra commisimus, exhibeatur, mediante consilio vestro, dummodo nulla nova mutatio sive ordinatio fiat in regno nostro sine nostra præsentia et consensu. We cannot allow a parliament until we return.

Teste, ut supra, [decimo nono die Februarii, apud S. Audomarum], per ipsum regem, R[icardum] comitem Gloucestriæ, et J[ohannem] Mansell.

DXXXVI.

Henry III. to Margaret, Queen of France.

(Royal Letters, No. 388*a*.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, et dux Aquitaniæ, carissimæ sorori suæ dominæ M[argaretæ], eadem gratia reginæ Franciæ illustri, salutem et sinceræ dilectionis semper augmentum. About March 1260.[3]

Cum carissimus filius vester, rex Navarræ illustris, nobili[4] viro Johanni, comiti Britanniæ, et Pray urge the king of Navarre.

---

[1] *tenendo*] tendo, MS.

[2] *vestro*] v̄ro, MS. Perhaps an error for n̄ro, *i.e.*, nostro.

[3] Shortly after the marriage of the Princess Blanche. See letter DXXXII. The month of March is suggested by some memoranda written at the back of the letter, which bear date March 17, 1260.

[4] *nobili*] Before this, MS. has *dilecto nobis*, erased.

to make over the lands he promised to John of Britanny in Champagne.

Blanchiæ uxori ejus, assignationem quarundam terrarum in Campania facere teneatur, quas quidem terras præfatus comes et Blanchia Johanni filio suo primogenito, et Beatrici filiæ nostræ, sponsæ suæ, concessit, sicut vestra dilectio bene novit; et negotium fœderis conjugalis inter præfatos primogenitum dicti comitis et filiam nostram contracti per vestram fuerit providentiam vestri gratia laudabiliter inchoatum; serenitatem vestram duximus affectuose rogandam quatenus præfatum negotium efficacius, si placet, promoventes, erga præfatum regem partes vestras diligenter interponere velitis, quod prædictarum terrarum assignatio cito fiat, ne, ex prorogatione assignationis prædictæ, præfatis Johanni et filiæ nostræ, consorti suæ, damnum imminere debeat aut jactura, ita quod prædictum negotium per vos hucusque continuatum feliciter compleatur.

DXXXVII.

RHYS AP GRIFFIN TO LLEWELLYN, PRINCE OF WALES.

(Royal Letters, No. 778.)

Spring, 1260?[1]

Illustri domino suo domino L[ewelino], principi Walliæ, domino Snaudoniæ, suus si placet humilis et fidelis in omnibus Resus filius Griffini, ballivus suus de Buelth, salutem cum omni subjectione et reverentia.

I have kept the truce, as commanded; but the bailiffs of R. Mortimer have seized our merchants.

Super eo quod mihi et ceteris ballivis vestris, scilicet Brechon, Elvael, et Wertremaun, literatorie demandastis et prohibuistis, quod nos non excederemus aliquo modo ultra limites ballivarum nostrarum ad nocendum Anglicis marchianis, excellentiæ vestræ notifico quod mandatum vestrum in omnibus hucusque inviolabiliter servavimus. Et post illud mandatum treugas inter

---

[1] See Rot. Claus. 45 Hen. III. m. 23, quoted by Dugdale.

nos et dominum Rogerum de Mortuo Mari usque ad festum B. Petri ad Vincula reformavimus, et ex utraque parte dictas treugas tenere inviolabiliter juravimus prædicto domino R[ogero], ex parte illorum præsente. Unde discretioni vestræ venerandæ significo quod cum mercatores vestri fideles de Buelth, Elvael, Wertremaun, et Kardigan, post reformationem dictarum treugarum ad nundinas Lenminstriæ accesserint, venerunt ballivi prædicti domini R[ogeri], et mercatores vestros de omnibus bonis suis spoliaverunt, et corpora aliquorum eorundem mercatorum in carcere suo adhuc detinent. Quare dominationem vestram venerandam humiliter ac devote exoro, quatenus voluntatem vestram et consilium super his quid mihi ceterisque ballivis vestris sit agendum, si placet, excellentiæ vestræ mihi literatorie significare dignemini. Valete semper in Domino.

Domino L[ewelino] principi Walliæ.

DXXXVIII.

John Mansel, Treasurer of York, to Robert Tweng and Imbert de Montferrand.

(Royal Letters, No. 1,022.)

Amicissimis suis Roberto de Tweng, et domino Im- Aug.
berto de Monte Ferrandi, vel alteri ipsorum, J[ohannes] 1260?[1]
Maunsell, thesaurarius Eboracensis, salutem quam sibi.

---

[1] This letter was written apparently in August, and after the distinct organizing of the baronial party. This and the death of the writer limit us to the years 1259–1264. If, however, as seems probable from the contents, both writers were in England, we are further limited to 1259–1260. For in Aug. 1261 and 1262 the king of the Romans, and in Aug. 1263 and 1264, John Mansel was abroad. Of the two years, the general course of events seems to make 1260 the more likely; but I do not feel satisfied, and am inclined to suspect a later date, in spite of appearances. G. de Rod is no doubt the knight who received Mansel at Boulogne on his flight from England in 1263.

The king of Germany has sent to me to know how the king's affairs stand. Send John de Castello to him.

Mandavit nobis dominus rex Alemanniæ quod die Veneris proxima post festum Assumptionis B. Mariæ mitteretur aliquis ad ipsum ad sciendum de negotiis domini nostri regis, et bonum nobis videtur quod mittatur ad hoc dominus Johannes de Castello, unde procuretis quod ipse mittatur. Quod si ipse mittatur vel mitti debeat mittatis ad ipsum vel cum ipso nuntium nostrum latorem præsentium, ut per ipsum nobis significare debeat quid super præmissis intellexerit. Et si dominus rex haberet prædicatores pro se quales habet pars contraria melius esset sibi. Nos quidem in partibus ubi sumus bene confirmamus corda hominum pro parte sua.[1] Opus nostrum de Seghwyc Dei gratia bene procedit ita quod in brevi poterit aquam tenere. Valete semper, salutantes ex parte nostra dominos Girardum de Rod et Elerardum de Seningham.

DXXXIX.

Henry III. to Prince Edward.

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 1, memb. 2 in dorso.)

Oct. 26, 1260.

We have appointed proctors to watch the case of R. and M. de Pons in the French court.

Rex Edwardo filio suo, salutem.

Cum dudum Reginaldo de Pontibus et Margaretæ uxori ejus certum diem, videlicet in quindena Paschæ ultimo transacta, statuerimus apud Burdegaliam, ad exhibendum sibi justitiam super facto de Brigerac, sicut nostis, ipsi a prædictis die et loco contumaciter recedentes, et falso affirmantes sibi justitiam denegari, erga dominum regem Franciæ malitiose procurarunt nos ad curiam ejusdem regis in instanti crastino B. Martini citari. Quapropter magistrum Simonem de Vercellis

---

[1] *sua*] si, MS., the rest of the word being effaced.

et Nicolaum de Seya clericum vestrum nostros constituimus procuratores, ad petendum curiam nostram et vestram de prædictis Reginaldo et Margareta, et ad agendum et defendendum causam nostram in curia dicti regis contra ipsos et quoscumque alios de nobis conquerentes, si opus fuerit et viderint expedire.

Et quia factum istud potissime tangit vos, vobis mandamus quod statim visis literis præfatum clericum vestrum super præmissis instructum ad curiam prædicti regis mittatis contra diem prædictum, ad informandum plenius prædictum magistrum super conservatione et defensione juris nostri et vestri in hac parte, et ad petendum curiam nostram et vestram de prædictis R[eginaldo] et M[argareta] super negotio memorato. Et obtenta curia illa statim dictis Reginaldo et M[argareta] certum diem præfigatis apud Burdegaliam, ad procedendum super facto prædicto, prout de jure fuerit faciendum.

You should take steps in the matter yourself.

Teste ut supra. [Rege apud Westmonasterium, vicesimo sexto die Octobris; per consilium.]

DXL.

Henry III. to Bertrand de Cardaillac, Seneschal of Limoges, etc.

Oct. 26, 1260.[1]

(Rot. Claus. 44 Hen. III. p. 1, memb. 2 in dorso.)

Rex Bertramo de Cardilac, senescallo suo Lemovicensi, Caturcensi, et Petragoricensi, salutem.

Super continua sollicitudine quam pro conservatione jurium nostrorum in partibus vestris impendatis, et de hoc quod de statu terræ nostræ in custodia vestra existentis et de aliis negotiis nos tangentibus in

We thank you for your services.

[1] The letter is undated; Oct. 26 is the date of the entry immediately previous.

partibus vestris, sicut per vestras literas plenius intelleximus, nos certificastis, vobis referimus multas grates.

Be present, if possible, at the appeal of R. and M. de Pons.

Ceterum cum Reginaldus de Pontibus et Margareta uxor ejus, quibus, ut nostis, certum diem præfiximus apud Burdegaliam in quindena Paschæ ultimo transacta super facto de Brygerac, et qui a die illo contumaciter recesserunt, falso asserentes sibi justitiam denegari, nuper malitiose procuraverunt nos ad instantem crastinum S. Martini coram domino rege Franciæ ad justitiam sibi faciendum super hoc facto prædicto citari, et etiam pro diversis negotiorum generibus, quæ nobis literatorie significastis, pro quibus etiam adjornati estis coram præfato rege; plurimum expedit quod dicto die ad curiam dicti regis, tam pro facto de Brigerac quam aliis quæ nobis significastis, personaliter accedatis. Unde vobis mandamus quod modis omnibus, si fieri poterit, illuc veniatis, aut aliquem de vestris prudentem et bene instructum in præmissis mittatis, ad vindicandum et prosequendum, et [1] jura nostra coram præfato rege, et ad informandum magistrum Simonem de Vercellis et alios procuratores nostros quos ad curiam illam dicto die mittemus pro negotiis nostris expediendis, prout vestro mediante consilio viderint expedire.

We will take steps about the exchanges with France.

Præterea de escambio a prædicto rege capiendo pro terris et feodis quæ idem rex retinuit in manu sua consilium habebimus tempestivum. Et quia nulla nobis fit compensatio terræ quam comes Pictavensis tenet in diœcesi Caturcensi, W. priorem de Manso et Amaluinum de Varisco militem pro parte nostra assignavimus, ad æstimationem seu appretiationem terræ Agenensis, et ad inquisitionem de terra Caturcensi faciendam pro parte nostra, qualiter terræ illæ a regibus Angliæ ad manus alienas devenerunt.

---

[1] *et*] So MS.

Ad hæc cum teneamur Aymerico de Castro Novo in quinquaginta libris annuis Turonensibus pro Castro Novo super Dordanum, sicut nostis, quamdiu illud tenuerimus; et eidem Emerico debeantur quinquaginta libræ de duobus terminis præteritis, vobis mandamus quod festinatione qua poteritis pecuniam illam ei persolvi faciatis, ne ex hoc damnum vel dedecus incurramus. Teste. Pay A. de Chateau Neuf.

DXLI.

Gaillard de Solio and Bertrand de Ladills to Henry III.

(Royal Letters, No. 1,063.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Aquitanniæ, Gailliardus de Soulio et[2] Bertrandus de Ladills, sui in omnibus, salutem in Eo per quem reges reguntur. Oct. 29, 1260?[1]

Vestræ regiæ majestati dignum duximus intimandum dominum Edwardum, juxta formam literarum vestrarum et juxta formam arbitrii a vobis, domine reverende, prolati, vestrum mandatum implevisse usquequaque, sic quod judicio curiæ et viribus prædicti arbitrii bona Willelmi Reimundi Columbi, Gailliardi Columbi, Amanevi Columbi, Johannis Columbi, Petri Saundamerii cum ipsorum personis incursa detinet et retinuit. Dominum Johannem de la Linde mandatum vestrum absque aliqua dilatione utiliter et fideliter sciatis, domine excellentissime, in omnibus implevisse; scientes, domine excellentissime, quod senescallus Vasconiæ, prout nobis videtur, ad negotium deliberandum Prince Edward has faithfully carried out your decision.

---

[1] See Rot. Pat. 45 Hen. III. m. 7; letters DXXIV., DLII.

[2] *et*] Not in MS.

istud, prout eidem ex parte vestra directa fuerat, satis bene se habuit.

We implore you to listen to no compromise on the subject.

Sed hoc post expressum mandatum domini Edwardi intelleximus, quod inimici nostri cum domino Edwardo et ejus concilio procurant quod ipsi et eorum bona jure arbitrii acquisita, quorum valor est mille librarum sterlingorum quolibet anno in redditu, sub quadam forma modicæ pecuniæ liberentur. Timentes igitur quod dicti inimici et eorum bona incursa in domini nostri Edwardi damnum et nostri præjudicium non modicum dedecus et gravamen pro nihilo liberentur, excellentiam vestram, de qua omnia bona quæ nos et nostri amici habent habere dicimus et reputamus, duximus junctis manibus implorandam et humiliter exorandam, quatenus, si vestræ regiæ majestati placuerit, domino nostro Edwardo per vestras literas injungatis, quod de his quæ jure arbitrii lucratus est, commissis inimicorum nostrorum exigentibus, ita de facili non demittat quod per hoc alii exemplum accipiant in ipsum dominum et vestrum[1] delinquendi, et quod damna, missiones, dedecus, et gravamina quæ nos et amicos nostros diu pati oportuit, dicti domini nostri Edwardi facto nos sine pœna vel emenda oporteat indulgere, et dimittere petitionem consimilem quam habemus in multos alios dictæ civitatis, et quod prece vel precibus aliquorum sine voluntate vestra et mandato speciali de his incursorum acquisitis alicui vel aliquibus non relaxet, ut exemplo pœnæ alii paveant delinquere de cetero in vestrum dominium et dictum dominum nostrum Edwardum.

Let your seneschals be ordered to pay our expenses.

Injungat etiam si placet vestra excellentia senescallo Vasconiæ et domino Johanni quod expensas, custus, missiones quas nos et amici nostri diu sustinuimus ob hoc factum, et per arbitrium a vobis nobis, domine excellentissime, judicatas, et in curia domini Edwardi

[1] *vestrum*] So MS. Perhaps *dominium* has been omitted.

in Wasconia, nobis restitui faciant indilate, et quod incursos secundum formam arbitrii, et qui incurrendi sunt secundum formam prædictam pœna prædicti arbitrii, prout ex parte vestræ majestatis regiæ eisdem directum est, puniri faciant indilate; et quod super omnibus damnis sine ratione guerræ nobis et amicis nostris illatis, sicut alias eisdem injunxistis, domine excellentissime, faciant fieri justitiæ complementum, et quod dominus senescallus Vasconiæ in vestris mandatis et negotiis Vasconiæ sit sollicitus et curiosus; sic quod de his quæ eidem ex parte excellentiæ vestræ injuncta sunt vel etiam injungentur nihil remaneat ad implendum.

Prince Edward is well. G. de Bearn is with him.

Sciatis, domine excellentissime, dominum nostrum Edwardum in bono statu esse[1] et prospero, et bene per Dei gratiam negotia sua Vasconiæ expediturum. Dominus Gasto de Bearn bene est cum eo, et ambo iter arripuerant versus castrum Mali Leonis. Mandatum vestrum domino Gastoni, domino Gerardo de Armalnaco, et domino Willelmo de Ruincio diximus, qui prout ab eisdem audivimus in responsis parati sunt vestrum posse suo adimplere in omnibus præceptum. Super quo dominus Gasto vobis literas suas mittit.

Valeat dominatio et vestra excellentia bene et diu, et per tempora longiora, mandantes nobis et amicis nostris voluntatem vestram, quam merito parati sumus posse nostro in omnibus adimplere.

Datum Burdegaliæ, die Veneris proxima post festum Simonis et Judæ.

Illustri domino regi Angliæ.

---

[1] *esse*] ete, MS.

DXLII.

Hugh Mortimer to Henry III.

(Royal Letters, No. 984.)

About Nov. 1260 ?[1]

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Aquitanniæ, H[ugo] de Mortuo Mari, clericus ejus humilis et devotus, devotum obsequium cum omnimoda voluntate serviendi.

R. and M. de Pons have produced more than a hundred witnesses in their cause.

Noverit regia celsitudo quod Reginaldus de Pontibus et Margarita uxor sua, in causa quam movent contra vos in curia Franciæ super castro Brageriaci centum testes et amplius produxerunt, licet ex parte vestra frequenter extiterit contradictum, tum propter effrenatam multitudinem testium, quam jus non admittit, tum propter alias rationes quæ fuerunt ex parte vestra propositæ, minime tamen exauditæ. Protestationes tamen factæ sunt pro jure vestro super his quæ creduntur expedire defensioni causæ vestræ. Et ratione dictæ causæ datus est nobis dies in parliamento, quod erit in octabis Pentecostes proximo venturis; et expediret, sicut credo, salvo meliori consilio, quod evitaretur dictum litigium, si fieri posset, quoquo modo; quia multum timeo finem litis.

I have been with your envoys, attending to the final arrangements about peace.

Ceterum cum nuntiis vestris fui coram rege Franciæ, pro complemento pacis inter vos et eundem celebratæ. Quid autem dictus rex super singulis articulis responderit, domini S[imon] Passelawe et J[ohannes] de la Lynde serenitati vestræ referent viva voce. Nihil autem fuit omissum de contin-

[1] Compare letters DXXXIX., DXL. There are several notices on the Patent Rolls of the tedious affair to which this letter refers. See Rot. Pat. 45 Hen. III., memb. 18; 47 Hen. III., memb. 17, 12; 48 Hen. III., memb. 21. It was not finally settled until 1272.

gentibus in prosecutione negotii memorati. Nuntii autem vestri, et maxime dictus S[imon] circa prædicta negotia necessaria diligenter et fideliter laborarunt. Factum enim Brageriaci erat in casu perditionis positum, nisi Dominus nobis subvenisset, diligentia ejusdem S[imonis] mediante. Dominationi vestræ supplico ut præcipiatis, si placet, quod ego existens extra Angliam breve vestrum habeam de protectione in forma communi usque ad annum vel biennium duraturum. Conservet Deus vestram regiam majestatem incolumem et jocundam per tempora longiora.

S. Passelewe has been very useful.

Indorsed. Hugo de Mortuo Mari.

DXLIII.

R. of Gedeneye, Chancellor of the University of Cambridge, to Henry III.

(Royal Letters, No. 2,524.)

1260?[1]

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ et duci Aquitaniæ, humiles sui et devoti R. de Gedeneye, cancellarius Universitatis Cantebrigiensis, et ceteri magistri ibidem regentes, salutem, et felices ad vota successus, cum omni reverentia pariter et honore.

Literas serenitatis vestræ, ad falsam suggestionem ballivorum vestrorum Cantebrigiæ impetratas recepimus, in se continentes quod nos tallagium nuper assessum super villatam de Cantebrigia, ad reparanda inde molendina vestra ibidem, sicut alias fieri consuevit, non tantum impedivimus, quominus tallagium illud levare valerent in villa prædicta, sed ipsos non per-

We have received your letters, procured at the misrepresentations of the bailiffs of Cambridge

[1] See Rot. Pat. 45 Hen. III. memb. 19. The style duke of Normandy was only surrendered by Henry III. on Feb. 24, 1259.

misimus firmam vestram in villa ipsa levare, per quod de firma illa vobis a retro est magna pecuniæ summa; de quo non immerito commoti fuistis et irati, prout sacri oraculi vestri nobis directi recitatio declaravit.

Quæ quidem commotio tanti principis erga nos absque dolore cordium auribus nostris non insonuit, cum nos nequaquam in tallagio aut firmæ vestræ levatione ballivos ipsos impedire cogitaverimus, nec ballivi vestri a scholaribus seu ministris nostræ Universitatis hucusque aliquod tallagium exegerint, aut exigere consueverint; nec ballivi vestri, congregata Universitate, nobis ostendere [po]tuerunt, in quo de nobis aut scholaribus nostris conqueri de facto potuerunt, excepto unico scholari veterano Johanne Auvere, qui dum junior erat et . . . . . . cus ac mercator, inter ceteros de eorum exstitit collegio; sed idem, uxore mortua, ad frugem melioris vitæ se convertens, per octo annos et . . . . . . theologicam audivit facultatem, interimque, usque modo, privilegio scholarium est gavisus.

Do not credit their statements.

Quare majestati vestræ devotissime supplicamus quatenus gra[tiam bene]volentiæ vestræ, quam semper erga nos habuistis, si placet, continuantes, ballivis vestris, in quorum potestate est firmam vestram ab amicis suis . . . . exigere, aut exactam ponere . . . . factum nostrum in non solvendo se voluerint excusare, ipsis de cetero non credentes, a nobis devotis vestris, qui sub alis vestræ . . . . indignationis vestræ, si placet, removeatis aculeos, demandando ballivis vestris quod ipsi de cetero . . . . ños aut minus . . . . is exactionibus non aggravent vel molestent. Et ut hæc omnia magis in luce clarescant . . . . Universitatis nostr[æ] . . . . duximus apponendum. Valeat serenitas vestra per tempora longiora.

DXLIV.

Robert, Bishop of Carlisle, to Henry III.

(Royal Letters, No. 35.)

Serenissimo principi et domino reverendo H[enrico], Dei gratia regi Anglorum illustri, devotus suus R[obertus], permissione divina Karleolensis ecclesiæ minister humilis, salutem et promptum ad obsequia famulatum, cum omni reverentia pariter et honore.

March 10, 1261.

Cum dominus Thomas de Multon prioratum de Lanercost jam per annum et amplius per vim laicalem tenuerit occupatum, ita quod nec nobis aut officialibus nostris ad ea exercendum quæ officio nostro incumbunt, nec priori ejusdem, quem ibidem præfecimus, ad corrigendum canonicorum suorum excessus, seu ad disponendum de utilitatibus ejusdem prioratus aliquo modo patere potest ingressus, vestræ majestati regiæ omni qua possumus devotione humiliter supplicamus, quatenus vicecomiti Cumberlandiæ vestris velitis dare literis in mandatis, ut vim laicalem a prioratu prædicto auctoritate regia studeat amovere; ne locus ille divino cultui dedicatus per laicalem insolentiam ulterius profanetur. Valeat et vigeat excellentia vestra regia per tempora longiora.

I ask your aid to eject T. de Multon from the priory of Lanercost.

Datum apud Bellum Locum, sexto idus Martii, anno Domini millesimo ducentesimo sexagerimo primo, et pontificatus nostri anno quinto.

Domino regi Angliæ illustri.

DXLV.

LETTERS PATENT OF HENRY III.

(Rot. Pat. 45 Hen. III. memb. 15.)

March 14, 1261. We and the earl and countess of Leicester have agreed to refer our differences to the king of France,

Sachent tut cil qui cestes lettres verrunt, que de tuz les continz et de totes les demandes que nos Henris, par la grace Dou roys Dangletere, sires de Irlande, et dux de Aquitaine, avons ou aver poons, par quelqe unques raison ou achoyson, desques a cest jour, vers Simun de Muntfort conte de Leycestre, et vers Alienor nostre suer, contesse de Leycestre sa famme, ou eus envers nos, et de touz les contanz et de totes les demandes que nos cuens et contesse de Leycestre deuant diz avons ou aver poons, par quelqe unques raison ou achiesun, desques a cest jour, ver nostre seinor le roy Dangletere deuandit, ou il en uers nos. Nos Henris, par la grace Deu rois Dangletere, et nos Simon de Muntfort et Alienor, cuens et contesse de Leycestre deuandiz, nos soumes mis sur nostre seignor Looys, par la grace Deu roi de France, et promettons en bone foi a tenir, haut et bas, quant quil en dira, et outrions quil nos puisse constreindre a son dit tenir.

Et se nostre sires le rois de Fraunce veut chascuns de nos li baudra un des seruens pur lui a certer de ces choses.

and if he will not undertake the arbitration, we pray him to refer it to the queen of France and Pierre le Chambellan.

Et se nostre sire li rois de Fraunce de sus diz ne veut ceste mise prandre sur soi, nos volons et outrions quil puisse mettre en soy lieu, quant a ceste bosoigne fornir, ma dame la roine de Fraunce et sire Pierres le Chamberlanc, en meismes la forme que de sus est escrite; et quant quil en dirunt par acort nos tendrons fermemant, haut et bas, et outrions que nostre sires le rois de France nos puisse destreindre, se mestiers est, a tenir quant quil en dirunt par acort. Et par le roi de Fraunce, se il prant la mise sur

soy, ou il met sur ma dame la roine de France et sur sire Pierres le Chamberlanc, soit porueu comant soit estable et tenu par la uandite contesse ce quil dirunt, si ele suruiuet le conte son seignur. Et se il auent que li avantdiz rois de Fraunce ne se vueille charger de ceste mise, ne metre la sur ma dame la roine de Fraunce et sur sire P[ierres] le Chamberlanc, ou eus mesmes ne la vousissent prandre sur eus, ou si ma dame la royne et sire Pierres le Chamberlanc ne fuissent a un acort de luer dit dire, si soient les choses el point ou eles sunt ores. Et fet a savoir que li poers des miseors de sus nomez se il prenent la mise sur eus durra desques a la Seint Michel sanz plus; mes si li rois de Fraunce nostre sires voit que bon soit, nos volons et outrions quil ait pooir daleigner le terme desques a la feste Saint Andreu prochein. Et se de danz lors nestet li diz diz, si soient les choses el point ou eles sunt ores et ceste mise nule.

Et en tesmoins de cestes choses avons nos avant diz rois Dangletere et cuens et contesses de Leycestre mis noz saels a ceste lettre ouerte.

Ce fu fet a Londre le quatorsime jour de Marz, lan del Incarnacion Nostre Senior mil et duescenz et seisante.[1]

---

[1] So MS. But the place of the document on the Roll, and the contents of the two following letters, leave scarcely a doubt that it is an error.

DXLVI.

Henry III. to Louis IX.

(Rot. Pat. 45 Hen. III. memb. 15.)

March 14, 1261.

We pray you to arbitrate between us and the earl and countess of Leicester.

Regi Franciæ rex Angliæ, salutem.

Cum inter nos et Simonem de Monte Forti, comitem Leycestriæ, et consortem suam, sororem nostram, variæ contentiones, quæstiones, et querelæ dudum habitæ sint, ut nostis, ac alias, ut recolimus, diligenter rogaveritis nos pro ipsis; quia preces vestras nobis præceptum reputamus, et volumus quod facti nostri veritatem in hac parte plenius agnoscatis, super præmissis omnibus supponimus nos dicto vestro, et præfatus comes similiter, secundum formam instrumenti inter nos et ipsum comitem inde confecti, quod præsentium lator vobis poterit exhibere, serenitatem vestram quanta possumus affectione rogantes, quatenus dictum seu arbitrium hujusmodi in vos assumere velitis. Et si hoc facere nequiveritis, quod absit, tunc dominæ reginæ consorti vestræ et domino Petro le Chamberlenc negotium istud, si placet, committatis, secundum formam instrumenti prædicti. Et nos quicquid super præmissis per vos aut per præfatos dominam reginam et Petrum decretum fuerit firmiter promittimus observare. Teste, etc.

DXLVII.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Claus. 45 Hen. III. memb. 15 in dorso.)

Regi Franciæ, salutem. March 27, 1261.

Quia intelleximus vos velle Simonem de Monte Forti, comitem Leicestriæ, et consortem suam, sororem nostram, pacem habere, ideo, de vobis tanquam de domino nostro potissime confisi, submisimus nos dicto seu arbitrio vestro, quoad omnes quæstiones et querelas inter nos et prædictos comitem et comitissam hucusque habitas terminandas, ut sic vobis plenius innotescat quod per viam veritatis et non voluntarie processerimus contra ipsos.

We pray you to arbitrate between us and the earl and countess of Leicester,

Quapropter dominationem vestram quanta possumus affectione rogamus quatenus dictum seu arbitrium hujusmodi in vos assumere dignemini. Quod si hoc facere non possitis, placeat vobis negotium istud dominæ nostræ reginæ Franciæ consorti vestræ et domino Petro le Chamberlenc committere, secundum formam instrumenti inter nos hinc inde confecti.

Et quia vellemus de loco et termino nobis super hoc assignandis plenius certificari, mittimus ad vos Johannem de la Lynde, militem nostrum, latorem præsentium, ad recolligendum nomine nostro apud vos prædictos diem et locum; rogantes, si placet, quod dies ille nobis assignetur in octabis Nativitatis S. Johannis Baptistæ, ut tunc de die in diem procedatur in discutione negotii memorati, prout citius et melius fuerit procedendum.

and to appoint time and place for the purpose.

Teste me ipso apud Turrim Londoniæ, vicesimo septimo die Martii.

DXLVIII.

Bertrand de Cardaillac, Seneschal of Limoges, etc., to Henry III.

(Royal Letters, No. 142.)

Early in 1261 ?[1]

Excellentissimo ac serenissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ, ac duci Aquitaniæ, Bertrandus de Cardaillac miles ejus, in Lemovicensi, Petragoracensi, et [Caturcensi][2] diœcesi consenescallus ejusdem, salutem et fidele semper servitium et devotum.

I pray you to pay all possible attention to G. de Malemorte.

Cum nos nobilem virum dominum G. de Mala Morte Lemovicensis diœcesis favorabilem et benignum et obedientem mandatis nostris sibi a nobis ex parte vestra directis . . . . ., et ipse velut mus,[3] una cum comite Peitragorensi sororio suo[4] ad curiam domini regis Franciæ et vestram accedat, reverendam dominationem vestram, in quantum possumus, pro bono

---

[1] The expression *consenescallus* makes some difficulty about the date. B. de Cardaillac was appointed seneschal on Dec. 22, 1259; and, as far as appears, alone. On Aug. 14, 1261, John de la Linde was appointed, but if, as is possible, the two acted as colleagues for a short time, the autumn of 1261 may be the date of the letter. See Rot. Pat. Franc. 44 Hen III. memb. 5; Rot. Pat. 45 Hen. III. memb. 7.

[2] *Caturcensi*] Not in MS. Supplied from the Patent Rolls.

[3] *mus*] m9, MS. I cannot guess the true reading.

[4] *suo*] Possibly *meo* should be read. Bertrand, at least, was married himself to a sister of Archambaud III., count of Perigord. On the other hand the only relationship between the houses of Perigord and Malemorte which I have been able to trace is the marriage of the two daughters of Archambaud V., vicomte de Comborn and Jourdaine de Perigord to Bertrand and Gaubert de Malemorte. To this Gaubert the reading *suo* clearly will not apply. More probably therefore the person intended is Gerard de Malemorte, who is more than once named in the local history of his day, but of whose marriage nothing is known. See L'Art de Vérifier les Dates, x. p. 208; Courcelles, Pairs de France, IV. *Ventadour*, VI. *Bergerac*, etc. I have not been fortunate enough to meet with the History of the House of Cardaillac, folio, Paris, 1654.

vestro requirimus attentius, quatenus eidem nobili, præcipue cum multum vobis et terræ vestræ sit necessarius, et magni nominis in terra vestra existat, et pater ipsius, quamdiu vixit, in curia domini regis Franciæ magnæ famæ et nominis exstiterit, in honorando ipsum sicut decet sitis eidem favorabilis et benignus, et ipsum faciatis in vestra curia honorari, et nomen ipsius, sicut decet talem virum, si vobis placuerit, amplietis; præsertim cum dictum nobilem induximus ad obediendum mandatis vestris, et ad fidelitatem vestram servandam, cum bonum vestrum et utilitatem ac honorem procurare, in quantum poterimus, teneamur; et ipse si vellet, sicut intelleximus, excusare se posset ac defendere cum privilegiis quondam patri suo et sibi a domino rege Franciæ concessis; et ipse bene et gratanter ad consilium nostrum mandatis vestris obedire intendat, et procuret nomen vestrum atque dominium pro viribus ampliare. Taliter vero, si placet, super præmissis agatis, quod alii nobiles et milites et vassalli, qui hoc audierint, ipsum penes vos habeant in exemplum et libentius flecti possint ad vestrum servitium et honorem. Valete bene et diu, et valeat vestra dominatio reverenda.

Indorsed. Domino illustri regi Angliæ.

DXLIX.

Margaret, Queen of France, to Henry III.

(Royal Letters, No. 874.)

Illustrissimo et carissimo fratri suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, Margareta eadem gratia regina Franciæ, salutem et dilectionis affectum tam sinceræ quam fraternæ. About April 1261.[1]

---

[1] See letter DXLV., etc.

We are anxious that the compromise between you and the earl of Leicester should be hastened forward.

Noveritis quod voluntas domini nostri regis et nostra est nos expedire de compromisso, [inter] vos et dominum Symonem de Monte Forti co[miti] Leycestrensi in nos facto. Et ob hoc vobis diem assignamus, etiam dicto comiti mandantes quod, infra Pentecosten proxime instantem vel infra octabas, compareatis coram nobis per vos vel per sollemnes nuntios ad procedendum de compromisso supradicto, et ad cavendum sub pœna certa de observando compromisso supradicto. Et si contingat . . . . non venire, sic ipsos instruatis, quod possint facere omnia quæ faceretis, si præsens essetis . . . . per literas vestras vel alio modo, sub tanta pœna, sub quanta nobis visum fuerit expedire. Expedit quod magna pœna apponatur, quia magna sunt et ardua negotia quæ inter vos tractantur, ut nulli partium liceat resi . . . . pœna ponere compellantur.

DL.

Richard, King of the Romans, to Henry III.

(Royal Letters, No. 1,079.)

May 9, 1261.[1]

Magnifico principi, domino et fratri carissimo, H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, et duci Aquitaniæ, R[icardus] eadem gratia Romanorum rex, semper Augustus, salutem et fraternæ dilectionis semper augmentum.

The affairs of Germany will prevent my

Super eo quod excellentia vestra nos requisivit ut hac die Veneris proxima ante Ascensionem Domini vel in crastino essemus apud Cippeham, serenitati vestræ

---

[1] The two dates, the fifth indiction, and the fifth year of the reign are inconsistent. There can be no doubt which to prefer. See L'Art de Vérifier les Dates, i. p. 38; Sir H. Nicolas, Chronology of History, p. 7. The error is repeated in letter DLVIII.

duximus significandum quod ita multiplicibus, variis, et urgentibus negotiis quæ nobis propter festinum iter nostrum versus regnum nostrum Alemanniæ onerose incumbunt sumus graviter impediti, ac propter nuntios nobilium Alemanniæ de novo pro arduis negotiis nos et ipsos tangentibus supervenientes, quos cum maxima maturitate et deliberatione non modica nos expedire oportet, quod ad præsens vestram visitare præsentiam possumus nullo modo, quod quidam, si placet, moleste non feratis. Et si pro dicto inter vos et comitem Lecestriæ venire deberemus, scire vos volumus quod nostrum esset consilium quod, dicto ipso pronunciato, illud modis omnibus observaretis indefesse.

coming to you. Whatever be the award between you and the earl of Leicester, respect it.

Datum apud Walingford, nono die Maii, indictione quinta, regni nostri anno quinto.

DLI.

Letters Patent of Henry III.

(Rot. Pat. 45 Hen. III., memb. 9.)

Rex omnibus, etc., salutem.

July 5, 1261.

Cum variæ contentiones et discordiæ super diversis exactionibus, quæstionibus, et querelis dudum habitæ sint inter nos ex una parte, et Simonem de Monte Forti, comitem Leycestriæ, et Alianoram comitissam Leycestriæ, sororem nostram, ex altera, tandem tam nos quam prædicti comes et comitissa super omnibus contentionibus, quæstionibus, et querelis prædictis ex quacumque causa inter nos habitis usque ad diem Martis proxima post festum apostolorum Petri et Pauli anno, etc. quadragesimo quinto supposuimus nos dicto quatuor subscriptorum, videlicet Philippi Basset et Johannis Mansel thesaurarii Eboracensis, quos ad hoc pro parte nostra elegimus, et venerabilis patris Walteri Wigornensis episcopi et Petri de Monte Forti, quos

We have agreed to refer our differences with the earl and countess of Leicester to certain arbiters.

dicti comes et comitissa ad hoc pro parte sua elegerunt; ita quod prædicti quatuor jurabunt quod ipsi in dicto negotio fideliter et bona fide procedent, et dictum suum proferent, et hoc infra festum Omnium Sanctorum proximo venturum.

Concessum est etiam utrimque quod nobiles viri H[ugo] dux Burgundiæ et Petrus le Chambirlenge sint mediatores in negotio isto, quamdiu ad hoc intendere poterunt in regno nostro, infra terminum memoratum. Qui quidem bona fide promiserunt quod in negotio prædicto fideliter procedent, una cum quatuor supradictis. Et quod ipsi omnes vel major pars eorum dixerint vel dixerit in præmissis, promittimus pro parte nostra firmiter et inviolabiliter observare, et dicti comes et comitissa illud idem pro parte sua similiter promiserunt.

Et si aliquis vel aliqui prædictorum quatuor electorum infirmitate vel alio legitimo impedimento præpeditus vel præpediti huic negotio personaliter intendere nequiverit vel nequiverint, liceat tam nobis pro parte nostra quam prædictis comiti et comitissæ pro parte sua alium vel alios loco ejus vel eorum substituere, cum aliis in dicto negotio in forma prædicta processuros.

Et si prædicti quatuor vel eorum major pars dictum suum non dixerint, vel in dicto illo concordare nequiverint infra prædictum festum Omnium Sanctorum, tunc remaneat negotium in eodem statu in quo fuit tempore confectionis hujus scripti. In cujus, etc.

Teste rege apud Turrim Londoniæ, quinto die Julii.

DLII.

Henry III. to Prince Edward.

(Rot. Claus. 45 Hen. III., memb. 9 in dorso, in cedula.)

H[enricus], Dei gratia rex Angliæ, dominus Hyberniæ, et dux Aquitaniæ, Edwardo filio suo primogenito, salutem et paternam benedictionem. Aug. 7, 1261.

Pati nolumus, sicut nec debemus, quod subditi nostri vel vestri contra consuetudines et jura in suos pares dominentur injuste. Cum igitur nobis ultimo existentibus Burdegaliæ, reformata pace per nos inter cives civitatis ejusdem per compromissum, in quod tam pars Gayllardi de Solio et suorum quam pars Gayllardi Columbi et suorum sponte consenserat, et per arbitrium nostrum tunc inde prolatum pars dicti G[ayllardi] Columbi contra expressum mandatum nostrum et vestrum per majorem potestatem in partem dicti G[ayllardi] de Solio, in ipsius Gayllardi et partis suæ gravamen et nostrum et vestrum dedecus et contemptum, sibi dominium usurparunt; per quod ipsum G[ayllardum] de Solio et quosdam de sua parte ceperunt contra pacem supradictam et contra mandatum nostrum et vestrum captos detinuerunt; cumque major Burdegaliæ, quem una cum senescallo Vasconiæ, prout continetur in arbitrio supradicto, conservatorem dictæ pacis constitueramus, dicto G[ayllardo] de Solio necnon et parti suæ pacem fregerit memoratam, per antedictas captionem et detentionem contra pacem nostram et mandatum nostrum et vestrum, ut dicitur; nos dilectum et fidelem nostrum Johannem de la Lynde constituimus, una cum senescallo prædicto, ad omnia facienda absque majore, quæ cum eodem senescallo vix [1] tenorem arbitrii supradicti debebant fieri per

Enforce the terms of the recent arbitration at Bordeaux.

[1] *vix*] So MS.

majorem. Et ideo vobis mandamus quatenus cum omni diligentia studeatis et consilium apponatis quod omnia in prædicto arbitrio nostro contenta per dictos senescallum et Johannem compleri valeant et fuerunt[1] teneri, eis efficaciter injungentes ea[2] omnia inviolabiliter faciant observari, secundum quod ipsis per literas nostras patentes dedimus in mandatis; ne tantam potestatem et dominium, quæ per compromissum antedictum similiter et arbitrium nostrum adepti sumus in cives Burdegaliæ, nos et vos per ignorantiam vel negligentiam aliquam amittamus.

Præterea cum pars dicti G[ayllardi] Columbi, sicut nuper Parisiis veraciter scivimus, cum præfato G[ayllardo] de Solio et sua parte pacem inire conata fuerit, assensu nostro et vestro super hoc minime requisito, ac idem G[ayllardus] de Solio pro utilitate nostra et vestra necnon et honore id de plano recusaverit, vobis mandamus quod circa negotia ejusdem G[ayllardi] de Solio et suorum cum justitia talem curam et diligentiam habere curetis, et per senescallum Vasconiæ exhiberi jubeatis, ne id quod pro commodo nostro et vestro pariter et honore cum expensis innumerabilibus damnis et gravaminibus prosecutus est, sibi et suis in dispendium cedat et gravamen; taliter vos habentes in præmissis quod ipsi et alii nostrum profectum et vestrum et honoris incrementum avi . . . . prosequi velint et debeant, et pro his labores et tædia hilarius sustinere.

Teste me ipso apud Wyndesoram, septimo die Augusti, anno regni nostri quadragesimo quinto.

---

[1] *fuerunt*] So MS. | [2] *ea*] *f. l.* quod ea.

DLIII.

HENRY III. TO THE SHERIFF OF NORFOLK AND SUFFOLK.

(Rot. Claus. 45 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Sept. 11, 1261. Three knights having been summoned from each shire by the earl of Leicester and others, order them to come to us instead.

Rex vicecomiti Norfolchiæ et Suffolchiæ, salutem. Cum ex parte episcopi Wygorniensis, comitum Leycestriæ et Gloucestriæ, et quorundam aliorum procerum regni nostri, vocati sunt tres milites de singulis comitatibus nostris, quod sint coram ipsis apud S. Albanum in instanti festo S. Matthæi apostoli, secum tractaturi super communibus negotiis regni nostri; et nos et prædicti proceres nostri in eundem diem apud Windesoram convenerimus ad tractandum de pace inter nos et ipsos; tibi præcipimus quod illis militibus de balliva tua qui vocati sunt coram eis ad diem prædictum firmiter injungas ex parte nostra ut, omni occasione postposita, ad nos die prædicto veniant apud Windesoram. Et eis etiam districte inhibeas ne dicto die alibi quam ad nos accedant, sed eos modis omnibus venire faciatis coram nobis ad diem prædictum, nobiscum super præmissis colloquium habituros, ut ipsi per effectum operis videant et intelligant quod nihil attentare proponimus, nisi quod honori et communi utilitati regni nostri noverimus convenire.

Teste rege apud Windesoram, undecimo die Septembris.

Eodem modo mandatum est singulis vicecomitibus citra Trentam.

DLIV.

John de la Linde to Henry III.

(Royal Letters, No. 1,005.)

About Sept. 1261?[1]

Serenissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ illustri, domino Hyberniæ et duci Aquitaniæ, fidelis suus Johannes de Lalinda, cum omni reverentia et subjectione, se ipsum ad pedes regiæ majestatis.

Atrocious cruelties and acts of violence have been committed by the viscount of Limoges against the citizens and people of the castle.

Excellentiæ vestræ tenore præsentium notum fiat, quod postquam de mandato vestro ad partes istas accessimus, vicecomes Lemovicensis, etiam postquam idem vicecomes vestras recepit literas, fidelibus vestris burgensibus et universitati castri Lemovicensis quam plurima gravamina intulit atque damna, domos etiam et reparia diruendo, comburendo, vineas extirpando, capiendo quosdam ex ipsis et etiam occidendo, et quod est gravius et inhonestius suspendendo. Et licet quod recuperanda a domino Bernardo de Cardaliaco seisina castrorum quæ tenetis in istis partibus aliquam moram contraxerimus, et postmodum intellecto quod carissimus dominus Edwardus filius vester ad partes Vasconienses venerit, præsentiam suam adierimus tam pro vestris quam pro suis negotiis cum eodem tractatum et consilium habituri; his expeditis, quanto citius potuimus ad castrum Lemovicense accessimus personaliter, et ad vicecomitem antedictum.

Cujus castri consules et burgenses pro se et universitate ipsius castri de præfato vicecomite nobis nomine vestro cum maxima querimonia conquesti fuerunt, dicentes et asserentes quod idem vicecomes et gens sua de mandato ipsius damna quamplurima eisdem dederant et intulerant contra justitiam, et contra pacis statuta, postquam nos ad partes istas venimus, et post-

[1] See Rot. Pat. 45 Hen. III. memb. 7, 5; letter DLII.

quam idem vicecomes literis vestris receperat ut cessaret a damnis et maleficiis eorundem, et etiam post inhibitionem sibi factam super hoc a dicto domino B[ernardo] de Cardaliaco, tunc vestro in istis partibus senescallo, et postquam quædam securitas et ordinatio inter eosdem burgenses et dictum vicecomitem inita fuerat, et eorundem consulum et dicti vicecomitis juramento firmata, prout in quibusdam literis, sigillis ipsius vicecomitis et consulum dicti castri et venerabilis patris episcopi Lemovicensis, et quorundam aliorum sigillatis, de prædicta ordinatione confectis plenius continetur. Quæ quidem literæ ex parte dictorum consulum fuerunt exhibitæ coram vobis, et etiam antequam ad partes istas nos accesserimus, et antequam dicta securitas et ordinatio inita fuerit et firmata. Quæ damna dicebant sibi fuisse illata in dirutione et combustione domorum et repariorum suorum, in captione et redemptione suorum et hominum dicti castri et interfectione multorum de hominibus dicti castri, quorum multos idem vicecomes tanquam viles latrones suspendi et multos interfici fecerat, et alias eis intulerat multa damna, quod longum esset et inauditum per singula enarrare. Præterea, quod valde molestum est, ipsum castrum ita teneat obsessum quod bladum, vinum, ligna vel aliqua mercimonia alia ad ipsum castrum non poterant apportari. Super quibus damnis atque gravaminibus ipsi consules et tota universitas dicti castri per nos justitiam sibi fieri cum omni qua potuerunt instantia supplicarunt, offerentes se paratos existere præfato vicecomiti super omnibus quæcumque vellet petere ab eisdem plenam justitiam facere coram nobis. Dixerunt insuper quod ipsi sunt vestri et in vestra fidelitate existunt, et quod alium quenquam non habent dominum, et vobis coram nobis et etiam coram eodem vicecomite se advocant, et nulli alii se advocant nisi vobis, nec alium nisi vos habent dominum, prout dicunt.

Nos vero audita conquestione ipsorum, parliamentum habuimus cum vicecomite memorato, ubi præsentibus pluribus bonis viris eundem vicecomitem ex parte vestra requisivimus, prout magis potuimus diligenter, ut a burgensibus dicti castri et universitate ipsorum in curia vestra vel coram nobis reciperet justitiæ complementum, quam eidem pluries obtulimus nos facturos; et similiter super damnis et maleficiis antedictis ab ipso et gente sua sibi illatis jus eisdem burgensibus faceret in curia vestra vel etiam coram nobis. Inhibuimus etiam eidem vicecomiti ut amodo desisteret a damnis et maleficiis antedictis.

Idem vero vicecomes respondit nobis quod ipse non faceret jus nec reciperet in vestra curia, nec etiam coram nobis, dicens quod vos non estis ipsius dominus, nec ipse tenetur respondere vel justitiam facere coram nobis, quasdam rationes inanes et fragiles super hoc prætendendo.

Nos vero deliberatione habita cum peritis reperimus quod ipse debet respondere et jus facere in vestra curia, vel coram vestro senescallo, pro eo quod homines dicti castri sunt vestri homines, et vobis et nulli alii se advocant, et in vestra et nullius alterius fidelitate consistunt, et idem vicecomes ea quæ habet in dicto castro tenet ab abbate S. Martialis Lemovicensis, qui ea et alia quæ habet idem abbas in dicto castro tenet de vobis, et de his vobis se advocat, et etiam pro his idem abbas in fidelitate vestra consistit. Item et pro eo quod senescalli terræ istius passim omnes clamores et querelas audiunt et recipiunt, donec partes per sententiam vel esgardium curiæ senescalli ad alios inferiores judices remittantur, si sint ad aliam curiam remittendæ; quod tamen cum sit factum[1] armorum non obtinet in hoc casu, præsertim

[1] *factum*] fatum, MS.

cum istud negotium sit armorum, et de talibus negotiis senescalli puniant et cognoscant de consuetudine hujus terræ. Item et pro eo quod non erat tutum dictis burgensibus in ejus curia litigare, nec ipse, tanquam ille qui eisdem præmissa damna et gravamina inferebat, judex eorum in præmissis de jure vel consuetudine esse poterat vel debebat; præsertim cum non cognoscerent immo negarent ipsum vicecomitem judicem vel dominum suum esse.

Verum cum super quibusdam pacis et securitatis tractatibus nos per octo dies et amplius tenuisset, qui tamen tractatus in honorem vestrum minime redundabant, ad ultimum idem vicecomes requisitus frequenter a nobis et facta sibi super hoc inhibitione ex parte vestra, provisum est [1] quod cessaret a malis et damnis dictorum consulum et burgensium usque ad festum Epiphaniæ Domini proximo instans; et hoc idem dicti consules promiserunt.

Nos vero, deliberatione habita, iter arripuimus eundi ad dominum Odoardum, pro ipsius super præmissis consilio requirendo. Et similiter totum factum et rei veritatem, prout melius et magis fideliter possumus, vestræ excellentiæ intimamus, supplicantes vestræ regiæ majestati ut super præmissis nobis absque moræ diffugio consulatis, et nobis per vestras literas rescribatis quid in tanto periculo sublimitati vestræ placuerit nos facturos.

I am going to ask counsel of prince Edward, and I need yours also.

Attendat autem vestra regia celsitudo statum castri Lemovicensis et burgensium dicti loci, in quanta strage et periculo res et personæ ipsorum existunt, et quod publice in his partibus dicitur quod defensio burgensium dicti castri attrahere vobis et dominio vestro poterit totam patriam et alias multas gentes. Attendat etiam regia celsitudo quod nisi infra paucos

[1] *est*] Not in MS.

dies super defensione burgensium dicti castri consilium salubre apponatis, cum nos absque vestro speciali mandato dictis burgensibus defendere noluerimus, nec ad defensionem eorum arma portare, licet ab eisdem burgensibus super hoc fuerimus pluries requisiti, vos exinde poteritis ipsum castrum amittere et dominium quod habetis ibidem, et per consequens, cum sit caput totius patriæ et Aquitaniæ, et de facili traheretur a ceteris in exemplum, in multis aliis recipere detrimentum.

Item sciat regia celsitudo quod nos promisimus consulibus et burgensibus dicti castri quod post dictum festum Epiphaniæ veniemus cum armis et armatis hominibus in dicto castro in subsidium et defensionem eorum, quod nisi promisissemus sciatis certissime quod vos possetis ob defectum defensionis ipsum castrum, et quod ibi habetis dominium amisisse, et eodem modo dicti burgenses de juribus suis plurimum amissisent. Conservet Dominus personam vestram ad exaltationem regni Angliæ pro tempora diuturna.

Indorsed. Excellentissimo domino suo regi Angliæ. ℞. dantur.

DLV.

The Consuls and Commune of Limoges to Henry III.

(Royal Letters, No. 2,445.)

About Sept. 1261?[1] Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ et Aquitaniæ duci, consules et communitas castri Lemovicensis fideles sui se ipsos, cum omni subjectione reverentia et honore, ad pedes regiæ majestatis.

[1] See the preceding letter.

Solet afflictus auxilium quærere ubi sperat et debet remedium invenire. Hinc est quod nos in omni afflictione positi ad celsitudinis vestræ clementiam cum omni devotione et humilitate qua possumus, tanquam ad nostrum refugium singulare per quod speramus specialiter a nostris angustiis et oppressionibus liberari, duximus recurrendum, sublimitati vestræ regiæ quantis gemitibus possumus et sufficimus flexis genibus humiliter supplicantes, quatenus celsitudinis vestræ clementia nobis vestris [in] omni strage et periculo constitutis de solita benignitate dignetur consilium impendere salutare, attendentes, si placet, planctus, gemitus, et dolores tam hominum quam mulierum, pupillorum, et orphanorum, qui propter horribiles et hactenus [inauditas] interfectiones parentum, fratrum, filiorum, et amicorum suorum tota die non cessant gemere miserabiliter et plorare. Et licet longum esset singula mala quæ vicecomes Lemovicensis et gens sua postquam in vestra fidelitate fuimus nobis fecit scribere, quod .... nullatenus præsumebat, tamen de his quædam sed pauca majestati regiæ per præsentes literas duximus explicanda, ut exinde prout decet ad impendendum nobis consilium et succursum vestra benignitas fortius moveatur.

We are in great trouble, owing to the unheard of cruelties practised against us by the viscount of Limoges.

Sciat . . . . . . vestra regia celsitudo quod prædictus vicecomes mala quamplurima nobis fecit et damna intulit infinita, domos nostras et nostrorum comburgensium molendina et reparia comburendo et funditus diruendo, blada et segetes cremando et talando, vineas nostras . . . . . . abscidendo et in locis plurimis exstirpando, homines castri Lemovicensis capiendo et vilissimis carceribus detinendo, et ab eis immoderatas redemptiones extorquendo, et quod est gravius multos ex eis nequiter occidendo et quosdam eorum .... vilissime suspendendo. Idem enim vicecomes, quod valde nobis grave est et molestum, in stratis et viis nobis circumvicinis custodes tenet et insidias circum-

circa, qui non permittunt aliquos ad dictum castrum bladum, vinum, ph . . . os, seg . . . ., vel aliqua mercimonia alia asportare. Ex quo in tantum gravati fuimus et oppressi, quod multi de habitatoribus dicti castri propter defectum victualium se ad loca alia transtulerunt, de quibus quod ad dictum castrum ullo tempore inducti essent non speramus.

Without immediate assistance from you we shall be unable to hold out.

Præterea, quod molestius nobis existit, valde timemus quod nisi per dominationis vestræ potentiam absque mora hujusmodi nostris angustiis et pestilentiis obvietur, quod quasi infiniti de habitatoribus dicti castri prop[ter] penuriam victualium et defectum et propter alia gravamina quæ incessanter eisdem a dicto vicecomite inferuntur de dicto castro fugere compellantur; unde posset contingere quod dictum castrum in tanta desolatione veniret quod non . . . ulterius per quos ipsum castrum et dominium vestrum posset ibidem aliquatenus defensari.

Et nisi esset factum nostrum proprium sonare, dicere auderemus quod utile esset vobis nos defendere et juvare, et quod nostra defensio vobis et dominio vestro . . . . . contrahere[1] multas gentes; et quanto magis alii viderent nos defendi per vestram potentiam et juvari, tanto citius dominio vestro et fortius adhærerent. Præterea, dummodo gratum sit vobis et vestro circumspecto consilio et acceptum, satis dig[num] et congruum æstimamus quod ad defensionem nostram debeatis apponere manum vestram, cum nos vobis nos advocemus et in fidelitate vestra et nullius alterius exstamus, et omnia ea de quibus est contentio inter nos et vicecomitem Lemovicensem de feodo et dominio vestro indubitanter existunt, et quia pacis custodia et guerrarum coercio ad vos in istis partibus dinoscatur pertinere, maxime cum nos velimus et parati simus et semper fuerimus in vestra curia

---

[1] *contrahere*] So MS. apparently, but the first syllable is doubtful.

vel coram senescallo vestro dictæ vicecomiti exhibere et[1] recipere ab eodem justitiæ complementum, et idem vicecomes curiam vestram et senescalli vestri fugiens non permittat quod vos vel senescallus vester de mutuis petitionibus cognoscatis.

Ver[um sciat]is quod [cum in] exhibenda nobis justitia dominus Bertrandus de Cardaliaco, tempore quo erat pro vobis in istis partibus senescallus, negligens fuerit mirabiliter et remissus, nec aliquam defensionem impendere nobis voluerit, licet a nobis frequenter fuerit super hoc requisitus, propter quod passi fuimus multa damna; nos verentes ne dominus Johannes de Lelinda senescallus vester dicti domini Bertrandi de Cardaliaco negligentiam et defectum velit trahere ad exemplum, sublimitatis vestræ clementiam flexis genibus humiliter exoramus ut eidem domino Johanni, licet ut credimus nos defendendi et juvandi firmum propositum habeat, cum non noceat emisso subdere calcem equo, dare dignemini per literas in mandatis ut nos et libertates nostras juvet et defendat, et de damnis nobis datis emendam et satisfactionem nobis fieri faciat competentem, et compellere dictum vicecomitem, qui super hoc vobis inobediens et rebellis existit, ut in vestra curia vel coram eodem senescallo vestro a nobis recipiat et faciat justitiæ complementum. Alias enim, cum indefensi non possemus tantam guerram, tantam stragem, tantum periculum, tot augustias et pestilentia ulterius tolerare, oportet[2] de necessitate nos in magnam desperationem accumbere, vel nos et dictum castrum Lemovicense omnino destrui et penitus desolari.

Your present seneschal, unlike the last, seems ready to help us; but has been able to do but little for us.

Super aliis autem dilecto nostro Stephano Germoni comburgensi nostro, si placet, indubitanter credatis, et fidem omnimodam adhibeatis in his quæ vobis ex parte nostra super statu nostro duxerit explicanda. Con-

[1] *et*] Not in MS.

[2] *oportet*] oporteat, MS.

servet Dominus vestram regiam majestatem ad exaltationem regni Angliæ per tempora diuturna.

Præterea sciat regia celsitudo quod dominus Johannes de Lalinda in castro Lemovicensi per dies aliquos præsens fuit, et pro vestris juribus et pro pace inter nos et dictum vicecomitem reformanda apud eundem vicecomitem . . . . . . et fideliter laboravit. Sed tandem non potuit aliud obtinere, nisi quod quædam securitas, de qua non multum confidimus, fuit inter nos et dictum vicecomitem usque ad festum Epiphaniæ inita[2] . . . . . .

Indorsed. Reverendissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ illustri.

DLVI.

JOHN OF HEMINGFORD TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 923.)

Sept. 1261. Excellentissimo domino suo domino H[enrico], regi Angliæ, domino Hyberniæ, et duci Aquitanniæ, suus clericus semper devotus et humilis J[ohannes] de Hemingford, gratiam in præsenti et gloriam in futuro [cum] reverentia . . . . . . et jocundas.

On August 29 the patriarch of Jerusalem was elected pope, and has taken the name of Urban.

Noverit vestræ dominationis sublimitas quod ecclesia Romana pastoris solatio destituta a vicesimo quinto die Maii usque ad diem Decollationis S. Johannis Baptistæ . . . . monachos . . . totum habentes intra se caritatem et dilectionem mutuam, et reputantes se tam humiles et indignos summi pontificatus honore, quod dicto die patriarcham Jerusalem oriundum . . . . . . domini regis Franciæ in Romanum pontificem elegerunt.

---

[2] *inita*] inhita, MS., apparently. Two or three words following have perished. Then eight or ten words are effaced.

Et assumpto nomine Urbanus, utinam re et[1] nomine, Dominico die sequente ab archipresbytero Ostiensi munus benedictionis recepit ante ecclesiam . . . . corona et imperiali diademate coronatus ad palatium sibi deputatum recessit.

My first interview with him left me with favourable impressions.

Ad quem tempore competenti et congruo, de consilio dominorum Soletani, Ottoboni, Gaietani, et quorundam . . . . [car]dinalium, cum magistro R[ogero] Luvel clerico vestro et procuratore meo accessi, salutans ipsum ut decuit ex parte vestra, et literas vestras domino Alexandro papæ directas eidem porrigens, et supplicans . . . . . . justis precibus aurem inclinaret benevolam et benignam, non permittens ad petitionem cujuscumque quicquam contra vos impetrari ab eo in vestrum præjudicium seu dispendium sub quocumque colore . . . . . . clam vestris procuratoribus præsentibus et vestra jura defendere volentibus nullatenus requisitis. Qui respondit quod evidens debet esse necessitas priusquam contra vos aliquid concedat. Gratum . . . . tunc habens responsum cum sua benedictione spe concepta recessi.

On a second and third interview he raised difficulties.

Subsequenter quæsita opportunitate cum prædicto comprocuratore accessi ad ipsum dominum, et exposito sibi de plano . . . . juramenti, propter quod Johannem et Adam cursores vestros misistis ad curiam Romanam, supplicavi nomine vestro ut literam executoriam jam grossatam dirigendam domino Cantuariensi super absolutione . . . . literarum prædecessoris sui juberet expedire; maxime cum ipsam in petitionem et in vota prius per manum bonæ memoriæ magistri Arloti notarii sui ipsam gratanter mihi concesserat: quod . . . . nec tunc expresse denegare, s[ed] literam illam paratam ad bullam tenuit in sus-

[1] *et*] *f. l.* ut.

penso, dicens quod nescitis quis ipse est et quod scripsistis Alexandro papæ et non sibi . . . . responsum quod non scripsistis Alexandro quia Alexandro sed quia papæ, nec scribetis ei unquam quia Urbano sed quia papæ.

He asserted you had another proctor at the court, who made exactly opposite requests.

Nihil autem tunc amplius obtento, requisivi cum socio meo dominos J. Thol[osanum], J. Gaietanum, et fratrem Hugonem, qui dicebantur prioris negotii promotores. Promiserunt se procurare illam literam expediri, quod tamen non fecerunt, quia forte non pot . . . . ut prius mihi et magistro Rogero respondit quod fuit quidam in curia, qui tanquam procurator vester nomine vestro petiit pacem ordinis novi juramento firmatam . . . . et vestros . . . . . nes auctoritate apostolica confirmari, cujus confirmationis literam grossatam tenuit in suspenso, sicut nostram.

Cui cum rubore respondi me non credere talem esse in curia vestrum procuratorem, immo potius vestrum proditorem, cujus nomen et ejus procuratorium petivi cum instantia mihi exhiberi : quod tamen non concessit papa prædictus, sed expressit præcise quod propter tantam[1] . . . . . . diversorum procuratorum utrimque negotium tenere voluit in suspenso, quousque per novas literas vestras scire posset quorum procuratorum petitiones seu supplicationes nomine vestro sibi factas ratas haberi [vestra] decreverit providentia.

I can do nothing in consequence, without a letter from you, revoking all other procuratorial letters.

Erubescens igitur, titubans et perplexus, propter verba summi pontificis asserentis alium esse procuratorem præmissa petentem, nescio quid rogare, quid expedit vestræ serenitati significare faciendum ; sed si placuerit vestræ celsitudini me prædictum negotium cum aliis jam inceptis prosequi cum meis conatibus, ordinetis duos procuratores in curia Romana, de quibus [confi]-

[1] *tantam*] Doubtful in MS.

dere debetis juxta formam quam dominationi vestræ sub sigillo interclusam transmitto, revocantes expresse omnia procuratoria quibuscumque personis prius facta, et recommendantes personas procuratorum . . . . . [ne]-gotia et petitiones per ipsas nomine vestro porrigendas, per vestras literas speciales domino papæ, supplicantes eidem quatenus vos, regnum vestrum, jura, libertates, con . . . . pro . . . bus approbatas pacifice obtentas temporibus vestris et omnium progenitorum vestrorum, sicut consueverunt sui prædecessores sub Romanæ ecclesiæ protectione suscipiat . . . . conservet, et quod petitionem prædicti falsi procuratoris de confirmando juramento prædicto penitus admittere recuset.

This should be done at once, for some of the great men of England are making great efforts against you.

Et ista tam celerius quam secretius expediantur. Scio enim . . . . . . magnatum Angliæ sunt in curia l[iteras] procurantes contra vos, sed nihil proficient vobis invitis. Et magister R. de Franisham dixit se recepisse literas cujusdam comitis ad pro . . . . vos pro baronibus vestris, sed dixit se nihil fecisse, et alias tradidit magistro J. Clarel, sed nescit quid ipse fecerit.

The confirmation of the Council of London has been prevented.

Sciat vestra dominatio quod confirmatio concilii Londoniensis . . . . ansact . . . cur[ia j]am est impedita, nec unquam confirmabuntur constitutiones illius concilii contra vos, quamdiu habetis unum contradictorem in curia, sicut asserit tota . . . . consilium quod acquisivimus ibidem, agere ad infirmationem earundem, quia sic deducerem jura vestra et regni vestri in judicium, quod multum placeret papæ et fratribus . . . . in re vestra. Hab[ui con]silium magnorum dominorum de curia pro salario, et magistrum Angelum clericum vestrum optimum, qui nihil vult recipere quia expectat solutionem sibi deb . . . . aliis juvat me et magistrum R. in vestris negotiis. Robertum de Bar, qui modo odiosus

est papæ, suspectum habeo, et quasi omnes præter magistrum Albertum. Valete semper in D[omino].

Indorsed. Domino Henrico . . . . et illustri regi Angliæ, pro magistro de Hemingford clerico suo in curia Romana moranti.

DLVII.

Henry III. to the Men of Cambridgeshire and Huntingdonshire.

(Rot. Pat. 45 Hen. III., memb. 3.)

Oct. 18, 1261.

Rex omnibus fidelibus suis comitatuum Cantebrigiæ et Huntedoniæ, salutem.

We hear with high displeasure that certain persons have without our command assumed the keeping of our counties, and removed our sheriffs and bailiffs.

Miramur plurimum et movemur quod, sicut jam pleno intelleximus, quidam nobis adversantes custodiam comitatuum nostrorum prædictorum, et quidam custodiam aliorum comitatuum nostrorum sibi sine voluntate vel mandato nostro assumunt, et vicecomites nostros et alios ballivos nostros pro voluntate sua amovere præsumunt, inhibendo insuper ne per præceptum nostrum vel auctoritate nostra aliqui in prædictis comitatibus justitiam suam prosequantur, et alia etiam contra fidelitatem nobis debitam perpetrando in præjudicium et læsionem coronæ nostræ manifestam. Et cum nos vobis et omnibus de regno nostro simus in sua justitia debitores, ac vobis et singulis justitiam exhibere et jura singulorum conservare intendamus; vobis mandamus rogantes quatenus, sub debito fidelitatis et dilectionis quibus nobis tenemini, ipsis qui ballivas nostras, sive de dictis comitatibus nostris vel hundredis aut aliis, sine mandato et voluntate nostra sibi assumere præsumunt, nullatenus intendatis, nec eis obedientes sitis in comitatibus tenendis aut rebus aliis quæ ad nostras ballivas pertinent, sed vicecomitibus nostris, quibus comitatus prædictos per nostras patentes literas com-

misimus, et aliis ballivis per nos positis intendentes sitis, in his quæ pertinent ad ballivas prædictas, et eisdem pro viribus vestris fideliter auxiliantes; ita vos habentes in hac parte quod vobis et vestris in his quæ vestris honoribus et utilitatibus convenerint perpetuis temporibus fortius astringamur.

Teste rege apud Turrim Londoniæ, decimo octavo die Octobris.

Consimilem literam habet Jacobus de Alditheleg de comitatibus Staffordiæ et Salopiæ, et Philippus Marmyn de comitatibus Norfolchiæ et Suffochiæ.

Consimilem literam habet W. le Such de comitatu Surriæ, et Johannes de Baillol de comitatibus Nottinghamiæ et Derbeiæ.

Consimilem literam habet Philippus Basset in comitatibus Somersetiæ et Dorsetiæ per se, et aliam literam in comitatibus Oxoniæ et Berkesiræ.

Consimilem literam habet Alanus la Zache in comitatu Northamptoniæ.

DLVIII.

Richard, King of the Romans, to Henry III.

(Royal Letters, No. 124.)

Illustri et magnifico principi domino Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, et duci Aquitaniæ, germano suo carissimo, Ricardus, eadem gratia Romanorum rex, semper Augustus, cum intimæ dilectionis affectu, salutem. Oct. 23, 1261.[1]

Super omnia cautum et expediens arbitramur quod ante diem quo illi de ultramarinis partibus sunt vocati, experiamini diligenter si pateat eis liber introitus et If our foreigners are not allowed to

[1] See the note to letter DL.

land at the Cinque Ports, I can easily arrange for their landing elsewhere.

securus progressus in regnum. In quo quidem si eis occurrat obstaculum non esse dubitandum credimus aliquatenus aut curandum. Nos enim in brevi vos visitare disponimus, hujuscemodi super hoc vobis exhibituri consilium per quod vestræ ac nostræ securitati securius et salubrius valeat, annuente Domino, providere. Quia si per Quinque Portus alienigenis denegetur introitus, alias eis de commodo tuto ingressu et facili procurabimus certam et copiosam promptitudinem exhibere.

Datum Berkhamested, vicesimo tertio die Octobris, indictione quinta, regni nostri anno quinto.

DLIX.

Letters Patent of Henry III.

(Rot. Pat. 46 Hen. III. p. 1, memb. 21.)

Oct. 28, 1261.

Our barons have safe-conduct to meet us at Kingston about peace.

Rex omnibus, etc., salutem.

Sciatis quod nos suscepimus in salvum et securum conductum nostrum barones nostros venientes usque Kyngestone, ad instantem crastinum apostolorum Simonis et Judæ, pro reformanda pace super contentionibus inter nos et ipsos subortis. Et ideo vobis mandamus quod eisdem et eis quos secum duxerint in veniendo, et ibidem morando, seu inde recedendo, non inferatis vel inferri permittatis damnum, impedimentum, aut gravamen. In cujus, etc. duraturas usque ad Dominicam proximam post festum Omnium Sanctorum, et per totam Dominicam prædictam; ita tamen quod ipsi sine armis veniant ibidem et morentur per tempus prædictum.

Teste rege apud Turrim Londoniæ, vicesimo octavo die Octobris.

DLX.

To Walter of Merton, Chancellor.

(Royal Letters, No. 277.)

Suo speciali in Christo domino W[altero] de Merton, domini regis cancellario, salutem. Autumn 1261?[1]

Cum per collectores decimæ domino regi concessæ in nostris partibus colligendæ intellexerimus quod in plerisque locis dicta decima levari non potest absque auxilio seculari, expedit quod celeriter de Eboraco [de] Notinghamia et de Lancastria vicecomitibus detis per literas regias in mandatis ut dictis collectoribus sint in auxilium ad ipsam decimam levandam manu valida, si necesse fuerit, cum per dictos collectores ad hoc fuerint requisiti. Hoc autem noster officiarius de ipso negotio nobis scripsit. Valete.

I hear that in our parts the tenth cannot be collected without the aid of the secular arm. Instruct the sheriffs accordingly.

DLXI.

To the same.

(Royal Letters, No. 1,094.)

Suo dilecto, domini regis cancellario, salutem quam sibi. Autumn 1261?[2]

Super depositione pecuniæ de decima consilio magistri Reymundi bene acquiescimus, quia satis tutus est modus, dummodo per mercatores inde cautio bona fiat, sicut bene poteritis providere. Ipsam tamen pecuniam quæ in ædibus sacris vel in aliis locis tutis

The proceeds of the tenth would be best deposited in some of the king's castles.

[1] Merton was chancellor from July 5, 1261, to July 12, 1263. But it is known that the collection of the tenth of ecclesiastical revenues granted by the Pope gave rise to disturbances in Ireland in the autumn of 1261 (Rym. i. p. 411); which makes it probable that this letter is of that date. The writer, apparently, is one of the northern bishops.

[2] See the preceding letter.

reponetur,[1] ad quæ mercatores forsitan non accedunt, non oportet transferre, quousque de ea specialiter sit provisum. Unde super his quod magistro prædicto et vobis videbitur facere poteritis confidenter. Verumtamen si in castris domino regi plene subjectis, si qua sunt vicina, reponatur pecunia securitatis gratia, bonum erit. Bene valete.

Domino W. de Merton, domino regis cancellario.

DLXII.

Henry III. to the Earl Marshal.

(Rot. Claus. 46 Hen. III., memb. 18 in dorso.)

Dec. 16, 1261. You are required to seal the form of peace agreed upon between us and our barons.

Rex comiti Marescallo, salutem.

Cum in forma pacis inter nos et barones nostros initæ provisum sit et condictum quod vos et quidam alii barones nostri, qui in pace illa esse voluerint, sigilla sua scripturæ super dicta pace nuper confectæ apponere debeant infra quindecim dies postquam inde requisiti fuerint, et hoc infra festum Epiphaniæ Domini; vobis mandamus quatenus, si ad hoc faciendum ad nos personaliter accedere nequeatis, tunc sigillum vestrum ad nos mittatis per aliquem de vestris, de quo plene confidatis, apponendum scripturæ prædictæ, prout inde provisum est et condictum.

Teste rege apud Merton, sexto decimo die Decembris.

Eodem modo scribitur Johanni de Warenne, comiti Leycestriæ, Rogero de Mortuo Mari, Hugoni le Despenser, Willelmo Bardulf, Johanni de Burgo, Henrico de Hasting, Johanni Filio Johannis, Roberto de Veteri Ponte, Willelmo de Munchenesy, Johanni Filio Alani, Nicolao de Segrave, Galfrido de Lucy.

---

[1] *reponetur*] Doubtful in MS.

DLXIII.

Henry III. to Prince Edward.

(Royal Letters, No. 2,426.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, et dux Aquitaniæ, dilecto filio Edwardo primogenito suo, salutem. Dec. 18, 1261.

Scripsit nobis dilectus et fidelis noster Gasto de Bearne per nuntium suum quem ad nos transmisit, quod vobis pro eo scriberemus, ut in negotiis suis quæ apud vos habet expedienda gratiam vel justitiam exhiberetis. Nos igitur ad instantiam ipsius vobis mandamus quatenus eidem Gastoni in his prædictis negotiis gratiam vel justitiam exhibeatis eidem, prout vestra discretio melius viderit expedire. We recommend G. de Bearne to your favourable notice.

Teste me ipso apud Merton, decimo octavo die Decembris, anno regni nostri quadragesimo sexto.

DLXIV.

Richard, King of the Romans, to Henry III.

(Royal Letters, No. 410.)

Magnifico principi, domino et fratri suo carissimo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, et duci Aquitaniæ, R[icardus], eadem gratia Romanorum rex, semper Augustus, salutem et sinceræ [dilectionis] semper augmentum. Nov. 28 or Dec. 28, 1261.[1]

Super eo quod serenitas vestra a nobis nostrum requisivit consilium de matrimonio contrahendo inter Edmundum natum vestrum [et ne]potem nostrum carissimum [et] filiam nobilis viri G[uidonis] comitis I can give no opinion about the proposed marriage of your son

[1] Compare letters DLIX., DLXII.

Edmund, without knowing more particulars.

Flandriæ, prout ex literarum vestrarum tenore concepimus, excellentiæ vestræ taliter duximus respondendum, quod quia nescimus quid dictus comes vobis offert, vel sub qua forma dictum matrimonium vellet contrahi, nullum [de] eo certum dare possumus consilium seu responsum.

As to the sheriffs; each county that pleases is to send four knights to you, and you are to select one. I cannot be present.

Ceterum de comitatibus Angliæ vobis significamus quod juxta provisionem nuper factam, prout in compositionis forma continetur, quod quilibet comitatus qui mittere curet et vellet, ad vestram præsentiam quatuor milites debeat[1] . . . . ut et[2] unus ex eis per vos in vicecomitem eligatur, et hoc erit in crastino Epiphaniæ Domini, ut intelleximus.

Nos enim, qu . . . . dicto die ad receptionem ipsorum militum interesse non possumus, quendam militem nostrum ad dictum diem de latere nostro decrevimus . . . . e his qui fuerint præsentes juxta formam provisam, et de consilio scaccarii vestri vicecomites recipiet vice nostra. De aliis a . . . . tempserint vestræ relinquimus dispositioni, ut de illis faciatis quicquid videritis faciendum.

Datum apud Walingfordiam, vicesimo octavo die . . . . [in]dictione, regni nostri anno quinto.

Indorsed. [Domino] regi Angliæ, fratri nostro carissimo.

---

[1] *debeat*] Doubtful in MS.

[2] *et*] Doubtful in MS.

DLXV.

Phelim O'Connor, King of Connaught, to Henry III.

(Royal Letters, No. 789.)

Illustri regi Angliæ Henrico, Dei gratia domino Hiberniæ, comiti Andegaviæ, suus Fedlinus Okonchanur rex Conactiæ, salutem, cum debita reverentia et honore. 1261.[1]

I thank you for your orders, given to the late justiciar, for making good my losses.

Quoniam nobilissima merita et bona opera a suis subditis debent gratanter et humiliter collaudari, idcirco regiæ vestræ majestati pro variis honoribus nobis collatis grates referimus infinitas; et maxime pro eo, quod pro nobis Willelmo de Dene, justiciario vestro Hiberniæ, bonæ memoriæ, pro restitutione habenda de damnis nobis per Walterum de Burgo et suam sequelam in terra nostra de Tyrmarn[2] illatis, devote scripsistis.

But the death of the justiciar has invalidated your letters; pray renew them.

Unde, cum dictus justiciarius ante receptionem literarum vestrarum diem clausit extremum, nos nullum effectum nec commodum, per dictum vestrum mandatum, licet non per nos stetit, recepimus adhuc; sed varia damna et incommoda, per eundem Walterum et suos complices, in terra filii vestri recipimus et sustinemus. Damnificavit enim cantreda ubi castra vestra sunt, et domini Edwardi castra sita sunt, ad æstimationem sex millium marcarum, exceptis damnis illatis ecclesiæ Elfinensi, tunc in manu nostra existenti; quæ quidem damna æstimari possunt ad æstimationem trium millium marcarum, ecclesiarum combustione, et clericorum et monialium interfectione.

---

[1] See Rot. Pat. 45 Hen. III. m. 1; and the List of Justiciars in the Liber Hiberniæ.

[2] *Tyrmarn*] The last letter of this word is doubtful.

Quare regiam vestram dignitatem humiliter exoramus, quatenus, sicuti terram filii vestri ab hostili incursu prædicti Walteri et aliorum adversariorum nostrorum observare desideretis, justiciario vestro, videlicet domino Ricardo de Rupella, nunc existenti, et consilio vestro salubri in Hibernia detis in mandatis, ut, secundum prioris mandati formam, præfatum Walterum ad plenitudinem justitiæ nobis super dictis damnis nobis et ecclesiæ Elfinensi illatis exhibendam compellat et distringat.

I assure you of my constant fidelity.

Pro certo enim sciatis quod nunquam a fideli servitio vestro nec filii vestri, pro aliqua sollicitatione nobis ad Hiberniensibus facta recessimus, nec recedemus. Nos enim et nostros et omnia nostra bona sub protectione vestra et domini Edwardi primogeniti vestri supponimus; cui omnia bona nostra et jura, si qua nobis super tota terra Conactia competunt, usque ad adventum suum ad partes Hiberniæ observamus et observabimus. Valeat regia vestra majestas in Domino.

DLXVI.

Peter, Bishop of Hereford, to Henry III.

(Royal Letters, No. 920.)

1261 ?[1] Excellentissimo domino suo et benefactori Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Aquitaniæ, comiti Andegaviæ, P[etrus], ejusdem miseratione Herefordensis ecclesiæ minister humilis, se ipsum ad votum cum debito famulatu.

It would be for your honour and profit that the count of Savoy

Ad vestrum credimus honorem cedere et profectum si vir illustris dominus comes Sabaudiæ districta passagia suæ terræ a vobis in homagium et studium recipiat, volens inde pro vobis et vestris facere contra

[1] See L'Art de Vérifier les Dates, xvii. p. 168.

omnes homines guerram et pacem, et fortalitias reddere vestro nuntio cum celsitudini vestræ videbitur expedire, prout omnia ista et plura alia ad hanc materiam facientia, de mandato ejusdem comitis, coram toto vestro consilio aliquando exposuimus viva voce. should hold his Alpine passes of you.

Ea de causa serenitatem vestram rogamus quantum possumus, bona fide, si vobis placet, nihilominus consulentes quatenus deliberato consilio in hoc facto et alibi ubi poteritis amicos et subditos acquirere studeatis, qui suo loco et tempore inimicorum vestrorum superbiam, iniquitatem, et malitiam vice vestra, ut decet tantum principem, strenue possint repellere, et cum aviditate animi refutare. Mittet enim ad vos dominum Willelmum Bonviardi, virum honestum et in negotiis plurimum circumspectum, qui nomine dicti comitis vestram perficiet omnimodo voluntatem.

Ad hæc noveritis nos esse in terra nativitatis nostræ paratos pro vobis exponere nos et nostra, sine omni distinctione et differentia, si nobis duxeritis injungendum.

DLXVII.

The Prior and Convent of St. Swithin, Winchester, to Henry III.

(Royal Letters, No. 597.)

Excellentissimo principi domino Henrico, Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, et duci Aquitanniæ, sui devoti ac humiles filii Ricardus prior humilis ecclesiæ S. Swithin Wintoniensis et ejusdem loci conventus, prospere, pacifice, et diu vivere cum salute. About 1261.[1]

[1] Bishop Ademar died Dec. 4, 1260.

Pray allow the will of bishop Ademar, by which he restored to us the manor of Portland.

Cum ecclesia nostra Wintoniensis ab antecessoribus vestris illustribus regibus Angliæ fundata semper ad vos in suis negotiis habeat recurrere, tanquam ad refugium suum unicum et singulare, humiliter pro eadem supplicamus vobis et devote, quatenus cum ipsa in alienatione manerii de Portlond, quod piæ memoriæ dominus Ademarus quondam episcopus noster, germanus vester, emptionis titulo sibi a nobis, licet a jure prohibitus, olim acquisivit, multipliciter læsa sit et gravata, sic de consensu providorum virorum executorum dicti venerabilis patris ordinare dignemini de manerio prædicto, pro quo eisdem executoribus satisfacere curabimus, ut ad usus ecclesiæ nostræ pristinos transire possit et reverti, prout ultima prædicti venerabilis patris requisivit voluntas, dum præfatum manerium de Portlond nobis in testamento suo sub certa forma legavit, et tam pio quam sano proposito ductus restituendum esse decrevit. Ut igitur eadem voluntas domini Ademari, quem non minus amplectimini[1] mortuum, ut speramus, quam vivum, laudabilius in hac parte adimpleri possit et firmari, preces nostras præsentes ita efficaciter dignetur excellentia vestra in sinum exauditionis admittere, ut dum præfatæ ecclesiæ nostræ optata præsidia vice patroni specialis prostiteritis, princeps et judex omnium Deus et sancti ejus cum eo se in hoc digne reputent honoratos, et maxime beatus Edwardus vobis inter sanctos præcipuus, qui de prædicto manerio Wintoniensem primo dotavit ecclesiam, et perpetuis temporibus optavit remanere dotatam. Valeat excellentissima majestas vestra per tempora longiora.

---

[1] *amplectimini*] So MS.

DLXVIII.

Louis IX. to Henry III.

(Royal Letters, No. 106.)

Ludovicus, Dei gratia Franciæ rex, carissimo consanguineo suo Henrico, eadem gratia regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ, et duci Aquitanniæ, fideli suo, salutem et sinceræ dilectionis affectum. Jan. 2 or 9, 1262.[1]

Rogastis nos per . . . . erga Johannem de Brittannia, qui vestram duxit filiam in uxorem, de mille marcis vos . . . . re vellemus super denarios, quos pro valore terræ Agenensis vobis asseritis nos debere. Verum cum super hoc dictum Johannem, ad vestram requisitionem, in hominem recepimus, non videtur quia vobis principaliter ad solutionem dictæ pecuniæ teneamur. Unde nobis, si placet, per vestras patentes literas declaretis, quid facere nos volueritis de præmissis. Vobis quidem, vel alii, de dicto valore terræ Agenensis teneri non credimus, nisi secundum formam pacis inter nos . . . . terminos in eadem pace contentos, quorum primus incipiet in Ascens . . . . ti. No money seems to be due to you on account of the Agenois.

Datum apud Compendium, die Lunæ, ... Epiphaniæ.

---

[1] See the letter to which this is an answer in Rymer, i. p. 413. On the same page is to be found the grant of the Agenois to John of Britanny. In July 1268 it was restored to the English crown.

DLXIX.

Roger Lovel to Henry III.

(Royal Letters, No. 950.)

Feb. 6, 1262.[1] Serenissimo et excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Yberniæ, et duci Aquitanniæ, suus R[ogerus] humilis clericus et in Romana curia procurator, prosperos semper ad vota successus, et se totum ad obsequia et mandata.

The pope has created several cardinals. Noverit excellentia vestra quod sanctissimus pater Urbanus quartus, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summus pontifex, Sabbato ante festum Natalis Domini ordinationem cardinalium magnam fecit; in qua venerabilis pater et dominus J[ohannes] titulo S. Laurentii in Lucina presbyter cardinalis electus extitit in episcopum Portuensem, dominus Hugo cardinalis in episcopum Hostiensem, qui nequaquam consecrabuntur ante adventum aliorum. Archiepiscopus etiam Narbonensis, qui quondam unicam et virginem duxerit in uxorem, de qua filios et filias quamplures procreaverat, qui quidem postmodum extitit episcopus Annisiensis, et de ecclesia Annisiensi translatus est in archiepiscopum Narbonensem, electus est in episcopum cardinalem; episcopus Ebroicensis electus est in cardinalem episcopum; qui nondum titulos habent, eo quod absentes fuerunt. Ordinatum est tamen quod unus illorum erit Albanensis et alius Sabinensis. Dominus Jacobus de Sabella, natione Romanus, affinis domini Gaietani, factus est S. Mariæ in Cosmidin diaconus cardinalis; dominus Godefridus de Alatro, natione Campanus, affinis domini Ricardi, factus est S. Georgii ad Velum Aureum diaconus cardinalis; dominus Urbertus de Cochenaco, familiaris domini Ottaviani, factus est S. Eustachii diaconus

[1] See Raynaldi Ann. Eccles. *s. a.*

cardinalis; electus quondam[1] Adversanus, familiaris domini Ottoboni, natione Lumbardus, cui multa crimina opponuntur, factus est similiter cardinalis; cancellarius etiam domini regis Franciæ electus extitit in presbyterum cardinalem; qui similiter titulos non habent, eo quod in ordinatione antedicta absentes fuerunt.

Ad hæc sciat regia celsitudo quod felicis recordationis S. Ricardus quondam episcopus Cicestrensis, prælatis provinciæ convocatis, die Dominica proxima ante conversionem B. Pauli apostoli cum omni solemnitate, gaudio, et tripu[dio], assistentibus domino papæ fratribus suis in ecclesia Fratrum Minorum Viterbii canonizatus extitit reverenter, qui præcepit ejusdem festum per universum mundum tertio nonas Aprilis, scilicet in vigilia S. Ambrosii, illa videlicet die qua de hoc sæculo migravit ad Dominum, solemniter celebrari, concedens omnibus ibidem existentibus indulgentiam trium annorum et trium quadragenarum, et etiam absentibus qui nomen ejusdem sancti cum devotione invocabunt.

Richard, formerly bishop of Chichester, has been canonized.

Cognoscat insuper regia celsitudo quod dominus Manfredus regni Siciliæ occupator solemnes nuntios die Jovis ante Conversionem B. Pauli ad curiam destinavit, quibus componendi, transigendi, et status sui reformationem impetrandi potestatem et speciale mandatum concessit. Qui trecenta millia unciarum auri domino papæ et suis fratribus obtulerunt, de cujus[2] auri quantitate triginta millia unciarum incontinenti persolventes eisdem, ipsius auri residuum in deposito ponere domini papæ et fratrum nomine, ipso in regem coronato Apuliæ existente, humiliter promittendo, et prædictis domino papæ et cardinalibus, postquam coronatus

Envoys have been here from Manfred.

[1] *quondam*] quodam, MS. Simon, canon of Padua, is the person referred to.

[2] *cujus*] so MS. *f. l.* hujus.

haberetur, decem. millia unciarum auri annuatim solvere promiserunt. Quibus auditis, eorum petitione non admissa, redeundi licentia tribuerunt. Valeat excellentia vestra per tempora longiora.

John Mansel has obtained for you the fullest release from your obligations.

Sciat etiam celsitudo regia quod magister Johannes Maunsell reformationem status sui ad plenum cum omnibus clausulis et non obstantibus necessariis impetravit, et gratiam domini papæ ac cardinalium, prout in literis excellentiæ vestræ transmissis plenius continetur.

Datum Viterbii, die Lunæ proxima post Purificationem B. Mariæ virginis.

Indorsed. Illustri regi Angliæ.

DLXX.

Henry III. to Urban IV.

(Rot. Claus. 46 Hen. III., memb. 14 in dorso.)

March 20, 1262.

Sanctissimo in Christo patri domino U[rbano], Dei gratia sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summo pontifici, rex Angliæ salutem cum reverentia et honore.

We congratulate the church and yourself on your accession.

Mundanæ fabricæ Rector providus et Opifex sublimis, qui retæ sui piscaminis per Petri ministerium laxavit in capturam, ecclesiæ laboranti benigne subvenit, ipsamque mundi fluctibus diu agitatam, sua disponente gratia, submergi non permisit. Hujus namque operis successorem providum, post expectationem diutinam et lacrymosa plebis desolatæ suspiria, ex insperato providit, et columnam suæ domus in ædificium completum providere substituit, quatenus in ipsa donorum dispensator fiat magnificus, et teneat præ ceteris culmen sublimitatis, qui de creditis sibi talentis rationem abundantem etiam in minoribus reddidit cum usuris.

Congruum namque et magnificum Dei beneficium censetur a cunctis, ut hunc quem tot virtutum insigniis

et gratiarum plenitudine Dominus decoravit ad sui gregis profectum constituat super multa, fiatque per ipsum cœlo grex ipse vicinior, et salus mundo per ejus ministerium, paxque Christicolis feliciter augeatur.

Hujus igitur exultationis, pater sancte, participes, ad pedes vestræ sanctitatis dilectos nobis Willelmum de Chauuent clericum et Willelmum de Aette militem nostros fideles transmittimus, qui nostræ mentis jubilum vobis insinuent, nosque et nostros et quæ nostra sunt vestræ beatitudini cum omni devotione recommendent. Quod autem id hactenus juxta nostræ mentis desiderium efficere nequivimus, ne grave gerat vestra sanctitas vel indignum; præsertim cum varia nobis impedimenta paraverint regni nostri turbatio dudum suborta, et nostrorum rebellio subditorum, quos nobis, ut speramus, jam virtus divina reddidit humiliatos.

Paternitati etiam vestræ precum instantia qua decet et expedit supplicamus attente, ut his quæ nostri nuntii supradicti, tam pro negotio crucis quam aliis nos seu regnum nostrum contingentibus, vobis exponent, fidem et favorem benevolum vestra dignetur sanctitas adhibere.

Teste rege apud Windesoram, vicesimo die Martii.

DLXXI.

Roger Lovel to Henry III.

(Royal Letters, No. 956.)

Serenissimo ac excellentissimo domino suo, domino H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Iberniæ et duci Aquitaniæ, suus R[ogerus] Lovell May 14, 1262.[1]

---

[1] See letter DLXIX.

clericus, et in Romana curia procurator, prosperos semper ad vota successus, et se promptum et paratum ad ejus obsequia et mandata.

After great difficulties I have obtained better letters of revocation for you than ever.

Affectans et semper æstuanti desiderio concupiscens, ut statuta, ordinationes, et colligationes, quæ nonnulli magnatum regni vestri, sub prætextu vestræ statum excellentiæ reformandi, vestro nomine fecerant, ac jurejurando firmarant, in manifestam diminutionem potestatis vestræ ac enormem depressionem regiæ libertatis, in irritum penitus revocentur, et carere decernantur omni robore firmitatis; super jam dicta revocatione quasdam literas apostolicas notari obtinui et grossari, quarum copiam, licet propter instantiam et malitiam æmulorum et adversariorum nostrorum quamplurimum in Romana curia existentium ad effectum minime pervenissent, serenitati vestræ mittere non omisi.

Verumtamen zelanter desiderans ut zelus et sollicitudo quos erga regiam obtineo majestatem inchoatum consequatur effectum, quodque iidem adversarii spe quam de ipsorum perceperunt nequitia defraudentur, iterato super revocatione præfata meliores et efficaciores literas quam unquam pro vobis a sede apostolica obtentæ fuerint, non absque gravibus expensis, necnon laboribus et angustiis, impetravi. Quas namque bullatas habeo, eisdem adversariis renitentibus et invitis; quæ quidem, quaslibet jurgantium controversias de medio auferrentes, omnes æmulorum prædictorum insidias, intentionem, et astutias præ ceteris enervarunt. Cum autem easdem propter latoris iter præsentium ab eo valde festinanter aggressum nondum obtinuerim duplicari, earundem transcriptum per latorem prædictum vestræ dominationi studui sollicius[1] intimare; quas etiam bullatas in brevi transmittam

[1] *sollicius*] So MS.

regiæ majestati; per quarum nempe impetrationem, si vestræ placuerit celsitudini, excellentia regia ad pristinam liberalitatem reducta, ipsius status, omnium contradicentium prorsus intentione frustrata, poterit plenarie reformari.

Præterea serenitati regiæ patefiat, quod literæ quas magistri Arlotus et Rostandus super revocatione hujusmodi et status vestræ magnitudinis reformatione impetrarunt, quia quædam additiones et clausulæ in favorem procerum et baronum ac totius regni Angliæ prælatorum ac depressionem vestræ celsitudinis in eisdem extiterunt insertæ, minus bene impetratæ fuerunt, quamquam ad impetrationem ipsarum totis viribus laborarint, quemadmodum in literis felicis recordationis domini Alexandri papæ IV. vestra serenitas videre poterit plenius contineri. Grossatis quoque literis supradictis, easdem dominus papa propter adversariorum prædictorum nequitiam et importunam instantiam, sine fratrum suorum consilio nullatenus voluit expedire; quas tandem, sicut prædixi, bullatas obtineo, licet quamplures cardinales celsitudini vestræ super hoc adversarii existentes, ne ipsæ literæ expedirentur juxta posse interposuerint partes suas. Valeat excellentia vestra per tempora longiora.

Datum Viterbii, secundo idus Maii.

Illustri regi Angliæ.

DLXXII.

Henry III. to John of Hemingford and Roger Lovel.

(Rot. Pat. 46 Hen. III. p. 1, memb. 10.)

Rex magistris Johanni de Hemingford et Rogero Luvel, procuratoribus suis in curia Romana agentibus, salutem. May 26, 1262.

Command, in our name, any of our subjects to desist from attempting anything against our honour in the court of Rome.

Cum vobis tanquam fidelibus nostris et devotis defensio nostri juris et honoris incumbat, et, sicut accepimus, quidam de regno nostro agentes in curia Romana in nostri juris et honoris præjudicium diversa suggerere et contra nos impetrare præsumant et intendant, vobis mandamus firmiter injungentes quatenus ipsis omnibus et singulis ex parte nostra districtius inhibeatis, ne talia ulterius quæ in regiæ majestatis læsionem et nostri honoris derogationem cedere perpendimus et censemus attentare præsumant; sed ab his potius, sicut nostram indignationem et suum ac suorum periculum vitare voluerint, ex toto desistant. Hanc autem inhibitionem per vos omnes et singulos vestrum quotiens opus esse videritis fieri volumus; ac super eadem et contemptoribus ipsius per vos aut aliquem ex vobis effici certiores.

Teste rege ibidem [apud Westmonasterium], vicesimo sexto die Maii.

DLXXIII.

Peter of Savoy to Henry III.

(Royal Letters, No. 84.)

June 10, 1262 ?[1]

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ, et duci Aquitanniæ, P[etrus] de Sabaudia salutem, et quicquid poterit servitii et honoris.

Through the recent exchange relating to

Non ignorat, sicut credo, vestra sublimitas quod ex concessione vestra hactenus tenui honorem Richemundiæ a vobis pro servitio quinque militum. Nuper autem de

---

[1] See Dugdale, Baronage, i. p. 51. The honour of Richmond was granted to P. of Savoy in 1241, and surrendered, at least partially, in 1266. I am unable to assign the date with certainty within any closer limits.

voluntate vestra quædam permutatio de quibusdam rebus ad ipsum honorem spectantibus et de quibusdam rebus quas dominus Edwardus carissimus filius vester habebat in Sussexia feodis militum hinc inde transeuntibus extitit celebrata; et quamvis dictus honor Richemundiæ sit proinde de pluribus feodis militum diminutus, adhuc tamen de prædicto servitio quinque militum remaneo oneratus; et de servitio pro feodis militum existentibus in dicta terra mihi ex escambio prædicto tradita similiter oneror per cartam vestram. Quare si vobis placeret mihi concedere id quod de prædicto honore mihi remanet et id quod mihi trad[itum est] ex permutatione prædicta pro servitio antedicto, id mihi plurimum gratum esset. Bene et diu valeat dominus meus.

the honour of Richmond, I have become chargeable with additional military service. May I be relieved of part?

Datum Dovoriæ, Sa[bbato] post festum Sanctæ Trinitatis.

DLXXIV.

Alexander III., King of Scotland, to Henry III.

(Royal Letters, No. 848.)

Excellentissimo principi, domino ac patri præcordialissimo, domino H[enrico], Dei gratia regi Angliæ illustri, domino Hyberniæ et duci Aquitaniæ, A[lexander], eadem gratia rex Scottorum, salutem et felices ad vota successus, cum omni reverentia et honore.

June 10, 1262.

Statum nostrum et reginæ filiæ vestræ consortis nostræ carissimæ ac filiæ vestræ dilectæ, divino mediante favore, prosperum esse et jocundum vestræ celsitudini nunciamus, quod de vobis et regina consorte vestra matre nostra dilectissima, ac de liberis vestris præclaris vehementi cordis affectu scire desideramus. Et quoniam præsentia Rogeri de Mubray dilecti et fidelis vestri propter ardua negotia nostra nos et

Allow the adjournment of an action against R. Mowbray, whom I cannot spare just now.

regnum nostrum tangentia, quæ de novo emerserunt, ad præsens commode carere non valemus, vestræ sublimitatis magnificentiam, de qua vehementem gerimus fiduciam, ut debemus, prece qua possumus imploramus quatenus loquelas quas Robertus Filius Adæ de Basteneswayth et Radulphus de Ulvesdale movent contra eundem, coram vicecomite vestro Cumberlandiæ, ponere velitis in respectum usque in quindenam post festum S. Michaelis proximo futurum, velle vestrum super hoc dicto vicecomiti vestro per vestras literas, si placet, significantes, precesque nostras in hac parte taliter exaudientes, prout vestras in casu consimili vel majori nos velletis exaudire cum affectu.

Teste me ipso apud Tronequayr, decimo die Junii, anno regni nostri decimo tertio.

DLXXV.

The same to the same.

(Royal Letters. No. 63.)

June 13, 1262.

Magnifico principi, domino, ac patri præcordialissimo, domino H[enrico], Dei gratia regi Angliæ illustri, domino Hyberniæ, et duci Aquitanniæ, Alexander, eadem gratia rex Scottorum, salutem, et utriusque vitæ felicitatem cum filialis dilectionis affectione.

We send our bailiff of Cumberland to represent us in your courts.

Vestræ celsitudinis serenitatem prece qua possumus imploramus ampliori, quatenus Ricardum de Castilkayroch ballivum nostrum Cumbriæ, qui in causa nostra de Weteley est instructus, et quem ob causam prædictam ad curiam vestram destinamus, sicut commodum nostrum ac juris nostri hereditarii care diligitis salvationem, habere dignemini recommendatum, et cum commodum nostrum tanquam proprium, si placet, cum favoris gratia nos prosequi velle debeatis, eundem pro nostris precibus et amore in dictæ causæ nostræ

executione favorabiliter admittatis, et benigne, licet erga ipsum aliquo modo commoti fueritis per æmulorum suggestionem, salvum et securum conductum vestrum ibidem accedendi, et pro nostris negotiis expediendis commorandi, ac illinc salvo recedendi, ad instantiam nostram eidem concedentes, per quod vestræ sublimitatis magnificentiæ ad grates teneamur uberiores.

Teste me ipso apud Tronequayr, decimo tertio die Junii, anno regni nostri decimo tertio.

DLXXVI.

Henry IV. to the Sheriff of Sussex.

(Chapter House Miscell.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, et dux Aquitanniæ, vicecomiti Sussexiæ, salutem. July 4, 1262.

Cum viri religiosi de regno nostro de summariis ad capellam nostram portandam nobis providere teneantur, ac dilecto nobis abbati de La Batayle mandaverimus quod de uno bono et forti summario nobis provideat ad capellam prædictam deferendam, et quod ipsum ad nos per latorem præsentium transmittat, tibi præcipimus quod ipsum ad hoc moveas et inducas, et si necesse fuerit sine dilatione distringas. Compel the abbot of Battle to provide sumpter beasts for our travelling chapel.

Teste me ipso apud Roffam, quarto die Julii, anno regni nostri quadragesimo sexto.

DLXXVII.

Henry III. to Humphrey de Bohun, Earl of Hereford.

(Rot. Claus. 46 Hen. III., memb. 3 in dorso.)

Aug. 24, 1262.

Rex dilecto et fideli suo Humfrido de Bohun, comiti Herefordiæ, salutem.

Be at Montgomery on Sept. 30, to grant redress to Llewellyn.

Cum L[ewelinus] filius Griffini nuper nos rogaverit quod interceptiones factas in terris Griffini de Brumfeud et alibi per Rogerum de Mortuo Mari et Johannem Extraneum, necnon et alios contra formam treugarum inter nos et eundem Lewelinum initarum faceremus emendari, ac eidem L[ewelino] mandaverimus quod dictatores treugarum illarum pro parte nostra deputatos mittemus usque Vadum de Muntgomery, ita quod sint ibi in crastino B. Michaelis proximo venturo, pro emendatione interceptionum prædictarum facienda et recipienda, si quæ factæ sint in partibus illis contra formam earundem, et similiter eidem Lewelino significaverimus quod venerabiles patres R[ogerum] Coventrensem et Lichfeldensem et S[imonem] Norwicensem episcopos, et dilectum et fidelem nostrum Jacobum de Alditheley, quibus super hoc scripsimus, necnon et vos, loco nostri, ad dictos diem et locum mittemus, ad prædictas interceptiones, si quæ factæ sint, prout justum fuerit plenius emendandas, nolentes aliquam causam interruptionis treugarum illarum, maxime dum extra regnum nostrum egerimus, posse nobis imputari; propter quod diem prædictum pro parte nostra modis omnibus volumus observari; vobis mandamus, rogantes in fide et dilectione quibus nobis tenemini, quatenus dicto die ad locum prædictum accedatis. Et si prædictum L[ewelinum], vel aliquem alium qui super hoc potestatem habuerit, inveneritis ibidem, emendas prout justum fuerit dicto die vel alio quem ad hoc provideritis plenius faciatis et

recipiatis, nomine nostro, super interceptionibus prædictis. Et hoc, sicut nos et honorem nostrum necnon et tranquillitatem regni nostri diligitis, nullatenus omittatis. Mandavimus enim dictis dictatoribus nostris quod ad diem prædictum vobis occurrant ibidem, et literas nostras has vobis mittimus patentes, per quas vobis et sociis vestris prædictis quos adesse contigerit plenam super hoc damus potestatem.

Teste ut supra [rege apud Bannebire, vicesimo quarto die Augusti]. Et irrotulatæ sunt illæ literæ patentes in rotulo patentium hujus anni sub ista data.

Eodem modo scribitur R[ogero] Coventrensi et Lichfeldensi et S[imoni] Norwicensi episcopis, et Jacobo de Alditheley per se.

Et sciendum quod litera patens una cum litera directa Jacobo de Alditheley tradita fuit[1] Johanni de Muscegros militi præfati Jacobi, deferenda præfato Jacobo, ut ipse literas directas dictis dictatoribus eis mittat sine dilatione.

Eodem modo, et in forma prædicta, scribitur prædicto Jacobo cum hac clausula: Rogamus insuper ut præfatis dictatoribus ex abundanti scire faciatis ut ibi sint modis omnibus, et literas nostras quas super hoc iterum mittimus eisdem eis cum summa festinatione transmitti faciatis. Teste, etc.

Eodem modo et in forma prædicta scribitur singulis dictatoribus per se.

Item sicut prius scribitur comiti Herefordiæ cum hac clausula: Transcriptum autem literæ quam nobis misit L[ewelinus] filius Griffini de interceptionibus factis in treugam, unde idem L[ewelinus] nobis prius scripserat, et pro quibus diem prædictum apud Vadum de Muntgomery sibi præfiximus, vobis mittimus præsentibus interclusum. Teste ut supra.

---

[1] *fuit*] fuerunt, MS.

DLXXVIII.

Henry III. to Llewellyn ap Griffin.

(Rot. Claus. 46 Hen. III., memb. 3 in dorso.)

Aug. 25, 1262.

We are sending commissioners to adjust the breaches of the truce.

Rex Lewelino filio Griffini, salutem.

Super eo quod nos rogastis quod interceptiones nuper factas per quosdam barones nostros in partibus Walliæ, contra formam treugarum inter nos et vos initarum,[1] scire vos volumus quod dictatoribus treugarum prædictarum ex parte nostra deputatis dedimus in mandatis quod in crastino S. Michaelis proximo venturo sint ad Vadum de Mungumery pro emendatione interceptionum prædictarum, si quæ factæ fuerint in partibus illis contra formam earundem. Et mandavimus venerabilibus patribus R[ogero] Coventrensi et Lychfeldensi et S[imoni] Norwycensi episcopis, ac dilectis et fidelibus nostris Humfrido de Bohun comiti Herefordiæ, et Jacobo de Aldythley, quod dictis die et loco intersint ad dictas interceptiones, si quæ factæ fuerint, prout justum fuerit plenius emendandas. Quapropter dictatores vestros ad prædictos diem et locum mittatis pro emendatione treugarum prædictarum, et etiam pro emendis per vos et vestros præstandis, super transgressionibus si quæ nobis vel hominibus nostris illatæ fuerint contra formam treugarum ipsarum, secundum quod ex plurium querimonia nobis sæpius est ostensum.

This would have been done earlier, but for the illness of the earl of Hereford.

Sciatis insuper quod a nostra voluntate non processit quin a die S. Johannis Baptistæ in unum mensem factæ fuissent hujusmodi emendæ pro utraque parte, sed per infirmitatem præfati fidelis nostri Humfridi de Bohun comitis Herefordiæ, quem ad dictas emendas

---

[1] *Emendaremus*, or some similar word, appears to be wanting.

faciendas et recipiendas assignavimus potius stetit, sicut tunc vobis scripsimus, et sicut idem comes vobis etiam scripsit, qui insuper paratus fuerat altero die quo velletis id plenius explere, quod illo die per suam infirmitatem dilationem ceperat et impedimentum.

Ceterum de crastino S. Michaelis, quem ad conveniendum pro dictis emendis præstandis et recipiendis assignavimus; sciatis quod diem libentius assignaremus propinquiorem, sed præfati fideles nostri propter quædam negotia nostra quibus impediuntur his citius intendere non possent. Mandavimus autem baronibus et ballivis nostris quod treugas ipsas ex parte nostra plene observent, quas et vos pro vobis et vestris similiter observari faciatis.

Teste Philippo Basset, justiciario nostro Angliæ, apud Bannebyre, vicesimo quinto die Augusti.

DLXXIX.

HUMPHREY DE BOHUN, EARL OF HEREFORD, TO WALTER OF MERTON, CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 614.)

Viro provido et discreto domino W[altero] de Merton, cancellario domini regis, H[umfridus] de Bohun comes Herefordiæ, constabularius Angliæ, salutem eandem quam sibi. About Aug. 1262.[1]

Grates et gratiarum actiones vobis referimus quamplurimas de pecunia quam nobis misistis . . . . de servientibus vestris quos nobis accommodastis ad ipsam conducendam; pro qua vobis literam obliga- Thank you for the money you have sent. The lands of the late

[1] Richard earl of Gloucester died June 18, 1262; Walter of Merton ceased to be chancellor July 12, 1263.—Dugdale, Baronage, i. p. 213; Foss, Judges, iii. p. 130.

earl of Gloucester are quiet, and I have equipped his castles.

toriam quam nobis misistis vobis mittimus sigil[latam] . . . . per latorem præsentium; pro certo habentes quod terræ quæ fuerunt R[icardi] comitis Gloucestriæ in bona pace sunt ad præsens, licet homines d . . . . orum et ballivos; ita quod vix habent victualia, prout vobis plenius oretenus explanabimus cum ad vos venerimus. Noveritis insuper qu . . . . num Walterum de Sullye vicecomitem provinciæ, qui bonus homo est et potens in provincia, et bonos habet exploratores ad insidiandum versus partes Wa[lliæ] [1] quis exercitus sit in veniendo versus partes de Glamorgan, et quam citius aliquid insidiatus fuerit nobis festinanter demandabit. Nos in omnibus castris quæ fuerunt dicti comitis warnesturam nostram et victualia apposuimus [2] usque ad Nativitatem B. Virginis, et quam citius vobiscum colloquium habuerimus warnesturam ulterius apponemus, juxta vestrum consilium et aliorum de consilio domini regis. Valete.

Indorsed. Domino W. de Merton, cancellario domini regis.

DLXXX.

Llewellyn ap Griffin to Henry III.

(Royal Letters, No. 760.)

Sept. 26 or 27, 1262? [3]

Excellentissimo domino H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, et duci Aquitanniæ, L[ewelinus] filius Griffini, princeps Walliæ et dominus Snaudoniæ, salutem, et affectum ad obsequia.

---

[1] *Wa[lliæ]* Part only of the first two letters of this word remain, and they are not quite certain.

[2] *apposuimus*] Doubtful in MS.

[3] See Rymer, i. p. 420, compared with the following letter. The mention of Philip Basset as justiciar in itself limits our choice to the years 1261, 1262. Apparently this letter was written just before the acts related in the next. The date of the "parliamentum" in this letter does not tally exactly with that in letter DLXXVIII.; probably the one here spoken of was a preliminary conference.

Nobilitati vestræ conquerendo significamus quod, postquam Philippus le Breet ex parte vestra ad nos accessit, ut constitueretur dies et locus ad faciendum et recipiendum emendas, secundum formam treugarum, de interceptionibus earundem ex utraque parte factis, justiciarius Cestriæ, barones partium illarum, et filii domini Johannis Extranei plures irruptiones et insultus fecerunt in terras dilecti et fidelis nostri domini Griffini de Bromfeud, villas comburendo, prædas diripiendo, homines quosdam occidendo, quosdam capiendo. Et nunc ultimo die Lunæ proxima post festum B. Matthæi apostoli, cum dies ille esset constitutus ad habendum parliamentum, inter nos ex una parte et dictum justiciarium ex altera, hominibus nostris et hominibus dicti Griffini congregatis ad dictum parliamentum, dictus justiciarius, cum sua sequela, magnam prædam in alia parte terræ dicti Griffini cepit et abegit. Unde, quia diu non possumus pati tales transgressiones multas pertransire, excellentiam vestram rogamus quatenus ad emendationem dictarum transgressionum sanum et maturum velitis consilium apponere, ne pro defectu justitiæ necesse habeamus, quod absit, quærere vindictam. Valeat nobilitas vestra.

Since your envoy was here, the justiciar of Chester and others have made an inroad on the lands of Griffin of Bromfeud.

DLXXXI.

Peter de Montfort to Roger le Bigod, Earl of Norfolk, and others.

(Royal Letters, No. 1,607.)

As nobles frers e a ses tres chers seigneours e amis mon sire Roger le Bigod counte de Norfok e mareschal de Engleterre, mon sire Phelipe Basset justice de Engleterre, sire Johan Mauncel e Roberd Waleraund, Peires de Mountfort salus e tutes honours.

Oct. 2, 1262.

The seneschal of Llewellyn, with most of the Welsh, have made a raid upon the lands of Went. We attacked them, and killed or took prisoners more than three hundred.

Sachez ke le Jordi prochein apres le feste Seint Mathie lapostle Wienoch ab Edenavet seneschal Lewelin, Meredut ab Res, Res Vachan, e Meredut ab Owein, aveke tot le orgoyl de Gales, saunz le cors Lewelin e son frere, e aveke mout graunt host de Mid, irent a la terre nostre seigneur le rei e la monsire Edward de Went, ki est en ma garde, a p . . . er e destrure; e nous oveke nostre gent e laide de noz amys des terres weisines, dount jo me l . . . . . it, defendimes le ewez de ewe de Esk les deeus jours jekes au Samadi entour oure de midy, e adonqes vendrent mon sire Johan de Grey, sire Roger de Mortemer, mon sire Renaud le fyz Perres, e monsire Enfrei de Boun, e jo les menai a un gwerde sus li vile de Bergeveny, ou nous passimes pour assembler a ces Galeis, ki avesent ja ars une partie de la terre de Bergeveny de souz Bloreis; e kaunt il nous virent aprochez de oeus, il descoverirent leur chevaus e sen fuirent countre la montaigne de Bloreis, en lyu ke nest mie covenable a gent a cheval a passer. E pus ne nous veiom bien ke nous ne poiom mie ateindre jekes a oeus, nos tornames aval la valeie a lour ardours e leur herbergeours, ki i furent graunt feysoun, si ke il perdirent, Dieu merci, a la jorneie ke morz ke pris plus ke ccc. E onkore le Lundi siwaunt, kaunt ces lettres furent fetes, en i aveit il graunt partie e a pie e a cheval fuyz es moustiers du pais e es mores partot ke hom quyst hors tote jour.

I cannot support the great expenses I am put to in defending the border.

E sachiez, beaus seignours, ke e donkes e autrefeiz bien jekes a v. feiz avom nous asemble iloekes, e tenu tot a nostre cost jekes a iii. mile ou iiij. mile aukune feiz de gent de pie e jekes a iiij^{xx}. chevaus coverz, por la terre le rei e la monsire Edward garder e defendre. Por quei jo vous pri e requer, chers seignours, de si come vous estes du consul nostre seignour le rei, ke vous mettez consul vers le rei e la reine e monsire Edward, ou vers un de oeus, ke ces mises me

fusent rendues, e ke hom mette consul coment la terre seit desoremes defendue; kar sachiez certeinement se hom ne i met consul il covient ke jo lese mon chastel garny e men aille, e lerrai la terre a covenir e perir; kar tot feust la terre en bone pes e feust tote meie e celes iij. terres [ke] jo ai, jo navereie mie poer a meintenir la graunt mise ke jo i ay. E sachiez ke se il decendent autre feis, sicome jo sai bien ke il frount parceus a mout graunt poer por oeus venger, ...[1] e ne qe sent arest, iloekes il destruirount tote la terre nostre seignour le rei jekes a Severne e W . . . e col . . . . ent il bien, e ne demaundent autre chose fors ke il eusent la terre de Went. Vales en Dieu.

DLXXXII.

R. de Doncaster to J. de Kirkby.

(Royal Letters, No. 2,434.)

Salutem quam sibi. Die S. Michaelis sanus et incolumis veni Parisiis, ubi dominum R. de Messenden et Thomam de la Ley in prandio jocose sedentes sanos inveni et hilares. Finito autem prandio illo literas vestras prædicto domino directas porrexi, qui postmodum negotium per vos ei demandatum ad opus suum vel etiam clerici sui tepide fuit executus, ita quod per ipsius teporem, vel etiam, ut credo, revelationem negotium illud ad magistrum Thomam Cirugicum devenit; cujus filius, Petrus de Weseham nomine, a domino rege ad eandem ecclesiam est præsentatus. Super quo ei prædixi vos fore moturos, nec immerito, cum illud ad opus clerici sui quem intime dilexistis distulit procurare.

Oct 11, 1262.
I have delivered your letter. Your business has not been kept secret, I suspect, and in consequence the living is given away.

---

[1] Apparently an erasure.

Ceterum de rumoribus curiæ certum quid vobis nescio significare, sed rex in convalescendo est, nec propria nisi vi attractus citra Natale Domini, ut dicitur, adire proponit. De me vestro si placet cogitetis, et statum vestrum utinam semper prosperum et jocundum significetis.[1] Tapetum quæsivi necdum aliquod mihi placens inveni, quia tale quæro cujus fimbriæ aulam cancellarii possint cum mendacio cooperire. Valete diu et feliciter. Dunenus Abeyner, homo magistri Petri Lemovicensis, nuncians mortem electi Londoniensis, venit Parisiis die Mercurii post octabas S. Michaelis, quo die lator præsentium inde recessit. Salutetis omnes consocios nostros.

Indorsed. J. de Kyrkeby ex parte R. de Donecastro.

DLXXXIII.

From a Justice Itinerant to Walter of Merton, Chancellor (?)

(Royal Letters, No. 250.)

Autumn 1262?[2]

Domino suo salutem, et tam devotum quam debitum in omnibus famulatum.

Pray arrange so that I need not go on circuit through Cumberland.

Dominationi vestræ omni qua possum affectione supplico quatenus sic providere curet vestra discretio quoad me, quod non itinerem in partes Cumberlandiæ. Invitus enim illuc laborarem, tum propter loci distantiam, tum propter distemperantiam aeris meæ complexioni valde discordantem. Nec vos lateat me a domino Carleolensi super hoc allocutum fuisse; cui respondi me ad partes illas sine speciali præcepto vestro, etiam si præceptum domini regis inde haberem,

---

[1] *significetis*] significantes, MS.

[2] Written, probably, during the troubles of 1261, 1262, but in the autumn of 1261 the castle of Scarborough was only just given up by H. le Bigod (Prynne, Records, iii. f. 118), which hardly agrees with the language of this letter.

nullatenus velle accedere. Si vero contingat quod justiciarii debeant itinerare, et modis omnibus velitis ut itinerem alicubi, si placet provideatis quod itinerem in comitatibus Cantebrigiæ et Huntedoniæ, cum benedictione et cum expensis domini regis. Ibi enim de meo potero habere sustentamentum per magnum tempus, utpote de pane, cervisio, carne, feno, busca, et avena, et aliis minutis necessariis. Si autem aliquid novum emerserit post recessum meum de aliqua discordia quæ sit curanda, me vestrum penitus, si placet, præmuniatis, et consilium vestrum mihi literatorie significetis si debeam ad curiam redire et ibidem morare, vel accedere ad patriam meam et in castro Skardeburg aut Knarresburg, vel ad aliquem redditaum meorum expectare tempora meliora. Promptus enim sum et paratus in omnibus et per omnia vestram facere voluntatem. Pro Deo non omittatis quin me vestrum penitus certificetis tam de statu vestro et statu curiæ quam de consilio vestro super prædictis. Valeat dominatio vestra per tempora longissima. Si debeatis perendinare Londoniæ et guerra moveatur, tria dolia vini quæ habeo in hospitio meo prope hospitium vestrum ad opus vestrum capiatis et bibatis. Iterum et bene et diu valete.

DLXXXIV.

John de la Linde to Henry III.

(Royal Letters, No. 1,004.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ, et duci Aquitanniæ illustrissimo, devotus et fidelis suus Johannes de la Landa salutem, et se ipsum subjec[tum et] humilem ad pedes regiæ majestatis. Nov. 29, 1262.[1]

[1] See letter DXCVIII.

I have done my best about drawing to your allegiance those who had received privileges from the king of France.

Excellentiæ vestræ tenore præsentium notum fiat, quod carissimus meus dominus Raymundus de Bonisvilla et ego cum ipso circa negotium sibi et mihi a vobis injunctum, scilicet de privilegiatis domini regis Franciæ ad vestram fidelitatem et homagium attrahendis sollicite laboravimus, omnem curam et diligentiam quam potuimus . . ei adhibentes ; et credimus pro certo quod religiosus vir abbas Figiacensis, et vicecomes Turone,[1] et dominus de Corderico,[2] qui su[nt] in gratia domini[3] P . . . . cum hac . . . . a, per se vel per sua feoda in diœcesi Toarcensi, Sennonensi, et in aliis circumvicinis diœcesibus, permagnos labores et expensas . . . . as adducen . . . dum dominio vestro adjiciantur,[4] sicut dictus dominus Raymundus de Bonisvilla vobis oretenus . . . . privilegiatis dedimus p . . . . . Et circa alios privilegiatos dominio vestro adducendos ego laborabo prout magis sollicite [po]tero et insistam.

Credo etiam quod vobis plurimum expediret quod crastino . . . . simus cum[5] Reginaldo de Pontibus et ejus uxore, quod ipsi ad vestrum dominium venire vellent, cum maxima pars istius prov[inciæ] in Petragoricensi, Caturonensi, et etiam in Lemovicensi diœcesibus pertineat ad eosdem.

Sciat autem vestra celsitudo quod in tota Lemovicensi diœcesi non est quisquam qui privilegium domini regis Franciæ habeat, præter solum Lemovicensem episcopum et vicecomitem Turonne;[6] sed vicecomitem

---

[1] *Turone*] Doubtful in MS.

[2] *Corderico*] So MS. apparently, but it is very doubtful, and I am disposed to guess *Gordonio*. See page 241.

[3] *domini*] Possibly the words following may be read *Pictaviæ comitis*.

[4] *adducen . . . . . . adjiciantur*] Doubtful in MS.

[5] *crastino . . . cum*] Doubtful in MS. After *crastino* the MS. appears to give *c'ur mid . . . ī*; but it is in a bad state, and I am unable to extract any meaning from its very doubtful readings.

[6] *Turonne*] Doubtful in MS.

istum habebitis sicut credo. Et de episcopo isto, scilicet de Lemovicensi, sum certus ipse non habet privilegium domini regis Franciæ, et quod in registris regum Franciæ non [pote]rit inveniri quod iste episcopus privilegium habeat vel habuerit tempore retroacto. Et hoc intellexi per quandam magnam et bonam personam istarum partium, quæ bene novit super hoc veritatem. Et de episcopo Petragoricensi vobis significo illud idem.

The tenants of the lord of Bourdeille[1] are laying waste the country, and the inhabitants have petitioned the king of France for redress.

Item sciat vestra regia celsitudo quod homines qui tenent munitum castrum de Bordella pro Bosone Bernardi de Bordella totam patriam destruunt, homines capiendo, boves arantes, oves et animalia alia, et quicquid invenire possunt capiendo et rapiendo, et hæc omnia et pejora faciunt, et in terra vestra et in terris ecclesiarum, religiosorum, militum, et omnium aliorum qui habent aliquid in partibus illis, quare factum vestrum in istis partibus est deterioratum non modicum et . . . . Et sciatis pro certo quod totum commune patriæ miserunt religiosos viros ad dominum regem Franciæ, supplicantes eidem ut super tanta peste dignetur consilium suum apponere et juvamen. Et cum ego propter infinitos clamores qui ad me veniebant contra ipsos ad dictum castrum de Bordella personaliter venerim, et eos ex parte vestra et mea requirerem ut per me conquerentibus emendas facerent competentes, et mihi quosdam captos qui sunt de terra vestra quos tenent incarceratos liberarent, ipsi noluerunt pro me aliquid facere, nec mihi in aliquo obedire. Unde vestræ serenitati supplico quatenus super statum dicti castri de Bordella et hominum qui sunt ibi et super statum patriæ, et super clamoribus populi et querelis, cum domino Raymundo de Bonis Villa, cum ad vestram præsentiam venerit, veritatem per jura-

[1] See Courcelles, Pairs de France iv. *Ventadour*, p. 7.

mentum suum videatis et inquiratis, et super hoc breve et salutare consilium apponatis, cum alias vos et gens vestra quæ est in istis partibus magnam confusionem et magnum damnum possitis incurrere, nisi super præmissis velox et maturum consilium apponatur.

P. de Baynac has invaded your territory.

Item sciat vestra regia celsitudo quod Poncius de Baynac, qui est homo comitis Pictavensis, invasit terram vestram cum armis sine omni causa et occidit cum armis quendam burgensem vestrum et tres valettos vestros qui de familia nostra erant, qui tamen non deliquerunt in aliquo contra ipsum nec contra quemquam alium. Et poteritis istud scire cum domino Raymundo de Bonis Villa prædicto. Et sciatis pro certo quod ego ante vel post non feci guerram nec injuriam aliquam contra Pontium de Baynac supradictum. Et super præmissis omnibus rescribat mihi vestra dominatio quam cito vobis placuerit vestræ beneplacita voluntatis.

Sciatis etiam quod licet tota patria plurimum admiretur quod ego tantam contumeliam sustineo patienter; tamen istud sustineo propter parliamentum Condelosa, nolens [1] usque ibi aliquid attentare, ut factum vestrum super privilegiatis non possit propter hoc impediri. Conservet Dominus personam vestram ad honorem et exaltationem regni Angliæ per tempora longiora.

Datum apud Castrum Novum super Dordoniam, die Mercurii, vigilia B. Andreæ.

Indorsed. Excellentissimo domino regi Angliæ illustri.

---

[1] *nolens*] Doubtful in MS.

DLXXXV.

HENRY III. TO LLEWELLYN AP GRIFFIN.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 15 in dorso.)

Rex Lewelino filio Griffini, salutem. Dec. 22, 1262.

On landing we were surprised to hear of your breach of the truce.

Cum die Mercurii, in vigilia B. Thomæ apostoli, applicuerimus apud Dovoriam sani et incolumes, ubi nobis extitit intimatum quod vos et homines vestri nobis adhuc extra regnum nostrum agentibus castra quorundam fidelium nostrorum marchiæ nostræ occupastis, homines nostros et eorundem fidelium nostrorum partium illarum interficiendo, deprædando, et alia enormia de die in diem nobis et eis inferendo, contra formam treugarum inter nos et vos initarum, de quo non mediocriter miramur et movemur, eo maxime quod vix credere possemus quod homo bonæ fidei contra fidelitatem et juramentum proprium talia attentaret; vobis mandamus quatenus transgressiones supradictas nobis et nostris contra formam treugarum prædictarum illatas cum celeritate faciatis emendari, homines vestros ab hujusmodi injuriis nobis et nostris inferendis durantibus treugis desistere faciendo, cum nos treugas illas hactenus observaverimus pro parte nostra, et eas secundum formam earundem observare plenius intendamus. Et quid super præmissis facere volueritis nobis cum celeritate rescribatis.

Teste me ipso apud Dovoriam, vicesimo secundo die Decembris.

DLXXXVI.

Henry III. to Humphrey de Bohun, Earl of Hereford.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 15 in dorso.)

Dec. 24, 1262. We received your letter on landing,

Rex Humfrido de Bohun comiti Herefordiæ, salutem. Sciatis quod nos et regina consors nostra in vigilia B. Thomæ apostoli prospere applicuimus apud Dovoriam, et in adventu nostro apud Cantuariam recepimus literas vestras; per quas nobis significastis quod vobis gentem mitteremus, ad castra quæ fuerunt comitis Gloucestriæ et quæ sunt in custodia vestra munienda et defendenda contra inimicos nostros Walliæ.

and are sending assistance to you.

Quibus rumoribus intellectis statim vocari fecimus bachelarios nostros quod festinanter veniant ad succursum vobis præstandum contra Walenses prædictos. Unde vobis mandamus quod interim vos viriliter et strenue habeatis ad prædicta castra munienda et conservanda. Nos autem solliciti sumus et intenti ad succursum vobis mittendum pro negotio supradicto. Postea intelleximus per literas Rogeri de Mortuo Mari quod ipse et Humfridus filius vester obsessi sunt in castro de Kenelese, ita quod exire non possunt neque victualia quærere, per quod gravi periculo exponuntur. Unde vobis mandamus quod statum vestrum una cum statu prædictorum Rogeri et Humfridi nobis significetis, ut super hoc consilium et festinum remedium apponamus. Teste, etc.

Mittimus vobis literas nostras L[ewelino] filio Griffini directas, ut transgressiones nobis et hominibus nostris per ipsum et suos contra formam treugarum inter nos et ipsum initarum illatas nobis celeriter faciat emendari; propter quod vobis mandamus quod literas illas ei festinanter mittatis, et responsum suum in hac parte nobis sub festinatione scire faciatis.

DLXXXVII.

HENRY III. TO ROGER MORTIMER.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 15 in dorso.)

Rex Rogero de Mortuo Mari, salutem. Dec. 24, 1262.

Sciatis quod die Mercurii in vigilia B. Thomæ apostoli applicuimus apud Dovoriam sani et incolumes, benedictus Deus, ubi Philippus Basset justiciarius noster nobis ostendit ex parte vestra quod castrum vestrum de Kenelese, quod L[ewelinus] filius Griffini super vos hostiliter occupaverat, recuperastis, de quo læti sumus. Et quia idem L[ewelinus] jam hostiliter vos obsedit, sicut per literas vestras postmodum intelleximus, statim vocari fecimus bachelarios nostros, quod veniant cum equis et armis ad succursum vobis præstandum contra prædictum L[ewelinum]. Unde vobis mandamus rogantes, quatenus, sicut de vobis confidimus et honorem nostrum pariter et vestrum diligitis, viriliter et potenter in defensione castri vestri et partium illarum per vos et amicos vestros vos habeatis; quia parati sumus quantumcunque possumus ad vos succursum destinare festinatum; significantes nobis per dilectum et fidelem nostrum Hugonem de Troye, quem ad vos propter hoc specialiter destinamus, statum vestrum et certitudinem negotii supradicti; quia parati sumus ea celeritate qua possumus vobis succursum destinare.

We have received your letter, and are sending assistance to you.

Teste rege apud Cantuariam, vicesimo quarto die Decembris.

Consimilis litera emanavit eidem R[ogero], sine hac clausula *Significantes*, etc.

DLXXXVIII.

Peter de Montfort to Henry III.

(Royal Letters, No. 779.)

About Dec. 1262.[1]

Domino suo reverendissimo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, et duci Aquitanniæ, suus, si placet, P[etrus] de Monte Forti, salutem et debitam cum omni subjectione reverentiam.

I found the Welsh march in great confusion. Llewellyn has advanced his frontier to within a league and a half of Abergavenny.

Noverit vestra reverendissima dominatio quod, cum ad castrum de Bergaveny, quod per traditionem vestram, et domini Edwardi filii vestri primogeniti, in mea est custodia, venissem, totam[2] marchiam valde perturbatam inveni, et Walenses quandam villam, horrea, et blada ad castrum de Bergaveny pertinentia, de S. Michaele nuncupatam, combusserant, et prædam abduxerant, et alia mihi et meis damna intulerant. Omnes quidem homines de lingua Walensi dominorum Humfridi de Boun, Reginaldi Filii Petri, Rogeri Prichard, Roberti le Wafr[3] . . . . . Roberti de Turbeville, Rogeri Tony, et multorum aliorum magnatum marchiæ, et, brevibus, tota Walescheria, usque ad fines terræ de Bergaveny ad Lewelinum est conversa; ita quod marchia hominum ejusdem Lewelini non distat a castro de Bergaveny nisi per unam leucam et dimidiam.

---

[1] This letter was probably written to meet the king on his landing, which took place on Dec. 20 (see the preceding letter). The reference it contains to Gilbert Talbot proves it not to have been written before 1260 (see Rot. Pat. Edv. Princ. 44 Hen. III., memb. 3, quoted by Dugdale, i. p. 326). Nor can it well be later than 1263, when P. de Montfort joined the baronial party. This clue, and a comparison with letters DLXXX., DLXXXI., appear to me sufficiently to determine the date. It has been printed by Rymer (i. p. 341) inaccurately, and under the year 1256; but since he saw it a corner of the parchment has perished, and I have borrowed from his text the words within brackets.

[2] *totam*] Doubtful in MS.

[3] *Prichard . . . Wafr.*] Doubtful in MS.

Ceterum vestram non lateat reverentiam quod, per præceptum vestrum, et domini Edwardi filii vestri primogeniti, ducentas et quinquaginta marcas de termino S. Michaelis, nunc proximo præterito, de firma mea de Bergaveny pacavi; et, cum Walenses insuper horrea et blada mea combusserint, nihil in partibus illis habeo unde guerram possim sustinere, cum hujusmodi negotia non absque sumptibus immensis valeant expediri, ubi nihil potero recipere. Super his igitur, si vestræ cederit dominationi, festinum curetis apponere consilium, tam de hominibus quam denariis, prout honori et commodo vestro potius videritis expedire. Solus enim totam marchiam illam nequeo custodire, cum nullum magnatum illius patriæ, præter dominum G[ilbertum] Talebot, qui tria castra domini Edwardi filii vestri custodit, in partibus illis invenissem. Ceterum vestram excellentissimam non lateat reverentiam, quod quicquid [dominati]oni vestræ ab aliquibus detur intelligi, hactenus[1] . . . . . quod bene et fideliter vobis et filio vestro deservivi, et cunctis [diebus] . . . . te Domino per serveranter cum . . . . . . fidelitate deserviam; et hoc in agendis vestris et [filii vestri, quibus interfuero,] pro posse meo bene patebit. Ad hæc dominationem vestram super præmissis, si placet, exhi[beatis intentam, ita quod homines terræ] prænominatæ de Bergeveny pro defectu auxilii ad sæpedictum Lewelinum non con[vertant. Conservet vos Altissimus per tempo]ra longiora.

I cannot sustain the war single-handed.

[1] *hactenus*] Very doubtful.

DLXXXIX.

LLEWELLYN AP GRIFFIN TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 759.)

About Dec. 1262.[1]

Excellenti domino H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Aquitaniæ, L[ewelinus] filius Griffini, princeps Walliæ et dominus Snaudoniæ, salutem et affectum ad obsequia.

I have to complain that R. Mortimer and others have broken the truce.

Excellentiæ vestræ conquerendo significamus, quod dominus Rogerus de Mortuo Mari, dominus Humfredus de Boum junior, et quidam alii barones, et ballivi vestri de marchia, cum maxima multitudine virorum armatorum et peditum, intraverunt violenter quoddam castrum quod erat in nostra saisina, et illud cœperunt munire et affortiare; et a nobis ammoniti, secundum formam treugarum, de dicto castro noluerunt discedere, donec obsidione posita, et denegatis eis victualibus, obtinuerint de nobis licentiam recedendi, quamvis possemus eos pauco tempore compellere ad deditionem, propter paucitatem suorum victualium, et difficultatem eis evadendi nobis invitis.

Unde quia nos parati simus, si aliqua poterunt contra nos et nostros opponi de interceptione treugarum, convenientibus ex utraque parte dictatoribus treugarum, loco congruo et tempore competenti eadem emendare; dum tamen dicti barones super his quæ versus nos transgressi sunt similes faciant emendas; rogamus igitur nobilitatem et discretionem vestram, quatenus non multum moveamini propter minus rationabiles querelas marchionum de nobis, donec de nostro facto, et de causa facti discutiatis veritatem. Quamplures autem coram majes-

[1] See letter DLXXXVII.

tatis vestræ præsentia de nobis deferunt querelas, qui minus diligunt proficuum vestrum et honorem quam nos fecimus, si eorum posse æquipararetur voluntati. Placeat igitur excellentiæ vestræ et benignitati voluntatem vestram super præmissis nobis rescribere per latorem præsentium. Valete.

DXC.

The same to the same.

(Royal Letters, No. 758.)

Excellenti domino H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Iberniæ, et duci Aquitaniæ, L[ewelinus] filius Griffini, princeps Walliæ, dominus Snawdoniæ, salutem. About Dec. 1262.[1]

Excellentiæ vestræ literas recepimus, continentes dominum Rogerum de Mortuo Mari vobis detulisse querimoniam, videlicet quod homines nostri terras et castra sua, et quorundam amicorum suorum invaserunt, deprædaverunt, et destruxerunt; unde nobilitati vestræ significamus quod non credimus nos treugas nostras versus vos adhuc in aliquo intercepisse; nihilominus, si treugarum nobis vel nostris interceptio imponatur, convenientibus dictatoribus treugarum ad invicem, parati erimus de transgressionibus nobis et nostris impositis et imponendis congruas facere emendas; dum tamen similiter nobis fiat de consimilibus transgressionibus. Valete. I am not conscious of any breach of the truce.

Domino regi.

[1] See letter DLXXXVII.

DXCI.

Henry III. to Louis IX.

(Rot. Pat. 47 Hen. III., memb. 19.)

Jan. 18, 1263.

Regi Franciæ rex Angliæ, salutem et fidele semper obsequium cum dilectione sincera.

I send you by the bearers full answer to your communication about the peace with the earl of Leicester.

Ad ea quæ nuper nobis per J[ohannem] de Valentin militem vestrum significastis apud Gurnay super pace comitis Leycestriæ, de qua prius nobis verba feceratis apud Compendium, responsum nostrum per magistrum J[ohannem] de Chishull archidiaconum Londoniæ et Imbertum de Muntferrant militem nostrum serenitati vestræ duximus referendum, quibus super præmissis fidem adhibere velitis.

Et quia tam jus sanguinis quam ratio dominationis vestræ, necnon et honorificentia multiplex nobis a vestra liberalitate totiens exhibita, nos inducit ut de vobis præ cunctis mortalibus potissime confidere debeamus, serenitatem vestram affectuose rogamus quatenus taliter honori et indemnitati nostræ prospicere velitis in præmissis, quod dictum negotium non patiatur ulterius recedivum; præsertim cum idem comes nos et regnum nostrum adeo turbaverit, quod idem regnum diu sustinuit et adhuc sustinet non modicum detrimentum. Statum autem nostrum vobis nunciare poterunt nuntii supradicti, per quos de statu vestro nos certiorare velitis, una cum vestræ beneplacito voluntatis.

Teste rege apud Westmonasterium, decimo octavo die Januarii.

DXCII.

Peter of Limoges to Walter of Merton.

(Royal Letters, No. 273.)

Inter caros carissimo domino suo domino W[altero] de Merton, suus Petrus Lemovicensis devotus clericus seipsum. Jan. 28, 1263.[1]

The queen of France is tedious, in word and action.

Quoniam domina regina Franciæ valde prolixa existit, ut mihi videtur, in verbis pariter et in factis, propter occupationem negotiorum, idcirco vobis mitto per latorem præsentium burgensem Lemovicensem, et literas vobis directas quas ante adventum suum apud Parisius scripseram super negotio mihi commisso, necnon et literam responsivam domini regis Franciæ super negotio prædicto, quas credebam dominam reginam Franciæ missuram, ut mihi promiserat, celeriter cum aliis literis suis et meis domino regi et reginæ nostris directis, per suum nuntium specialem, cum ego non haberem mecum nec habeam nisi unicum garcionem. Alias vero literas meas quæ diriguntur domino regi et reginæ nostris mittam per nuntium dominæ reginæ una cum literis suis directis eisdem, qui recedet ut spero firmiter infra duos dies a data præsentium computandos. Unde cum totum factum et tota veritas contineatur in literis quas per latorem vobis mitto, supplico ut statim ad minus infra duos dies expediatis negotium, si domino regi et consiliariis suis placuerit quod negotium sic procedat, nam ideo per istum nuntium has præmisi literas, ut præmuniti citius vos expedire velitis. Ceterum quia mea "res agitur, paries cum "proximus ardet," dominationi vestræ supplico modis omnibus quibus possum quod negotium villæ nostræ,

[1] Compare this letter with the preceding and letters DXCVI. DXCIX. But it is difficult to distinguish with certainty between the letters which refer to the two negotiations of 1261 and 1263.

pro quo lator præsentium ad dominum regem et reginam accedit, quod quidem omnimoda celeritate desiderat, si placet, quantum in vobis est expediatis et procuretis expediri.

Datum Parisius, die Dominica ante festum Purificationis B. Mariæ Virginis.

Indorsed. Domino suo W. de Merton.

DXCIII.

Henry III. to Humphry de Bohun, Earl of Hereford.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 13 in dorso.)

Feb. 1, 1263.

John de Grey is ordered to take the command of the army of Wales in your place.

Rex Humfrido de Bohun, comiti Herefordiæ, salutem. Quia propter instantiam temporis quadragesimalis, et alia impedimenta quæ habetis, non potestis tanquam capitaneus circa negotium Walliæ laborare, deputavimus dilectum et fidelem nostrum Johannem de Grey ad hoc faciendum, loco vestri, ita quod erit ad vos apud Herefordiam die Lunæ post Purificationem B. Mariæ, vel in crastino tempestive, una cum quodam clerico quem illuc mittemus cum pecunia ad stipendia militum et servientium solvenda, dum in partibus illis fuerint pro negotio prædicto, sicut præfati Johannes et clericus vobis plenius poterunt intimare. Ceterum mittimus ad vos per eundem Johannem centum marcas, ad castra Ricardi quondam comitis Gloucestriæ in marchia inde munienda et conservanda, et quæ sunt in custodia vestra.

Teste rege apud Westmonasterium, primo die Februarii.

DXCIV.

Henry III. to Reginald Fitz Peter and others.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 13 in dorso.)

Rex dilectis et fidelibus suis Reginaldo Filio Petri, Humfrido de Bohun, Petro de Monte Forti, et Gilberto Talebot, et aliis fidelibus suis apud Herefordiam die Lunæ proxima post festum Purificationis B. Mariæ ad ejus mandatum conventuris, salutem. Feb. 1263.

Cum Lewelinus filius Griffini et complices sui terras nostras et vestras, prout alias vobis scripsimus, hostiliter invadant, propter quod necesse est quod vos et alii fideles nostri tam pro fidelitate vestra nobis observanda, quam pro damno et heredatione vestra propria per invasionem hostium nostrorum et vestrorum vitanda, viriliter et unanimiter circa defensionem partium illarum vos habeatis, et ex contentionibus, si quæ inter aliquos vestrum habeantur, damna et impedimenta graviora tam nobis quam vobis possent evenire, mittimus ad vos dilectum et fidelem nostrum Johannem de Grey, de cujus fidelitate plenam gerimus fiduciam, ut ipse vice nostra discordias, si quæ inter vestrum aliquos subortæ sint, pacificet, et animos vestros ad unitatem et concordiam reducere procuret; cui super his fidem adhibeatis pleniorem. We are sending John de Grey to command the army, and to appease your dissensions.

Et quia pacem et concordiam inter vos modis omnibus reformare intendimus, per quod, volente Domino, ad honorem et defensionem vestram propriam fortiores eritis et meliores, et e contra per discordiam inter vos præhabitam debiliores contra invasionem hostium nostrorum et vestrorum hactenus, prout evidenter apparet, extitistis; vobis mandamus sub debito fidelitatis et dilectionis quibus nobis tenemini injungentes et rogantes, ut inter vos pacem et concordiam inire et habere velitis, maxime temporibus istis, ut per unitatem vestram honor vester et noster conservetur, et hostium

nostrorum et vestrorum rebellio et insultus fortius et melius, adjuvante Domino, reprimantur.

Et quia a dilecto et fideli nostro H[umfrido] comite Herefordiæ, quem capitaneum vobis esse volebamus, jam accepimus quod de sua debilitate timet, quam scilicet habere solet tempore quadragesimali, assignavimus vobis capitaneum præfatum Johannem de Grey loco comitis prædicti, cui intendentes sitis et facientes quæ ipse vobis injunget ex parte nostra. In cujus, etc. Teste ut supra.

Eodem modo scribitur Rogero de Mortuo Mari, Johanni Filio Alani, Thomæ Corbet, et aliis fidelibus regis apud Ludelawe in octabis Purificationis B. Mariæ ad ejus mandatum conventuris usque ibi: Et quia a dilecto et fideli nostro H[umfrido] comite Herefordiæ, etc.; cum ista adjectione: Cui ad hæc intendentes sitis et auxiliantes, fidem sibi inde adhibentes pleniorem. Et sunt patentes.

DXCV.

Henry III. to Louis IX.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 12 in dorso.)

Feb. 5, 1263.

Regi Franciæ rex salutem, et fidele semper obsequium, cum dilectione sincera.

We are sending the bishop of Exeter and other envoys to you.

Quia scimus vos velle de statu nostro rumores audire felices, serenitati vestræ duximus intimandum quod licet hactenus gravi fuerimus ægritudine prægravati, speramus tamen in proximo ad statum prosperum, auctore Domino, recreari. Unde serenitatem vestram rogamus quatenus statum vestrum, quem semper prosperum et jocundum esse peroptamus, nobis, si placet, significare velitis, una cum vestræ beneplacito voluntatis, quod libenti animo pro posse nostro curabimus adimplere.

Ceterum quia dilectos et fideles nostros Johannem Mansell thesaurarium Eboracensem et Robertum Walerand, propter infirmitatem nostram, et pro guerra nostra Walliæ, necnon et aliis negotiis nobis incumbentibus, his diebus ad præsentiam vestram destinare non[1] potuimus, mittimus venerabilem patrem W[alterum] Exoniensem episcopum, W[illelmum] de Valencia fratrem nostrum, et quosdam alios fideles nostros ad præsentiam vestram, pro negotiis nostris penes vos expediendis super facto pacis inter vos et nos initæ, prout nuper ante recessum nostrum a vobis apud Compendium condictum fuit, sicut nostis; quibus super his fidem adhibere velitis indubitatam.

Teste rege apud Westmonasterium, quinto die Februarii.

DXCVI.

Henry III. to Margaret, Queen of France.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 12 in dorso.)

Reginæ Franciæ rex salutem, et sinceræ dilectionis affectum. Feb. 5, 1263.

Cum circa fœdus pacis, dilectionis, et unitatis inter dominum vestrum et nostrum regem Franciæ et nos ineundum nostræ mentis desiderium[2] affectu puro et corde posuerimus non minus intento, in eo tanquam domino, consanguineo, et amico fiduciam habentes ex toto, serenitatem vestram attente requirimus et rogamus, quatenus erga prædictum dominum vestrum instare et opem impendere velitis, ut suarum precum adminiculo, per summi pontificis subsidium et juvamen, votum crucis nostræ explere, et Dei servitium, ad quod intentionem nostram devovimus, perfectius et

Pray use every effort for the firm establishment of peace.

[1] *non*] Not in MS. | [2] *desiderium*] desidiū, MS.

melius peragere valeamus. Rogamus insuper ut nuntios nostros, quos ad præfatum dominum regem pro facto pacis inter ipsum et nos initæ destinamus commendatos habere, et eis auxilium et juvamen more solito in his quæ de dicto negotio facienda restant seu perficienda benignius impendere velitis. Teste ut supra.

DXCVII.

Henry III. to William of Valence.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 12 in dorso.)

Feb. 5, 1263.

We have promised to the viscount of Turenne and others 2,000*l.*, Touraine currency: try and provide the money.

Rex Willelmo de Valencia fratri suo.

Cum vicecomes Turrennæ et quidam alii ecclesiarum prælati, necnon barones et nobiles partium illarum ad fidem et homagium nostrum gratanter venire proponant, sicut pro certo intelleximus; propter quod ipsorum honori et utilitati favorabilius prospicere cupientes promisimus eis duo millia librarum Turonensium de dono nostro; nec pro diversis negotiis quibus occupati sumus his diebus pecuniam promptam habeamus in partibus illis, unde eis satisfacere possimus ad præsens, fraternitatem vestram affectuose requirimus et rogamus, quatenus modis omnibus consilium apponatis quod de vestro aut aliunde ubi melius et citius expedire videritis præfatis nobilibus de dicta pecunia satisfiat, prout dilectus consanguineus noster Reymundus de Bonisvilla et Johannes de La Lynde senescallus noster partium illarum ex parte nostra vobis plenius intimabunt; et hoc, sicut de vobis confidimus et honorem et utilitatem nostram et heredum nostrorum diligitis, nullatenus omittatis; scituri quod nos de dicta pecunia vobis infra Pentecosten proximo venturam satisfaciemus ad plenum. Teste ut supra.

Eodem modo scribitur Galfrido de Lezynan fratri regis, et Hugoni le Brun comiti Engolismi.

DXCVIII.

HENRY III. TO JOHN DE LA LINDE.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 12, in cedula.)

Rex Johanni de La Lynde, senescallo suo Lemovicensi, Petragoricensi, et Caturcensi, salutem. Feb. 5, 1263.

Diligentiam vestram quam adhibuistis circa negotia nostra expedienda in partibus vestris, sicut dilectus consanguineus noster Reymundus de Bonisvilla nobis retulit, plenius intelleximus. Plurimum commendamus vobis, mandantes quod id quod in præmissis laudabiliter incepistis viriliter prosequamini, sicut præfatus Reymundus vobis plenius intimabit ex parte nostra. Et homagia illorum de partibus vestris qui ad fidem nostram venire proponunt, sicut nobis significastis, nomine nostro recipiatis. Et si dilecti fratres nostri Galfridus de Leziniaco et Willelmus de Valencia non inveniantur Parisiis, tunc eos adeatis et super dicto negotio diligenter requiratis. We thank you for your diligence. Receive the homage of those who are coming to our allegiance.

Et si vicecomiti Turrennæ, abbati Figiacensi, Pontio de Gordonio, et Petro Aurioli de duabus millibus libris Turonensibus pro nobis satisfacere noluerint, vel non possint ad præsens, juxta mandatum nostrum eis inde directum, tunc diligentiam apponatis ut cum prædictis vicecomite, abbate Pontio, et Petro certum diem habeatis; et nos infra diem illum providebimus ubi et unde dicta pecunia persolvatur. Try and find the money for the viscount of Turenne, etc.

De castro vero de Rupe S. Christofori volumus quod habito super hoc consilio fidelium nostrorum in partibus illis, inde fieri faciatis quod ad utilitatem nostram melius fuerit faciendum. De domino vero de Baynac perquiratis emendas fieri de transgressionibus nobis et nostris per ipsum illatis. Scribimus etiam Bozoni de Burdelia quod ab infestatione et gravamine hominum

nostrorum desistat, et transgressiones nobis et nostris per ipsum et suos factas faciat emendari; quod si noluerit, vos requiratis ab ipso emendas, prout videritis expedire. Teste, etc.

DXCIX.

JOHN CHISHULL AND IMBERT DE MONTFERRAND TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 74.)

Feb. 16, 1263.[1]

Excellentissimo domino suo, domino H[enrico], Dei gratia regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ et duci Acquitanniæ, devoti et fideles sui, J[ohannes] de Chyshull, et I[mbertus] de Montferrant salutem, et fidele semper obsequium.

The earl of Leicester has told the king of France that he considers all attempts at reconciliation vain, for the present.

Serenitati regiæ præsentibus significamus quod in crastino Purificationis B. Mariæ Virginis cum thesauro vestro Parisius prospere venimus, ubi dominum Edwardum filium vestrum sanum et incolumem invenimus, et negotia pro quibus ibidem veneramus nunciavimus eidem. Dominica vero sequenti adivimus dominam reginam Franciæ apud S. Germanum in Laya, et negotia vestra, prout nobis injunctum fuerit, sibi exposuimus; quæ nobis consuluit et præcise injunxit, quod conspectui domini regis Franciæ nos nullatenus repræsentaremus, ante adventum ipsius dominæ reginæ ad curiam, scilicet die Dominica in Carniprivio, ut ipsa expeditioni negotiorum vestrorum consilium impendere posset et juvamen. Nos autem, adveniente prædicta die Dominica, presentibus magistro H[ugone] de Mortuo Mari, et domino priore de Mamso, quos per literas vestras rogastis ut nobis in præmissis assisterent, omnia negotia vestra in forma nobis tradita et in-

[1] See letter DXCI.

juncta domino regi exposuimus. Quibus auditis et intellectis, dominus rex nobis alium diem præfixit, ut interim cum comite Leicestriæ super præmissis haberet tractatum. Die vero Martis in Carniprivio, prædictis magistro H[ugone] et priore præsentibus, dominus rex articulos et petitiones nostras, et negotia nobis injuncta in forma qua sibi ea prius exposueramus coram nobis serio recitavit et succinte; asserendo quod ipse cum domino comite Leicestriæ tractatum habuerat super negotiis memoratis, et quod dominus comes bene dixit quod vos nihil nisi bonum voluistis; sed aliqui de consilio vestro de pace non multum curarunt, nec ipsam libenter procurarent; unde eidem comiti, ut dicebat, non videbatur, prout idem dominus rex Franciæ nobis dixit, quod propter quædam, quæ vobis in adventu nostro in Angliam viva voce exponemus, ad honorem suum pacem facere posset his diebus; propter quod idem comes prædictum dominum regem Franciæ rogavit quod, ad præsens, circa præmissa ulterius non laboraret; quibus auditis nos incontinenti a domino rege Franciæ licentiam cepimus repatriandi.

Sed in crastino veniens ad curiam dominus Johannes de Valentin,[1] per dominum regem et dominam reginam Franciæ nos detineri fecit, ut ipsi super præmissis cum præfato comite tractatum haberent pleniorem; sed quid inde possit aut debeat evenire ignoramus; sed, cum aliquam inde certitudinem habuerimus, versus Angliam festinanter veniemus. Dominus vero rex Franciæ, et domina regina, cum liberis suis sani sunt et incolumes, vestram prosperitatem et convalescentiam tanquam propriam affectantes. Valeat excellentia vestra regia per tempora longiora.

Datum Parisiis, in crastino Cinerum.

---

[1] *Valentin*] Valent̃, MS. But see p. 234.

DC.

Henry III. to Robert Walerand.

(Rot. Pat. 47 Hen. III., memb. 16.)

Feb. 2, 1263.

Rex Roberto Waleraund, custodi Quinque Portuum, salutem.

Keep the peace between the men of the Cinque Ports and of Yarmouth.

Cum super contentionibus inter barones nostros Quinque Portuum et homines nostros de Magna Gernemuth dudum subortis ordinatio pacis de consilio nostro provisum [1] sit ad certum diem, et de nostro consilio ipsis præsentibus condictum et præceptum, ut pax nostra plenius inter eos interim observetur; vobis mandamus quod per omnes portus nostros prædictos hujusmodi pacem nostram clamari et teneri faciatis, firmiter inhibentes ex parte nostra ne qui eorum præfatis hominibus nostris de Gernemuth, seu vice versa, per terram vel per aquam, citra ordinationem prædictam, sub pœna amissionis libertatum suarum damnum inferant vel gravamen. In cujus, etc.

Teste ut supra [rege apud Westmonasterium], vicesimo die Februarii.

DCI.

Letters Patent of Simon de Montfort, Earl of Leicester, and others.

(Chapter House Miscellanea.)

March 4, 1263.

Universis Christi fidelibus præsentes literas visuris vel audituris, Simon de Monte Forti comes Leicestriæ, Henricus de Monte Forti, Petrus de Monte Forti, Robertus de Ros, et alii barones et milites sibi inhærentes, salutem in Domino.

---

[1] *provisum*] Some words appear to have been omitted before this.

Noveritis quod si contingat nobilem virum dominum Edwardum, illustris regis Angliæ domini nostri primogenitum, treugas inter ipsum et nos usque ad medium Quadragesimæ proximo venturum concedere, quo magis interim inter ipsum et nos cum commoditate majori valeat tractari de pace, nos ipsas treugas quantum in nobis est similiter concedimus, firmiter promittentes quod dictas treugas quoad nos fideliter observabimus, et etiam nostris faciemus fideliter observari. In quorum testimonium nos sigillum venerabilis patris Walteri, Dei gratia Wigorniensis episcopi, præsentibus apponi procuravimus. We undertake to observe any trucewhich may be granted us by Prince Edward.

Datum die Lunæ proxima ante festum B. Gregorii, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo tertio.

DCII.

Henry III. to the Barons and Bailiffs of Dover.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 8. in dorso.)

Rex baronibus et ballivis portus sui Dovoriæ, salutem. May 8, 1263.

Cum dudum vobis mandaverimus quod non permitteretis aliquos cum equis et armis regnum nostrum ingredi per portum vestrum prædictum sine mandato nostro speciali, et si quos cum equis et armis ibidem applicare contigerit eos arrestari et salvo custodiri faciatis, donec aliud inde a nobis reciperetis in mandatis; ac quidam, ut intelleximus, cum equis et armis sine licentia aut mandato nostro speciali jam regnum nostrum sint ingressi in ignominiam nostram manifestam; quos nondum in portu prædicto arrestastis, prout vobis mandavimus, de quo miramur et plurimum movemur: vobis mandamus, sub debito fidelitatis qua nobis tenemini firmiter injungentes, ut si aliqui de cetero cum equis et armis prædicto modo, quicumque fuerint ipsi, applicare voluerint, ad ipsos arrestandos We hear that men with horses and arms have landed at your port without being arrested. Do not let this occur again.

tam per mare quam per terram diligentiam omnimodam cum toto posse vestro apponatis, et eos arrestatos salvo custodiatis, donec aliud a nobis super hoc habueritis in mandatis. Et hoc nullo modo omittatis, taliter vos habentes in hac parte quod prudentiam et fidelitatem vestram habere debeamus merito commendatam.

Teste me ipso apud S. Paulum Londoniæ, octavo die Maii. Et sunt patentes.

Eodem modo scribitur baronibus et ballivis de Winchelse, et La Rye, Hasting, Sandwic, Hethe, Romenale.

Eodem modo ballivis et probis hominibus de Portesmuthe, Gippeswic, Dunwic, Parva Gernemuth, et Magna Gernemuth.

DCIII.

Henry III. to the Council of Alexander III. of Scotland.

(Chapter House Miscellanea.)

Spring 1263?[1]

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Aquitanniæ, consilio dilecti filii et fidelis sui A[lexandri], regis Scotiæ illustris, salutem.

We strongly advise that the king of Scots should not go to the isles this summer.

Ex plurium jam accepimus quod dilectus filius et fidelis noster rex præfatus insulas suæ ditioni subditas adire proponit æstate futura. Verum quia suis prædecessoribus ipsas adeuntibus, juxta suum desiderium jam diu est, ut intelleximus, non arrisit fortuna, sed periculis multo magis eorum, ut dicitur, ibidem patuit ingressus; et cum suæ prolis et heredis teneritas, et status regni sui, necnon et vicinorum insidiæ, de quibus per nuntium suum rumor nobis nuper innotuit, suasu multiplici ipsum et amicos suos

---

[1] See Chron. de Mailros, p. 190.

inducere debeant et hortari, ut securitati suæ et regni sui, quantumcumque fieri poterit, securius et melius provideatur; consilium nostrum non est ad præsens quod insulas adeat prædictas, donec tempora, Domino cooperante, ad hoc habuerit meliora.

DCIV.

Richard, King of the Romans, to Henry III.

(Royal Letters, No. 125.)

Illustri et magnifico principi domino Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hyberniæ et duci Aquitaniæ, germano suo carissimo, Ricardus, eadem gratia Romanorum rex, semper Augustus, salutem, et sincerissimæ semper dilectionis affectum. **June 29, 1263.**

Hac præsenti feria sexta, in die videlicet beatorum apostolorum Petri et Pauli, comestione facta, versus Cyppenham gressus nostros cum omni acceleratione deriximus, deinde versus Walingford e vestigio processuri, ubi credimus invenire barones. Disponentes itaque cum eisdem super concordiæ bono sollicitum et ferventem habere tractatum, vobisque renunciare quantocius quicquid invenerimus apud eos, serenitatem vestram attente requirimus et rogamus quatenus inclito Edwardo filio vestro, nepoti nostro carissimo, detis firmiter in mandatis ne, donec sciverimus utrum possimus in ipso tractatu proficere, bellicum faciat in barones vel aliquem eorundem insultum; nos enim adversæ parti mandavimus illud idem. **I am hastening to meet the barons. Order Prince Edward to abstain from hostilities.**

Datum Istelhord, vicesimo octavo[1] die Junii, indictione sexta, regni nostri anno septimo.

---

[1] *vicesimo octavo*] xxviij°, MS. But this date is inconsistent with that given in the body of the letter, and also with the following letter. In 1263 the 29th of June did fall on a Friday, as mentioned above.

DCV.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 413.)

June 30, 1263.

Illustri et magnifico principi H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ, et duci Aquitanniæ, fratri nostro carissimo, Ricardus, eadem gratia Romanorum rex, semper Augustus, salutem et sincerissimæ semper dilectionis affectum.

Yesterday I sent to the earl of Leicester, inviting him to a conference, which he declined, and pushed on to Guilford.

Cum heri, in die videlicet beatorum apostolorum Petri et Pauli, apud Cyppenham venissemus, audito quod comes Leycestriæ cum sequacibus suis e[sse]t in Radinga, misimus ei incontinenti nuntium nostrum et literas, ipsum invitantes attentius ut hoc die Sabbati satis mane apud Pontem Lodene nobis occurreret, super pacis negotio tractaturus nobiscum. Qui, licet idem nuntius noster ad eum in ortu diei ejusdem Sabbati pervenisset, renunciavit nobis per nuntium memoratum quod non posset ullatenus nobis occurrere, neque præconceptum intentionis suæ propositum variare. Intellecto igitur quod prænominatus comes ejusdem præsentis Sabbati summo mane cum suis coadjutoribus castra movens, hoc die processerit usque Guidefort, ubi noctis instantis quiete captata Regatam in crastino dicitur aditurus, mutato Walingfordiam eundi proposito mox reflexímus, eo quod sic vobis approximat[1] gressus nostros. Ad præsens itaque existentes in Istelhord, cras, die Dominico scilicet, ad vos, auctore Domino, apud Londoniam veniemus.

Datum Istelhord, ultimo die Junii, indictione sexta, regni nostri anno septimo.

Indorsed. Inclito H[enrico], regi Angliæ, carissimo fratri nostro.

---

[1] *approximat*] So MS., *f. l.* approximemus.

DCVI.

The same to the same.

(Royal Letters, No. 123.)

Magnifico principi H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, et duci Aquitanniæ, R[icardus], eadem gratia Romanorum rex, semper Augustus, salutem et sinceræ dilectionis semper augmentum. July 8, 1263.

Serenitati vestræ dilectos nostros fratrem Willelmum de Wolvele de ordine Sanctæ Trinitatis thesaurarium nostrum et Michaelem de Norhampton clericum nostrum cum præsentibus duximus transmittendum, rogantes quatenus super his quæ excellentiæ vestræ ex parte nostra vivæ vocis oraculo retulerint fidem eis adhibere velitis indubitatam. Attend to what the bearers will communicate.

Datum Berchamstede, octavo die Julii, indictione sexta, regni nostri anno septimo.

Indorsed. Illustri regi Angliæ fratri nostro.

DCVII.

Henry III. to Simon de Montfort, Earl of Leicester.

(Rot. Claus. 47 Hen. III., memb. 3 in dorso.)

Rex Simoni de Monte Forti comiti Leycestriæ, salutem. Sept. 16, 1263.

Cum habeamus quædam ardua negotia cum domino rege Franciæ tractanda, pro quibus ad ipsum accedere proponimus, quæ sine præsentia vestra nollemus, sicut nec deceret, expediri; vos attente requirimus et rogamus quatenus hac instanti die Dominica proxima ante festum S. Michaelis ad ipsum regem apud Bononiam nobiscum intersitis; et hoc sicut honorem nostrum et vestrum diligitis nullatenus omittatis. Meet us at Boulogne for the discussion of important matters with the king of France.

Teste rege apud Westmonasterium, sexto decimo die Septembris.

Item scribitur Petro de Monte Forti, Ricardo archidiacono Oxoniensi, Roberto archidiacono Estrithinge, et magistro Nicolao de Preston, quod accedant cum rege ad partes transmarinas.

DCVIII.

Henry III. to the Citizens and Commons of London.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 9 in dorso.)

Dec. 8, 1263.

Rex dilectis et fidelibus suis civibus et communitati Londoniæ, salutem.

Expel from the city Simon de Montfort, Robert de Ferrers, and their followers.

Cum quidam de regno nostro cum equis et armis inter vos commorantes, ad pacis nostræ et tranquillitatis regni nostri perturbationem tam vobis quam aliis fidelibus nostris de die in diem prædicent et perperam suggerant nos alienigenas introducere velle in regnum nostrum, ad subversionem status ejusdem regni nostri et fidelium nostrorum exheredationem, et nos propter hoc versus partes Dovoriæ nuper gressus nostros direxisse, quod nostræ intentionis nunquam extitit, sicut per facti evidentiam nunc vobis liquere poterit manifeste; cumque hujusmodi prædicationes et perniciosæ suggestiones factæ sint ad subtrahendum vos et alios fideles nostros a fidelitate et devotione nostra, quod nobis anxius gravat quam aliqua guerra mortalis; nos nihilominus de vestræ fidelitatis constantia fiduciam gerentes pleniorem, vobis mandamus in fide qua nobis tenemini firmiter injungentes, quatenus Simonem de Monte Forti et Robertum de Ferariis et eorum comitivam, in civitate nostra Londoniæ ad perturbationem prædicti regni nostri cum equis et armis commorantes, visis literis istis sine dilatione aliqua amoveatis ab

eadem; et hoc sicut ad pacem nostram esse volueritis nullatenus omittatis; taliter hoc mandatum nostrum exequentes quod fidelitatem vestram in hac parte sentiamus per effectum. Quid autem super hoc feceritis nobis per latores præsentium rescribatis.

Teste rege apud Croindene, octavo die Decembris, per ipsum regem, regem Alemanniæ, et alios de consilio regis.

Consimilis litera patens emanavit de verbo ad verbum, quæ quidem litera patens reddita fuit postmodum.

DCIX.

Letters Patent of Henry III.

(Rot. Pat. 48 Hen. III., memb. 18.)

Rex omnibus, etc., salutem.

Dec. 16, 1263. We have agreed to submit all questions arising out of the Provisions of Oxford to the arbitration of the king of France.

Noveritis quod nos compromisimus in dominum Ludovicum regem Franciæ illustrem, super provisionibus, ordinationibus, statutis, et obligationibus omnibus Oxoniensibus, et super omnibus contentionibus et discordiis quas habemus et habuimus usque ad festum Omnium Sanctorum nuper præteritum, versus barones regni nostri, et ipsi adversus nos, occasione provisionum, ordinationum, statutorum, vel obligationum Oxoniensium prædictorum; promittentes, et per dilectos et fidelos nostros Willelmum Biset militem et Robertum Fulton clericum de mandato nostro speciali in animam nostram jurantes, tactis sacrosanctis evangeliis, quod quicquid idem rex Franciæ super omnibus prædictis vel eorum aliquibus, de alto et basso, ordinaverit vel statuerit, nos observabimus bona fide; ita tamen quod idem dominus rex Franciæ dicat super his dictum suum citra Pentecosten proximo venturam. In cujus rei testimonium præsentibus literis sigillum nostrum fecimus apponi.

Nos autem Edwardus prædicti domini regis Angliæ primogenitus, Henricus filius Ricardi regis Alemanniæ, Rogerus le Bigod comes Norfolchiæ et marescallus Angliæ, Johannes de Warenna, Willelmus de Valencia, Humfridus de Bohun comes Herefordiæ et Essexiæ, Hugo le Bigod, Philippus Basset, Johannes Filius Alani, Robertus de Brus, Rogerus de Mortuo Mari, Johannes de Verdun, Willelmus de Breuse, Johannes de Baillol, Henricus de Percy, Reginaldus Filius Petri, Jacobus de Alditheley, Alanus la Zuche, Rogerus de Clifford, Hamo Extraneus, Johannes de Grey, Philippus Marmion, Robertus de Nevill, Johannes de Vallibus, Johannes de Muscegros, Warinus de Basingburne, Adam de Gesemuthe, Rogerus de Somery, Ricardus Foliot, Rogerus de Leyburn, et Willelmus le Latymer prædicto compromisso per prædictum dominum nostrum regem facto, sicut prædictum est, consentimus; et juravimus, tactis sacrosanctis evangeliis, quod quicquid prædictus dominus rex Franciæ super omnibus prædictis vel eorum aliquibus, de alto et basso, ordinaverit vel statuerit, observabimus bona fide; ita tamen quod idem dominus rex Franciæ dicat dictum suum super his citra Pentecosten proximo futuram, sicut superius est expressum.

In cujus rei testimonium præfato scripto, sigillo prædicti domini nostri regis Angliæ signato, sigilla nostra fecimus apponi.

Datum apud Windesoram, Dominica proxima post festum S. Luciæ Virginis, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo tertio.

Confectioni istius instrumenti interfuerunt J[ohannes] de Chishull, Willelmus de Wilton, frater J. de Derlingtone, magister Ernaldus cancellarius regis Alemanniæ, Rogerus de Messendene, et plures alii.

DCX.

Simon, Archdeacon of Richmond, to Henry III.

(Royal Letters, No. 751.)

Excellentissimo domino suo reverendo domino H[enrico], Dei gratia regi Anglorum illustri, domino Hiberniæ et duci Aquitanniæ, devotus suus clericus Simon archidiaconus Richemundiæ, salutem in Eo cujus gratia reges regnant. Jan. 22, 1264.

Licet per inquisitionem sollemniter factam appareat quod ecclesia de Bethum archidiaconatus mei per mortem Romani qui eam tenuit jam vacavit; Willelmus tamen filius nobilis viri domini Rogeri de Loncastria, qui occasione turbationis regni Angliæ eandem ecclesiam occupavit, ipsam detinet vi armata et clericum præsentatum a veris patronis ad eandem ipsam ingredi non permittit. Ideoque regiæ majestati supplico devote quatenus ob reverentiam Dei et ecclesiæ sanctæ ipsius præsumptio violenta auctoritate regia compescatur. Valeat sinceritas vestra semper. Let W. of Lancaster, who holds a living in my archdeaconry by force, be expelled.

Datum undecimo calendas Februarii, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto.

DCXI.

Henry III. to Roger Clifford, Sheriff of Gloucester.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 7 in dorso.)

Rex Rogero de Clifford vicecomiti Wigorniæ,[1] salutem. Feb. 4, 1264.

Cum jam pro certo intellexerimus quod quidam de baronibus nostris per aquam Sabrinæ transierint, vel Break down the bridges

[1] *Wygorniæ*] So MS.; but it is evidently an error for Gloucestriæ.

over the Severn, except that at Gloucester.

in brevi transire proponunt, cum equis et armis et toto posse suo ad aggrediendum hostiliter una cum Lewelino filio Griffini et complicibus suis inimicis nostris dilectum et fidelem nostrum Rogerum de Mortuo Mari, et ad obsidendum castra sua in partibus marchiæ, ad grave damnum ipsius Rogeri et turbationem regni nostri manifestam, vobis mandamus in fide et homagio quibus nobis tenemini, et sub confidentia quam de vobis gerimus firmiter injungentes, quatenus omnes pontes super aquam Sabinæ infra ballivam vestram per quos transitus ad partes marchiæ fieri possit, excepto ponte Gloucestriæ, quem salvo custodiri et muniri faciatis, ne aliqui ibidem transeant ad damnum nostrum, dirui et prosterni, et etiam omnes batellos, bargias, et naves submergi et frangi, et vada et passagia per quæ hujusmodi transitus fieri possit versus partes prædictas similiter obstrui faciatis, ita caute et circumspecte quod securitati nostræ et partium illarum, necnon indemnitati præfati Rogeri ad plenum prospiciatur, taliter vos habentes in hac parte quod circumspectionem, fidelitatem, et diligentiam vestram merito commendare debeamus.

Teste rege Alemanniæ fratre regis apud Windesoram, quarto die Februarii; per Edwardum filium regis, Henricum filium regis Alemanniæ.

Eodem modo mandatum est Hamoni Estraneo vicecomiti Salopiæ et Staffordiæ, ut supra, excepta illa additione, *Excepto ponte,* etc. Eodem modo mandatum est Willelmo de Bello Campo vicecomiti Wigorniæ, etc., *Excepto ponte,* etc.

DCXII.

ROBERT NEVILLE TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 77.)

Illustrissimo principi et domino suo carissimo, domino H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ et duci Aquitanniæ, devotus et fidelis suus R[obertus] de Nevil, salutem, et debitam cum fide et dilectione subjectionem.

About Feb. 1264.[1]

Quoniam in manu forti oportet rebellibus vestris resistere, qui pacem vestram et tranquillitatem regni vestri nituntur infringere, pluresque tepidos in responsis suis ad conservationem pacis invenio, majestati vestræ dignum duxi supplicare, quatenus, si placet, dominis Roberto de Brus, Johanni Cumyn, Johanni de Balliolo, Henrico de Percy, et aliis magnatibus vestris in partibus istis literas vestras destinare velitis, quod ad conservationem pacis in partibus ultra Trentam potentialiter una mecum manum apponant auxiliatricem. Quia si posse prædictorum potentiæ amicorum meorum et meæ in partibus prædictis fuerit associatum, in quantum poterimus malitiis prædictorum rebellium resistere conabimur. Ad hoc bonum esset, ut mihi videtur, et tutum, quod castrum de Pontefracto, quod est quasi clavis in comitatum Eboracensem, viris potentibus esset præmunitum. Super his igitur, si placet, vestra regia majestas mihi vestro vestrum beneplacitum dignetur significare. Valeat regnum vestrum et imperium semper in Domino.

Let Robert Bruce and others be ordered to assist me in the defence of the parts north of the Trent.

Domino regi.

---

[1] See Dugdale, Baronage, i. pp. 272, 291, 685; M. Paris, p. 993; Pauli, Geschichte von England, iii. p. 761. The letter has been printed by Rymer (i. p. 429) under the year 1263; and the same date is given to it by Blaauw, Barons' War, p. 88. Trifling as the difference is in point of time, it becomes important when events are so complicated; and I have therefore ventured to reprint the letter.

DCXIII.

Henry III. to John Balliol.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 5 in dorso.)

June 4, 1264. Come to London immediately.

Rex Johanni de Ballyell, salutem.

Cum jam sedata turbatione nuper habita in regno nostro, pax inter nos et barones nostros, divina cooperante gratia, ordinata sit et firmata, ac quædam ardua negotia nos et regnum nostrum tangentia vobiscum communicanda habeamus, quæ sine præsentia vestra et aliorum fidelium nostrorum nequeunt expediri, vobis de consilio baronum nostrorum mandamus, in fide et homagio quibus nobis tenemini firmiter injungentes, quatenus statim visis literis istis, omnibus aliis prætermissis, sitis[1] ad nos Londoniæ sine armis cum summa festinatione veniatis, nobiscum super præmissis consilium vestrum impensuri. Et hoc, sicut nos et honorem nostrum necnon et tranquillitatem regni nostri diligitis, nullatenus omittatis.

Teste rege apud Sanctum Paulum Londoniæ, quarto die Junii.

Eodem modo mandatum est Rogero de Clifford, Rogero de Leyburne, Hamoni Lestraunge, Roberto de Neville, et Adæ de Gesemuthe.

---

[1] *sitis*] This word, or *veniatis*, is superfluous.

DCXIV.

Henry III. to Louis IX.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 5 in dorso.)

Domino regi Franciæ rex Angliæ salutem, et sinceræ dilectionis semper augmentum. July 10, 1264.

Cum inter nos et barones regni nostri super transacti temporis discordiis quædam pacis fœdera nuper apud Lewes essent prolocuta per formam cujusdam misæ, in quam unanimiter consensimus, et quam vobis præsentari fecimus, vestrum super eadem requirentes assensum, carissimis nostris E[dwardo] primogenito nostro et H[enrico] filio dilecti germani nostri R[icardi] regis Alemanniæ illustris, quousque dicta misa compleatur, et quod interim pax firma habeatur, de nostro et ipsorum ac communi omnium assensu obsidibus deputatis, super quo vestrum nondum recepimus responsum, turbati referimus et dolentes quod vos de nostra et ipsorum obsidum salute non curantes, ad nostri et regni Angliæ status subversionem magnam, in regno vestro, prout dicitur, quasi pro ipsorum liberatione fieri permittitis apparatum, ad eorundem obsidum inæstimabile periculum et dispendium manifestum festinantes, quoniam si per nos aut amicos nostros regni ipsius pax turbata extiterit, de jure gentium de statu et salute ipsorum, quod Deus avertat, nec immerito posset formidari.

Do not allow hostile preparations to be made in your territory, under pretence of liberating the hostages given at Lewes.

Hinc est quod magnificentiam regiam requirendam duximus attentius et rogandam quatenus, cum prædicti barones nostri a tempore pacis prædictæ ad nostrum et regni nostri statum de die in diem meliorandum studiose laborare non cessaverint ingenio, in regno vestro ac in provinciis vobis subditis nihil omnino, si placet, fieri permittatis, seu in militibus denariis vel aliis subsidiis quicquam procurari, per

quod turbata regni nostri pace nobis et regno ipsi damnum vel jactura, sive prædictis obsidibus evidens, quod absit, possit periculum imminere. Vestrum super præmissis beneplacitum et responsum nobis per latorem præsentium festinanter rescribatis.

Teste rege apud Sanctum Paulum Londoniæ, sexto die Julii.

DCXV.

The same to the same.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 5 in dorso.)

July 10, 1264.

Egregio principi et consanguineo suo carissimo domino L[udovico], regi Franciæ illustri, H[enricus], eadem gratia rex Angliæ, etc., salutem.

Come or send envoys to Boulogne to arrange terms of peace.

Cum nuper quædam pacis fœdera per formam cujusdam misæ inter nos et barones nostros prolocuta fuerint apud Lewes, ac pro pace illa in regno nostro tenenda Edwardum primogenitum nostrum et Henricum filium regis Alemanniæ fratris nostri obsides deputaverimus, et super misa illa assensum vestrum requiri fecimus, unde nullum adhuc responsum recepimus, de quo turbati sumus et non mediocriter anxiati, sicut alias vobis significavimus, ac collectio grandis exercitus et apparatus navigii in Angliam mittendi tam in Francia quam in aliis terris vobis subditis jam fiat, ut audivimus, eo quod hoc credebatur cedere posse in meliorationem et relevationem status nostri et heredum nostrorum, et ex adventu prædicti exercitus, pendente misa prædicta, de jure gentium prædictis obsidibus supremum periculum et status sui subversio, nobisque et heredibus nostris gravis exheredatio posset de facili imminere, ac prædicti barones nostri jam parati sint bonam et firmam pacem, ad honorem Dei et nostri et heredum nostrorum, necnon et utilitatem regni nostri perpetuam nobiscum

facere, celsitudinem vestram attente requirimus et rogamus, quatenus usque Boloniam supra Mare accedere vel tales de consilio vestro, si ibidem, quod absit, venire nequiveritis, destinare velitis, cum quibus per sollemnes nuntios nostros super dicta pace reformanda mutuum habere possimus consilium et auxilium. Nos enim cum baronibus et consilio nostro obviam erimus apud Dovoriam, ut nuntii hinc inde singulis diebus ire possint et redire, quotiens opus fuerit pro expeditione negotii prædicti.

Et interim, si placet, adventum prædicti exercitus ad mare propter sumptus et pericula emergentia differri jubeatis, quousque super eventu tractatus certitudo plenior habeatur utrimque. Ex adventu enim tanti exercitus in Angliam miseranda strages gentium utriusque regni contingere posset, et nobis et heredibus nostris exheredatio perpetua, et toti Christianitati irrecuperabile dispendium provenire. Super his autem dilecto militi nostro Willelmo Charles, quem ad vos pro dicto negotio plenius exequendo transmittimus, fidem adhibere velitis indubitatam, statum et consilium vestrum nobis rescribentes per eundem, una cum vestræ beneplacito voluntatis.

Teste rege apud Sanctum [Paulum] Londoniæ, decimo die Julii.

DCXVI.

Henry III. to John Balliol.

(Rot. Claus 48 Hen. III., memb. 4 in dorso.)

Rex dilecto et fideli suo Johanni de Baylloll, salutem. July 18, 1264.

Cum pro certo intellexerimus quod alienigenarum magna multitudo navigio undecumque collecto ad regnum nostrum hostiliter intrandum se præparet, non solum We repeat our commands to you to be

in London by the first Sunday in August.

ad nostram sed ad omnium et singulorum ipsius regni confusionem et exheredationem perpetuam, nisi virilius resistatur, propter quod tam vobis quam aliis fidelibus regni nostri per literas nostras patentes universitati comitatuum nostrorum per Angliam directas mandavimus quod Dominica proxima post festum B. Petri ad Vincula sitis ad nos Londoniæ, cum equis et armis, super præmissis una cum aliis magnatibus nostris consilium et auxilium impensuri; et postmodum significaveritis quod propter molestias et gravamina quæ Johannes de Eyvill, Johannes de Vescy, Thomas de Moletone, Willelmus Marmyon, et Gilbertus de Unfrayvill vobis et vestris inferre nituntur, per quod[1] sine gravi damno ad nos dictis die et loco venire non potestis: nos grave periculum quod nobis et toti regno nostro ex adventu prædictorum alienigenarum imminet ad præsens in animo revolventes, vobis iterato mandamus, in fide et homagio quibus nobis tenemini firmiter injungentes, quatenus modis omnibus sitis ad nos loco et termino supradictis.

Mandavimus enim prædictis Johanni, Johanni, Thomæ, Willelmo, et Gilberto, quod a molestiis, damnis, seu gravaminibus vobis aut vestris personis vel rebus inferendis omnino desistant. Et ut ad nos securius venire possitis, literas nostras vobis et quibusdam aliis magnatibus de partibus borealibus mittimus de conductu. Et in præsenti necessitate nostra et regni nostri nullatenus omittatis quin dictis die et loco cum toto servitio vestro nobis debito, et toto posse vestro et amicorum vestrorum quod perquirere poteritis ad nos veniatis, ut conservationi pacis nostræ et defensioni regni nostri salubrius provideatur.

Teste rege apud S. Paulum Londoniæ, octavo decimo die Julii.

---

[1] *per quod*] So MS. The words appear to be redundant.

Eodem modo mandatum est Roberto de Neville, Petro de Brus, Radulpho Filio Ranulphi, Willelmo de Creistok, Adæ de Gesemuthe, Gilberto Hansard, Rogero de Lancastria, Stephano de Meinille.

DCXVII.

Henry III. to Louis IX.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 4 in dorso.)

Regi Franciæ rex Angliæ, salutem. July 27, 1264.

Serenitatis vestræ literas per Willelmum Charles militem nostrum nobis porrectas recepimus, inter cetera continentes quod vobis multum complaceret quod firmam et utilem pacem nobis et regno nostro, ad honorem Dei et nostri, cum baronibus nostris haberemus; et quod aliquos de consilio vestro usque Bononiam mittetis ad diem Veneris ante Assumptionem B. Mariæ; et quod ipsi esse tunc intendatis satis prope. Celsitudini vestræ quantas possumus gratiarum referimus actiones, per hoc manifeste perpendentes quod circa commodum et honorem nostrum, necnon et tranquillitatem et pacem regni nostri solliciti estis et intenti. Nos autem die Jovis proxima post festum S. Petri ad Vincula erimus apud Dovoriam, ita quod nuntii nostri et baronum nostrorum dicta die Veneris erunt apud Bononiam, Domino concedente, ad tractandum et faciendum de dicta pace, prout nobis significastis. We thank you for your letter promising to send envoys to Boulogne. We will send to meet them without fail.

Et quia negotium istud tam ceteros principes quam nos tangit, in ordinatione pacis prædictæ ad honorem Dei nostro et heredum nostrorum honori et indemnitati ac tranquillitati regni nostri liberaliter et benigne, si placet, providere velitis.

Teste rege apud S. Paulum Londoniæ, vicesimo septimo die Julii.

DCXVIII.

Henry III. to the Earls of Leicester and Gloucester.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 4 in dorso.)

July 30, 1264.

Rex dilectis et fidelibus suis S[imoni] de Monte Forti comiti Leycestriæ, et Gilberto de Clare comiti Gloucestriæ et Hertfordiæ, salutem.

Send some one to open the negotiations at Boulogne on your behalf.

Cum per transcriptum literarum domini regis Franciæ, quod vobis pridie transmisimus, manifeste perpendere possitis, quod si cum præfato rege et aliis de partibus transmarinis tractatum pacis habere debeamus, oportet quod sollemnes nuntii de consilio nostro et vestro sint apud Bononiam die Veneris proxima post festum S. Petri ad Vincula, scilicet die Veneris ante Assumptionem B. Mariæ, in occursum nuntiorum præfati regis, et quod nos ipsa die vel die Jovis præcedente simus apud Dovoriam, sicut præfato regi de consilio magnatum qui sunt nobiscum literatorie significavimus, et quia vos propter brevitatem temporis et distantiam locorum personaliter vix adesse possitis tempestive, vos rogamus quatenus, statu regni nostri, mandato præfati regis Franciæ, et periculis quæ nobis et regno nostro ex prorogatione dicti negotii poterunt imminere diligenter pensatis, visis literis provideatis de nuntiis sollemnibus et idoneis usque Bononiam mittendis ad diem Veneris supradictum, et cum eis ad nos mittatis dilectum et fidelem nostrum Petrum de Monte Forti, cum forma et potestate tractandi et firmandi pacem, prout melius et salubrius fuerit faciendum. Mittatis etiam ad nos aliquos ad eundum nobiscum usque Dovoriam, et ad consilium impendendum, et responsum nuntiis euntibus et redeuntibus nobiscum de consilio vestro faciendum, quousque personaliter veniatis.

Et quia præsens negotium summam et inæstimabilem requirit celeritatem, eo quod tempus breve est ultra modum, vos ambo, si quo modo fieri possit, vel alter vestrum statim visis literis ad nos veniatis. Et si Edwardus filius noster et Henricus de Alemannia nepos noster nobiscum essent apud Dovoriam, certi sumus quod celerem et bonam pacem haberemus. Et ideo, si placet, ipsos tanquam obsides, in statu in quo nunc sunt, ibidem venire faciatis. Teste, etc. [Rege apud S. Paulum Londoniæ], tricesimo die Julii.

Come yourselves as soon as you can, and bring Prince Edward and Henry of Almaine.

DCXIX.

THE SAME TO THE SAME.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 4 in dorso in cedula.)

July 31, 1264.

Rex dilectis et fidelibus suis S[imoni] de Monte Forti comiti Leycestriæ, et G[ilberto] de Clare comiti Gloucestriæ et Hertfordiæ, salutem.

Cum jam secundo vobis scripserimus quod festinanter provideretis de sollemnibus nuntiis mittendis usque Boloniam supra mare, ad diem Veneris proximam post festum B. Petri ad Vincula, in occursum nuntiorum domini regis Franciæ, pro tractatu pacis, sicut nostis, et nos eidem domino regi significaverimus quod sollemnes nuntios de consilio nostro et vestro ad diem illum mittemus, et quod personaliter tunc erimus apud Dovoriam, sicut alias vobis plenius mandavimus; vos iterato rogamus attente, quatenus modis omnibus provideatis quod prædicti nuntii usque Boloniam ad diem prædictum transmittantur.

We again urge your sending representatives to Boulogne.

Et quia postquam ultimo vobis scripsimus intelleximus quod Edwardus primogenitus noster et Henricus de Alemannia nepos noster elongati sunt de Walingford usque Kenilwurth, per quod eorum adventus ad nos

Since writing last we have heard that our son and

nephew are at Kenilworth, which will rather alter arrangements.

multum retardabitur, si nobiscum venire debeant usque Dovoriam, et nos de Londonia nullatenus intendimus recedere ante adventum eorum ibidem, eo quod sine eorum præsentia nihil finaliter fieri vel consummari poterit de pace prædicta; vos rogamus quod si volueritis quod usque Dovoriam eamus, et quod negotium pacis feliciter compleatur, tunc ipsos tanquam obsides, in statu in quo nunc sunt, ad nos venire faciatis, una cum nuntiis usque Boloniam præmittendis, sicut alias vos rogavimus.

Teste me ipso apud S. Paulum Londoniæ, tricesimo primo die Julii.

DCXX.

Henry III. to Louis IX.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 4 in dorso in cedula.)

Aug. 2, 1264.

Regi Franciæ rex Angliæ salutem, et sinceræ dilectionis semper augmentum.

Peace is concluded between us and our barons; therefore let no troops be assembled in your territory for the invasion of England.

Cum pax inter nos et barones nostros ad honorem Dei et nostri necnon ad nostram et regni nostri utilitatem jam inita sit et firmata, benedictus Deus, celsitudinem vestram quanta possumus affectione rogamus, quatenus alienigenas regnum nostrum per potestatem aut districtum vestrum ingredi, aut aliam gentem ad arma regnum illud hostiliter invadere, si placet, nullatenus permittatis; præsertim cum simus homo vester ligius, et certam pacem vobiscum inierimus, nec in vos seu pacem vobis promissam et hinc inde juratam credimus nos in aliquo commisisse; advertentes etiam, si placet, quod ingressus alienigenarum hujusmodi posset esse vel ad eorundem venientium confusionem, aut nostram et regni nostri, vel utriusque, quod absit, destructionem; et exinde nihilominus Edwardo primogenito nostro, et Henrico filio regis Alemanniæ nepoti

nostro, obsidibus prædictæ pacis observandæ, grave status sui periculum poterit imminere. Insuper totum regnum nostrum contra nos ex hoc commovebitur, suspicando alienigenas de nostro assensu ad indigenarum mortem et exheredationem perpetuam esse venturos.

Ceterum quia prædicti barones nostri et illi de consilio nostro nuper in receptione literarum vestrarum profecti fuerant, ut quidam marchiones prædictam pacem assecurarent, ac illi propter loci distantiam et brevitatem temporis nondum ad præsentiam nostram venerint; expedit, si placet, et rogamus quatenus diem tractatus pacis inter nos et vos ad diem Veneris ante Assumptionem B. Mariæ præfixum faciatis usque ad Dominicam proximo sequentem prorogari; et tunc sollemnes nuntios vobis aut vestris obvios habebitis apud Boloniam, in forma quam alias nobis demandastis, si tempus sit prosperum transfretandi; proviso tamen quod, tam per gentem vestram quam per literas, venturis nuntiis nostris de securo provideatur conductu. Pray adjourn the day fixed for our negotiations.

Teste rege apud S. Paulum Londoniæ, secundo die Augusti.

Item scribitur comiti Andegaviæ, quod non permittat, etc., in forma prædicta, verbis tamen competenter mutatis.

DCXXI.

Henry III. to Charles, Count of Anjou.

(Royal Letters, No. 867.)

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, et dux Aquitaniæ, nobili viro et consanguineo suo carissimo Carolo comiti Andegaviæ salutem, et sinceræ dilectionis affectum. Aug. 2, 1264?[1]

[1] Compare the preceding letter; this seems to be the rough draft of the letter to the count of Anjou there referred to.

Use your influence to prevent the levying of troops for the invasion of England.

Cum pax inter nos et barones nostros ad honorem Dei et nostri, necnon ad nostram et regni nostri utilitatem jam inita sit et firmata, benedictus Deus, dilectionem vestram affectuose rogamus quatenus egregium principem dominum nostrum regem Franciæ, illustrem germanum vestrum, sollicite interpellare curetis et efficaciter inducere, ut hostilem adventum alienigenarum usque [1] in regnum nostrum impediat, et ipsos terram nostram Angliæ per districtum seu potestatem suam ingredi [2] non consentiat nec permittat,[3] præsertim cum simus homo ipsius ligius et certam pacem cum ipso inierimus, nec in ipsum [4] seu pacem ei promissam et hinc inde juratam credamus nos in aliquo commisisse.[5] Ingressus enim alienigenarum hujusmodi posset esse vel ad eorundem venientium confusionem, aut nostram et regni nostri, seu utriusque, quod absit, destructionem; et exinde nihilominus Edwardo primogenito nostro et Henrico de Allemania nepoti nostro, obsidibus prædictæ pacis servandæ, posset formidari grave status sui periculum poterit imminere.[6] Insuper totum regnum nostrum ex hoc contra [7] nos commovebitur, suspiciendo alienigenas de [8] assensu et voluntate nostra ad indigenarum mortem et exheredationem perpetuam esse venturos. Et ut ergo [9] tanti tollatur suspicio periculi [10] adventum alienigenarum prædictorum per vos et alios amicos vestros amore nostri diligenter procuretis, sicut commodum et quietem nostrum diligitis, impediri.

---

[1] *usque*] Doubtful in MS.

[2] *per .... ingredi*] ingredi non permittens, erased, MS.

[3] *ut ... permittat*] ne, etc., MS., first hand.

[4] *ipsum*] eundem, MS., first hand.

[5] *commisisse*] ut intelligimus commiserimus, MS., first hand.

[6] *grave ... imminere*] periclitari possent de salute, MS., first hand. A note gives the following variation, "vel de status sui subversione "merito possent formidare." In the text *posset formidari* and *poterit imminere* seem to be alternatives.

[7] *ex ... contra*] in, MS., first hand.

[8] *de*] After this *nostra* erased, MS.

[9] *Et ut ergo*] *Et* and *ergo* seem to be alternatives.

[10] *et ... periculi*] ut igitur tollatur hujusmodi periculum, MS., first hand.

DCXXII.

HENRY III. TO THE BISHOP OF NOYON AND OTHERS.

(Royal Letters, No. 867, in dorso.)

Aug. 2, 1264 ?[1]

Use your influence to prevent the levying of troops for the invasion of England.

Rex episcopis, etc.

Cum pax inter nos et barones nostros ad honorem Dei et nostri, necnon ad nostram et regni nostri utilitatem, jam inita sit et firmata, benedictus Deus, dilectionem vestram, de qua ratione paritatis vestræ in regno Franciæ specialiter confidimus, attente rogamus quatenus erga dominum nostrum et vestrum regem Franciæ illustrem opem et operam adhibere velitis, ut hostilem adventum alienigenarum in regnum nostrum impediat, nec consentiat[2] ipsos terram nostram Angliæ per districtum seu potestatem suam intrare[3] non permittens, præsertim cum simus homo ipsius ligius et certam pacem cum ipso inierimus, nec in ipsum seu pacem ei promissam et hinc inde juratam[4] credimus in aliquo nos commisisse. Ingressus enim alienigenarum hujusmodi posset esse vel ad eorundem venientium confusionem, aut nostram et regni nostri, seu utriusque, quod absit, destructionem. Et exinde, etc.

---

[1] See letters DCXX., DCXXIII.

[2] *nec consentiat*] This seems to be an alternative for *non permittens*, below.

[3] *intrare*] ingredi, MS., first hand.

[4] *juratam*] After this, *in aliquo*, MS., erased.

DCXXIII.

HENRY III. TO THE ARCHBISHOP OF RHEIMS.

(Rot. Claus. 48 Hen. III., memb. 4 in dorso in cedula.)

Aug. 4, 1264.

Use your influence to prevent the levying of troops in France for the invasion of England.

Rex archiepiscopo Remensi, salutem et sinceræ dilectionis affectum.

Cum pax inter nos et barones nostros, ad honorem Dei et nostri necnon ad nostram et regni nostri utilitatem inita sit et firmata, benedictus Deus, dilectionem vestram, de qua ratione paritatis vestræ in regno Franciæ specialiter confidimus, attente rogamus quatenus erga dominum nostrum et vestrum regem Franciæ illustrem opem et operam adhibere velitis, ut hostilem adventum alienigenarum in regnum nostrum impediat; nec consentiat ipsos terram nostram Angliæ per districtum seu potestatem suam intrare; præsertim cum simus homo ipsius ligius, et certam pacem cum ipso inierimus, nec in ipsum seù pacem ei promissam et hinc inde juratam credimus nos in aliquo commisisse.

Ingressus enim alienigenarum hujusmodi posset esse vel ad eorundem veniėntium confusionem, aut nostram et regni nostri, [vel][1] utriusque, quod absit, destructionem; et exinde nihilominus Edwardo primogenito nostro et Henrico de Alemannia nepoti nostro, obsidibus prædictæ pacis observandæ, grave status sui periculum poterit imminere. Insuper totum regnum nostrum ex hoc contra nos commovebitur, suspicando alienigenas de assensu et voluntate nostra ad indigenarum mortem et exheredationem perpetuam esse venturos.

Ut ergo tanti tollatur suspicio periculi, adventum alienigenarum prædictorum per vos et alios amicos vestros amore nostri diligenter procuretis impediri. Et hoc, sicut commodum et quietem nostram diligitis, nullatenus omittatis.

---

[1] *vel*] Not in MS.

Teste rege apud S. Paulum Londoniæ, quarto die Augusti.

Eodem modo scribitur, tanquam paribus Franciæ et domini regis Angliæ, episcopo Noviomagensi, episcopo de Lengre, duci Burgundiæ, comitissæ Flandriæ.

Eodem modo scribitur domino S. de Neele, Petro le Chamberlenge, archiepiscopo Rotomagensi, episcopo de Ebroicis, episcopo Baiocensi, tanquam consiliariis domini regis Franciæ.

DCXXIV.

Henry III. to John Balliol and others.

(Rot. Pat. 48 Hen. III., memb. 7 in dorso.)

Rex dilectis et fidelibus suis Johanni de Balliolo, Petro de Brus, Roberto de Neville, Radulfo Filio Ranulphi, Willelmo de Craystok, Rogero de Lancastria, Stephano de Meynyl, Adæ de Gesemuthe, Gilberto Haunsard, Eustachio de Bayllol, Nicolao de Bolteby, Roberto de Stutevill, de Atone,[1] salutem. Aug. 5, 1264.

Cum pro certo intellexerimus quod alienigenarum magna multitudo, navigio undecumque collecto, ad regnum nostrum hostiliter intrandum se præparet, non solum ad nostram sed ad omnium et singulorum regni ipsius confusionem et exheredationem perpetuam, nisi eis virilius resistatur, propter quod tam vobis quam aliis fidelibus regni nostri per literas nostras patentes universitati comitatuum nostrorum per Angliam directas mandavimus, quod Dominica proxima post festum B. Petri ad Vincula essetis ad nos Londoniæ, cum equis et armis, super præmissis una cum aliis magnatibus regni nostri consilium et auxilium impensuri; et nuper We repeat our commands to you to come without delay.

[1] *de Atone*] So MS.; the Christian name seems to have been omitted.

nobis significaveritis quod propter molestias et gravamina quæ Johannes de Eyerville, Johannes de Vesoy, Thomas de Moletone, Willelmus Marmyon,[1] et Gilbertus de Unfranville vobis et vestris inferre nituntur, unde sine gravi damno ad nos dictis die et loco venire non potuistis, propter quod mandavimus prædictis Johanni, Johanni, Thomæ, Willelmo, et Gilberto quod a molestiis, damnis, seu gravaminibus vobis aut vestris in personis vel rebus omnino desisterent, ita quod dictis die et loco cum toto servitio vestro nobis debito et toto posse vestro et amicorum vestrorum ad nos veniretis, ut conservationi pacis nostræ et defensioni regni nostri vestro mediante auxilio salubrius provideretur; et vobis pluries postmodum mandaverimus quod modis omnibus ad nos essetis loco et termino supradictis, quod hucusque facere distulistis, de quo miramur et quamplurimum movemur; vobis mandamus, in fide, homagio, et dilectione quibus nobis tenemini firmiter injungentes, quatenus statim, visis literis istis, omnibus negotiis prætermissis ad nos ubicumque fuerimus in Anglia, cum equis et armis, toto servitio et posse vestro et amicorum vestrorum, cum omni festinatione veniatis, sicut pluries vobis mandavimus; et hoc sicut honorem nostrum et commodum regni nostri diligitis, et indignationem nostram vitare et ad pacem nostram esse volueritis, et corpora vestra et omnia quæ in regno nostro tenetis diligitis, nullatenus omittatis.

Mittimus etiam vobis literas nostras de conductu, ut ad nos salvo et secure venire possitis in forma prædicta. In cujus rei testimonium literas nostras mittimus patentes.

Teste rege apud S. Paulum Londoniæ, quinto die Augusti.

---

[1] *Willelmus Marmyon*] Om. MS.

DCXXV.

HENRY III. TO THE MEN OF NORTHUMBERLAND.

(Rot. Pat. 48 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex archiepiscopis, etc., et universæ communitati comitatus Norhumbriæ, salutem. Aug. 21, 1264.

Cum pro certo nobis constiterit quod alienigenarum magna multitudo, navigio undecumque collecto, ad regnum nostrum vi armata intrandum se præ[paret, non solum ad nostram sed ad omnium] et singulorum regni ipsius confusionem et exheredationem perpetuam, nisi eis in manu forti duxerimus obviandum; vobis mandamus in fide qua nobis tenemini firmiter injungentes, quatenus vos milites omnes et liber[e tenentes] qui ad hoc sufficitis[1] cum equis et armis viriliter et potenter vos præparetis ad defensionem maritimæ partium vestrarum, prout vicecomes noster vobis injunxerit ex parte nostra. Prepare to resist invasion.

Et tu, vicecomes, assumpto tecum custode pacis ejusdem comitatus, archiepiscopis, episcopis, baronibus, et omnibus aliis qui nobis servitium debent denuncies, et firmiter injungas ex parte nostra, in fide et homagio quibus nobis tenemini, et sicut se ipsos terras et tenementa sua diligunt, ut . . . . cum servitio in quo nobis tenentur, sed quilibet quanto virilius, potentius, et citius poterit cum equis et armis et peditibus electis, quos habere poterit, eat vel mittat ad maritimam prædictam ad resistendum efficacius huic . . . . imminenti. Nec quisquam per temporis brevitatem, quod in se rationabile summonitionis tempus non contineat, se excuset; quia instans necessitas tempus non patitur ulterius prorogari. Non enim intendimus aut volumus hoc imposterum trahi in con-

---

[1] *sufficitis*] sufficetes (?), MS. The letters are small, and the difference between i and e slight.

suetudinem, vel per hoc sibi præjudicium generari temporibus futuris.

Insuper de qualibet villata assumi facias ad eundum ad maritimam prædictam octo sex vel quatuor . . . . magnitudinem, de melioribus et probioribus peditibus, cum armis competentibus, videlicet lanceis, arcubus, et sagittis, gladiis, hachiis, et balistis bene munitis,[1] quibus de commune det . . . . dierum facias provideri. De civitatibus vero similiter castris et burgis, ubi major copia hominum habetur, secundum cujuslibet magnitudinem et facultates homines tam equites quam pedites . . . . . considerata negotii qualitate duxeris ordinandum, ad maritimam prædictam accedere facias modo supradicto.

Nec alleget quisquam instans tempus messium aut alicujus alterius rei familiaris occupationem, cum . . . . . . s et melius[2] . . . . . sit cum securitate personæ in rebus aliquantulum damnificari, quam cum terræ et bonorum perditione totali per impias eorum manus qui sanguinem nostrum sitiunt, sexui aut ætati si e . . . . biter prævalere poterunt minime parcituri, crudelis mortis pœnæ liberari.

Hoc igitur mandatum nostrum per comitatum tuum facias publicari, et in forma prædicta singulis denunciari, ut sicut nostrum et terræ nostræ honorem et vestras[3] proprias diligunt, et sicut suam et heredum suorum exheredationem perpetuam vitare voluerint, quanto virilius, potentius, et citius poterunt festinent ad defensionem maritimæ prædictæ et partium . . . . . sicut prædictum est: scituri quod si aliquos[4] hujusmodi mandati nostri contemptores invenerimus vel circa illud negligentes et remissos, nos ad personas et bona eorum graviter capiemus, sicut ad ipsos . . . .

---

[1] *munitis*] So MS.

[2] *cum . . . melius*] Doubtful in MS.

[3] *vestras*] So MS., apparently.

[4] *aliquos*] aliquis, MS.

nem stat quominus nos et regnum nostrum confusioni et perpetuæ exheredationi liberemur.

Prohibemus etiam super forisfacturam bonorum et catallorum, ne quis potens in facultatibus et habilis ad pugnandum onus prædictum pro altero assumat, præsertim cum unusquisque ad defensionem hujusmodi totis viribus teneatur adesse. Præterea volumus quod viri religiosi qui capitalem habent domum in balliva tua et . . . impotentes et inhabiles ad pugnandum competens subsidium inveniant, secundum facultates et bona sua temporalia, ubicumque fuerint. Et quia per prælatos et barones de consilio nostro provisum est quod viri religiosi de ecclesiis suis quas tenent in proprios usus, et rectores ecclesiarum, ac omnes alii beneficiati de ecclesiis seu beneficiis suis ecclesiasticis secundum communem æstimationem eorundem armatos invenient, vel subsidium competens præstabunt, juxta ordinationem episcoporum suorum, tibi præcipimus quod ipsos occasione prædicta non distringas, nec te inde intromittas. In cujus, etc.

Teste rege apud Cantuariam, vicesimo primo die Augusti.

DCXXVI.

Margaret, Countess of Flanders and Hainault, to Henry III.

(Royal Letters, No. 134.)

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia illustrissimo regi Angliæ, domino Iberniæ et Aquitaniæ duci, ejus consanguinea et fidelis Margareta, Flandriæ et Haynoniæ comitissa, salutem, et cum omni honore et reverentia promptitudinem serviendi. Aug. 31, 1264.

Cum pro eo quod regnum Angliæ, de quo doleo vehementer, plena tranquillitate non gaudet ad præsens, mercatores mei Flandriæ comitatus bona sua quæ Do what you can for our merchants

when tranquillity is restored.

habent in Anglia non possint adducere in Flandriam commode et secure, dominationem vestram attentis precibus deprecor et requiro, quatenus intuitu justitiæ et obtentu precum mearum jubere velit vestra sublimitas et facere quod dicti mercatores, cum regno prædicto prospera succedet tranquillitas, operante Domino, ut affecto [1] cum bonis suis indemnes valeant ad propria remeare, scituri quod gentes regni prædicti in terra Flandriæ cum bonis suis salvæ sunt pariter et securæ. Ceterum Jacobo clerico meo latori præsentium credere velit vestra celsitudo regia super his quæ vobis dixerit de præmissis.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto, Dominica post Decollationem B. Johannis Baptistæ.

DCXXVII.

Various Drafts for Letters Patent of Henry III. and the Barons.

(Chapter House Miscellanea.)

(1.)

About Sept. 1, 1264.[2]

We hereby agree to place our differences in the hands of certain arbitrators.

Rex et barones omnibus, etc. Cum inter nos super præteritis guerrarum discriminibus quædam ordinatio seu forma pacis de nostro ac prælatorum ac totius communitatis regni Angliæ unanimi voluntate et assensu his diebus provida deliberatione inita fuerit, quam utique Deo acceptam et nobis ac regno ipsi [3] credimus opportunam; quia tamen aliqui facti veritatem minus plene intelligentes, ordinationem ipsam seu pacis formam minus sufficientem asserentes, quibusdam articulis in eadem insertis, prout dicitur, contenti non

---

[1] *affecto*] So MS.

[2] These appear to contain the first proposals for the negotiations which were carried out in Sept. 1264. See Rymer, i. p. 446; Blaauw, p. 210.

[3] *ipsi*] After this MS. has *utilem* erased.

existunt; ut justitia nostra et facti veritas patefiat et singulis innotescat, volumus et concedimus expresse quod venerabilis pater H[enricus] L.,[1] Dei gratia Londoniensis episcopus, nobilis vir Hugo Dispensator justiciarius Angliæ, cum duobus aliis de regno Franciæ, quos idem episcopus et justiciarius ac venerabiles patres W[alterus] Wigorniensis, J[ohannes] Wintoniensis episcopi, et P[etrus] de Monte Forti, quos propter hoc ad partes Franciæ destinamus, duxerint nominandos, habeant plenam potestatem, etc., ut in alia.

(2.)

Vel sic. Volumus et concedimus expresse quod venerabiles patres H[enricus], Dei gratia[2] Londoniensis, W[alterus] Wygorniensis episcopi, ac nobiles viri H[ugo] Dispensator justiciarius Angliæ et Petrus de Monte Forti, quos propter hoc ad partes Franciæ destinamus, habeant potestatem eligendi duos ex se ipsis et duos de regno Franciæ, quibus damus plenam potestatem, etc.

(3.)

Salutem. Cum nos voluerimus ac concesserimus expresse ut certæ personæ, tam de regno Franciæ quam de regno Angliæ, habeant potestatem inspiciendi et examinandi[3] ordinationem seu pacis formam inter nos nuper initam, ac eidem addendi et detrahendi de eadem, prout viderint opportunum, sicut in literis super hoc confectis plenius continetur, ad prosequendum idem negotium coram eis, et ad proponendum et petendum pro nobis et nomine nostro, *tales* procuratores et nuntios nostros facimus et constituimus speciales, qui-

[1] *L.*] So MS.
[2] *gratia*] om. MS.
[3] *examinandi*] After this MS. has *for* erased.

bus etiam damus potestatem et mandatum specialem jurandi in animas nostras et omnia faciendi quæ idem negotium requirit; ratum habiturum et firmum quicquid per eosdem procuratores in præmissis nomine nostro datum fuerit seu procuratum.

(4.)

℞. Cum super omnibus querelis et contentionibus quas habemus contra dilectum et fidelem nostrum S[imonem] de Monte Forti comitem Leicestriæ et ipse adversus nos, de alto et basso submiserimus dicto et ordinationi excellentissimi principis consanguinei nostri carissimi L[udovici], Dei gratia regis Franciæ illustris, super quibus querelis et contentionibus pacem inter nos fieri et assecurari volumus, ante quam pax de communibus regni negotiis finaliter compleatur; ideo [1] ad proponendum et petendum pro nobis et nomine nostro,[2] et ad audiendum dictum seu ordinationem ejusdem domini regis super misa ipsa, et alia faciendum et recipiendum [3] quæ idem negotium requirit, *tales* procuratores et nuntios meos facio et constituo speciales. Ratum, etc.

DCXXVIII.

Letters Patent of Henry III.

(Rot. Pat. 48 Hen. III., memb. 4 in dorso.)

Sept. 16, 1264. We have taken steps for the pro-

Rex omnibus, etc., salutem.

Cum nonnulli occasione turbationis in regno nostro nuper habitæ fructus et proventus ecclesiarum et etiam alia bona ecclesiastica clericorum alienigenarum non

---

[1] *ideo*] After this MS. has *tales ad aud* erased.

[2] *nostro*] After this MS. has *super* erased.

[3] *recipiendum*] After this MS. has *nomine nostro* erased.

residentium et aliorum clericorum nobis et regno nostro adversantium et extra regnum nostrum agentium distrahant, devastent, et consumant; ac nos ecclesiasticæ libertati in hac parte prospicere volentes, de consilio prælatorum et baronum nostrorum de consilio nostro existentium assignaverimus H[enricum] Londoniensem episcopum, archidiaconum Oxoniensem, et Reginaldum de Norwed, ad fructus et proventus et bona ecclesiastica clericorum prædictorum tam in diœcesi Cantuariensi quam in aliis beneficiis suis extra eandem diœcesim ad collationem prædicti archiepiscopi spectantibus colligenda et custodienda, ita quod fructus et proventus et bona prædicta reponi facerent in ecclesia Christi Cantuariæ, in forma per prælatos et barones prædictos provisa; ac iidem episcopus et archidiaconus ad præmissa exequenda deputati ad præsens non sint in regno, et etiam procuratores eorum ad hoc negligentes inveniantur, per quod magna distractio seu dilapidatio de bonis ecclesiarum[1] prædictarum propter præsentem regni turbationem fieri posset, nisi de conservatione eorundem cum celeritate provideatur; assignavimus dilectum clericum nostrum Henricum de Otintone ad blada dictorum beneficiorum in quibusdam locis sibi assignatis per sacramentum proborum et legalium hominum æstimata et appreciata, vendenda, per visum et consilium procuratorum prædictorum, si interesse voluerint; quibus hoc idem denunciari præcepimus, ita quod de exitibus inde provenientibus prout justum fuerit satisfieri faciamus.

tection of clerical property.

Et ideo vobis mandamus quod præfato Henrico tam circa æstimationem quam venditionem eorundem, cum ab eo requisiti fueritis, assistatis et intendatis, et consilium et auxilium vestrum efficaciter impendatis.

Teste rege apud Cantuariam, sexto decimo die Septembris.

[1] *ecclesiarum*] ecclesiasticarum, MS.

Consimiles literas habet Johannes de Mideltone clericus capellæ, etc.

Consimiles literas habet Willelmus de Criolle miles, etc.

Consimiles literas habet Willelmus le Avener, etc.

Consimiles literas habet Joceus de Londonia, etc.

Consimiles literas habet Henricus de Burne miles, etc.

DCXXIX.

Henry III. to Louis IX.

(Rot. Pat. 49 Hen. III., memb. 29.)

Oct. 30, 1264.

Take care that the envoys whom we are about to send may not be maltreated like the last.

Domino regi Franciæ rex Angliæ, salutem.

Cum nuper quosdam de fidelibus nostris ad præsentiam vestram, et ad venerabilem patrem G. Sabinensem episcopum, apostolicæ sedis legatum, necnon ad alios amicos nostros in partibus illis ad tractandum de reformatione et pace status regni nostri destinaverimus, quibus in eundo illata fuerunt enormia damna, de quibus anxiati fuistis, ut intelleximus; et licet inde anxiati fuissetis, prædicta tamen non sunt adhuc ita assecurata, quod aliqui de regno nostro se hujusmodi periculo auderent committere, sine salvo et securo conductu vestro; serenitatem vestram attente requirimus, quatenus nuntiis nostris necnon prælatorum regni nostri et baronum nostrorum, ad præsentiam vestram et ad legatum supradictum, necnon ad alios amicos nostros partium illarum in brevi destinandis pro negotiis antedictis salvum et securum conductum vestrum in eundo, ibidem morando, et inde redeundo concedere velitis, literas vestras inde patentes per latorem præsentium, nobis, si placet, transmittentes. Et ad ipsos tutius conducendos, aliquos de fidelibus vestris usque

Wytsaund in octabis instantis festi S. Martini obviam nostri amore sibi mittatis.

Teste rege apud Westmonasterium, tricesimo die Octobris.

DCXXX.

Margaret, Countess of Flanders and Hainault, to Henry III.

(Royal Letters, No. 133.)

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ, ac duci Aquitaniæ, ejus fidelis consanguinea Margareta, Flandriæ et Haynoniæ comitissa, salutem, et cum omni promptitudine serviendi paratam ad ejus beneplacita voluntatem. **Nov. 10, 1264.**

Pray protect our merchants. Dominationem vestram alias rogavimus et adhuc attentis precibus requirimus et rogamus, quatenus mercatoribus ac burgensibus nostris Flandrensibus in regno vestro Angliæ existentibus in corporibus, bonis, et rebus ac navibus suis violentiam seu injuriam inferri nullatenus permittatis, ipsos et bona ac mercandisias eorum in regno vestro amore Dei et nostri defendentes et defendi facientes, et præbentes, si placet, opem et operam efficaciter ad hoc, ut dictis mercatoribus ac burgensibus in bonis et rebus suis eundi per regnum Angliæ et negotiandi ac ad terram nostram redeundi libera sit facultas, tantum inde facientes ut preces nostras apud vestram excellentiam sibi sentiant valuisse.

Yours receive protection here. Ad hæc vero vos scire volumus quod mercatoribus vestris Angliæ violentiam aliquam seu injuriam in corporibus aut rebus seu bonis in terra nostra nunquam permisimus seu permittimus irrogari, sicut vos credimus non latere.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quarto, die Lunæ ante festum S. Martini hyemalis.

DCXXXI.

Henry III. to the Sheriff of Hereford.

(Chapter House Miscellanea.)

March 2, 1265.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ et dux Aquitanniæ, vicecomiti Herefordiæ, salutem.

Ascertain the ransom of the garrison of La Haye.

Præcipimus tibi quod per sacramentum proborum et legalium hominum, per quos rei veritas melius sciri poterit, diligenter inquiras per quantum Walterus Hakelutel et alii cum eo nuper existentes in castro de La Haye, qui castrum illud dilecto et fideli nostro Simoni de Monte Forti et aliis conbaronibus nostris per pacem reddiderunt et se gratiæ suæ supposuerunt, redimere se poterunt rationabiliter absque exheredatione. Et inquisitionem inde factam sub sigillo tuo et sigillis eorum per quos facta fuerit nobis mittas et hoc breve.

Teste me ipso apud Westmonasterium, secundo die Martii, anno regni nostri quadragesimo nono.

DCXXXII.

Henry III. to Louis IX.

(Rot. Claus. 49 Hen. III., memb. 8 in dorso.)

March 14, 1265.

Regi Franciæ rex Angliæ, salutem et sinceræ dilectionis affectum.

Send E. de Valericia to inform himself about our state, and bring you word.

Quia scimus vos de prospero statu nostro et Edwardi primogeniti nostri velle certiorari, serenitati vestræ cupimus esse notum quod præfatus filius noster a custodia, qua nuper de assensu et voluntate nostra, occasione turbationis habitæ in regno nostro, et pro pace firmanda ibidem detinebatur, ad commodum et honorem nostrum et suum, auctore Domino, liberatus est. Et cum tam de præmissis quam de tranquillitate regni nostri vobis per aliquem de vestris innotescere

desideremus, et Erardus de Valericia nobis notus et præfato filio nostro familiaris et dilectus existat, propter quod vellemus sibi præ aliis quæ circa nos geruntur familiarius explicare, celsitudinem vestram attente duximus requirendam, quatenus præfato Erardo specialiter injungere vel demandare velitis ut ad nos sub festinatione qua fieri poterit accedat, statum nostrum et prædicti filii nostri, necnon et regni nostri visitaturus, et vobis quod in hac parte invenerit expressius relaturus. Statum et beneplacitum vestrum nobis significetis.

Teste rege apud Westmonasterium, quarto decimo die Martii.

Eodem modo scribitur reginæ Franciæ, quod ipsa instet erga dominum suum, etc., verbis tamen competenter commutatis.[1]

DCXXXIII.

Margaret, Countess of Flanders and Hainault, to Henry III.

(Royal Letters, No. 135.)

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Iberniæ ac duci Aquitaniæ, Margareta, Flandriæ et Haynoniæ comitissa, ejus fidelis et consanguinea, salutem, et cum omni promptitudine serviendi paratam ad ipsius beneplacita voluntatem. April 30, 1265.

Intelleximus quod vestri servientes apud Gernemudam duodecim saccos lanæ quæ sunt Godefridi de Dixmuda, burgensis nostri Dixmudensis, arrestaverunt et arrestatos tenent, pro eo quod quidam ipsius Godefridi garcio conductitius ibidem quoddam factum dicitur perpetrasse. In qua tamen lana nec ipse garcio nec quisque alius nisi ipse Godefridus partem Your servants at Yarmouth have seized some wool belonging to Godfrey of Dixmuiden. We pray redress.

[1] *commutatis*] computatis, MS.

habuit, sicut nobis scabini nostri Dixemudenses et probi cives alii veraciter retulerunt. Unde vestram dominationem attente rogamus, quatenus non sustinentes quod bona dicti burgensis nostri sic indebite ibidem detineantur, eadem bona amore nostri deliberari faciatis dicto Godefrido, aut suo nuntio præsentium portitori, ut preces nostras apud vestram celsitudinem sibi sentiat valuisse.

Datum anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quinto, in vigilia Philippi et Jacobi apostolorum.

DCXXXIV.

Henry III. to the Sheriff of York.

(Rot. Claus. 49 Hen. III., memb. 4 in dorso.)

May 10, 1265. Hearing that John de Warenne and William de Valence have landed near Pembroke, we have ordered the ports to be watched, to prevent their receiving support.

Rex vicecomiti Eboracensi, salutem.

Cum Johannes de Warenna et Willelmus de Valencia, cum gente armata circiter sexies viginti homines, tam equites quam pedites, jam applicuerint in partibus Pembrochiæ, et ibidem se teneant, ut dicitur, ac nonnulli de partibus transmarinis nobis et regno nostro adversantes, si sibi constaret quod dicti Johannes et Willelmus, qui absque conscientia et voluntate nostra regnum nostrum, prout nosti, egressi fuerint, pacifice et absque impedimento applicati sunt in eodem regno, libentius et animosius se pararent ad ingrediendum regnum prædictum, ad pacem nostram perturbandam in eodem, vel ad succursum dictis Johanni et Willelmo faciendum, si forte regnum illud gravare proposuerint; per quod et ballivis portuum nostrorum specialiter mandavimus quod suam maritimam viriliter et potenter custodiant, ne per adventum quorumcumque in regnum prædictum nobis aut eidem regno damnum posset vel periculum evenire.

Cumque pro eo quod quidam marchiones et alii nobis et regno nostro adversantes, juxta provisionem nuper apud Wygorniam de consensu eorundem factam et juramento suo firmatam, regnum nostrum infra certum tempus exire debuissent, usque ad certum terminum moram facturi extra regnum prædictum, pro pace nostra firmius assecuranda, quod hactenus facere distulerunt, nunc in partibus marchiæ agamus, ut de prædictis marchionibus et aliis provisionem prædictam adimpleri faciamus, ad partium illarum et totius regni securitatem; ac quidam nostri et regni nostri æmuli, ut audivimus, contraria suggerant per loca diversa, ut sic devotionem populi nostri diminuere, et eorum corda a nostra dilectione et fidelitate per suggestiones dolosas et omnino falsas avertant, per quod in regno nostro, quod absit, possit iterato nova turbatio suscitari: tibi præcipimus, firmiter injungentes quod si quos hujusmodi suggestores falsa prædicantes in balliva tua inveneris, eos sine dilatione arrestari et salvo custodiri faciatis, donec aliud a nobis super hoc receperitis in mandatis; et populum nostrum de balliva tua ad unitatem, concordiam, et fidem nostram, modis omnibus quibus melius scieris et poteris, teneas et inducas.

Arrest those who spread false reports as to the cause of our presence on the marches;

Et ut omnibus de balliva tua veracius constet de nostro proposito et voluntate, tibi firmiter injungendo præcipimus quod antiquas cartas communium libertatum et forestæ communitati regni nostri a nobis dudum concessas, et ordinationem super nostro et regni nostri statu nuper Londoniæ factam, necnon et quosdam articulos de nostro et magnatum terræ nostræ communi assensu de quibusdam constitutionibus dudum provisis, per totam ballivam tuam recitari et firmiter teneri faciatis, in forma nuper inde tibi directa. Et hoc sicut honorem nostrum et tranquillitatem regni nostri diligis non omittas. Nos enim per aliquos de fidelibus nostris in brevi faciemus inquiri, qualiter tu et alii vicecomites et ballivi nostri, quibus hoc idem mandavimus, vos

and cause the ancient charters and recent ordinances to be proclaimed and observed within your jurisdiction.

habueritis in præmissis, ut secundum quod in hac parte inveneritis, sive bonum sive malum, a nobis recipere valeatis.

Teste rege apud Herefordiam, decimo die Maii.

Eodem modo mandatum est singulis vicecomitibus.

DCXXXV.

Letters Patent of Llewellyn, Prince of Wales.

(Royal Letters, No. 286.)

June 19, 1265.

Universis præsentes literas inspecturis vel audituris, Lewelinus filius Griffini, princeps Walliæ et dominus Snoudoniæ, salutem in Domino.

We have agreed to terms of peace with the king of England.

Noverit universitas vestra quod nos pro bona gratia domini nostri H[enrici], Dei gratia illustris regis Angliæ, pro nobis et magnatibus terræ nostræ ac ceteris coadjutoribus nostris habenda, de omnibus rancoribus et offensis quas idem dominus noster rex concepit contra nos, occasione aliquorum per nos principem prædictum contra ipsum et suos attentatorum temporibus jam præteritis, et pro quibusdam castris, possessionibus, dominiis, libertatibus, et aliis juribus nostris ab eodem domino nostro rege nobis concessis, prout in literis super hoc confectis plenius continetur, tenemur et bona fide promittimus dare et solvere eidem domino nostro regi triginta millia marcarum sterlingorum apud Wyttinton, vel alio loco nobis ad solvendum æque idoneo quem dictus dominus noster rex nobis duxerit præfigendum, dum tamen super hoc per unum mensem fuerimus præmuniti, solvendas terminis infrascriptis, videlicet, in festo B. Michaelis proximo sequente tria millia marcarum, et sic deinceps singulis annis eisdem die et loco tria millia marcarum, donec præfata summa triginta millia marcarum fuerit plenarie persoluta. Et ad hoc de consilio et assensu magnatum

terræ nostræ nos et principatum nostrum tenore præsentium obligamus.

Juravimus insuper ad sancta Dei Evangelia nos et magnates nostri prædicti, quod prædictam pecuniæ summam per particulas memoratas sine aliqua dimunutione vel fraude integre et plenarie persolvemus diebus et loco suprascriptis, sicut prædictum est.

Recognoscimus etiam quod principatum nostrum Walliæ, et omnia quæ habemus et tenemus, tenemus de domino nostro rege prædicto. Et eidem tanquam domino servire et obedire promittimus, et omnia servitia pro dictis principatu et aliis omnibus quæ de ipso tenemus sibi et heredibus suis facere, quæ principes Walliæ prædecessores nostri sibi et antecessoribus suis regibus Angliæ facere consueverunt aut debuerunt.

Juravimus quoque nos et magnates nostri prædicti, tactis sacrosanctis evangeliis, quod magnatibus regni Angliæ ordinationem super liberatione domini Edwardi, qui de sua voluntate pro pace regni obses datus fuerat pro pace ipsa assecuranda, nuper Londoniæ provisam, et domini regis ac plurimorum prælatorum regni sigillis consignatam, servare volentibus adhærebimus, et ad ordinationem ipsam manutenendam magnates ipsos cum toto posse nostro juvabimus contra omnes illos qui ordinationem ipsam infringere seu magnates ipsos gravare attentaverint quoquo modo.

Concessimus etiam bonam gratiam nostram, et plene ac pure remittimus omnem rancorem et omnem offensam quam nos vel nostri habuimus contra homines castra vel villas per dominum regem nobis concessas inhabitantes. Et volumus ac concedimus pro nobis ac nostris quod ipsi in domibus et terris suis cum bonis suis omnibus sub nobis pacifice commorari possint et quiete, faciendo nobis debita servitia quæ dominis suis facere consueverunt, aut, si maluerint, cum bonis suis omnibus libere recedere, et quo

voluerint se transferre. Et promittimus ipsos manutenere et defendere in suis juribus, libertatibus, et consuetudinibus, sicut ceteros homines nostros, quamdiu sub nobis voluerint commorari. Et si contra prædicta venire præsumpserimus, volumus et concedimus quod nisi infra tres menses postquam ex parte ipsius domini regis fuerimus requisiti hoc competenter emendaverimus, quod idem dominus noster rex extunc per præscriptas conventiones et concessiones in nullo nobis teneatur.

Quod autem domino nostro regi tamquam domino obedire et servire et prædictam solutionem facere promisimus, intelligendum est quod quamdiu idem dominus rex ordinationem prædictam servare voluerit, alioquin si contravenire præsumpserit, et hoc per consilium suum quod secundum formam ordinationis ejusdem habuerit nobis denunciatum exstiterit, in neutro sibi teneamur, donec se super hoc emendaverit et concordaverit se magnatibus suis supradictis, post quod sibi obediemus tamquam domino et satisfaciemus ut prius.

Datum in castris juxta Pyperton, die sanctorum Gervasii et Prothasii, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quinto. In cujus rei testimonium huic instrumento sigillum nostrum apponi fecimus, præsentibus et consentientibus Griffino filio Wennunwen, Griffino filio Madoci, Howelo et Madok fratribus suis, Res Vychan, Howello filio Maredut, Howel filio Resi, Goron filio Etdenavet, Howen filio Blethyin, et multis aliis.

DCXXXVI.

Letters Patent of Llewellyn, Prince of Wales.

(Royal Letters, No. 2,461.)

Omnibus præsentes literas inspecturis vel audituris, Lewelinus filius Griffini, princeps Walliæ et dominus Snoudoniæ, salutem in Domino. June 19, 1265.

Cum domino nostro regi Angliæ illustri, pro bona gratia ipsius h[aben]d[a de] quibusdam possessionibus, castris, dominiis, libertatibus, et aliis juribus nostris ab eodem nobis concessis . . . riginta millia marcarum certis term[inis] . . . . are promiserimus, sicut in literis nostris patentibus super hoc confectis plenius continetur, universitatem vestram scire vo- l[umus] . . . . um regem ante præfatam solutionem in fata decedere, aut forte ordinationi Londoniæ provisæ, de qua in literis nostris prædictis [pl]eni[us contin]etur, contraire contigerit, nos heredi vel successori ejusdem dictam ordinationem observare volenti, vel aliter ad dispositionem mag[natum] regni dictam ordinationem observare volentium de residuo pecuniæ supradictæ respondere et satisfacere promittimus, et ad hoc tenore præsentium nos obligamus; dum tamen ipsi ea pro quibus dictam pecuniam dare convenimus seu promisimus nobis faciant et teneant, sicut conventum est. In cujus rei testimonium præsentibus sigillum nostrum fecimus apponi.

If the terms of our peace should be infringed by the king of England, they may still be returned to by himself or his successors.

Datum apud Pipertone, die Veneris proxima ante f[estu]m Nativitatis S. Johannis Baptistæ, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo quinto.

DCXXXVII.

G. de Morle to Henry de Mauley.

(Royal Letters, No. 725.)

June 15–28, 1265.[1]

Prince Edward and W. de Valence are besieging Gloucester. The king and S. de Montfort are at Hereford.

. . . . [d]ilectissimo domino suo, domino H[enrico] de Mauley, suus G. de Morle, salutem quam sibi. Sciatis, dilectissime, quod vobis rumores quas in partibus . . . . . audivi vobis transmitto. Noverit discretio vestra quod comes Gloverniæ et dominus Eanwardus et dominus Willelmus de Valencia existunt [apud] Gloverniam, et ibidem castellum villæ prædictæ audaciter bellando assaltant, et qui deintus sunt viriliter resistunt, damna multimoda [præ]dictis militibus quotidie et eorum sectis præponendo. Idcirco vobis mando quod H[enricus] rex Angliæ atque comes de Monte Forti[2] in Herrefordia sunt, et adventum eorum in Glovernia in brevi credimus cum magna gente, et adventum domini Simonis junioris ex alia parte vere credimus cum suis viribus; et nulla forma pacis inter prædictos magnates est.[3] Quare vobis mando quasi amico meo et domino, quatenus festinanter versus partes nostras ad bona nostra salvanda mittatis talem hominem qui illud facere sciret, si possit, quantum necessitas cogit. Valete.

Indorsed. Domino H. de Mauley.

[1] See Rishanger, p. 43, quoted by Blaauw, p. 239.

[2] *Forti*] Fotis, MS.

[3] *magnates est*] After this in MS. follow the words *poterit breve permanentia*, erased.

DCXXXVIII.

Prince Edward to Roger Leyburn and Nicholas Lewknor.

(Royal Letters, No. 406.)

Edwardus, illustris regis Angliæ primogenitus, dilectis sibi dominis R[ogero] de Leyburn et N[icolao] de Leukenore, salutem et amorem sincerum. Aug. 24, 1265.

Expedire credimus, quod dominus rex pater noster domino comiti Warrennæ per suas patentes literas tribuat potestatem, ut idem homines Quinque Portuum volentes ad pacem venire admittere valeat, dum tamen voluntati domini nostri se submittant; et quod idem dominus comes interponat taliter partes suas, quod in mari nullæ rapinæ seu deprædationes aut homicidia committantur, nec aliquis volens se[1] portus applicare admittatur ad portum, nisi prius usque Dovoriam adducatur, ubi suus adventus in regnum ab illorum notitia possit approbari, qui locum inhabitant supradictum. Adjiciatur etiam quod nullus alienigena admittatur, de quo timeri possit quod se velit nostris adversariis in nostrum præjudicium alligare.

It is desirable that the earl of Warenne should have power to admit the men of the Cinque Ports to terms.

Et cum sint nonnulli in castro de Kenillewith, quos possumus et debemus nostros inimicos merito reputare, quorum nomina vobis mittimus præsentibus annotata, æstimatur pariter expediens ipsis fore scribendum [ex] parte nostri domini supradicti, ut si nolint inimici publici reputari, et exheredari ac vitam perdere, prout meruerunt, dictum castrum committant sine mora qualibet nostro domino et assignent. Nec ista litera alii quam religioso deferenda committatur.

The garrison of Kenilworth should be summoned to surrender.

Nomina autem eorum quibus est scribendum sunt hæc. Dominus Johannes de Muzegros, Ingerramus de

---

[1] *se*] So MS.

Bayllol, Radulfus de Lymesey, Hugo de Culewithe, Nicholas de Bosco, Hugo Wake, Johannes Filius Walteri, Willelmus de la Ceue, Philippus de Heyvile, Hugo de Traham, M.[1] de Caudewelle, milites; Walterus de Barkesvile, Nicholas le Archer, Johannes de Bony, Ricardus de Havering, Johannes Page, Willelmus Camerarius, Walterus de Londonia, clericus, Thomas de Wintonia, clericus, Walterus de Glene, Galfridus de Crulefend, Johannes Luvel, Robertus Luvel, Thomas Luvel, Ricardus de S. Johanne, valetti. Apponatur insuper in litera comiti dirigenda, quod nullus regnum exeat nisi a domino nostro seu nobis super hoc mandatum habeat speciale. Et ista facere nullatenus omittatis. Valete.

Datum Cestriæ, vicesimo quarto die Augusti, anno regni domini regis patris nostri quadragesimo nono.

Item thesaurum repertum in castro Dovoriæ faciatis arrestari.

DCXXXIX.

Henry III. to Simon de Seinliz.

(Royal Letters, No. 431.)

Aug. 26, 1265.

H[enricus], Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, et dux Aquitanniæ, dilecto et fideli suo Simoni de S. Licio, assignato ad querelas et transgressiones audiendas et corrigendas in comitatu Bukingham, salutem.

Protect Richard, clerk of the king of Germany.

Cum quidam filiorum Jordani de Arcubus magistrum Rogerum de Stoke, personam ecclesiæ de Cippeham, et clericum Ricardi regis Alemanniæ fratris nostri, nuper, occasione turbationis habitæ in regno nostro, ceperint et imprisonaverint, et ad se redimendum com-

---

[1] *M.*] Doubtful in MS.

pulerint, injuste sicut accepimus, maxime cum de turbatione habita in regno nostro in nullo se intromiserit contra nos vel Edwardum filium nostrum, vobis mandamus quod si inveneritis ita esse, tunc a molestatione et gravamine prædicti Rogeri eos desistere, et si quid ab eo ceperint, occasione prædicta, sibi reddi faciatis; ne iteratus clamor ad nos inde perveniat, pro defectu vestri.

Teste me ipso apud Gloucestriam, vicesimo sexto die Augusti, anno regni nostri quadragesimo nono.

DCXL.

PRINCE EDWARD TO WALTER, BISHOP OF BATH AND WELLS, CHANCELLOR.

(Royal Letters, No. 403.)

Venerabili patri domino W[altero], Dei gratia Bathoniensi et Wellensi episcopo, Edwardus, illustris regis Angliæ primogenitus, salutem et amorem sincerum. Sept. 23, 1265.

Septimo die Augusti Semanus de Stoke, dominus Ricardus de Havering, Johannes de Havering, et dominus Willelmus de Turevil se nostris beneplacitis coaptarunt, et eisdem promitti fecimus quod ipsos in persona et bonis suis indemnes debuimus[1] per omnia præservare, quia sub spe promissionis hujusmodi nobis castra de Walingeford et Berkhamstede restituere curaverunt. Quapropter vos rogamus, quatenus ad observationem promissionis nostræ eisdem per cancellariam domini regis patris nostri faciatis de securitate qualibet provideri. Valete. Grant letters of protection to S. de Stoke, etc.

Datum Wintoniæ, vicesimo tertio die Septembris, anno regni domini regis patris nostri quadragesimo nono.

---

[1] *debuimus*] *f. l.* debeamus.

DCXLI.

Henry III. to the Barons and Bailiffs of Dover.

(Royal Letters, No. 398.)

Sept. 28, 1265.

H[enricus], Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ et dux Aquitanniæ, baronibus et ballivis portus sui Dovoriæ, salutem.

Prevent the passage of the ex-countess of Leicester.

Quia pro certo intelleximus quod[1] Alienora comitissa Leycestriæ, quondam uxor S[imonis] de Monte Forti quondam comitis Leycestriæ, properaret se ad transfretandum in Franciam,[2] per quod, tam in asportatione pecuniæ de regno nostro undique aggregatæ, quam in aliis pluribus, posset[3] nobis grave damnum et dispendium imminere; vobis mandamus quod, sicut vosmet ipsos et libertates vestras diligitis, et sicut ad nos et ad gratiam nostram accessum ullis temporibus habere volueritis, nullo modo permittatis dictam comitissam aut aliquos de suis, aut etiam aliquos alios transfretare in portu vestro vel partibus vestris, sine licentia vel speciali mandato nostro. Et super his, et quæ dilectus et fidelis noster Petrus de Nevill vobis dicet viva voce ex parte nostra fidem adhibeatis indubitatam. Teste, vicesimo octavo die Septembris.

Eodem modo scribitur illis de portubus.[4]

---

[1] *Quia . . . . quod*] Cum, MS., first hand.

[2] *transfretandum in Franciam*] partes transmarinas transfretare, ut accepimus, MS., first hand.

[3] *posset*] nobis posset, MS. first hand.

[4] The names of the ports are not inserted.

DCXLII.

HENRY III. TO LOUIS IX.

(Royal Letters, No. 864.)

Magnifico principi, domino, et consanguineo suo carissimo, domino L[udovico], Dei gratia regi Franciæ illustri, H[enricus], eadem gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ et dux Aquitanniæ, salutem, et sinceræ dilectionis semper augmentum. Oct. 2, 1265.

Serenitati vestræ significamus nos sanos esse et incolumes, benedictus Deus, optantes admodum ut sospitate consimili vigeatis. Dilectos autem et fideles nostros Willelmum de Aette et Simonem Passelewe, pro quibusdam negotiis terras et feoda [nost]ra in episcopatibus Caturcensi, Lemovicensi, et Petragoricensi contingen[tibus], et etiam pro facto comitissæ Leycestriæ et filiorum suorum, necnon bonis et catallis quæ mercatores vestri per deprædationem in mari amiserunt, vobis exponendis, ex parte nostra ad vos duximus transmittendos. Quibus super his fidem adhibere velitis indubitatam. The bearers are empowered to treat with you about affairs in the three dioceses, the countess of Leicester, etc.

Teste me ipso apud Windesoram, secundo die Octobris, anno regni nostri quadragesimo nono.

DCXLIII.

HUMPHREY, EARL OF HEREFORD, AND OTHERS, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 735.)

A H[enri], par la grace Deu noble rei de Enggletere, seinneur de Irlaunde e duc de Aquitaine, les soens liges Hunfrei de Boun cunte de Hereford, Jon de Baillol, Jon de Verdun, Robert Waleram, Roger de Oct. 6, 1265.[1]

---

[1] See Chron. Majorum et Vicecom. Lond., p. 78.

Leyburne, saluz, e prez e apareillez a fere tuz ses comandemenz.

The citizens of London have submitted completely.

Sacez, sire, ke icest Mardi feimes asembler la commune de Londres, e en la presence de tuz feimes lire vostre maundement; e quant nos luz avium diit, ceo fut afere asez sen apaerent a nos avis. De autre part, sire, nus lur avium comande ke les chaenes ke furent remises, ke mentenaunt saunz delai seent abatues, e les clefs des portes rondues, e nul desbat introuames. E pur ceo, sire, ke les choses sunt si ascurees, vus prium ke vus comandez ke vos lettres serent enuoiees en tuz les cuntez ki sunt pres de la cite, ke marchaunz puissent sauement a lavaunt dite cite aler e venir, e vitaille e tutes autres choses seurement porter e mener; e ke les terres foreines ki sunt a burgeis de la cite seient pleineme sesies en vos meins e tuit autre manere de gent remue; kar sacez, sire, ke lem gaste les bens foreins ke leur furent maleme e outrageusement. Si tost, sire, cum ceus de la cite averunt parfurni ceo ke lvnt en couenaunt, nus le vus ferrums a sauoir. Saluz, e Deu vus gard.

DCXLIV.

Prince Edward to Walter, Bishop of Bath and Wells, and Chancellor.

(Royal Letters, No. 399.)

Oct. 26, 1265.

Venerabili in Christo patri, et amico suo carissimo, domino G[ualtero], Dei gratia episcopo Batoniensi et cancellario domini regis Angliæ illustris, Edwardus, ejusdem domini regis primogenitus, salutem, cum reverentia et honore.

At the request of the countess of

Cum ad instantiam carissimæ amitæ nostræ, dominæ comitissæ Leycestriæ, ad gratiam et favorem nostrum subscriptos familiares suos nominatos receperimus, vos

rogamus attentius, quatenus nuntio ejusdem dominæ comitissæ latori præsentium literas domini regis patris nostri, quas eisdem promisimus super restitutione terrarum suarum, catallorum, et rerum suarum, ab isto die inventarum in eisdem, pro singulis subscriptis vicecomitibus locorum liberare faciatis indilate; et hoc amore nostri non omittatis: videlicet vicecomiti Kanciæ, pro domino J. de Snaves, pro terra sibi restituenda, et eidem vicecomiti pro terra Thomæ de Sandwico clerico eidem restituenda, et etiam vicecomiti Northfolkiæ pro eodem Thoma. Item vicecomiti Kanciæ, pro terra domini Ricardi, rectoris ecclesiæ de Kemesinge, et vicecomiti Leycestriæ, pro terra Willelmi clerici Leycestriæ. Item vicecomiti Lincolniæ, pro terra domini Radulfi de Arcy. Item vicecomiti Kanciæ, pro terra Michaelis de Kemesinge. Item pro ædificiis ejusdem Michaelis in Londonia, vicecomiti Londoniæ. Item vicecomiti de Staffordia et Warewiko et Leycestria, pro terra Willelmi de Lacu. Item vicecomiti Suthreye, pro Waltero Penchecouste. Item vicecomiti Kanciæ, pro terra Johannis Spinard. Item vicecomitibus Northfolkiæ et Suthfolkiæ, pro terris domicellæ Hawysiæ. Item eisdem vicecomitibus, pro terra Galfridi Northfolk. Item vicecomiti de Wiltescira, pro Galfrido Coco. Item pro domino J. de Haya, vicecomitibus Suthsexiæ, Kanciæ, Nordamptesiræ, Gloucestriæ, et Lincolniæ, pro terris suis sibi restituendis. Item vicecomiti Suthsexiæ, pro terris domini R. Corbet, Suthhamptesiræ et Norhamptesiræ. Item vicecomiti Kanciæ, pro terra domini B. de Otringebere. Item vicecomiti Kanciæ, pro terra Johannis de Becclesangre, et Rogeri de Tilemanson, et Thomæ de Creveequer. Item vicecomiti de Herefordia, pro terra Symonis de Bodiham. Item vicecomiti Londoniæ, pro terra Johannis de Ostregate. Item vicecomiti Kanciæ, pro Roberto de Chileham. Item eidem vicecomiti, pro Nicholao Karrok. Item eidem vicecomiti, pro Stephano de Pirie. Item eidem vice-

Leicester, we have received into favour certain members of her household.

comiti, pro terra Sampsonis de Soles. Præscripta omnia expedire faciatis indilate, amore nostri.

Datum apud Dovor, vicesimo sexto die Octobris, anno regni domini patris nostri quadragesimo nono.

Item vicecomiti Suthamtoniæ pro domicella Christiana de Craiwell.

Indorsed. Item vicecomitibus Suthamptoniæ et Northamptoniæ, pro terris Willelmi de S. Philiberto. Item vicecomiti Northfolkiæ, pro terris Symonis de Fernham.

DCXLV.

The same to the same.

(Royal Letters, No. 400.)

Nov. 5, 1265.

Edwardus, illustris regis Angliæ primogenitus, venerabili in Christo patri domino W[altero], Dei gratia Batoniensi et Wellensi episcopo, salutem, cum dilectione sincera.

Grant seisin of his lands to J. de la Hare.

Quia convenit apud Dover inter nos et dominam comitissam Leycestriæ, quod dominus Johannes de la Hare habere deberet seisinam terrarum suarum, ita tamen quod in curia domini regis patris nostri responderet et staret recto de factis suis universis, usque ad diem conflictus Eveshamiæ, paternitatem vestram rogamus quod eidem domino Johanni, secundum quod prædictum est, seisinam terrarum suarum habere faciatis. Valete.

Datum apud Horton, quinto die Novembris, anno regni domini regis patris nostri quinquagesimo.

DCXLVI.

The Barons of the Exchequer to Henry III.

(Royal Letters, No. 701.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, et duci Aquitanniæ, devoti sui Thomas, thesaurarius, et ceteri barones de scaccario suo, salutem, et fidele semper servitium. 1265 ?[1]

Ad mandatum dominationis vestræ venire fecimus coram nobis Willelmum de Abingeton, Willelmum de Hokesworth, Robertum de C . . . nton, Silvanum le Enueyse, milites, et alios liberos et legales homines de comitatibus Cantebrigiæ et Huntingdoniæ, per quorum sacramentum inquisivimus quod Johannes Luvel, quondam vicecomes vester prædictorum comitatum, impeditus fuit per Hervicium de Evesham[2] et Radulfum Pyroth, quominus recipere potuit aliquos exitus de placitis et perquisitis eorundem comitatum, et officium vicecomitis exercere libere a festo S. Johannis Baptistæ usque ad festum S. Michaelis anno quadragesimo quinto, et quod non habuit ea quæ pertinent ad turnum vicecomitis circa dictum festum S. Michaelis. Dicunt etiam idem in omnibus de tempore inter prædicta festa anni quadragesimi septimi; sed dicunt quod inter eadem festa tam anno quadragesimo quinto quam quadragesimo septimo recepit certos redditus assessos per manus Baldewyni de Drayton, subvicecomitis sui, anno quadragesimo quinto, et per Thomam Gos, Henricum de

The jury finds that J. Lovel was partially prevented from exercising his shrievalty, and receiving the proceeds.

[1] Though the inquiry only extends to Midsummer 1264, when John Lovel, a staunch royalist, was no doubt deprived of his shrievalty by the barons, this return can hardly have been made until after the battle of Evesham.

[2] *Evesham*] Doubtful in MS.

Boklonde, et Willelmum de Stowe, vel aliquem ipsorum, anno quadragesimo septimo. Dicunt etiam quod a festo S. Michaelis, anno quadragesimo septimo incipiente, anno quadragesimo octavo usque ad festum S. Johannis Baptistæ proximo sequens, tam per prædones discurrentes quam per illos de insula de Ely impeditus fuit, ita quod neque comitatus neque turna sua tenere potuit, nec aliquid recipere de placitis seu perquisitis. Sed dicunt quod ballivi sui commorantes in patria receperunt certos redditus assessos nomine suo, usque ad Pascha anno eodem; sed nesciverunt utrum ipsi ballivi responderunt ei de rebus assisis post idem Pascha vel Johanni de Scalariis. Dicunt etiam quod prædicti Hervicius et Radulfus nihil receperunt de prædictis placitis seu perquisitis temporibus prædictis. Valeat excellentia vestra diu.

DCXLVII.

Eleanor of Castile to John of London.

(Royal Letters, No. 407.)

About 1265.[1]

A[lianore], cunpaigne sire Edward, a sun lel et fel sire Johan de Lundres, saluz et bon amur.

The manor of Berwick, which was promised me, is given to another. Try and obtain for me another manor in its place.

Sachet ke nostre seignur le rois nus dona lautre jur le maner de Berewic oue les aportenances, par le procurement sire Roger de Leyburn; et pur co ke la chose est purtenant a la garde de Cantelou mun seigneur lad done a autre, isi ke riens de co ne nus est remis; mes ili ad un maner ileuke pres en le comte de Somersete ki est a ville Heselbere, ke fuht a sire Willeam le Marscal, ke mort est, et del rei le

---

[1] Compare Blaauw, the Barons' War, pp. 97, 268, with Calend. Rot. Pat. 49 Hen. III. The letter was clearly written after the battle of Evesham.

tint en chef; pur quei nus vodriuns ke vus enqueisset de sire Johan de Kyrkebi si la garde de cel maner fuht done, et sil nest pas, donc ke vus priissez sire Roger de Leyburn et le eveske de Ba de nostre part ke eus procurassent vers nostre seignur le roi kil nus grauntaht le maner iekes al age del eir sire Willeam; et sil est done, ili ad un autre maner en le cunte de Dorsete ki est appelle Gerente, ke fuht a sire Willeam de Keenes, ke mort est, et del rei le tint en chef; pur quei nus vodriuns ke si nus ne pussuns avoir lautre ke vus les priiset de nostre part ke eus procurassent vers le roi kil nus grantaht cehci; le maner de Heselbere vaut mens; et si rien, priet sire Roger de cehte chose; dite lui ke le maner de Berewic ke le roi nus dona par sun procurement nus est tollet, kar il nus tendra a meins coueituse, et memes co diet al eveske de Ba. Et si rien poet espleiter de cete chose les lettres ke vus de co averet, baillet les al portur de cehte lettre, kar il les portera a Wauter de Kent, nostre clerc. Pensez despleiter cehte chose, kar co sereit nostre prou; et si conueintement procuret cehte chose, ke eus ne nus tiengnent mie a coueituse. Saluz.

DCXLVIII.

Cardinal Ottobonus to Master Elias Mealdewell.

(Chapter House Miscell.)

Ottobonus, miseratione divina S. Adriani diaconus cardinalis, apostolicæ sedis legatus, discreto viro magistro Elyæ de Mealdewell, canonico ecclesiæ S. Martini magni Londoniensis, salutem in salutis Auctore. Feb. 28, 1265.

Conquestus est nobis Willelmus de Luton, clericus, quod Ricardus de Caumpedene et Jordanus dictus Le Provot, laici Wygorniensis diocesis, super decimis debitis et possessionibus injuriantur eidem; ideoque W. Luton, clerk, complains that certain laymen are

wronging him as to his tithes. Try the case.

discretioni tuæ qua fungimur auctoritate mandamus quatenus, partibus convocatis, audias causam, et usuris cessantibus debito fine decidas, faciens quod decreveris per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem qui fuerint nominati, si se gratia, odio, vel timore subtraxerint, censura simili cogas veritati testimonium perhibere.

Datum Londoniæ, pridie kalendas Martii, pontificatus domini Clementis papæ IV. anno secundo.

With a mark of the seal on the back.

DCXLIX.

Henry III. to the Sheriff of York.

(Rot. Claus. 50 Hen. III., memb. 5 in dorso.)

March 15, 1266.

The garrison of Kenilworth have seized one of our messengers, and sent him back to us with his hand cut off. Summon our military tenants to assemble, with horses and arms, at Oxford.

Rex vicecomiti Eboracensi, salutem.

Cum inimici et rebelles nostri, qui contra nos manifeste se tenent in castro de Kenillewich, ad regnum nostrum perturbandum, homicidia, deprædationes, incendia, et alia damna enormia perpetrando, in nostri dedecus et regni nostri damnum gravissimum, et ad majoris damnationis suæ cumulum quendam de nuntiis nostris nuper per partes illas transeuntem ceperint, et ei manum truncaverint, ac ipsum sic truncatum et turpiter mutilatum, ad majorem nostri contemptum, ad nostram præsentiam transmiserint: nos tam atroci injuria et tanta contumelia, quibus ipsi majestatem nostram taliter offendere præsumpserint, ad vindictam inde faciendam non immerito provocati, tibi præcipimus quod in pleno comitatu tuo, et etiam per omnes villas mercatorias ejusdem comitatus, injuriam illam nobis impudenter illatam sine dilatione publicari, et, sicut alias tibi præcepimus, in prædictis comitatu et villis publice clamari facias ex parte

nostra, quod omnes qui servitium nobis debent personaliter sint ad nos apud Oxoniam, a die Paschæ in tres septimanas, cum equis et armis; vel qui personaliter venire non poterunt, servitium suum nobis ad eundem diem ibi vel alibi quo eis scire faciemus mittant, ad proficiscendum nobiscum exinde super inimicos et rebelles nostros prædictos.

Tibi insuper præcipimus firmiter injungentes quod prædictos fideles nostros, modis omnibus quibus magis videris expedire, ex parte nostra efficaciter moveas et inducas, ut præter servitium suum nobis debitum cum toto posse quod perquirere poterunt, ad injuriam propriam et communem in suo principe sibi factam celeriter vindicandam, adeo potenter et viriliter se accingant, quod ipsorum auxilio de prædictis hostibus ultionem tantis sceleribus debitam, prout regiæ majestati convenit, sumere valeamus; et quod, sedata ipsorum rabie, pax et securitas ad honorem Dei et regni nostri commodum roboretur.

Let watch and ward be kept, and malefactors arrested.

Provideri etiam facias quod homines de balliva tua assignentur ad arma, et quod vigiliæ et custodiæ fiant in singulis comitatibus,[1] burgis, et aliis villis comitatus tui, sicut fieri consuevit; ita quod si aliqui malefactorum prædictorum aut aliorum transitum per ipsos faciant eos arrestent, et tibi sine aliqua difficultate liberent salvo custodiendos. Si vero hujusmodi malefactores se non permiserint arrestari, tunc prædicti vigiliæ custodes et alii hutesium levent super illos undique, et ipsos insequantur de die et nocte, cum tota villata et vicinis villatis, cum clamore et hutesio, de villa in villam, donec capiantur, et tibi deliberentur, sicut prædictum est. Et ita te habeas in hac parte quod diligentiam tuam exinde debeamus merito commendare.

---

[1] *comitatibus*] com̄, MS., *f. l.* civitatibus.

Teste rege apud Westmonasterium, quinto decimo die Martii.

Eodem modo mandatum est universis et singulis vicecomitibus per Angliam.

DCL.

Henry III. to the Bailiffs and Good Men of Poole.

(Royal Letters, No. 195.)

April 3, 1266.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ et dux Aquitanniæ, dilectis et fidelibus suis ballivis et probis hominibus suis de La Pole, salutem.

The country being still partly disturbed, receive merchants, but do not allow them to go inland, without further orders.

Cum illos de portubus ad gratiam et ad pacem nostram admisimus, per quod mercatores de partibus transmarinis et aliis locis undicumque in regnum nostrum securius venturi sunt ad negotiandum ibidem de rebus et mercandisis suis, sicut ante turbationem nuper habitam in regno nostro facere consueverunt, ac turbatio prædicta, ob quam mercatores diversi jacturas et damna enormia per deprædationes toltas et homicidia sustinuerunt, nondum ad plenum existat pacificata; nec velimus quod mercatores prædicti, post tot discrimina eis occasione turbationis prædictæ illata, ulterius damna sustineant, nec transgressio aliqua inferatur eisdem, maxime cum si damnum aliquod eis de cetero per aliquos in regno nostro inferatur, nobis et fidelibus nostris, necnon et toti regno nostro, in dedecus, scandalum, et opprobrium imputari valeret temporibus futuris: vobis mandamus, in fide, homagio, et dilectione quibus nobis tenemini firmiter injungentes, quatenus cum mercatores aliquos ad villam vestram seu ad partes vestras cum rebus et mercandisis suis accedere contingat, ipsos in villa vestra receptetis curialiter et benigne, et aliquem locum certum infra villam vestram,

in quo res et mercimonia sua tute reponi possint, assignetis eisdem, et eosdem mercatores inter vos curialiter admittatis, non permittentes quod ipsi vel alii cum rebus vel mercandisis suis regnum nostrum ingrediantur seu egrediantur; sed pro communi utilitate nostra et sua et conservatione rerum suarum his diebus, mercatores tam indigenas quam alienigenas cum rebus et mercimoniis suis transfretare volentes ad partes prædictas nullatenus transfretare, nec ipsos ulterius regnum nostrum ingredi permittatis, donec eorundem mercatorum indemnitati in hac parte prospiciatur.

Teste me ipso apud Westmonasterium, tertio die Aprilis, anno regni nostri quinquagesimo.

DCLI.

Henry III. to the Sheriff of York.

(Rot. Claus. 50 Hen. III., memb. 5 in dorso.)

May 3, 1266.

It is falsely reported that we have arbitrarily ejected men from their possessions without trial. Take steps to dispel this impression.

Rex viceconiti Eboracensi, salutem.

A primævo ætatis nostræ tempore, quo regni Angliæ regimini Dominus nos præfecit, cordi semper habuimus ea facere pro viribus quæ paci et tranquillitati subditorum nostrorum novimus convenire. Quod autem propter malitiam temporum et alias actiones his diebus contrarium accidisse dinoscitur, cordi nostro, novit Altissimus, dolores et angustias cumulavit. Et inter cetera ex hoc non immerito majori tædio afficimur, quod quidam majestati nostræ, qui multum jam processimus in dies nostros, detrahentes, nos ad exheredationem plurium de regno nostri sine judicio et consideratione curiæ nostræ asserunt processisse, et hoc per instinctum quorundam nobis assistentium, quorum consilio regni nostri negotia disponuntur. Verum quia universis de regno nostro prædicto sumus

et esse volumus in justitia debitores, omnes et singulos prædictos scire volumus, quod si per nos vel consiliarios nostros alicui fuerit injuriatum in hac parte, veniat ad curiam nostram, rectum faciendo et capiendo, prout secundum legem et consuetudinem regni nostri fuerit faciendum.

Et ideo tibi præcipimus quod in pleno comitatu tuo burgis, villis mercatoriis, et aliis locis ubi videris expedire, præsentem literam legi facias et publice proclamari, et eis scire facias quod ad curiam nostram veniant, si voluerint, in forma prædicta. Et hoc sicut te et tua diligis nullo modo omittas.

Teste rege apud Northamptoniam, tertio die Maii.

DCLII.

Louis IX. to Henry III.

(Royal Letters, No. 866.)

May 5, 1266 ?[1]

Ludovicus, Dei gratia Franciæ rex, egregio principi carissimo consanguineo suo Henrico, eadem gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, ac duci Aquitaniæ fideli suo, salutem et sinceræ dilectionis affectum.

We have taken steps to prevent your enemies crossing.

Transmissas nobis per latorem præsentium serenita[tis vestr]æ literas recepimus et intelleximus diligenter. Quod autem rogastis nos ut portus sub nostra potestate constitutos diligenter custodiri, sicut hucusque fecimus, jubeamus, ne inimici vestri de nostris partibus possint in Angliam se transferre; quodque illos qui per districtum nostrum in succursum vestrum ac subsidium contra vestros malevolos et rebelles ire

---

[1] See Rymer, i. p. 468. The letter must have been written at all events between the battle of Evesham and the dictum of Kenilworth.

voluerint, et de hoc nobis veraciter constare poterit, transfretare absque impedimento quolibet permittamus; scire vos volumus quod jam id quod petitis feceramus, antequam ad nos hujusmodi vestræ literæ pervenissent.

Verum dilectionem vestram rogamus quatenus ad procurandam pacem et amicitiam liberorum S[imonis] quondam comitis Leycestriæ, nepotum vestrorum, ac comitissæ genitricis eorum vestræ sororis, et aliorum de terra vestra, quorum quidem pax et concordia vobis ac toti regno vestro, sicut nobis videtur, esset plurimum fructuosa, vestrum liberaliter animum inclinare velitis, ita quod pace inter vos et ipsos firmata, sicut nobis scripsistis, votum peregrinationis vestræ in subsidium Terræ Sanctæ peragere [1] valeatis.

We earnestly hope you will make peace with your sister and her sons.

Datum apud Vicennes, die Mercurii ante Pentecosten,

DCLIII.

Prince Edward to Margaret, Countess of Flanders.

(Royal Letters, No. 401.)

May 1266.[2]

Edwardus, illustris regis Angliæ primogenitus, consanguineæ suæ carissimæ, dominæ M[argaretæ], comitissæ Flandriæ et Hennoniæ, salutem et dilectionem.

Quia tenemur dilecto nobis domino Rogero de Moretayne in mille et septingentis libris, sexaginta et sex solidis, et octo denariis Parisiensibus, quos modis omnibus volumus eidem sine mora persolvi; vestram rogamus dilectionem quatenus, de bonis et catallis civium Londoniensium et aliorum inimicorum nostrorum in dominio vestro arrestatis, sine dilatione vel difficultate aliqua præfato domino Rogero vel mandato suo præsentes vobis restituenti, liberare faciatis prædictas mille septin-

Pay R. de Moretayne some money we owe him, out of the goods of the citizens of London which are in your hands.

---

[1] *peragere*] peragare, MS.

[2] See Rym. i. p. 468.

gentas et tres libras, sex solidos, et octo denarios Parisienses; et nos cum omni diligentia et favore circa deliberationem hominum vestrorum et omnium bonorum, si quæ fuerint in districtu domini regis patris nostri per quoscumque suæ potestatis arrestata, sicut nos nuper rogastis studiose laborabimus, et eo multo diligentius si hanc nostram petitionem adimpleveritis, cum favore; scientes quod præfati cives, et etiam ipsi de Quinque Portubus, corpora sua et omnia quæcumque habent voluntati domini nostri regis et nostræ totaliter submiserunt, per quod de bonis suis prædictis præfatus dominus noster rex et nos liberius possumus facere nostram voluntatem. Quid autem super hoc feceritis nobis per literas vestras significare velitis.

Sub tali forma competenti[1] scribatur domino regi Franciæ pro eodem negotio.

DCLIV.

Walter de Lynais to Walter, Bishop of Bath and Wells.

(Royal Letters, No. 2,471.)

Dec. 1, 1266?[2] Reverendo in Christo patri, ac sibi domino inter ceteros speciali domino . . . . . Dei gratia Bathoniensi et Wellensi episcopo, Galterus de Lynais, reverendi patris domini H[ugonis] Ostiensis episcopi camerarius, et suus clericus, si placet, cum reverentia se totum, licet modicum, ad suum mandatum et servitium promptum in omnibus et ubique.

---

[1] *Sub . . competenti*] Repeated in MS.

[2] The references to Peter Bruce, who obtained the manor of Kirkby in 31 Hen. III. (see Dugdale, Baronage, i. p. 449), and to the bishop of Ostia, confine us to the latter part of Henry III.'s reign for the date of this letter. But the only bishop of Bath and Wells engaged in public affairs at this date is Giffard; and 1266 is the only year of his episcopate in which the feast of St. Andrew fell on a Tuesday.

Quia negotia domini mei Ostiensis, amici vestri carissimi, nullis suis tamen de quo d . . . . . . meritis præcedentibus sicut vestra propria in omnibus geritis per effectum, ad vos recurro pro ipsis in his quæ expediunt confidenter. Hinc est quod cum ecclesia de Kerkeby in Kendale, Eboracensis diœcesis, prout a me nuper didicistis, sit domino meo auctoritate apostolica commendata, et favor et auxilium domini Petri de Brus potentis in illis partibus, ut dicitur, sint mihi valde necessaria in hoc facto, supplico ut literas vestras proprias ad ipsum cum litera domini regis affectuosas habeam, quod me procuratorem domini Ostiensis, amici domini regis specialis et defensoris assidui, regnique Angliæ zelatoris præcipui, sicut scitis, habeat in omnibus domini mei negotiis specialiter commendatum, præstando in omnibus consilium, auxilium, ... rem, etc., sicut prudentiæ vestræ videbitur expedire. Quas literas dari faciatis, si placet, domino Johanni de Kerqueby, de quo me nullatenus sufficerem commendare; me etenim fecit conduci apud Eboracum per suum proprium nuntium, et quod plus est, nollem vellem, cum suis expensis propriis ubicumque negotium domini mei, quod sibi in curia domini regis procurandum commisi. Habeat nihilominus vestra reverenda paternitas, suo loco et tempore, sicut habuistis hactenus, commendatum si placeat per effectum, præcipientes mihi vestro clerico, licet inutili, quicquid perfecturum vobis placuerit ubicumque.

Give me letters to lord Peter Bruce on behalf of the bishop of Ostia.

Datum apud Clarekourt, die Mercurii in crastino S. Andreæ apostoli.

Indorsed. Reverendo patri domino episcopo Bathoniensi.

DCLV.

Certain Merchants of Lucca to William of Louth.[1]

(Royal Letters, No. 1,007.)

Shortly before August 1266.[2]

Discreto et sapienti viro magistro Willelmo de Luda, sui baronicii Reverus, Ricardus, aliique eorum socii, mercatores Lucanenses, salutem et quod possunt servitii et honoris.

We cannot supply the king with money unless we are allowed to sell our goods.

Sicut vos scitis necessitatem quam dominus rex habet de pecunia, non est bonum super necessitate apponere impedimentum, ut valeat perdurare. Unde sciatis quod cum lanæ mercatorum ubique arrestatæ sint, propter decimas subsidio Terræ Sanctæ deputatas, et ipsi non possint suas mercandisas ad aliud regnum asportare, et suas lanas vendere, mutuum quod dicti mercatores promiserant domino regi solvere non potuerunt, et de custuma bonorum parum veniet ad dominum regem, et hoc non bonum esset. Propter hoc rogamus propter utilitatem domini regis et aliorum mercatorum, quatenus velitis esse cum domino episcopo Bathoniensi, et facere quod ex parte domini regis literæ cunestabili de Dovre et aliis de portubus dirigat, quod ipsi penitus et sine impedimento permittant dictos mercatores suas lanas et mercandisas quo voluerint asportare, quoniam bene sunt sufficientes ad solvendum, etiam si dictas lanas asportent.

---

[1] See Le Neve, Fasti, i., p. 331. Perhaps the person addressed may be identical with the bishop of Ely there named.

[2] During the chancellorship of Walter Giffard, bishop of Bath and Wells. He received the great seal between Aug. 4 and Aug. 10, 1265; he was translated to York, Oct. 18, 1266. The time of year implied in the letter fixes it to 1266. Compare also, with regard to the state of the ports, letter DCXLVIII., etc.

Et cum vos habeatis nomina eorum in quodam rotulo qui dictas decimas tenent, procuretis quod dominus rex mandet eis quod dictas decimas alicui non liberent sine licentia papæ et domini regis. Et cuilibet una litera dirigatur, et hoc solum sufficit.

Illas mille quingentas libras de quibus vos mandavistis pro domino[1] vobis mandamus per Matthæum de Cholumbariis, et cum magna difficultate eas potuimus invenire. Et procuretis quod nos habeamus unum liberate de trecentis octaginta et octo libris, septem solidis et quinque denariis, quas debemus recipere de superusagio de [pecu]nia anni præcedentis. Et nos multum indigemus dicta pecunia ad solvendum mutuum mille quingentarum librarum, de quibus superius facta est mentio. Et de mille quingentis libris prædictis quas vobis Matthæus portabit retinebitis vobis mille marcas pro mutuo quod debemus facere domino regi in Augusto; et cum eritis apud S. Botolphum satisfacietis nobis de mille ducentis quinquaginta marcis. Item sciatis quod nos mandavimus sociis nostris de Ybernia quod ipsi mittant vobis in garderobam illas bis mille libras quas receperunt a thesaurario domini regis de Ybernia, cistis, securus quod vos habetis eas. Valete in Domino.

We send 1,500*l.*, which we have procured with great difficulty.

Discreto viro magistro Willelmo de Luda detur.

---

[1] *domino*] Probably *rege* should be supplied.

DCLVI.

The Burgesses of Shrewsbury to Henry III.

(Royal Letters, No. 784.)

About 1266?[1]

Illustrissimo ac excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ et duci Aquitanniæ, sui devoti et fideles et humiles burgenses Salopiæ, salutem, et debitum in omnibus fidelitatem, reverentiam, et honorem.

We are much impoverished, and pray to be excused the remainder of our tallage.

Reverendissimæ dominationi vestræ notum facimus quod nos omnes et singuli prompti sumus et parati, et semper erimus, ad fidelitatem vobis debitam indefesse conservandum, usque ad periculum mortis et effusionem sanguinis; et quod nos vigilantes sumus nocte dieque infra villam nostram viriliter contra rebelles vestros; et muros et fossata facimus viriliter circa villam nostram, ubi necesse fuerit ad conservationem et defensionem villæ vestræ Salopiæ. Unde quamplurimum expendimus circa talia. Nec nos ausi sumus exire de villa nostra pro dubio, ad aliquas mercandisas faciendas, nec infra villam nostram aliquam mercandisam facimus, quia villa nostra tam multis mercatibus in patria nostra obsidetur, quod vix aliquid bonum ad vendendum in villa nostra fertur, vel vix aliquis ad aliquid emendum ibidem venit. Et ideo ita depauperati sumus, tum pro magna guerra Walliæ, quæ longe duravit, cum pro multis mercatibus qui circueunt villam nostram, quod fere nihil habemus in bonis. Idcirco excellentiæ vestræ et dominationi unanimiter supplicamus, omni qua possumus devotione, quatenus pro Deo et salute animæ vestræ, misericordiam de nobis, si placet, habeatis, et de residuo tallagii

[1] The date is extremely doubtful. But the mention of *rebelles vestri* and the length of the Welsh war seem to agree best with the year 1266.

nostri nobis aliquod remedium, si placet, faciatis, quia nesciremus, nec aliquo modo poterimus allevare dictum tallagium in villa nostra, ob paupertatem burgensium villæ nostræ.

Ad hæc dominationi vestræ et discretioni significamus, quod quamvis villa nostra hostiliter obsessa fuerit, pro nihilo dubitaremus nisi solum modo pro defectu molendini. Et idcirco super hoc, si placet, consuletis, et nobis remedium faciatis, credentes si placet latoribus præsentium in his quæ vobis o[r]etenus plenius exponebunt. Vigeat et valeat reverenda dominatio et dignitas vestra per tempora longa.

We could well stand a siege, but for want of a mill.

DCLVII.

William de Valence, Lord of Pembroke, to his Lady.

(Royal Letters, No. 2,475.)

William de Valence, seignor de Penbroc, a sa chere conpaigne et amie, saluz.

May 29, 1267.

Sachez que nus vus enveoins Sir Robert de Immer a garnir le chastel de Wyncestre de blez et de viures, et a demorer oueke vus a garder le avant dit chastel ensemblement od Sir Martin de Roches et Phelip le Clerc. Et vus lur comandez de par nuz que il ourent en tute choses par un acord et par un conseil, et vus donoms le poer sur eus tuz et de eus tuz, a ordener et a puruer en tute choses solom ceo que vus verrez que meuz fra a fere. En cui testmoine nus vus enueoins ceste nostre lettre patente.

I am sending Sir R. Immer to provision and defend Winchester castle. He is to be under your command.

Done a Berkinge, le Dimeinge procheine apres la Ascension, le an le rey Henri fiz le rey Johan cinquante primer.

DCLVIII.

Llewellyn ap Griffin to Richard, King of the Romans.

(Royal Letters, No. 287.)

Summer, 1267 ?[1]

Excellentissimo viro, domino Ricardo, comiti Cornubiæ, regi Romanorum, et per Dei gratiam imperatori, L[ewelinus] filius Griffini, salutem, et paratam ad obsequia voluntatem.

I thank you for the efforts you have made for peace, but I cannot accede to the terms proposed.

Excellentiæ vestræ grates referimus copiosas de diligenti cura vestra, circa reformationem pacis inter dominum regem et dominum Edwardum nepotem vestrum ex una parte, et nos ex altera, sicut per fratres Prædicatores nuntios vestros ad nos destinatos intelleximus; qui nobis ex parte vestra consulendo dixerunt, quod totam terram quam nuper occupavimus domino regi et domino Edwardo filio suo restituere deberemus. Quod minime sustinere volumus, nec de jure debemus, propter gravamina infinita ostendenda vobis pro loco et tempore, quæ a ballivis domini regis nobis et nostris contra formam pacis injuste fuerunt illata; quæ a domino rege pluries quæsivimus emendari, quorum emendam non fuimus subsecuti. Prædictus autem dominus rex dedit et concessit prædictam terram domino Edwardo, de querelis nostris penitus non faciens mentionem: qui ad destructionem nostram et gentis nostræ, ut a probis viris et fide dignis indubitanter audivimus, consilio inimicorum nostrorum ductus, die ac nocte laborare non cessabat. Propter quæ in bonitate Dei sperantes, et destructionem nostram et gentis nostræ timentes, consilio omnium magnatum Walliæ communicato, qui nobiscum ejusdem pacis sunt et debent esse, prædictam terram ad nos et

---

[1] See Rymer, i. 473; Pauli, Gesch. von England, iii. p. 814.

antecessores nostros de jure pertinentem invasimus. Et licet magna summa pecuniæ domino regi et dominæ reginæ et domino Edwardo a nobis pluries fuisset oblata, cum quatuor cantredis de Perwetglaut, ita quod dominus rex nos manuteneret in residuo totius Norwalliæ, sicut in literis conventionis inter dominum regem et nos continetur, nostram tamen obligationem recipere noluerunt. Nec nuntii nostri ad curiam domini regis ultimo destinati, super oblatione nostra responsionem petentes, aliquam habere potuerunt, licet ibidem diu exspectarent; propter quod omnino fuimus desperati.

Et sciatis quod si juxta consilium vestrum, ut credimus, domino Edwardo prædicta terra a nobis restitueretur, perturbationem et contentionem et magnam discordiam inter dominum regem et nos, quod absit, in brevi suboriri credebamus;[1] et hoc propter injurias et gravamina a domino Edwardo et suis nobis et nostris inferenda, sicut prius fecerunt. Adhuc parati sumus et erimus, secundum fidele posse nostrum, ad offerendum domino regi et domino Edwardo et dominæ reginæ et vobis summam pecuniæ, prout videritis expedire, cum uno comotho in quo est castrum de Gannuoc, qui vocatur Creuchin, et alio comotho in quo est castrum de Disserd, qui vocatur Prestaclune, pro perpetua pace habenda nobis et nostris et omnibus qui sunt nobiscum ejusdem pacis et belli. Si autem per nobilitatem vestram et excellentiam dominum regem et dominum Edwardum ad perpetuam pacem habendam inducere non poteritis, pro treugis usque ad septem annos habendis pro nobis et nostris, sicut prædictum est, mille marcas cum dimidio domino regi et domino Edwardo in terminis statuendis solvendis offerre velitis.

---

[1] *credebamus*] So MS.

Unde nobilitati vestræ, de qua maximam gerimus fiduciam, humiliter supplicamus et devote, quatenus Deum habentes præ oculis et jura nostra et antecessorum nostrorum in Wallia considerantes, partes vestras versus dominum regem et Edwardum filium suum, si placet, pro nobis diligenter et amicabiliter interponatis, ut ipsi ad eorum gratiam et pacem nos recipiant; et nos eis fidele servitium et consuetum pro jure nostro in Wallia exhibere non omittemus. Et quicquid, si placet, super hoc facere volueritis nobis per literas vestras significare velitis. Valeat excellentia vestra diu in Domino.

DCLIX.

Henry III. to Louis IX.

(Rot. Claus. 51 Hen. III., memb. 2 in dorso.)

Sept. 6, 1267.

Rex regi Franciæ salutem, et sinceræ dilectionis semper affectum.

I cannot attend to the affair of Gascony at present.

Literis et nuntio vestro, videlicet priore Vallis Viridis, nobis a vestra serenitate transmissis ea quæ decuit veneratione susceptis, nuntium suum nobis per eundem prudenter expositum intelleximus diligenter; vobis significantes quod propter absentiam magnatum de consilio nostro, qui in adventu nuntii prædicti pro negotiis suis in remotis agebant, nuntium illum ibidem juxta votum nequivimus expedire; propter quod eidem diem præfiximus apud Salopiam, ubi ante adventum ipsius propter urgentissima negotia statum nostrum et nostrorum deprimentia in confinio Walliæ fecimus sollemne colloquium convocari. Unde quamquam mandato et beneplacito vestro super negotio Bigorriacensi, Armaynacensi, et Fesentiacensi, et de tribus episcopatibus, scilicet Petragoricensi, Caturcensi, et Lemovicensi,[1] et

---

[1] *Lemovicensi*] Lepiovicensi, MS.

aliis ab eodem nuntio nobis plenius expositis parere vellemus ut tenemur, variis tamen negotiorum tractatibus et eorum perplexitatibus nobis de die in diem super facto Lewelini filii Griffini et complicium suorum inimicorum nostrorum incumbentibus his diebus, circa expeditionem negotiorum prædictorum ad præsens, maxime quoad negotium prædictum Biggoriacense, Armaynacense, et Fezentiacense, nec prædictorum episcopatuum diligentiam non[1] potuimus adhibere; quod, si placet, graviter non feratis.

Quapropter celsitudinem vestram quanta possumus affectione requirimus et rogamus, quatenus illud usque ad festum Pentecostis proximo futurum respectare velitis. Tunc enim prædictis negotiis nostris interim plenius expeditis mandatum vestrum in hac parte taliter explere curabimus, quod inde debebitis esse contenti, Domino concedente.

The terms I have offered to S. de Montfort, I offered for your sake; if refused now, they will not be renewed.

De facto autem Simonis de Monte Forti scire vos volumus quod ea quæ ad preces vestras ei nuper contulimus, non ob suorum exigentiam suorum, sed vestri tantum reverentiam sumus adimplere parati; quod si ad præsens admittere recusaverit, ad hoc alias regressum cum voluerit non habebit. Alioquin in regnum nostrum veniat sub salvo conductu, quem ei fieri faciemus, super excessibus propriis et non delictis patris sui, (propter quæ tamen de jure regni a successione hereditaria merito esset privandus,) quæ sibi nolumus imputari, facturus et recepturus quod secundum legem et regni nostri consuetudinem fuerit faciendum. Comitissæ quoque Leycestriæ prompti sumus facere quod sibi meminimus alias promisisse, vel sub conductu consimili ad partes nostras accedat, prout lex et consuetudo regni nostri postulaverit receptura.

All possible redress shall be

Præterea super injuriis et damnis quæ per illos de Quinque Portubus vestris mercatoribus illata dicuntur,

[1] *nec . . . non*] So MS., perhaps correctly.

granted to your merchants, consistent with the privileges of the Cinque Ports.

secundum libertates et consuetudines eorundem portuum, quas tanquam a nobis et prædecessoribus nostris regibus Angliæ confirmatas infringere non valemus, plenam et celerem justitiam volumus, et districte præcipimus exhiberi, et ad hoc infra eosdem portus exequendum quendam de fidelibus nostris de quo confidimus duximus specialiter deputandum. Bona etiam mercatorum terræ vestræ per alios de regno nostro ablata et injuste detenta, prout sua esse rationabiliter monstrare poterunt, secundum legem et consuetudinem terræ nostræ restitui faciemus eisdem.

Their complaints against prince Edward shall also be attended to.

Ceterum de exactionibus quæ per Edwardum primogenitum nostrum a vestris mercatoribus fiunt de mercandisis eorum, tam nos quam idem primogenitus noster in proximo tantum inde fieri faciemus quod idem mercatores justam super hoc non habebunt materiam conquerendi.

Teste rege apud Salopiam, sexto die Septembris.

DCLX.

Philip of France to Henry III.

(Royal Letters, No. 875.)

About 1267 ?

Excellenti principi dilecto ac carissimo suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ illustri, Philippus, regis Franciæ primogenitus, salutem et sinceræ dilectionis affectum.

We are well, and rejoiced to hear good news of you.

Super eo quod certitudinem status vestri nobis, vestri gratia, per vestras literas intimastis, dilectioni vestræ, affectu quo possumus, referimus multas grates, serenitati vestræ significantes carissimum dominum et patrem nostrum, carissimamque dominam matrem nostram, nos una cum ipsis, gaudere in confectione præsentium corporum sospitate, quod de vobis audire semper volumus et etiam exoptamus. Ceterum excellentia vestra no-

verit quod de pace et tranquillitate terræ vestri gavisi sumus et fuimus gaudio magno valde. Mandetis nobis beneplacitum vestrum, quod parati sumus pro viribus adimplere.

DCLXI.

Hugh de Lusignan, Count of La Marche and Angoulême, Lord of Fougeres, to Henry III.

(Royal Letters, No. 146.)

Illustrissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ, et duci Aquitaniæ, Hugo de Leziniaco, comes Marchiæ et Engolismæ, dominus Fulgeri, salutem cum omni servitio, reverentia, et honore. 1267?[1]

Noverit excellentia vestra nos die Martis post octabas Pentecostes proximo præteritas vestrum nuntium cum vestris literis apud Bonam Vallem prope Carnotum in partibus Franciæ recepisse, in quibus siquidem literis vidimus contineri quod nos nuper rogavissetis quod ad vos in Angliam in succursum et relevationem status vestri cum decenti comitiva veniremus, nos iterato rogantes, mandantes, et in fide, homagio, et dilectione quibus vobis tenemur firmiter injungentes, quod ad vos in Angliam sub omni festinatione accederemus, prout in aliis literis vestris nobis plenius dederatis in mandatis. Excellenti dominationi vestræ patefiat quod a vobis nullas alias literas præterquam istas receperimus, annus fere etiam est elapsus. Verumtamen cum lator literarum vestrarum nos venientes

Your first letter never reached me. As soon as I have settled my affairs in France, I will prepare to come to your aid.

---

[1] The suit referred to between the writer and the countess of Leicester lasted from 1267 to 1269. The general state of England, and the expressions which seem to indicate that the suit was a new one, point to the year 1267.

Parisius ad parliamentum invenerit, ut prædictum est, in partibus Franciæ, ad quod parliamentum habebamur placitare coram rege Franciæ contra comitissam Leycestriæ, quæ nos implacitat super parte comitatus Engolismæ, nos expeditis et expletis his et aliis quæ expedituri eramus in Franciam, cum omni festinatione in Pictavia revertemur, et nos in quantum poterimus festinabimus et præparabimus, venturi sicut nobis mandastis. Et si forte adventus noster sit vobis valde necessarius, ita quod res sine nobis non possit finem sortiri prosperum, vestram dominationem rogamus quatenus nobis istud sine diffugio intimetis, et nos interim accelerabimus motum nostrum et adventum. Valete.

DCLXII.

John of Britanny to Henry III.

(Royal Letters, No. 873.)

1260–1268.[1] Excellentissimo domino ac præcordialissimo patri suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ, duci Aquitaniæ, devotissimus ejus filius Johannes, primogenitus ducis Britanniæ, salutem cum omni promptitudine servitii et honoris.

I am ready to come to your aid, if desired. De vestra per Dei gratiam prosperitate, de qua me literatorie certificatis, ad modum congaudens, sublimitati vestræ significo me consortemque meam filiam vestram apud Nannetas, ubi ad præsens moram trahimus, divina favente gratia, plena vigere corporis sanitate, quod de vobis mihi semper desidero nunciari. Sciatis autem me cum militibus et armis in succursum vestrum pro posse meo venire paratum, quotienscumque opus fuerit et a vobis fuero requisitus. Statum

---

[1] Between his marriage and his receiving the title of earl of Richmond.

vero vestrum utinam prosperum et felicem mihi crebro mandetis, una cum vestræ voluntatis bene[placitis], ad quæ facienda operam dabo semper pro viribus efficacem. Bene et diu valeat in Domino excellentia vestra.

DCLXIII.

Beatrice of England to Henry III.

(Royal Letters. No. 420.)

Excellentissimo domino et patri suo si placet reve- 1260–1268.[1] r[endo] . . . domino H[enrico] Dei gratia regi Angliæ illustri, domino Hiberniæ et duci Aquitanniæ, filia sua devotissima B[eatrix], consors domini J[ohannis], ducis Britanniæ primogeniti, salutem cum omni reverentia et honore.

De vestris successibus, quos per vestras literas prosperos intelleximus, vehementer exultantes, vobis significamus dominam nostram ducissam ac nos grata vigere corporis sanitate, divina favente clementia, quod de vobis semper scire toto corde peroptamus; rogantes attentius quatenus statum vestrum, prosperum utinam et jocundum, ad augmentandum nostram lætitiam nobis crebro nuncietis. Valete semper in Domino.

We are glad to hear of your success.

[1] See the preceding letter.

DCLXIV.

From . . . . . to the Chancellor?

(Royal Letters, No. 745.)

Early in 1268?[1]

A sun trescher seinur sur tuz autres, onurs e reverences.

I have done my best to arrange the king's matters at Dunwich.

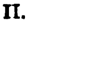
Sire, ben vos menbre cument nus partimes de vos de la curt, quant vos oviet no boseines fetes la, wostre merci. Sachet, sire, ke jeo me hastai ver Donewic, taunt cum jeo poeiesi, cum vos me cumaundates, pur mettre aese de quer ceus ke nint aveient meter de cumfort, et pur la bosoine le rejoster a mun poer. E vereiement vncore fu le deble Willeme le Fiz Johan venu, de nuz e de jurs si aveit fet remuer hors de mun poer, quant ke li e ses amis aveient, ke jeo ne puse fere de stresce pur la dette le rei. E jeo trovai le clerc le weucunte ke a grant peine valeit ren furner de maundement le rei, e jeo le demaundai ce ke il aveit receu de la vile, e il me respundi ke partie aveit il mange, e partie aveit sun seinur receu, dunt il ne me respundreit ren saun sun seinur. Jeo li demaundai les estreites. Il me dit si jeo le volei aver, ke jeo le queise a Norwiz. Quant mun messeger vint la si trova ilec Willeme le Fiz Jon, ki ordena des estreites a sa volunte, si ke ren ne vent en sumunse ke lur partie tuche, ke ben amunte a cent e cinquante libres.

---

[1] "Præceptum est vicecomiti "Norfolchiæ et Suffolciæ quod "capiat in manum regis villam de "Donewico, et eam custodiat, ita "quod possit respondere de exitibus "ad scaocarium, pro eo quod bur"genses ejusdem villas non respon"derunt regi de firma sua, et quia "non fuerunt super compotum vice"comitis in crastino S. Hillarii. "Istud præceptum factum fuit vice"comiti in scaccario xxx° die "Januarii." Lord Treasurer's Memoranda, 52 Hen. III., B. 6 a; referred to in Gardner's History of Dunwich, p. 36. But see also Rot. Claus. 45 Hen. III., memb. 23.

E sachet, sire, quant jeo aveie este bone pece en la vile, et ordene e purveu a lever le dette le rei, e quidei ke tute choses fusent en bone quiete, men alai hors de la vile pur grant mester ke jeo aveie de seiner, pur la maladie ke jeo aveie, e i lessai mes aturnez sufisauns a perfurnir ce ke nus avium ordene. Le terce jur apres la hu mes aturnes vindrent pur tenir le plez le rei a le tolhus, e autre chose fere ke lur fut enjoint. La vint Willeme le Fiz Jon et Johan le Fiz Joce. Ben eus trentime armez en aweit pur pense cuntre la pes; si prestrent ma gent ke ilec furent de par le rei, e felunessement les geterent a terre, e batirent, e defulerent, e perilusement le plaerent, ke a grant peine echaperent trekes a leglise, e les roberent de roules le rei, e des estreites ke le veucunte me enveia teles cum ele furent, e treis aneus de or, e partie de amercimenz ke il aveint en bourse, e mut de autres choses ke le portur de lettres ws dira de buche. Dunt jeo pri, cher sire, vostre seinurie ke ws en cete chose veilet mettre hastif cunseil, ke unkes mes ne fut si graunt mester ke ore duit . . . . . er[1] le pru le rei a lever, e le pru de la povere gent, dunt il dusent aver lur sutenaunce parmi le an. Et se hative aide ne seit mis nul estrange ni osera venir, e ceus de la vile of lur marchaundise se metterunt en autre port, saun revenir, a ce ke i diunt.

E pur ce, sire, ke ws me deites ke jeo asuase par deboneirete de treiter les en amur[2] e en bele manere a la pes, jeo i mis tut mun poer, e ne amunte a ren, ke deboneirete ne curteisie james ren ne vaudra. De autre part, sire, jeo sui tro petit a la garde de si maliciuse gent, si jeo ne eie autre aide par tens e leument, sire, jeo harreie mut ke le rei fut perdaunt par ma defaute. Si mun sire Robert de Bufford fut

[1] . . . . . *er*] MS. Cummencer (?).

[2] *amur*] afn, MS.

en pais jeo ne averei regard. E ceus de la vile, ke sunt de pes, quant il veient lur enemis armez, il ne osent ren fere encuntre eus; taunt dutent ke james venjance ne en seit pris, pur ce ke taunt suvent sunt echapez.

Cher sire, vostre volente me veile maunder en tute choses, cum a vostre lige, e jeo le ferai a mun poer. Sache, sire, ke mut sui a maleis ke taunt suvent este greve de pleintes ke ws avet de ma bailie, mes leument, sire, jeo ne puis mes.

DCLXV.

Henry III. to the Treasurer and Barons of the Exchequer.

(Royal Letters, No. 2.482.)

April 3, 1268.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus . . . . thesaurario [et] b[aronibus] suis de scaccario, salutem.

Enquire whether J. Luvel was prevented by the war from collecting the revenue of his counties.

Quia dilectus et fidelis noster Johannes Luvel, quondam vicecomes noster comitatuum Cantebrigiæ et Huntedoniæ . . . . debere respondere de exitibus comitatuum prædictorum de quarta parte anni regni nostri quadragesimi . . . . . , scilicet inter festa Nativitatis S. Johannis Baptistæ et S. Michaelis, nec de quarta parte anni regni nostri quadragesimi septimi inter festa prædicta . . . . de duabus partibus anni regni nostri quadragesimi octavi, quos quidem exitus dicet se non recepisse propter impediment[um guerræ] tunc habitæ in regno vestro: volentes super his plenius certiorari et inde sibi justitiam exhibere, vobis mandamus quod tam milites quam alios probos et legales homines de comitatibus prædictis per quos rei veritas melius sciri poterit coram vobis venire faciatis et per eorum sacramentum rei veritatem de præmissis diligenter inquiratis, et quid per inquisi-

tionem illam inde inveneritis nobis sub sigillo nostro scaccarii prædicti significetis, ut quod justum fuerit fieri faciamus in hac parte; et hoc breve nobis remittatis.

Teste me ipso apud Westmonasterium, tertio die Aprilis, anno regni nostri quinquagesimo secundo.

Indorsed. Johannes Luvel.

DCLXVI.

THE CONSULS OF TOULOUSE TO PRINCE EDWARD.

(Royal Letters, No. 1,065.)

July 31, 1268.

Illustrissimo viro et generoso, quem nobilitas sanguinis et refulgentia probitatis atque morum insignitas reddat inter ceteros clariorem, domino Eadwardo, primogenito serenissimi domini regis Angliæ, consules civitatis et suburbii Tholosæ se ipsos, cum salute atque honoris prosperitatis et gloriæ incremento.

We pray redress for one of our merchants, plundered by the rebels.

Dilecto concive nostro Thoma de Manso mercatore intelleximus referente quod quidam milites terræ vestræ ac etiam inimici vestri, scilicet dominus Auri Dastingas, Alayran de Monteins, Nicola de Saygrava et domina mater sua, necnon et dominus Johannes de la Hara et nonnulli alii, quorum nomina per inquisitionem factam per vicecomitem de Norois habentur, qui erant in Insula contra dominum regem Angliæ patrem vestrum et vos etiam atque vestros, eidem concivi nostro abstulerunt sexaginta septem tonellos plenos vino, et quandam pipam et tres tonellos plenos frumento apud portum de Brunam, de quadam navi quæ erat de Guiusalare,[1] quam ducebat Herveye Panifadre ipsius navis dominus et magister, qui tonelli

---

[1] *Guiusalare*] Doubtful in MS.

cum vino et blado et alia rapina ibidem sibi facta fuerunt æstimata[1] trecentis et quinquaginta marcis sterlingorum per mercatores, sicut . . . curiam idem concivis noster dixit et asseruit coram nobis.

Unde nos sperantes dominationem vestram in negotiis nostris et nostrorum esse favorabilem et benignam, ipsam dominationem atque celsitudinis vestræ clementiam ex intimi cordis affectione duximus deprecandam, quatenus eidem Thomæ, quem vestrum et promptum pro viribus in vestræ beneplacito voluntatis potestis totaliter reputare, super his in quibus vos requirendum duxerit, secundum Deum et justitiam præstatis[2] consilium, auxilium, et favorem, taliter super his, si vestræ dominationi placuerit, vos habentes, ut preces nostras sibi sciat fructuosas, et quod ipsum justitia nullatenus[3] non pareat coram vobis; quicquid enim honoris et boni dicto concivi nostro feceritis nobis reputabimus esse factum. Et si aliqua vobis placuerit per nos possibilia expediri cum obtinendi fiducia mandet nobis vestra dominatio veneranda. Salvet Dominus Jesus Christus et per longa tempora in prosperitate et honore et gaudio vos conservet.

Datum Tholosæ in octabis S. Johannis Baptistæ, anno Domini millesimo ducentesimo sexagesimo octavo.

---

[1] *æstimata*] extimata, MS.

[2] *præstatis*] So MS.

[3] *nullatenus*] Doubtful in MS. Apparently there is a word wanting in the clause; perhaps *requirente*.

DCLXVII.

E. DE GONSELL, SHERIFF OF YORK, TO JOHN DE LA LINDE, JUSTICIAR.[1]

(Royal Letters, No. 750.)

Reverendo domino suo, domino J[ohanni] de la Lind, justiciario domini regis Angliæ, suus E. de Gonsell, vicecomes Eboracensis, salutem, et quicquid honoris et reverentiæ. 1268.

Noveritis me mandatum domini regis in hæc verba recepisse.

The appointment of R. de L'Estre to be sheriff of the West Riding is an injury to me, who farm the revenues of the county.

H[enricus] Dei gratia, etc. vicecomiti Eboracensi, salutem. Quia ex testimonio virorum fide dignorum accepimus quod Robertus de la Estre bene et fideliter se habuit erga nos et fideles nostros, et maxime in servitio nostro custodiendo Westredingum nostrum; nos intuitu servitii sui prædicti volentes ipsum ad dictam balliam restitui, eandem balliam sibi commisimus[2] custodiendam, quamdiu nobis placuerit, ita quod de exitibus inde provenientibus per manus vicecomitis nostri Eboracensis qui pro tempore fuerit respondeat ad scaccarium nostrum. Et ideo tibi præcipimus quod balliam prædictam eidem Roberto liberetis custodiendam in forma prædicta. Teste, etc. tertio decimo die Martii, anno regni nostri quinquagesimo secundo. Unde dominationi vestræ significo quod dictus Robertus de le Estre instanter petit mitti in seisinam prædictæ balliæ, et in nihilo mihi vult respondere, immo vult respondere domino regi ad scaccarium ejusdem domini regis per manum suam propriam; et ad hoc invenit domino regi plegios, ut dicit. Unde

---

[1] The style given to John de la Linde in this letter is often given to the chief justiciars. Here it probably means only *Justiciarius de Banco*.

[2] *commisimus*] Om. MS.

vobis tanquam domino meo significo quod erit ad damnum mei de septies viginti marcis per annum, si prædictum tredingum habeat, ex quo ego sum firmarius prædicti comitatus, ut bene scitis.

Quare, si placet, domino regi et ejus consilio prædicta constare velitis, quia domino regi de dicto comitatu nullo modo possum respondere, si prædictum tredingum habeat, ex quo est tertia pars totius comitatus prædicti, exceptis libertatibus. Quid super hoc facere debeam mihi cum omni festinatione, si placet, voluntatem domini regis et vestri constare velitis.

Noveritis insuper, si placet, quod adhuc castrum Eboracense non habeo, quoniam ad literam domini regis expresse respondet, quod sine præsentia domini regis vel domini[1] Edwardi primogeniti sui nulli vult assignare. Valete diu in Domino.

DCLXVIII.

THE MAYOR, JURATS, AND COUNCIL OF DAX TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 958.)

About 1268 ?

Excellentissimo suo domino ac illustri H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, major, jurati, et consilium Aquense, salutem, et fidelitatis constantiam cum honore.

We pray redress for one of our citizens, wronged by prince Edward.

Cum dilectus concivis noster Guillelmus Raymundi deu Frances per dominum Eduuardum et suos se conqueratur contra justitiam aggravatum super terra quadam et hominibus patrimonii sui, majestati vestræ regiæ humiliter supplicamus quatenus domino Henrico

[1] *domini*] After this *regis* in MS. cancelled.

de Cusantiis, senescallo Wasconiæ, vestris detis literis in mandatis, quod dictum Guillelmum Raymundi ducat juxta forum et consuetudines patriæ et faciat judicari, nec ipsum sine judicio spoliet terra et hominibus antedictis, vel si spoliaverit quod ipsum restituat, et de jure procedat; tantum super hoc, si placuerit, amore justitiæ facientes, quod dominationem vestram, quam semper piam sensimus, debeamus ex hoc specialiter commendare. Valete.

DCLXIX.

Louis IX. to Henry III.

(Royal Letters, No. 109.)

Ludovicus, Dei gratia Franciæ rex, carissimo consanguineo suo H[enrico], illustri regi Angliæ, domino Hyberniæ et duci Aquitaniæ, fideli suo, salutem et sinceræ dilectionis affectum. Sept. 1260 –1269.[1]

Ex conquestione Gaillardi Bertrami, Johannis del Morre, Arnaldi de Laduz, Gaillardi de Regula, et sociorum suorum, mercatorum terræ dilecti nostri Ja[cobi] illustris regis Arragoniæ, datum est nobis intelligi quod quidam malefactores de terra seu regno vestro eisdem merces suas in mari per violentiam abstulerunt, et prædictas merces in Anglia detinent sic ablatas; unde vos rogamus quatenus, si est ita, ut prædictas merces sibi vel eorum certo nuncio, cum damnis quæ propter hoc eos sustinuisse constiterit, prout justum fuerit, restitui faciatis. Grant redress to certain merchants of Arragon, who have complained to us.

Datum apud Asnerias, Sabbato ante Nativitatem B. Mariæ Virginis.

[1] Between the conclusion of peace with France in 1259, and the last crusade of St. Louis.

DCLXX.

LLEWELLYN, PRINCE OF WALES, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 755.)

May 1, 1269 ?[1] Excellenti domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Aquitanniæ, Lewelinus princeps Walliæ, dominus Snaudoniæ, suus in omnibus devotus, salutem et paratam ad beneplacita voluntatem.

I pray redress for injuries done to me under the sanction of the sheriff of Salop. Significamus vestræ regiæ majestati, quod post recessum nuntiorum nostrorum a vobis, nuper parliamento finito Londoniæ, homines Griffini filii Wenunwen, qui in comitatu Salopsiræ defenduntur, manutenentur, et receptantur in publico eorum transgressiones advocando, sex prædas de terris nostris de Svydstratmarchell, Svydlannerchhudvl, Svydegirille, Kedewem, Aruisch, ceperunt, et earundem prædictarum partem apud Salosbiriam et Montem Gomeri vendiderunt pleno die, aliamque partem interfecerunt et consumpserunt, non sine nostro nostrorumque damno non modico et vituperio; quendamque nostrum fidelem altera die decapitaverunt in publico, eidemque quatuor abstulerunt caballos usque ad dictam villam de Monte Gomeri. Et quia damna damnis cumulare per tales vertitur in pacis et patriæ nocumentum, et tales infra terras vestras receptando, licet vestri sint in parte a culpa immunes, non minus forma pacis infringatur quam si vestri talia perpetrassent; ideoque vestram regiam majestatem requirimus humiliter et attente quatenus consilium, si placet, super hoc apponere dignemini, scribentes adhuc, si placet, vicecomiti Salopsiræ quatenus dictos maleficos, quos ei nominatim exponemus, capiat, et per corporum districtionem compellat eos prædictas

[1] See the following letter, and Rymer, i. p. 479.

transgressiones citius emendare, ac in posterum a consimilibus desistere, ne nostri, qui quotidianas ab eis patiuntur injurias, continuum sine emenda patiantur incommodum. Quid autem super præmissis facere volueritis nobis per latorem præsentium, si placet, recribatis.

Datum apud Aberidon, in vigilia Ascensionis Domini.

DCLXXI.

The same to the same.

(Royal Letters, No. 756.)

May 6, 1269 ?[1]

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Aquitanniæ, L[ewelinus] princeps Walliæ, dominus Snaudoniæ, salutem et paratam ad beneplacita voluntatem.

I should prefer that our conference should be postponed until after Midsummer.

Excellentiæ vestræ literas recepimus, datas apud Windesoram vicesimo octavo die Aprilis, continentes prorogationem parliamenti quod debebat fieri apud Montem Gomeri in crastino Pentecostes nuper præteriti, usque ad octabas Sanctæ Trinitatis, loco quo prius. Quia vero nos, respondentes quibusdam literis domini Edwardi primogeniti vestri datis apud Cipaham vicesimo quinto die Aprilis, rescripsimus eidem quod bene placeret nobis propter multas causas dictum parliamentum prorogari usque ad proximum festum B. Johannis vel paulo post, si eidem videretur expedire, ideo rogamus excellentiam vestram et requirimus diligenter quatenus placeat vobis nobis rescribere quid volueritis, vel dictum parliamentum teneri in octabis

[1] See Rymer, i. p. 479; observing also that the letter appears to have been written in a year in which Easter fell early.

Sanctæ Trinitatis, vel ulterius prorogari secundum quod per literas nostras significavimus præfato domino Edwardo; quia nos parati erimus dictum parliamentum tenere secundum quod jam recipiemus a vobis in mandatis.

Datum apud Denbych, die Veneris proxima ante festum Pentecostis.

DCLXXII.

Letters Patent of Henry III.

(Royal Letters, No. 200.)

Soon after Aug. 15, 1269.

H[enricus], Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ et dux Aquitanniæ, omnibus ad quos præsentes literæ pervenerint, salutem.

We direct the injuries done to the Norwegian merchants to be made good.

Cum inter nos et magnificum principem M[agnum] regem Norwagiæ illustrem pax inita sit et firmata, super omnibus spoliationibus, damnis, injuriis eorundem regum regnicolis usque ad diem Mercurii proxima post festum Assumptionis B. Mariæ, anno gratiæ millesimo ducentesimo sexagesimo nono illatis, exceptis dumtaxat damnis et injuriis Noricis illatis anno prædicto in nundinis S. Botulphi per Johannem de Benyngton, Thomam de la Gutere, Rogerum Chaumpeneys, et Willelmum Chaumpeneys, et etiam exceptis spoliationibus et injuriis Noricis illatis per Willelmum de Len et Johannem de Bolton; volumus et concedimus præfato regi Norwagiæ quod prædicta damna et injuriæ prædictis Noricis illata in nundinis prædictis, et etiam præfatis Noricis similiter illata per præfatos Willelmum de Len et Johannem de Bolton[1] corrigantur et emen-

[1] *Bolton*] After this MS. repeats *similiter illata.*

dentur, prout de jure et secundum legem et consuetudinem regni nostri fuerit faciendum.

In cujus rei testimonium has literas nostras fieri fecimus patentes. T.

DCLXXIII.

Henry III. to William de Burgh, Earl of Ulster.

(Royal Letters, No. 787.)

H[enricus], Dei gratia, etc., dilecto et fideli suo W[illelmo] de Burgo, comiti Ultoniæ, salutem. Dec. 22, 1269.

Cum, tempore quo dedimus carissimo filio Edwardo primogenito nostro terram Hyberniæ cum pertinentiis retinuissemus in manum nostram croceas archiepiscopatuum, episcopatuum, et abbatiarum terræ prædictæ, per quod vacantibus archiepiscopatibus, episcopatibus, et abbatiis prædictis custodiam omnium temporalium eorundem tempore vacationis habemus et temporibus retroactis habuimus, prout ad regiam dignitatem nostram et ad coronam Angliæ pertinet, ac tu occasione cujusdam feoffamenti quod prædictus Edwardus primogenitus noster tibi fecit de comitatu Ultoniæ, archiepiscopum Ardmachanum, episcopos, et abbates comitatus prædicti ad tuam trahis curiam, ipsos ibidem et eorum tenentes homines et subditos, licet invitos, de tenementis suis et aliis placitis ad dignitatem regiam et ad coronam nostram spectantibus, ac si tibi immediate essent subjecti, cum non sint, respondere compellas, et custodias abbatiarum infra eundem comitatum cum vacaverint usurpes, amerciamenta ab eisdem prælatis pro tuæ libito voluntatis extorquendo, et alia damna enormia eis inferendo, in nostri præjudicium et exheredationem manifestam, quod sustinere nolumus, sicut nec debemus; propter quod mandamus tibi quod ab injuriis et gravaminibus prædictis penitus desistas, et præfatos archiepiscopum, epi-

You have no jurisdiction by virtue of your earldom over the bishops and abbots of Ulster.

scopos, et abbates, et eorum tenentes, terras et tenementa, bona ac possessiones suas quascumque in pace tenere permittas, ut ea quæ de nobis tenent in capite, et de quibus coram alio quam coram nobis respondere non debent nec consueverunt temporibus retroactis, et amerciamenta et alia quæ a Dunensi episcopo et aliis prælatis ea occasione ceperis, ea eis sine dilatione restituas, ita quod manum ad hoc aliter apponere non debeamus.

Teste me ipso apud Clarendon, vicesimo secundo die Decembris, anno regni nostri quinquagesimo quarto.

DCLXXIV.

. . . . . TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 970.)

Oct., About 1269 ?[1]

Domino suo excellentissimo et illustri ac præ ceteris diligendo domino regi Angl . . . . successuum cum salute ac promptitudine obsequii et honoris.

The seneschal of Agenois has seized the customs and tolls of Bourdeaux by command of the king of France. What should be done?

Licet . . . . vos accedendi circa principium Augusti proximo præteriti et jam in maxim . . . . tamen domino senescallo, cui contradicere non audebam, quod inscius et inexpertus remane . . . . as audivistis, nec adhuc præmissum desiderium a me evellitur, immo continue augmen . . . . fidelibus quibusdam harum partium qui vos diligunt ex affectu diligenter habita . . . . expediat providere statui terræ ipsius sine mora, pluribus rationibus, quas dominum senescallum credimus . . . . ex parte illustris domini regis Franciæ et curiæ suæ; ad cujus mandatum venit apud

[1] See Gallia Christiana, i. col. 1,048.

Burdegaliam hac die M . . . . ante festum Omnium Sanctorum dominus Johannes de Villeta senescallus Agenensis, cum literis ejusdem domini regis, et earum virtute et auctoritate cepit ad manum domini sui et seisivit costumam vestram et pedagium Burdegaliæ; ita quod pro aliqua necessitate vestra aut terra defendenda aut causis et negotiis vestris arduis, quæ occurrunt et de prædicta curia descendunt aut aliis quibuscumque, unus denarius haberi non posset; nec vester constabularius habet ibidem aliquam potestatem, nisi solum prospicere et scire quantum recipitur ex eadem. Et tamen sibi ostensum fuit clare et dilucide quod omnia vestra negotia erant in periculo pereundi, nisi seisina prædicta remaneret in statu quo prius fuit, secundum quem saltem expensæ necessariæ quæ incumbebant poterant inde percipi et haberi: circa quod non . . . . . o, cum constabularium vestrum credam super hoc vos redditurum certiorem. Unum attamen non omitto, quod nisi foret consilium discretorum asserentium pœnam fractæ seisinæ fore arbitrariam, secundum consuetudines curiæ Franciæ, si scivissem alteram pœnam non minus magnam, me soluturum de meo, tantum inconveniens fieri nullatenus tolerassem. Ignoratur enim a vestris omnino quo pro habendis expensis ad negotia prosequenda divertant.

Et licet dixerit senescallus prædictus quod de alia terra et ejus exitibus provideremus, si vellemus, circa hujusmodi; attamen sibi fuit aperte ostensum quod tota terra residua non sufficiebat ad expensas unici parliamenti; sed verba nostra vento leviora sibi fuerunt, et nullum temperamentum potuit obtineri post recessum prædicti domini senescalli. De his partibus non sunt alia immutata digna relatu.

Præcipite, domine, mihi vestro beneplacitum vestrum; ex hoc enim meus animus præcipue hilarescet.

Item sciatis, domine, quod audito judicio contra vos lato in facto Aquensi in curiam Franciæ accessi Aquis,

et statim propter magnum periculum attraximus ad vos et alligavimus juramentis et aliis modis aliquos de majoribus villæ, qui se astrinxerunt ad vestram voluntatem faciendam omnino. Et aliud nondum est actum circa hoc, sed, Deo dante, fiet in brevi. Iterum valete.

DCLXXV.

Blanche, Duchess of Britanny, to Henry III.

(Royal Letters, No. 1,602.)

1263-1270. A son treshaut et tres chier seignour Henri, par la grace de Deu roi d'Engleterre, seignour de Yrland e duc d'Aquitene, Blance, duchesse de Bretangne, saluz e reverence, e soi apparellie a ferre sa volente cum a son chier seignour.

Your daughter Beatrice is much better. Arthur is a good and fine child.

Sire, je vous pri si vous plest que vous me mandez vostre estate, le queul nostre Sire par sa grace face touz jours bon; quar sachiez, mon chier seignour, que jei mout tres grant joie toutes les foiz que je puiz oir et savoir bones noveles de vous. Sachiez, sire, que ma dame Beatrix vostre chier file e la nostre est encor deheite de sa feivre, meis el en est mout amende, la Deu merci, e nous dient les fizechiens que sa feivre ne li puet par longein durrer. E vous pri mon cher seignour que sil avoit riens en noz parties que vous le me mandez e comandez cum a la vostre; quar sachiez sire que je arroie mout tres grant joie de ferre vostre volunte a mon poer.

E sachiez, sire, que Artus est mout bon emffant e mout beil, la Dieu merci. E nostre Seigneur vous gart.

DCLXXVI.

The Barons of the Exchequer to Henry III.

(Royal Letters, No. 707.)

. . . . Domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ et duci Aquitanniæ, devoti sui Thomas de Wymundham,[2] thesaurarius, et ceteri barones de scaccario suo . . . . [fide]le semper servitium. 1266–1270.[1]

Mandavit nobis vestra serenitas quod, audito compoto dilecti et fidelis vestri Rogeri de Leyburn de expensis suis positis [per præce]ptum vestrum in munitione, reparatione, defensione, et custodia castrorum vestrorum Roffensis, Notinghamensis, et Turris Londoniæ, de toto tempore quo habuit custodiam eorum per præceptum vestrum, una cum equorum et aliarum rerum suarum amissione ibidem, et de expensis suis positis per præceptum vestrum in diversis partibus [et] locis, ad pacem vestram servandam et malitiam inimicorum vestrorum reprimendam, videlicet in partibus Waldæ,[3] Huntingdoniæ, Essexiæ, et alibi, et etiam ad capiendum et custodiendum villas de Winchelese et Sandwyco vobis resistentes, et ad transfretandum et eundum pro negotiis vestris ad comites S. Pauli et Boloniæ, una cum equis perditis in prædictis partibus et locis, distincte et aperte vobis significaremus sub sigillo scaccarii prædicti, si idem Rogerus per prædictum compotum in aliquo debito vobis teneretur, vel vos per eundem compotum eidem in aliquo debito teneremini.

We have examined the accounts of Roger Leyburn.

Super quo dominatio vestra sciat quod, audito compoto prædicto tam de receptis quam de misis et

[1] During the treasurership of Thomas of Wymundham. See Foss, ii. p. 524; Godwin, p. 184. His successor was appointed in Feb. 1270.

[2] *Wymundham*] Wymund, MS.

[3] *Waldæ*] Wald, MS. See Glossary.

expensis suis et rebus amissis, inventum est quod idem Rogerus habet de superplusagio tria millia nonaginta et quatuor libras decem solidos, unum denarium obolum; qui debentur eidem Rogero, et diversis creditoribus et mercatoribus in diversis partibus et locis, ut idem Rogerus dicit. Valeat dominatio vestra diu.

DCLXXVII.

Henry III. to . . . . . .

(Royal Letters, No. 2,488.)

May 12, 1270.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ et dux Aquitaniæ, dilectis sibi in Christo . . . .,[1] salutem.

It is impossible to summon a parliament. We pray you, notwithstanding, to grant a twentieth, as the bishops have done.

Cum nos et filii nostri cum ceteris regni nostri crucesignatis ad partes transmarinas in subsidium Terræ Sanctæ profecturi, et iter nostrum in crastino instantis festi S. Johannis Baptistæ arrepturi simus, et instanti tam brevi termino passagii nostri necesse habeamus cum omni maturitate providere de pecunia et aliis ad hæc necessariis, et etiam de pace et securitate regni nostri post recessum nostrum, propter quod vobis nuper mandavimus quod ad nos essetis in quindena Paschæ proximo præterita; ad quem diem venerabilis pater W[alterus] Eboracensis archiepiscopus et episcopi et prælati regni nostri ad mandatum nostrum venerunt pro negotiis prædictis, et nos pro nostris et regni nostri negotiis arduis, de quibus cum præfatis archiepiscopo et episcopis et aliis prælatis et magnatibus ejusdem regni tunc tractatum habuimus speciale, et de tractatu vobiscum habendo supersedimus ad tempus, propter quod vos a curia nostra sine colloquio aliquo nobiscum habito recessistis, ac nos postmodum,

---

[1] Left blank in MS. It is probably a draft of a circular to the abbots and lower clergy.

hujusmodi negotiis nostris arduis expeditis, prædictos archiepiscopum et episcopos rogaverimus ut ipsi vicesimam partem bonorum suorum et villanorum suorum nobis in subsidium Terræ Sanctæ prædictæ concederent, qui vicesimam illam nobis sui gratia curialiter concesserunt; nos perpendentes quod passagium nostrum prædictum, si parliamentum vel tractatum aliquem vobiscum super hoc haberemus, posset de facili impediri, et attendentes quod ex quo episcopi prædicti querelam Christianæ gentis Terram Sanctam inhabitantis nobis delatam intuentes nobis curialitatem prædictam concesserunt, ut prædictum est, vos, qui precibus regiis hucusque amicabiliter annuistis, vicesimam hujusmodi in subsidium prædictæ terræ velle nobis concedere curialiter et benigne vos affectuose requirimus, et rogamus quatenus prædictam vicesimam bonorum vestrorum et villanorum vestrorum nobis pari curialitate concedentes, taxatores et collectores nostros vicesimæ prædictæ bona vestra et villanorum vestrorum taxare et hujusmodi vicesimam colligere permittatis, sicut vicesima alibi taxatur et colligitur in regno nostro; ita quod vicesimam vos et villanos vestros contingentem citra dictum tempus passagii nostri modis omnibus habeamus nobiscum [defer]endam ad terram prædictam. Et hoc, sicut nos et honorem nostrum et negotium crucis diligitis, et sicut de vobis confidimus, nullo modo omittatis. Mandavimus enim taxatoribus et collectoribus nostris prædictis, quod bona vestra et villanorum vestrorum taxari et vicesimam inde levari faciant in forma per nos eis tradita et injuncta.

Teste me ipso apud Westmonasterium, duodecimo die Maii, anno regni nostri quinquagesimo quarto.

DCLXXVIII.

Henry III. to the Sheriff of York.

(Royal Letters, No. 445.)

July 10, 1270.

Send to the Temple without delay all the money of the twentieth you have collected.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ et dux Aquitanniæ, vicecomiti Eboracensi, salutem. Cum carissimus filius Edwardus primogenitus noster iter suum sub omni festinatione arrepturus sit versus Terram Sanctam in subsidium ejusdem, quod sine maxima pecuniæ summa proveniente de vicesima nobis in regno nostro concessa et jam collecta et pro parte colligenda facere non potest; nec iter illud ulterius, prout nec decet, poterit prorogare: tibi præcipimus firmiter injungentes quod totam pecuniam de vicesima prædicta in balliva tua collectam sine dilatione qualibet venire facias de die et nocte usque Novum Templum Londoniæ, sub salvo et securo conductu, prout melius videris expedire. Et hoc, sicut corpus tuum et omnia quæ in regno nostro tenes diligis, et indignationem nostram perpetuam vitare volueris, nullatenus omittas; ita quod tuæ imputari non possit aut debeat negligentiæ si dictus filius noster in arreptione itineris sui prædicti pecunia, quod absit, careat supradicta. Et custum quod ad hoc posueris, cum illud sciverimus, tibi allocari faciemus. Mandavimus enim taxatoribus et collectoribus vicesimæ prædictæ quod totam prædictam pecuniam collectam tibi liberent sub sigillis suis cariandam Londoniam, sicut prædictum est.

Teste me ipso apud Westmonasterium, decimo die Julii, anno regni nostri quinquagesimo quarto.

DCLXXIX.

MARGARET, COUNTESS OF FLANDERS AND HAINAULT, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 136.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia regi Angliæ, domino Hiberniæ ac duci Aquitanniæ, Margareta, Flandriæ et Hannoniæ comitissa, ejus fidelis et consanguinea, salutem, et cum omni promptitudine serviendi paratam ad ejus beneplacita voluntatem. Between Sept. 1270 and May 1271 ?[1]

Literas dominationis vestræ quas nobis misistis pro vestris mercatoribus recepimus et contenta intelleximus in eisdem, significantes vestræ excellentiæ quod nos bona mercatorum vestrorum deliberari faciemus, dum mercatores nostri Flandriæ cum bonis suis deliberati fuerint et ad terram nostram Flandrensem cum bonis suis et mercandisis reversi fuerint; cum arrestationem bonorum Angliæ non fecerimus ob aliam causam nisi quia corpora et bona nostrorum mercatorum in Anglia detenta et arrestata fuerunt, nostra seu nostrorum culpa nullatenus præcedente. Valeat vestra excellentia in Domino per tempora longiora. We will release the goods of your merchants so soon as our merchants and their goods are released in England.

DCLXXX.

JOHN, DUKE OF BRITANNY, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 870.)

Excellentissimo domino suo H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Yberniæ et duci Aquitaniæ, Johannes dux Britanniæ salutem et . . . . e servitii et honoris. 1260-1272.

---

[1] See Chron. Majorum et Vicecom. Lond. p. 126; Rymer, i. p. 489.

Our son is at your service.

Intellectis diligenter quæ nobis per vestras literas mandavistis, de prosperitate et sani[tate] . . . . carissimæ d . . . . quantum possimus congaudemus. Super eo enim quod nobis mandavistis de Johanne filio vestro et nostro noverit . . . . vestra q . . . . obis placet quod ipse modo et alias et semper voluntati et beneplacito vestro obediat in omnibus, scientes quod ipse paratus est ad voluntatem vestram in omnibus faciendam; nobis enim, qui vestri sumus, beneplacitum vestrum semper in omnibus demandetis.

DCLXXXI.

Alexander III., King of Scotland, to Henry III.

(Royal Letters, No. 849.)

Jan. 7, 1272.

Excellentissimo principi et patri in Christo carissimo, domino H[enrico], Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Yberniæ et duci Aquietanniæ, Alexander, eadem gratia rex Scotiæ, salutem in Ipso qui dat salutem regibus.

I give my consent to a perambulation of boundary between North and South Tindall.

Cum Nicholas de Bolteby, baro vester, de vobis teneat in capite baroniam de Suth Tyndall, per legem Angliæ, ratione prolis quam idem Nicholas procreavit de Philippa filia et herede Adæ de Tyndall, qui eandem baroniam cum libertatibus et consuetudinibus et omnibus aliis juribus et pertinentiis suis de vobis tenuit; et Adam de Bolteby filius et heres prædictæ Philippæ de baronia prædicta coram vobis venerit, et vobis intimavit quod Willelmus de Swyneburn ratione villæ de Staworth, quæ est infra libertatem nostram de North Tindall, quam tenet hereditarie, cujus villæ tenentibus antecessores prædictæ Philippæ concesserunt liberam communam infra communam manerii sui de Langeley, sicut prædictus Adam filius et heres prædictæ

Philippæ vobis intimavit, quod est infra comitatum Northumbriæ et caput baroniæ prædictæ, et quod de vobis tenetur in capite solum ejusdem communæ, ad se et ad homines suos de Staworth appropriare nititur, in ipsorum Nicholai et Adæ exheredationem manifestam, ut dicunt. Et quia periculum exheredationis tempore custodiæ vobis et heredibus vestris ex hoc posset provenire temporibus futuris, si ita fuisset, super his excellentiæ vestræ significamus quod illud solum prædictæ communæ, de quo contentio movetur inter partes prædictas, non est de solo de Langeley, quod est manerium prædicti Nicholai de Suth Tindall et infra comitatum Norhumbriæ, sed de solo de Staworthe, quod est manerium Willelmi de Swyneburn infra libertatem nostram North Tindall, sicut per prædictum Willelmum et alios fideles nostros intelleximus.

Nos vero petitioni vestræ adquiescentes, et periculum vestrum et nostrum ac prædictarum partium vitare volentes, perpendentes quod pax et tranquillitas inter prædictas partes per aliam viam quam per perambulationem fieri non potest, sicut nobis per literas vestras significastis, rogantes ut perambulationi prædictæ assensum præberemus per literas nostras patentes, et quod nos injungeremus prædicto Willelmo ad ponendum se in perambulationem illam, et ipsum Willelmum ad vos mitteremus cum literis nostris patentibus assensum nostrum super hoc testificantibus, in quindena S. Hillarii proximo futura; et cum prædictæ villæ de Langeleye et Staworth sitæ sint in confinio comitatus Northumbriæ et libertatis nostræ North Tindall, et per illam perambulationem certæ divisæ fieri debent inter prædictum comitatum et prædictam libertatem nostram, ipsi perambulationi assensum nostrum præbemus: ita quod medietas ipsorum per quos ipsa perambulatio fieri debet sit de comitatu Northumbriæ, et alia medietas de libertate nostra North Tindall. Et mandabimus ballivo nostro North Tindall, quod ipse

venire faciat tot et tales de libertate nostra North Tindall ad certum diem et ad prædictum locum ubi contentio moveretur, secundum quod vicecomes vester Northumbriæ et ballivus noster Tindall super his inter ipsòs providebunt: ita quod perambulatio illa non remaneat pro defectu juratorum libertatis nostræ Tindall.

In cujus rei testimonium has literas nostras, assensum nostrum super hoc testificantes, vobis transmittimus patentes, una cum literis prædicti Willelmi de Swyneburn patentibus, assensum suum forma prædicta testificantibus, si ad diem prædictum coram vobis personaliter interesse non poterit. Teste me ipso apud Kynros, septimo die Januarii, anno regni nostri vicesimo tertio.

DCLXXXII.

Henry III. to Llewellyn ap Griffin.

(Rot. Claus. 56 Hen. III., memb. 12 in dorso.)

Feb. 22, 1272.

Rex dilecto et fideli suo Lewelino filio Griffini, principi Walliæ, salutem et sinceræ dilectionis semper affectum.

We have summoned the earl of Gloucester, and heard his answer to your complaints.

Cum per literas nostras vobis mandaverimus quod super facto vos et dilectum et fidelem nostrum G[ilbertum] de Clare comitem Gloucestriæ et Hertfordiæ contingente nequivimus aliquid vobis sub certitudine nunciare, eo quod antequam literæ illæ a curia nostra emanarunt nihil finaliter super negotio illo fuerit ordinatum: nos mandati nostri prædicti non immemores, habito postmodum super negotio illo citatu pleniori, vobis significamus quod idem comes, in præsentia nostra constitutus, multas et diversas coram nobis et consilio nostro proposuit excusationes, quarum aliquas non acceptavimus. Verumtamen excusatio sua

principalis talis fuit, quod cum in parliamento nostro tractatum fuerit de castro de Kaersik in manum nostram reddendo, pro quo de assensu et voluntate prædicti comitis capiendo in manum nostram venerabiles patres R[ogerum] Coventrensem et Lichfeldensem et G[odefridum] Wygorniensem episcopos ad partes illas transmiserimus, qui in adventu suo ibidem, tempore scilicet quo fuistis in obsidione ejusdem castri, vobiscum super negotio prædicto tractabant, et demum treugam quandam vobiscum inierunt usque ad quindenam S. Johannis Baptistæ proximo futuram, tali scilicet conditione, quod castrum illud esset in manu nostra et ipsorum episcoporum custodia usque ad quindenam prædictam, ita quod illud in eodem statu quo tunc fuit, ut in muris, fossatis, vel alio affortiamento seu munitione remaneret; idem comes dicebat quod, ipso vel certo attornato suo super hoc non præmunito nec ad hoc vocato vel consulto, præfati episcopi præmissa minime facere poterant vel debebant in absentia sua, pro eo quod hujusmodi treuga iniri seu firmari non poterit sine ipso. Unde instanter petiit ut ipsum in hac parte ex causa prædicta haberemus excusatum; præsertim cum intentionis suæ non fuerit, ut dicebat, castrum illud aliquo modo in manum vestram reddere, nisi vobis et sibi de conventionibus inter vos et ipsum ex causis prædictis subortis plena justitia exhiberetur sine mora. Et insuper nos rogavit ut aliquem de militibus nostris ibidem mitteremus, ad castrum illud cum garnisona sua ejusdem castri nomine nostro custodiendum, usque ad quindenam Paschæ proximo futuram, ita quod magnates et fideles nostros mittamus usque ad vadum Montis Gomeri ad eandem quindenam Paschæ ad plenam justitiam vobis et sibi in præmissis exhibendam: quem in excusatione illa aliquantulum ex certis causis habemus excusatum.

Manucepit siquidem idem comes coram nobis et consilio nostro super omnia quæ de nobis tenet, quod

He has agreed to

abide by the decisions of our commissioners.

considerationem, esgardum, seu judicium per præfatos magnates ad prædictam quindenam Paschæ super præmissis et omnibus aliis dictum negotium contingentibus duxerint proferenda,[1] ordinanda, judicanda, et terminanda, rata habebit et accepta, et quod executionem eorundem per se vel per suos non impediet quoquo modo. Et quia nos, qui parati sumus, fuimus, et erimus pacem inter nos et vos initam et firmatam in omnibus et singulis articulis suis firmiter observare, volumus et vos hoc idem optare credimus quod vobis et eidem comiti celeris justitia exhibeatur in hac parte, vobis mandamus quod ad prædictam quindenam Paschæ personaliter sitis ad vadum prædictum, vel nuntios vestros sollemnes plenam pro parte vestra in præmissis habentes potestatem ibidem destinetis; ita quod pro defectu vestri in hac parte negotia nostra ulterius non remaneant. Præfatus enim comes tunc erit ad diem illum, vel certum attornatum ibidem mittet, ad præmissa omnia facienda et complenda juxta manucaptionem suam prædictam. Nos etiam quosdam de prædictis magnatibus regni nostri ad diem illum ibidem mittemus, qui neutri partium sint suspecti, et qui præmissa juxta formam pacis prædictæ et secundum legem et consuetudinem partium illarum plenius exequi valeant et complere. Et quid in hac parte duxeritis faciendum nobis per portitorem præsentium sine dilatione rescribatis.

Teste rege apud Westmonasterium, vicesimo secundo die Februarii.

---

[1] *proferenda*] proferanda, MS.

DCLXXXIII.

William, Lord of Pembroke, to Richard of Middleton, Chancellor.

(Royal Letters, No. 626.)

Viro venerabili et discreto domino R[icardo] de Mildetoun, domini regis Angliæ cancellario, suus W[illelmus de Valencia, dominus Pembrochiæ, salutem, cum omni reverentia et honore. About Feb. 1272 ?[1]

Noscit dilectio vestra quod nuntius domini regis, qui responsum domini Thomæ de Clara domino regi per literas suas detulit[2] de negotio dicti domini Thomæ et filiæ nostræ, quod bene scitis, ad nos venit apud Mortenne; qui nuntius dictas literas domini Thomæ domino regi directas nobis præsentavit, ut ipsas si nobis placeret frangeremus; sed hoc nullatenus facere voluimus, quia, ut nobis videbatur, hoc fuisset inhonestum. Unde dilectionem vestram, de qua multum confidimus, rogamus et requirimus quatenus, si placet, responsum domini Thomæ domino regi directum nobis, si placet, rescribatis, domino regi, si placet, intimantes ex parte nostra quod usque ad hanc instantem mediam Quadragesimam in partibus Angliæ moram facere non possumus, quia in Hiberniam pro dicto negotio iter nostrum arripuimus ex causa evidentissima, videlicet quia dies est assignata filiæ nostræ in Hybernia contra dominum Thomam super dicto negotio in crastino Quasimodo, et si apud Londoniam ad mediam Quadragesimam, sicuti dominus rex nobis mandavit, inter-

Pray hasten forward the affair of Thomas de Clare and my daughter.

[1] Although Middleton was made keeper of the great seal as early as July 1269, there is no evidence of his being styled chancellor before 1272. Moreover in 56 Hen. III., Anne, daughter of the earl of Pembroke, became widow of Hugh Balliol, which appears to tally with the contents of this letter. See Dugdale, Baronage, i., pp. 524, 775.

[2] *detulit*] distulit, MS.

essemus, et dominus Thomas et filia nostra de dicto negotio non essent concordati, ad diem suam in Hybernia interesse non possemus. Præterea si ita esset quod ita res se haberet quod essent super dicto negotio concordati, oporteret quod esset tempestive, et quod seisinam pueri et terrarum suarum haberemus, de quibus terris aliquam partem denariorum levare possemus ad solutionem domino Thomæ faciendam.

Unde affectuose vos rogamus, quatenus versus dominum regem dictum negotium festinetis, istas rationes eidem ostendentes quas nuper eidem mandavimus. Et similiter, si placet, domino Henrico intimetis ex parte domini regis et vestra. Voluntatem vestram, si placet vobis, super hoc nobis remandetis. Valete bene et diu.

Domino R. de Mildetoun, domini regis Angliæ cancellario.

DCLXXXIV.

The Archbishop of York and others, Commissaries of Prince Edward, to Roger Lestrange.

(Royal Letters, No. 2,493.)

April 28, 1272.

W[alterus], Dei gratia Eboracensis archiepiscopus, R[ogerus] de Mortuo Mari, et R[obertus] Burnel, archidiaconus Eboracensis, tenentes locum incliti viri domini Edwardi illustris regis Angliæ primogeniti, dilecto sibi amico domino Rogero Extraneo, salutem.

We have granted the revenues of the Peak for this term to the lady Constantia.

Quia firmam præsentis termini Paschæ de castro et balliva de Pecco illustri dominæ nostræ reginæ Angliæ ad opus dominæ Constantiæ quondam consortis domini Henrici de Alemannia duximus assignandum; vobis mandamus, vice et nomine domini nostri, quatenus dictam firmam dictæ dominæ reginæ vel ejusdem attornato has literas deferenti sine dilatione habere

faciatis. In cujus rei testimonium has literas sigillo ejusdem domini quo utimur in ipsius agendis eodem absente sigillatas vobis mittimus patentes.

Datum apud Westmonasterium, vicesimo octavo die Aprilis, anno regni regis domini Henrici, patris prædicti domini, quinquagesimo sexto.

DCLXXXV.

Prince Edward to the Archbishop of York and others, his Commissaries.

(Royal Letters, No. 2,494.)

May 25, 1272.

Edwardus, illustris regis Angliæ primogenitus, dilecto et venerabili in Christo patri domino W[altero], Dei gratia Eboracensi archiepiscopo, Angliæ primati, domino Willelmo[1] Basset, Rogero de Mortuo Mari, et Roberto Burnell, seu constitutis solutiones debitorum suorum Parisiis facientibus, salutem.

Pay the merchants herein named the moneys specified.

Cum venerabilis vir frater Hugo Ryvel, Dei gratia sanctæ domus Hospitalis S. Johannis Jerosolymis magister humilis, et pauperum Christi custos, ac ejusdem domus conventus, versus Guillielmum et Reimundum de Polere, fratres, Robertum de Monteny, et dominum Petrum de Domues, socios et mercatores Narbonenses, pro mille nongentis sexaginta septem libris, duodecim solidis, et sex denariis Turonensibus pro nobis manuceperunt, et se nihilominus obligarunt; ac vobis alias dederimus in mandatis quod tres mille marcas quas solvere tenemur apud Acconiam mense Octobris proximo futuro durante certis nostris creditoribus mitteretis ibidem, provisuri nihilominus quod duas mille marcas proximis nundinis de Leigny existentibus solvere faceretis Parisiis aliis nostris creditoribus, unde

[1] *Willelmo*] Doubtful in MS.

Raymondo de Aula mercatori et sociis suis ex parte nostra tres mille triginta et tres libras, sex solidos, et octo denarios Turonenses solvisse vos intendimus ex parte nostra; vobis mandamus quatenus de residuo dictarum duarum mille marcarum prædictos mille nongentas et sexaginta septem libras, duodecim solidos, et sex denarios Turonenses supradictis Guillielmo, Reimundo, et eorum sociis, vel eorum alteri, aut eorum vel alterius eorum mandato præsentes literas deferenti liberare non desistatis, statuentes quod si quod ultra solutionem ipsam residuum fuerit, Parisiis in thesauro domus Hospitalis, vel alibi ubi nobis commodius videbitur expedire, cum ultimis duobus millibus marcarum faciatis servari, quousque a nobis receperitis in mandatis quid de ipsis facere debeatis. Credimus tamen quod super his cito habebitis velle nostrum. In executione præmissorum taliter vos habeatis ne penes alios mercatores nec versus prædictos nobis alias ob vestri defectum aditus credentiæ sive mutui præcludatur, quod si contingeret, quod absit, et dicti mercatores eorum infecto negotio redeant in Accon absque solutione pecuniæ prædictæ, pro singula libra Turonensi tres bisantias auri saracenatas et dimidium tenemur et promisimus resortire, quod nollemus.

Datum apud Acconiam, vicesimo quinto die Maii, anno regni domini regis patris nostri quinquagesimo sexto.[1]

---

[1] This letter is cancelled, probably to indicate that the money had been paid.

DCLXXXVI.

THE SAME TO THE SAME.

(Royal Letters, No. 2,496.)

Edwardus, illustris regis Angliæ primogenitus, venerabili in Christo patri domino W[altero], Dei gratia Eboracensi archiepiscopo, Angliæ primati, Rogero de Mortuo Mari, et Roberto Burnell, salutem et sinceræ dilectionis affectum. July 10, 1272.

Cum in diversis pecuniæ quantitatibus ad expensas nostras non minimas in partibus Aconiæ persolvendas, per fidejussionem et obligationem dilectorum nobis in Christo magistrorum et conventuum Hospitalis et Templi, qui gratanter ad nostræ voluntatis beneplacitum pro mutuis ad opus nostrum faciendis non sine gravi periculo se submiserunt, diversis teneamur creditoribus certis locis et terminis solvendis sine mora; ne periculum et damnum nobis eveniat gravissimum, secundum quod dilectus et fidelis noster dominus Robertus de Ufford, quem ratione præmissorum ad vos destinamus, vobis poterit apertius exponere: vobis mandamus rogantes quatenus ad hoc quod honor noster illæsus conservetur, et penes alios creditores nobis aditus credentiæ libentius emineat, circa quietationem totius pecuniæ supradictæ per consilium prædicti domini Roberti adeo viriliter vos habeatis, quocumque modo ipsam de terris et bonis nostris levare poteritis, quod ipsam certis personis quibus debetur servatis certis locis et terminis dictæ solutionis sine qualibet dilatione liberetis; ne per vos inde nobis fiat opprobrium et præjudicium, et prædictis magistris et conventibus causa nostri dispendium inferatur irreparabile, quod fieri perpendimus, si per vestrum defectum fieret per ipsos solutio pecuniæ memoratæ; quod nollemus. In aliis autem quæ supradictus dominus Robertus ex parte nostra vobis exposuerit oretenus fidem indubi-

Pay the moneys for which the Masters and convent of the Hospital and Temple have become security on my behalf.

tatam eidem adhibeatis, vos in præmissis taliter habentes ut diligentiam vestram in hac parte habere debeamus merito commendatam. Datum apud Acconiam, decimo die Julii, anno regni domini regis patris nostri quinquagesimo sexto.

Istam literam tulit dominus R. de Ufford in Angliam, die Sabbati post festum S. Nicholai, anno regni domini Edwardi primo.

This letter has the seal attached.

DCLXXXVII.

Prince Edward to his Commissaries in Paris and elsewhere.

(Royal Letters, No. 2,497.)

July 12, 1272.

Edwardus, illustris regis Angliæ primogenitus, quibuscumque solutiones debitorum suorum facientibus in partibus transmarinis, Parisiis et alibi, salutem.

Pay certain moneys to the merchants herein named.

Cum in mille nongentis quadraginta tribus libris, undecim solidis, et sex denariis Turonensibus, bonorum et legalium, teneamur Thomæ Grosso et Reginaldo Pisano, ac eorum sociis, Pisanis et mercatoribus; quos mutuo recepimus de prædictis Thoma et suis sociis in Acconia, per plegiagium et obligationem dilectorum nobis in Christo magistri et conventus Hospitalis S. Johannis Jerosolymitani Acconiæ, solvendos supradictis Thomæ et suis sociis, vel eorum certo mandato præsentes deferenti literas Parisius, ad nundinas Laciniacenses mensis Januarii proximo venturi, sine qualibet dilatione: vobis mandamus quatenus ad honorem et commodum nostrum illæsum observandum, et opprobrium et dispendium nostrum penitus evitandum diligenter intuentes, totam pecuniam prænotatam prædicto Thomæ et suis sociis vel eorum mandato, ut prædictum

est, liberare non desistatis; attentius provisuri quod si mercatores prædicti redeant ad Acconiam absque solutione pecuniæ memoratæ, pro singula libra Turonensi tres bisantias et dimidiam auri Saracenatos tenentur antedicti magister et conventus pro nobis reddere mercatoribus supradictis, quod in nostrum redundaret dispendium et gravamen, quod nollemus: vos igitur in præmissis taliter habentes ut penes alios creditores beneficium credentiæ, liberalius nobis emineat in posterum, et ut vestram in præmissorum executione merito commendare valeamus diligentiam. In cujus rei testimonium præsentes nostras literas vobis destinamus, quas in testimonium solutionis prædictæ faciendæ penes vos retineatis. Datum apud Acconiam, duodecimo die Julii, anno regni domini regis patris nostri quinquagesimo sexto.

Indorsed. Pro Hospitali.

DCLXXXVIII.

Goron ap Heylin to John of Kirkeby, Vice Chancellor.

(Royal Letters, No. 1,606.)

Viro nobili et discreto ac amico, si placet, specialissimo magistro J[ohanni] de Curtilby, vicecancellario regis Angliæ illustris, suus, si placet, Goronw ab Heylin, salutem, cum honore pariter et amore. 1272?[1]

Who will provide my expenses for the Welsh mediation?

Quoniam dominus noster rex Angliæ nobis, quando ultimo locuti fuimus Londoniæ cum eodem, dedit in mandatis quod cum aliis attornatis suis accederemus ad tenendum parliamentum inter Lewelinum prin-

---

[1] See Foss, Judges, iii., p. 111; whom I have followed in identifying the person addressed with J. de Kirkeby.

cipem Walliæ ac dominum Griffinum filium Wenn[unwen], nec nos scimus in expensis cujus ibidem debemus accedere, nam, ut credimus, in comitiva vel expensis alicujus dictarum partium fieri non debemus; ideo rogamus amicitiam vestram et requirimus, si placet, diligenter, quatenus, pro amore nostro et sicut in vestra confidimus amicitia, voluntatem domini nostri regis ac vestrum consilium super hoc ad nos tam citius poteritis transmittatis per præsentium portitorem: ita quod per nos dictum parliamentum non differatur nec impediatur. Valete diu et bene.

DCLXXXIX.

Aymer de Rancon to Henry III.

(Royal Letters, No. 1,038.)

Uncertain date.

Excellentissimo domino suo Henrico, Dei gratia illustrissimo regi Angliæ, domino Hiberniæ, duci Normanniæ, Aquitaniæ, et comiti Andegaviæ, suus in omnibus et ad omnia devotus miles Americus de Rancon, salutem, et perpetuum obsequium et fidele.

I pledge you my fealty, and offer you my services, whether in England or here.

Noscat indubitanter excellentia vestra, cujus honorem Deus semper augere et ampliare dignetur, quod ego totus in obsequio vestro sum, et volo esse, et ero, offerens vobis et [me][1] et omnia mea contra omnes inimicos vestros; nec a vobis, quicquid agant alii, adjuvante Domino, recessurus. Unde rogo, et peto, et desidero me inter eos qui vere fideles vestri sunt computari. Offero etiam vobis quoniam, si vobis placuerit, ad vos in Anglia cum omnibus his qui mecum sunt veniam, vobis corpore et animo serviturus; aut etiam in partibus nostris facere fideliter paratus sum quicquid regia serenitas vestra dignabitur imperare. Latorem igitur præsentium, Willelmum de

---

[1] *me*] Omitted in MS.

Auvergna, fidelem militem meum, in cujus ore verba mea posui, ad vos mitto, rogans ipsum benigne a vobis audiri, et ei indubitanter credi, mihique per ipsum beneplacitum vestrum renunciari, utpote qui ad terræ vestræ et gentis vestræ auxilium, et ad fidele obsequium vestrum præsto sum et paratus.

DCXC.

THE MEN OF KERY, IN SOUTH WALES, TO HENRY III.

(Royal Letters, No. 92.)

Henrico, Dei gratia illustri regi Angliæ, domino Hiberniæ, etc., sui fideles et devoti tam majores quam minores de Kery, salutem et subjectionem omnimodam in omnibus.

Uncertain date.

Vestram rogamus regiam dignitatem quatenus divinæ pietatis,[1] et pro salute animæ et antecessorum vestrorum animabus, leges terrarum vestrarum ubique per Walliam et per Marchiam nobis concedere velitis; et hoc est quod innocens non puniatur pro nocente, nec etiam imputetur parentelæ alicujus, si aliquis de parentela interfecerit aliquem, vel furtum, vel aliquam seditionem,[2] nisi ipsi malefactori. Item vos rogamus quatenus, de judiciis semel in curia vestra et nostra adjudicatis, ne ballivi vestri iterum ipsa judicia præsumant judicare; quoniam vos estis dominus noster semper, licet ballivi removeantur. In cujus rei testimonium majores et meliores homines vestri de Kery huic parvo scripto sigilla sua apposuerunt. Hæc sunt nomina: Eynonus de Gregh, Mareduth filius Howeli, Radulphus filius Mareduth, Eynonus filius Howeli, Kadugan Goch, Grifit ab Goronev, Grifit filius Grogenev, Jarvert Vechan; et omnes alii totius terræ idem clamant.

We pray that the laws of your land may run throughout Wales and the Marches.

[1] Supply *intuitu*?

[2] Supply *fecerit*?

DCXCI.

The Men of Navenby to Henry III.

(Royal Letters, No. 734.)

Uncertain date.
We pray redress against the abbot of Fecham.

Excellentiæ et dignitati vestræ, Henrico, Dei gratia totius Angliæ illustri,[1] conqueruntur homines de Navenby quod, cum implacitati fuerunt in curia vestra per abbatem de Fecham de tenuris et libertatibus suis, venerunt et posuerunt se super patriam, per quam salvi et liberi facti sunt. Et quia per duos dies judicium obtinere nequiverint, constituerunt duos attornatos de hominibus de Navenby, ad judicium audiendum super inquisitione facta; qui secuti sunt nec judicium obtinere possunt. Unde superveniunt monachi et attornati dicti abbatis de Feckambe, et diversis tormentis homines de Navenby male tractant, et omnino contra suas libertates. Ideo domino regi in viginti marcis servire volunt, ut judicium super inquisitione facta obtinere possint.

CCCXV. (*bis.*)

From . . . . . , possibly to Ralph, Bishop of Chichester and Chancellor.

(Royal Letters, No. 2,413.)

1230 ?[2]
I beg your favourable considera-

S[erenitati] vestræ credimus occurrere memoriæ nobis maritagium heredis domini Mauricii Filii Johannis dudum a domino vestro et nostro concessum, prout vobis

---

[1] *illustri*] *Regi* appears to be omitted.

[2] See Annals of the Four Masters, *s. a.* A Fromund le Brun was chancellor of Ireland in 1230–1232, and again in 1259–1283; to which latter chancellorship I had assigned the letter. But a friend has pointed out that the mention of Odun or Hugh O'Neill is conclusive in favour of the earlier date. The letter appears to have been written before the Irish expedition of the Earl Marshal.

constat. Quem quidem heredem usque ad confectionem præsentium nulla ratione consequi poteramus, licet vobis de pecunia in qua domino nostro et vestro pro eodem tenebamur satisfecerimus, cum pecunia non minimum indigebamus. De quo, si placet, thesaurario Hiberniæ et ceteris locum domini nostri ibidem tenentibus super his rescribentes remedium apponere velitis. Et licet in partibus Marchiæ continuo labore constituti sumptus maximos apposuerimus ad regulos diversos propter terræ domini salvationem, scilicet Odun Onel, regem de Kynelevy, qui se appellat regem omnium Hibernicorum Hiberniæ, M. Orayly, ducem Breffny,[1] et Arth Onolaulin, regem Delvennye, ad pacem domini nostri trahere et tractos pace confovere diligenter . . . miserimus,[2] tamen non solum nobis sed etiam hominibus nostris manerii nostri de Couloc, quod solum habemus in terra pacis a [qu]ibusdam de consilio domini nostri de partibus Hiberniæ nimio favore existit injuriatum, prout per processum cujusdam[3] facti . . sub sigillo domini Fromundi cancellarii contenti vobis quodammodo potest liquere. Super quo quidem facto ad præsens discretionem vestram, de qua plene confidimus, requirimus attente quatenus domino justiciario Hiberniæ et domino Fromundo le Brun [can]cellario demandare velitis ut Hugonem de Couloc quem . . . . contingit, hominem vestrum, quatenus jura permittunt, cum gratia vestra et favore protegant c . . . . . . quod justitia vadebit in negotio suo eidem[4] discernendo, nisi gratiam ampliorem intuitu nostri eidem facere volueritis. Valete.

tion to my affairs; I have been working hard in the king's service.

[1] *Breffny*] Breff', MS.

[2] *miserimus*] Very doubtful in MS.

[3] *cujusdam*] Written a second time in MS., in place of the substantive, which is omitted.

[4] *eidem*] Written twice in MS. After *discernendo*, *Valete* has been written and erased.

CCCXII. (*bis*.)

Simon de Seinliz to Ralph, Bishop of Chichester and Chancellor.

(Royal Letters, No. 670.)

1226–1244. Domino suo salutem, et tam devotam quam debitam in omnibus subjectionem.

I will make arrangements for your coming.

De singulis quæ in episcopatu vestro inveniri possent et in mea fuerint custodia per gratiam Dei talem faciam provisionem ad terminum mihi a vobis præfixum, quod vos neque vestri in hac parte per incuriam vel negligentiam meam aliquid ad commodum et honorem vestrum vobis deficere invenietis: hoc, si placet, a memoria vestra et vestrorum non decidendo quod vina per auxilium et provisionem vestram per viam episcopatus vestri venire oporteat contra adventus vestros, et licet brasium per singula maneria vestra ad sufficientiam habebitis per annum, ex ipso nihil faciam molire vel braciare donec aliud a vobis receperim mandatum, propter fortuitos eventus. Et super his et aliis circa mediam Quadragesimam, si vobis placeret et fieri posset, colloquium et tractatum habere desiderarem. De infirmitate mea, quæ gravis fuit, gratia Dei plene convalui, gratias vobis multiplices referens, quod de convalescentia mea scire et audire vobis placuit, humiliter suscipiendo onus senescalliæ vestræ, donec melius vobis provideritis, scilicet in adventu vestro in partes Sussexiæ.

I have recovered from my illness.

The sheriff of Sussex has not done what he promised.

Ad hoc, domine, sciatis quod nomina militum sunt Ricardus Luvel, Thomas de Argentun, inter quos divisa debuit fieri ex una parte et vos ex alia in manerio vestro de Aldingeburn et manerium illorum de Hamtonette; et nihil adhuc actum est, nec etiam vicecomes Sussexiæ in aliquo mihi satisfecit sicut Londoniæ nobis promisit, cum tres dies ad id faciendum ei fuerint statuti . . . . .[1]

---

[1] Doubtful in MS.

Ballivi domini comitis Arundelliæ adversum ecclesiam vestram Cicestriæ et tenentes vestros crudeliter se habent, nec propter aliquam admonitionem officialis vestri mitius agere volunt. Unde ad defensionem pauperum tenentium vestrorum oportet me et servientes vestros fere in qualibet hebdomada hundredum dicti comitis adire. Non est enim in episcopatu vestro dives neque pauper qui ob amorem et reverentiam vestram vestris maximum prætendunt honorem, nisi Radulphus de Bonewulle et sui complices, qui hundreda comitis Arundelliæ custodiunt. Provideatis vobis, si placet, ne præcentor Wellensis in aliquo vos circumveniat, quia quædam[1] concepit facere in episcopatu vestro quod vobis cederet ad dispendium, quod vobis viva voce, Deo dante, plenius exponam. Valete.

The bailiffs of the earl of Arundel harass your tenants.

[1] *quædam*] So MS.

TRANSLATIONS.

TRANSLATIONS.

CCCCLVI.

Probably from Simon de Montfort, Earl of Leicester, to Henry III.

Sir, since your envoys the bishop, Sir Antony, and the lord Robert left Paris, I have heard for certain that some knights of Gascony whom your envoys saw there, because they do not recover their lands by the lord Gaston, which lands I hold in your hands by judgment, and because they know well that they will lose if they demand right in the court of Gascony, have provided themselves with everything to demand their lands by war. And they are certainly leagued together, they and their friends; and I fully understand that they will begin soon after Whitsuntide to overrun the land; but what force they will have I cannot as yet be at all sure. And because the great men of the land bear me such ill will, because I uphold your rights and those of the poor against them, there would be danger and shame to me, and great damage to you, if I were to return to the land without instructions from you and without speaking to you. For if I were there, and they made war on me, it would be needful for me to return to you, because I have not and cannot have a penny of your revenues, because the king of France holds all, and I cannot trust much to the people of the land. And on the other hand, one cannot stay such men by an army in the kind of war which they will make, for they will do nothing but rob the land, and burn and

April 3, 1249. Since your messengers left Paris, I have learnt that some of the Gascon knights have everything prepared for war. It is important on many grounds that I should return to you.

plunder, and put the people to ransom, and ride by night like thieves by twenty or thirty or forty, in different parts; wherefore it is needful in every way, if you please, that I should speak to you, before I go into the country. For I heard that they have given you to understand many sinister things of me; they will tell you soon that I was the cause of their war. Therefore, sir, if you please, do not take it amiss if, when I have finished your business in this parliament of Paris, which is going well, thank God, I return towards you to know your advice, ready to do that which you command me. And your castles and your lands and your men are well supplied, for that matter, to hold out until I come. And I have sent the lord Bidau de Coupenne there, to aid and advise them; and I have told them that I shall be there, if God will, by Whitsuntide. Given at Paris, this Easter Eve.

DXVIII.

Letters Patent of Henry III.

Aug, 4, 1258.

Henry, by the grace of God king of England, etc., to all those, etc.

We have given power to a committee of twenty-four to reform the realm.

Know ye that for the profit of our realm, and at the request of our chief men and wise men, and of the commons of our realm, we grant that twenty-four of our men shall have power that all which they shall ordain concerning the estate of our realm shall be firm and stable, and this we have caused to be sworn on our soul, and have given thereto our letters patent. And this same Edward our eldest son has sworn, and has given thereto his letters patent.

And the above-named twenty-four have chosen four, to the which four they have given their power of electing our council of the wise men of our land. The which council we have promised and do promise to

create for the redressing and amending of all the affairs which belong to us and our realm. And we will that the aforesaid council, or the greater part of it, may elect a wise man or wise men to be members of it in place of him or of them who may fail. And we will hold firm and stable whatever the aforesaid council or the greater part of it shall do. And we command firmly that all our lieges and our men also be firmly held to keep all the enactments, which they shall make to the honour of God and our faith, and to the profit of our realm. And in witness of this thing we have caused our seal to be set to this present letter.

This thing was done at London the Sunday after Lammas-day, in the forty-second year of our coronation.

This letter is duplicated, and delivered to the earl marshal by the king and his council.

DXIX.

Henry III. to the Men of Rutlandshire.

Henry, by the grace of God king of England, lord of Ireland, duke of Normandy and Aquitaine, and count of Anjou, to all men of the county of Rutland to whom these letters shall come, greeting. Oct. 20, 1258.

Whereas we desire and will that quick justice be done throughout our realm, as well to poor as to rich, we will and command that the wrongs which have been done in our time in your county, whosoever shall have done them, be shown to four knights whom we have appointed for this purpose, if they have not been already shown to them, and we will cause them to be amended and redressed as quickly as we can. But if we cannot do this thing as quickly as we would wish, and as it would be useful for us and for you, you must not mar- Do not be surprised that wrongs of long standing cannot be redressed at once.

vel, for the thing has gone ill so long, to our damage and yours, that it cannot be so soon amended; but from the first amendments which shall be made in the first counties where we shall send our justice and that of our wise men to do this, you may have sure hope that the like shall be done to you also as soon as possible.

We have administered a new oath to the sheriffs, and made strict regulations respecting the office.

And know that we have made each of our sheriffs swear this oath, that he will serve us loyally and observe to his power what is written below; that is, that he will do right indifferently to all men according to the power which he has by his office, and this he will not omit for love or for hatred, nor for fear of any, nor for any covetousness; that he will as well and as soon do quick right to poor as to rich, and will take nothing of any, either by himself or by others, nor by any manner of art or contrivance by occasion of his jurisdiction, except only meat and drink that are brought, by custom, to his table, and that for one day at the most, and that he will not have more than a hundred horses in the place where he lodges with another by reason of his jurisdiction, and that he will not lodge with any one who has less than forty pounds value of land, nor in any religious house which has less than the value of a hundred marks yearly in land or rents, nor will he lodge with the above-mentioned more than once in the year, or twice at the most, and this he will not do but at their prayer or with their consent, and that he will not draw it into precedent, and if it be expedient that he lodge there more, that he will not take presents or anything else which is worth more than twelve pence, and that of servants he will not have more than are reasonably needed to maintain his office, and that he will take servants of those of whom he knows that he can answer for their trustiness, and that the land will not be too much burdened by their eating or by their drinking. And they,

while they are in office, shall not ask or take of any man, clerk or lay, freeman or villain, of any religious house, or of any town, lamb, sheaf, corn, nor wool, nor any manner of moveable, nor money, nor anything of value, as very many have been wont in time past. This the sheriff shall make them swear when he puts them in office. And that the counties, hundreds, wapentakes, or other bailliwicks of our realm shall be farmed to none.

And let the sheriffs and all other manner of bailiffs be sure that if any is convicted of taking any manner of other price than is written above by reason of his office, he shall be put to ransom, and the giver as well as the receiver, for we have provided by the counsel of our high men that for ever there shall be full and quick right done to all, without any manner of hire. And therefore we command and forbid to all, men and women, that to none of our bailiffs they offer or promise or give, on pain of being put to ransom. For when the sheriff comes to the head of the year, on his account he shall be allowed the reasonable expenses which he shall have incurred in maintaining his office, both for himself and for the hire of his servants. And therefore we give them of ours, because we will that they have no occasion to take ought of others, and we will that none of our bailiffs that we place in our land, whether sheriff or other, remain in his office more than one year. And therefore we give you to know that if hardships or wrongs be done to you by the aforesaid bailiffs, you may the less doubt and more fearlessly show their wrongs.

Witness ourselves at Westminster, the twentieth day of October, in the year of our reign the forty-second.

DXLV.

Letters Patent of Henry III., and the Earl and Countess of Leicester.

March 14, 1261.

We and the earl and countess of Leicester have agreed to refer our differences to the king of France,

Know all who shall see these letters, that as to all the contentions and all the demands which we Henry, by the grace of God king of England, lord of Ireland, and duke of Aquitaine, have or can have, by whatever cause or occasion, up to this day, against Simon of Montfort, earl of Leicester, and against Eleanor our sister, countess of Leicester, his wife, or they against us, and as to all the contentions and all the demands which we, the earl and countess of Leicester aforesaid, have or can have, by whatever cause or occasion, up to this day, against our lord the king of England aforesaid, or he against us: We Henry, by the grace of God king of England, and we Simon of Montfort and Eleanor, earl and countess of Leicester aforesaid, have put ourselves on our lord Louis, by the grace of God king of France, and do promise in good faith to keep, high and low, whatever he shall decide thereon, and grant that he shall have power to constrain us to keep his decision.

And if our lord the king of France wills it, each of us will send him one of our servants to certify him of these things.

and if he will not undertake the arbitration, we pray him to refer it to the queen of France and Pierre le Chambellan.

And if our lord the king of France aforesaid will not take this mise on himself, we will and grant that he may put in his place, so far as to supply this need, our lady the queen of France and lord Pierre le Chambellan, in the same form as above is written; and whatever they shall agree to decide we will hold firmly, high and low, and grant that our lord the king of France may constrain us, if need be, to hold whatever they shall agree to decide. And by the king of France, if he takes this mise on himself, or if he puts it on our lady the queen of France and our

lord Pierre le Chambellan, let it be provided how that which they shall decide shall be established and kept by the aforesaid countess, if she shall survive the earl her lord. And if it happen that the aforesaid king of France will not charge himself with this mise, nor put it upon our lady the queen of France and on lord Pierre le Chambellan, or they themselves will not take it upon them, or if our lady the queen of France and lord Pierre le Chambellan shall not be agreed in their said decision, then shall the affairs be at the point where they are now. And be it known that the powers of the arbiters above named, if they take the mise upon them, shall last to Michaelmas in any case; but if the king of France our lord sees that it be good, we will and grant that he shall have power to prolong the term to the feast of St. Andrew next. And if by that time their decision be not given, then let the affairs be at the point where they are now, and this mise be null.

And in witness of these things, we the aforesaid king of England and earl and countess of Leicester have set our seals to these letters patent.

This was done at London the fourteenth day of March, the year of the Incarnation of our Lord, the thousand two hundred and sixtieth [sixty-first].

DLXXXI.

PETER DE MONTFORT TO ROGER LE BIGOD, EARL OF NORFOLK, AND OTHERS.

To the noble brothers and his very dear lords and friends, my lord Roger le Bigod, earl of Norfolk and marshal of England, my lord Philip Basset, justiciar of England, Sir John Mauncel and Robert Waleraund, Peter de Montfort health and all honour. Oct. 2, 1262.

Know that the Thursday next after the feast of St. Matthew the Apostle, Wienoch ap Edenavet, Llewellyn's The seneschal of

Llewellyn, with most of the Welsh, have made a raid upon the lands of Went. We attacked them, and killed or took prisoners more than three hundred.

seneschal, Meredut ap Res, Res Vachan, and Meredut ap Owein, with all the pride of Wales, save the person of Llewellyn and his brother, and with a very great host from the south, went to the land of our lord the king and of my lord Edward, which is in my keeping, to pillage and destroy; and we with our people and the aid of friends from the neighbouring lands, of which I . . . . defended the waters of Esk Water[1] the two days until the Saturday about noon, and then came my lord John de Grey, Sir Roger de Mortemer, my lord Renald Fitz Peter, and my lord Humphry de Boun, and I led them to a guardhouse above the town of Bergaveny, where we crossed to encounter these Welshmen, who had already burnt a part of the land of Bergeveny below Bloreis; and when they saw us approach them, they dismounted their horses and fled across the mountain of Bloreis, in a place which is by no means suitable for men on horseback to pass. And since we saw well that we could never reach them, we turned along the valley to their plunderers and foragers, who were there in great numbers, so that there perished, God be praised, in the day between killed and taken, more than three hundred. And still on the Monday following, when this letter was written, there was the greater part of them, both on foot and on horseback, scattered over the monasteries of the country and the moors everywhere, and men are searching them out constantly.

I cannot support the great expenses I am put to in defending the border.

And know, fair lords, that now and heretofore full five times we have met there and kept all at our cost as many as three thousand or four thousand at one time of men on foot, and as many as eighty horses mounted, to guard and defend the land of the king and my lord Edward. Wherefore I pray and request

[1] So I presume the words as they stand must be translated; but probably the words *de eve* should be omitted.

you, fair lords, since you are of the council of our lord the king, that you will tender counsel to the king and the queen and my lord Edward, or one of them, that these expenses be repaid to me, and that counsel be taken how the land is to be defended henceforth; for know assuredly, that if counsel be not taken thereon, it behoves me to leave my castle furnished and go away, and leave the land to make terms and perish; for if all the land were in good peace and were it all mine, besides the three lands which I have, I should not have power to maintain the great expense which I have on it. And know that if they descend another time, as I know well that they will do before long in very great force to revenge themselves . . . . , and if they are not stopped they will destroy all the land of our lord the king as far as the Severne and W . . . . and they ask nothing but to have the land of Went. Farewell in God.

DCXLIII.

Humphrey, Earl of Hereford, and others, to Henry III.

To Henry, by the grace of God noble king of England, lord of Ireland and duke of Aquitaine, his lieges Humphrey de Boun, earl of Hereford, John de Baillol, John de Verdun, Robert Waleram, Roger de Leyburn, health, and [themselves] ready and prepared to do all his commands. Oct. 6, 1265.

Know, sir, that this Tuesday we caused to assemble the commons of London, and in the presence of all we caused your mandate to be read; and when we had spoken to them, it was a sufficiently clear matter to our judgment. On the other hand, sir, we have commanded them that the chains which were replaced should now be broken down without delay, and the keys of The citizens of London have submitted completely.

the gates surrendered; and we met with no opposition. And, sir, seeing that matters are so secured, we pray you to command that your letters be sent into all the counties which are near the city, that merchants may in future safely come to the said city and go, and bring and take victuals and all other things; and that the country lands which belong to the burgesses of the city be fully seized into your hands and all other manner of persons removed; for know, sir, that the country property which belonged to them is being maliciously and outrageously spoiled. So soon, sir, as they of the city shall have performed their engagements, we will let you know. Farewell, and God keep you.

DCXLVII.

Eleanor of Castile to John of London.

About 1265.

Eleanor, consort of lord Edward, to her loyal and faithful Sir John of London, health and good love.

The manor of Berwick, which was promised me, is given to another. Try and obtain for me another manor in its place.

Know that our lord the king gave us the other day the manor of Berewic with its appurtenances, at the solicitation of Sir Roger de Leyburn; and because it is appurtenant to the guardianship of Cantilupe, my lord has given it to another, so that nothing of it is remitted to us; but there is another manor close by, in the county of Somerset, which is at the town of Heselbere, which belonged to Sir William the Marshal, who is dead, and held it of the king in chief; wherefore we would desire that you should ask of Sir John de Kyrkebi if the guardianship of that manor is granted, and if it is not, then that you should pray Sir Roger de Leyburn and the bishop of Bath, on our behalf, that they should procure from our lord the king that he should grant us the manor until the coming of age of the heir of Sir William; and, if it is given, there is another manor in the county of Dorset,

which is called Gerente, which belonged to Sir William de Keenes, who is dead, and he held it in chief of the king; wherefore we would that if we cannot have the other, you should pray them on our behalf that these should apply to the king to allow us this one; the manor of Heselbere is worth less. And if neither, pray Sir Roger in this way. Tell him that the manor of Berewic that the king gave us at his suggestion has been taken from us, for this will tend to make us seem less covetous; and say the same to the bishop of Bath And if the letters which you have concerning it can profit nothing for this affair, give them to the bearer of this letter, for he will carry them to Walter of Kent, our clerk. Be careful to dispatch this affair, for it will be to our profit; and so suitably procure the affair that they shall not set it down to covetousness. Farewell.

DCLVII.

William de Valence, Lord of Pembroke, to his Lady.

William de Valence, lord of Pembroke, to his dear consort and friend, health. May 29, 1267.

Know that we are sending Sir Robert de Immer to supply the castle of Winchester with corn and provisions, and to stay with you to defend the aforesaid castle with Sir Martin de Roches and Philip le Clerk. And do you command them on our behalf that they act in all things with one accord and one counsel. And we give you power over them all and of them all, to ordain and arrange in all things according to that which you shall see to be best to do. In witness whereof we send you these our letters patent.

I am sending Sir R. Immer to provision and defend Winchester castle. He is to be under your command.

Given at Berking, the Sunday next after the Ascension, in the year of king Henry, son of king John, the fifty-first.

DCLXIV.

FROM . . . . . TO THE CHANCELLOR?[1]

Early in 1268?

To his very dear lord above all others, honour and reverence.

I have done my best to arrange the king's matters at Dunwich.

Sir, you well remember how we parted from you at the court, when you had done what we wanted there, thanks to you. Know, sir, that I hastened to Dunwich, as well as I could, as you bad me, to give ease of heart to those who had small matter for comfort, and to settle matters again as I could. And truly already was the devil William Fitz John come before us, and for days he had caused to be removed out of my reach whatever he and his friends had, so that I could not make a distress for the king's debt. And I found the sheriff's clerk, who with great difficulty was able to supply anything at the king's mandate, and I demanded what he had received from the town, and he answered me that part he had consumed, and part his lord had received, and of this he would give no account without his lord. I demanded the estreats of him. He said that if I wished to have them, I must seek them at Norwich. When my messenger came there he found there William Fitz John, who ordered estreats at his desire, seeing that nothing comes of them into summons which touches their part, which amounts to fully a hundred and fifty pounds.

And know, sir, when I had been a good while in the town, and ordained and provided so as to levy the king's debt, and thought that everything was in good order, I went out of the town for the pressing need I had of being bled, for the illness which I had, and I left my attornies sufficient to carry out what

[1] On further consideration I incline to believe that this letter was addressed to prince Edward.

we had ordained. The third day after the proclamation my attornies came to hold the king's pleas at the custom-house, and to do other things that were enjoined them. There came William Fitz John and John Fitz Joseph. They had there full thirty armed men with intent against the peace. They seized my people that were there on behalf of the king, and feloniously threw them on the ground and beat and trampled on them and dangerously wounded them, so that they with great difficulty escaped to the church, and robbed them of the king's rolls, and the estreats which the sheriff sent me just as they were, and three gold rings, and part of the amerciaments which they had in pocket, and many other things which the bearer of the letters will tell you by word of mouth. Wherefore, dear sir, I pray your lordship that you will please to take quick counsel on this affair, for never yet was there so great need as now, that we ought to begin to take the profit of the king and the profit of the poor people, from which they should have their sustenance through the year. And if quick aid be not given, no foreigner will dare to come, and those of the town with their merchandize will betake themselves to another port, without returning, as they say.

And since you told me, sir, that I should soften them by gentleness in treating them kindly, and by a fair and peaceable manner, I did all in my power, and it comes to nothing, and neither gentleness nor courtesy will ever avail anything. On the other hand, sir, I am too weak to guard myself against such malicious people; if I have no other aid promptly and loyally, sir, I fear much lest the king should lose by my default. If my lord Robert de Bufford were in the country I should not care. And those of the town, who are peaceably disposed, when they see their enemies armed, do not dare to do anything against them; so much they doubt

whether vengeance shall ever be taken of them, seeing that they have so often escaped.

Dear sir, be pleased to send me your pleasure in all things, as to your liege, and I will do it to my power. Know, sir, that I am much troubled that you have been so often annoyed with complaints which you have from my jurisdiction; but I pledge my honour, sir, I can do no better.

DCLXXV.

Blanche, Duchess of Britanny, to Henry III.

1263–1270.

To her very lofty and very dear lord Henry, by the grace of God king of England, lord of Ireland, and duke of Aquitaine, Blanche, duchess of Britanny, health and reverence, and herself prepared to do his will as to her dear lord.

Your daughter Beatrice is much better. Arthur is a good and fine child.

Sir, I pray you, if you please, to send me word of your state, which our Lord by his grace make always good. For know, my dear lord, that I have very great joy every time that I can hear and know good news of you. Know, sir, that my lady Beatrice, your dear daughter and ours, is still ill with her fever, but she is much better, thank God, and the physicians tell us that her fever cannot last long. And I pray you, my dear lord, that if there is anything in our parts you will send to me for it, and command it as your own; for know, sir, that I have very great pleasure in doing your will to my power.

And know, sir, that Arthur is a very good child, and very pretty, thank God. Our Lord keep you.

APPENDICES.

APPENDICES.

APPENDIX I.

DOCUMENT RELATING TO HUBERT DE BURGH, EARL OF KENT.

(Rot. Claus. 21 Hen. III., memb. 22 in dorso.)

Die Martis in crastino S. Michaelis apud Eycles venit Hubertus de Burgo, comes Kanciæ, ibidem ad mandatum domini regis, et ibi allocutus fuit eum dominus rex si deliberasset ei maritagium Ricardi de Clare secundum quod promisit ei apud Gloucestriam, quando dominus rex cepit eum ad pacem suam, et unde dominus rex dicit quod tunc quietum clamavit ei maritagium illud, et petiit quod teneret ei conventionem illam, quia per illam dicit dominus rex quod postea reddidit ei plures terras quæ remansisse debebunt ipsi domino regi per formam pacis inter eos factam.

About Dec. 1236. Private marriage of daughter of H. de Burgh to R. de Clare.

Et comes tunc ibi respondit quod non habuit ibi consilium per quod inde plenius respondere posset; ita quod dominus rex dedit ei diem a die illo Martis in quindecim dies apud Londoniam ad certificandum servitium, et quod tunc inde respondit domino regi; ad quem diem venit comes et tunc habuit alium diem apud Kenytoun, et cognoscit quod post pacem factam apud Gloucestriam misit dominus rex sero propter ipsum et duxit ad altare, dicens quod voluit quod juraret super altare quod nunquam loqueretur de Ricardo de Clare, et ipse hoc juravit, et nunquam postea aliquid inde locutus fuit, nec aliquid postea inde fecit, et hoc bene patet, quia quidam magnates locuti fuerunt cum eo de maritagio filiæ suæ, et ita quod in tantum processum fuit quod debuit affidari. Et tunc venit comitissa uxor sua et cecidit ad pedes ejus, et dixit quod filia sua tantum fecerat cum Ricardo de Clare, quod non potuit alii copulari, et propter hoc non potuit tunc filia sua maritari; sed propter dictum uxoris suæ certus esse non potest utrum maritagium factum sit inter ipsum Ricardum et filiam suam. Et dicit quod uxor sua ei dixit

quod maritagium illud factum fuerat inter eos apud S. Edmundum, dum idem comes obsessus fuit apud Merton.

Interrogatus qualiter intellexit sacramentum illud, dicit quod dominus rex ita intellexit quod quietum clamaret ei maritagium illud, et ipse similiter ita intellexit. Et dicit quod in forma pacis factæ inter eos nulla facta fuit inter eos conventio de aliquibus terris nisi de justiciaria tantum et constabularia castri Dovoriæ, quæ habuit ad vitam suam, et quæ postea remisit domino regi. Et dominus rex ad hoc respondit quod conventio fuit inter eos de terris in forma pacis, et inde ostendit rotulum Cancellariæ, in quo continetur forma cujusdam cartæ factæ ipsi comiti. Ad quod comes respondet quod carta illa fuit ei transmissa per præcentorem Herefordiæ, sed noluit illam recipere. Et comes similiter cognoscit quod dominus rex ei dixit quando fecit sacramentum suum quod non haberet gratiam suam nisi prædictum sacramentum juraret. Post venit comes et petiit alium diem ad certificandum se plenius, ut ad diem illam veniat et deliberet maritagium illud si poterit precise, et si non poterit, quod hoc emendabit secundum considerationem parium suorum. Dies datus est ei apud Londoniam in octabis S. Hillarii, et comes concedit quod ulteriorem non quæret dilationem.

APPENDIX II.

DOCUMENTS RELATING TO SIMON DE MONTFORT, EARL OF LEICESTER.

No. 1.

(Rot. Pat. 21 Hen. III., memb. 7.)

Rex omnibus ad quos præsentes literæ pervenerint, salutem. June 7, 1237.
Sciatis quod assignationem et ordinationem quam dilectus et fidelis noster Simon de Monte Forti fecit de ducentis libris in quibus R[anulpho], comiti Cestriæ et Lincolniæ, tenebatur P[etro], duci Britanniæ, et quas absque occasione concessimus liberari eidem duci vel certo nuncio suo per manus executorum prædicti comitis, ratam et gratam habemus secundum tenorem literarum quas idem Simon fieri fecit prædicto duci. Teste rege ut supra [apud Westmonasterium, septimo die Junii]. Assignment of debt ratified.

No. 2.

(Rot. Pat. 32 Hen. III., memb. 3.)

Rex omnibus, etc., salutem. Aug. 20, 1248
Sciatis quod de quingentis marcis quas dedimus dilecto sororio et fideli nostro Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, reddemus ei ad scaccarium nostrum Paschæ anno, etc., tricesimo tertio ducentas et quinquaginta marcas. Payment promised.

In cujus, etc. Teste ut supra [rege apud Wodestok, vicesimo die Augusti].

No. 3.

(Ibid.)

Rex omnibus, etc. Aug. 28, 1248.
Sciatis quod concessimus Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, pro nobis et heredibus nostris, quod si de ipso humanitus contingat quocumque tempore anni in fata concesserit, sive in transmarinis sive in cismarinis partibus, habeat a die obitus sui usque in octo annos plene omnes exitus totius terræ suæ in Anglia de honore Leicestriæ, ad acquietationem debitorum suorum et executionem testamenti sui. Grant of income of honour of Leicester for eight years after death.

In cujus, etc. Teste ut supra [rege apud Oxoniam, vicesimo octavo die Augusti].

No. 4.

(Rot. Pat. 32 Hen. III., memb. 2.)

Sept. 7, 1248. Money for defence of Gascony.

Rex omnibus, etc.

Sciatis nos teneri Reymundo Arnaldi vicecomiti Tartacensi in septies viginti marcis sterlingorum, pro eo quod nobis adhæsit, et castra sua senescallo nostro Wasconiæ liberavit in guerra nostra contra Gastonem de Byerne, quas ei vel certo nuncio suo reddi faciemus ad pascham anno, etc., tricesimo tertio.

In cujus, etc. Teste rege apud Merleberge, septimo die Septembris.

No. 5.

(Rot. Pat. 33 Hen. III., memb. 9.)

June 15, 1249. Grant of lands of Normans within his fief.

Rex omnibus, etc., salutem.

Sciatis quod concessimus dilecto et fideli nostro Simoni de Monte Forti et Henrico filio suo post eum, quod cum de cetero excæta aliqua de terris Normannorum acciderint de feodo suo in Anglia, quas nos et antecessores nostri in manu nostra retinere vel dare consuevimus, ipse vel dictus Henricus filius ejus post eum liberam inde habeat administrationem, retinendi eam in manu sua, vel pro voluntate sua conferendi, donec terra nostra Angliæ et terra Normanniæ communes fuerint. In cujus, etc. Teste me ipso apud Wodestok, decimo quinto die Junii, anno regni nostri . . .

No. 6.

(Rot. Pat. 33 Hen. III., memb. 3.)

Oct. 4, 1249. Grant of Gascony to prince Edward.

Rex archiepiscopis, etc., et omnibus ballivis et fidelibus suis Wasconiæ et insulæ Oleronis, salutem.

Sciatis nos concessisse, dedisse, et per cartam nostram confirmasse dilecto nobis Edwardo primogenito filio nostro totam terram nostram Wasconiæ et insulam Oleronis, cum omnibus pertinentiis earum sine ullo retenemento, habendas et tenendas sibi et heredibus suis de corpore suo procreandis, bene et in pace, libere et quiete, cum omnibus libertatibus et liberis consuetudinibus ad easdem terras spectantibus, sicut nos vel prædecessores nostri eas unquam liberius et quietius tenuimus vel tenere debuimus. Et ideo vobis mandamus quod eidem Edwardo tanquam domino vestro ligio in omnibus quæ ad prædictas terras Wasconiæ et insula Oleronis pertinent intendentes sitis et respondentes. In cujus, etc. Teste ut supra [rege apud Windelesoram, quarto die Octobris].

No. 7.

(Rot. Claus. 34 Hen. III., memb. 19.)

Cum Gaillardus de Solario, Willelmus Arnaldi Monader, et quidam alii de Wasconia qui aliquando fuerunt cives regis Burdegaliæ, coram rege in curia sua nuper apud Merleberg super quadam seditione[1] quam regi fecisse debuerant in Wasconia fuissent rectati, tam prædicti Gaillardus et Willielmus quam omnes alii obtulerunt regi duos obsides pro ipsis omnibus quod ipsi stabunt regi juri in curia sua Wasconiæ de criminibus ipsis impositis. Et quia Petrus de Solariis, frater ipsius Gaillardi, qui una cum prædictis rectatus est de proditione illa Londoniæ moratur, mandatum est Rogero de Thurkelbi quod nomine regis recipiat duos obsides pro omnibus prædictis, videlicet duos ex prædictis Gaillardo, Willelmo, et Petro, quos ipsi ei liberare voluerint, et eos liberet constabulario regis Turris Londoniæ custodiendos prout rex ei injunxit, ceteros autem quo voluerint abire permittat. Teste etc. [rege apud Merleberg, vicesimo quinto die Novembris]. Nov. 25, 1249. Gascon rebels to find hostages.

Et mandatum est constabulario prædictæ Turris quod prædictos duos obsides quos prædictus Rogerus ei liberabit ab eo recipiat et salvo custodiat in superiori stadio Turris sine ferro, et modo quo voluerint vivant de proprio. Teste ut supra.

No. 8.

(Rot. Claus. 34 Hen. III., memb. 19.)

Mandatum est vicecomitibus Londoniæ quod Petrum de Solario, Reymundum Ernaldi Makeyn, Bernardum de Molerin Bydau, cunte Ernaldum de Hospitali, Rustanum de Puteo, Ernaldum Makeyn de La Ruchele, Petrum de Coylerun, Bonifelsum filium Petri Bonifou, Petrum de Moris, Johannem de Sancto Jacobo, Rustanum de Mercato, Ernaldum Oliver, et alios complices eorum rectatos de proditione et aliis transgressionibus regi factis in Wasconia capiant, et illos liberent constabulario Turris Londoniæ salvo custodiendos in prisona regis, nisi Gaillardus de Solariis et alii rectati de transgressionibus prædictis voluerint eosdem duos obsides quos regi obtulerunt pro se ipsis pro ipsis Petro et sociis suis similiter Nov. 27, 1249. Same subject.

[1] *seditione*] sedicōe, MS. Rightly, I think.

obsides constituere, et iidem obsides velint onus obsidionis pro eis subire quod ipsi una cum aliis complicibus suis adibunt terram regis Wasconiæ ad standum ibi recto de omnibus transgressionibus eis impositis. Teste ut supra [rege apud Clarendon, vicesimo septimo die Novembris].

Et mandatum est constabulario Turris Londoniæ quod omnes prædictos rectatos recipiat, et eos in medio stadio Turris prædictæ salvo custodiat, donec aliud ei rex inde præceperit. Teste ut supra.

No. 9.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 5.)

May 28, 1250. Rex omnibus etc, salutem.

Dower of the countess as widow of the earl marshal. Sciatis nos concessisse pro nobis et heredibus nostris dilecto et fideli nostro Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, et Alienoræ uxori ejus, sorori nostræ, quod nos singulis annis respondebimus prædictis comiti et Alienoræ, et post mortem ipsius comitis prædictæ Alienoræ quamdiu vixerit, de cccc. libris quas prædicti comes et Alienora percipere debent per annum nomine dotis ipsius Alienoræ de terris quæ fuerunt Willelmi Marscalli, comitis Penbrochiæ, quondam viri sui, in Hibernia. In cujus, etc. Teste rege apud Windesoram, vicesimo octavo die Maii.

No. 10.

(Ibid.)

May 28, 1250. Rex omnibus etc., salutem.

Acknowledgement of debt. Sciatis nos teneri Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, in DCCC. et tribus libris sterlingorum pro defectu militum quos ei invenisse debuimus per unum annum ad guerram nostram in Wasconia sustentandam, quas ei reddi faciemus ad scaccarium nostrum Sancti Michaelis, anno, etc. tricesimo quarto. In cujus, etc. Teste ut supra.

No. 11.

(Ibid.)

May 28, 1250. Pro Tholosano mercatore Florentiæ. (Postea habuit breve mutatum de DCCC. marcis, et Thomas de Wintona, clericus, reddet breve de MDCC. marcis. Postea reddidit breve, propter quod cancellatur.)

Acknowledgement of debt. Rex omnibus, etc., salutem. Sciatis nos teneri Tholosano mercatori Florentiæ et sociis suis in M. et DCCC. marcis, red-

dendis eisdem ad scaccarium nostrum Sancti Michaelis, anno, etc., xxxiiij[te], pro præstito ab eis facto ad opus nostrum dilecto et fideli nostro Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, in Wasconia, ad castra nostra de Frunciaco Burgo et Miro Monte inde munienda et custodienda. In cujus, etc. Teste ut supra.

No. 12.

(Rot. Pat. 34 Hen. III., memb. 2.)

Sept. 10, 1250. Powers of exchange for site of a castle.

Rex omnibus, etc., salutem.

Concedimus dilecto et fideli nostro Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, potestatem faciendi commutationes rationabiles de terris nostris in Wasconia pro loco et placia de Cusacio, ad firmandum ibidem castrum ad opus nostrum, dum tamen commutationes illæ fiant extra fortalicia. Et commutationes illas quas fecerit ut prædictum est ratas habentes et gratas, eas pro nobis et heredibus nostris concedimus et confirmamus. In cujus, etc. Teste rege apud Wodestok, decimo die Septembris.

No. 13.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 14.)

Jan. 2, 1252. Power to make truce with king of Navarre.

Rex omnibus, etc., salutem.

Sciatis quod si dilectus et fidelis noster Simon de Monte Forti, comes Leicestriæ, vel is qui loco suo fuerit in servitio nostro Wasconiæ, treugas inierit cum rege Navaræ, nos eas ratificamus et firmiter teneri faciemus. In cujus, etc. Teste rege apud Thorp, secundo die Januarii, per J. Maunsel.

No. 14.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 20 in dorso.)

March 5, 1252. Safe conduct for magnates of Gascony.

Rex omnibus, etc., salutem.

Sciatis quod nos suscepimus in salvum et securum conductum nostrum per totam potestatem nostram, tam per terram quam per aquam, prælatos, barones, magnates, cives, et quoscumque alios de terra nostra Wasconiæ, qui ad nos venturi sunt in Angliam ad mandatum nostrum, vel sine mandato nostro, in veniendo, morando, et revertendo. Et nolumus quod per aliquod defectum,[1] transgressionem factam regulæ, seu occasionem aliquam impediantur vel molestentur quominus

[1] *defectum*] deltm, MS.

possint ad nos venire in Angliam, morari, et salvo redire, sicut prædictum est, et quod per adventum istum non trahatur in consuetudinem quod sic debeant ad nos venire in Angliam. In cujus, etc., duraturas usque ad reversum suum a nobis in Anglia. Teste rege apud Dovoriam, quinto die Martii.

Rex etiam cepit in protectionem suam omnes terras, castra, redditus, et omnes possessiones prælatorum, baronum, magnatum, civium de terra Wasconiæ, etc., sicut in uno brevi de protectione. In cujus, etc., duraturas donec ipsi a rege redierint in Wasconiam. Teste ut supra.

No. 15.

(Rot. Claus. 36 Hen. III. memb. 21 in dorso.)

March 16, 1252. Convention between the king and the earl of Leicester.

Ita convenit inter dominum regem et dominum Simonem de Monte Forti, comitem Leicestriæ, die sabbati proxima post festum S. Gregorii, anno gratiæ millesimo ducentesimo quinquagesimo primo apud Westmonasterium, videlicet quod idem comes reddet præfato domino regi castra de Frunsak, Castellione, Gursone, et Podio Normanniæ[1] ad Pentecosten proximo futurum, tenenda per dominum Nicholaum de Molis vel per alium quem idem dominus rex ad hoc assignaverit. Et prædictus comes diligentissime et fidelissime inquiri faciet citra festum Assumptionis beatæ Mariæ proximo futurum, per ballivos suos et alios fide dignos de terra Wasconiæ quos idem dominus rex duxerit eligendos, juratos de veritate dicenda, de omnibus receptis et exitibus prædictæ terræ qui quoquo modo pervenerunt ad manus ipsius comitis a tempore quo recepit prædictam terram usque ad prædictum festum Pentecostis. Et eodem modo inquiretur per prædictos de omnibus misis quas idem comes posuit pro custodia et defensione prædictæ terræ, et pro captione et custodia castrorum de novo acquisitorum, et guerra quam sustinuit occasione illius captionis, et de misis quas posuit in confirmatione et reparatione castrorum dictæ terræ usque ad prædictum terminum Pentecostis, et etiam idem comes tactis sacrosanctis jurari fecit in animam suam coram ipso domino rege per dominum Petrum de Monte Forti quod scire faciet eidem domino regi veritatem super præmissis. Ita quod si dictæ misæ ipsius comitis excedant summam prædictorum exituum et receptæ, idem dominus rex conservabit prædictum comitem indemnem super dictis misis ad dictum domini W., episcopi Wygorniensis, Willelmi de Valencia, Petri de Sabaudia,

[1] *Normanniæ*] Norm̃., MS.

Johannis Maunsel præpositi Beverlaci, et Petri Chaceporke archidiaconi Wellensis, in quos tam idem dominus rex quam prædictus comes compromiserunt et concesserunt quod stabunt dicto suo tam super præmissis quam super subscriptis, qui dictum suum super his dicent in prædicto festo Assumptionis beatæ Mariæ proximo futuro. Ita tamen quod illa duo millia marcarum quas dominus rex liberari faciet eidem comiti ad scaccarium suum in quindena Paschatis proximo futuri eidem comiti computabuntur in prædicta recompensatione ad dictum prædictorum dictatorum si tantum ei debeatur, et si plus plus, et si minus minus; si vero recepta excedat summam prædictarum misarum, idem comes restituet domino regi prædicta duo millia marcarum una cum superplusagio si quod fuerit, et satisfaciet eidem domino regi ad dictum prædictorum dictatorum de prædicta pecunia. Ad quod faciendum idem comes obligat se et heredes suos et omnia bona sua mobilia et immobilia præfato domino regi et heredibus suis.

Et sciendum quod idem dominus rex vel heredes sui non facient aliquam districtionem super prædictum comitem vel heredes suos pro prædictis duobus millibus marcarum vel aliis debitis occasione hujus compositionis, donec prædicti dictatores dixerint dictum suum. Et si aliqua pecunia debeatur eidem comiti modo prædicto, et infra festum Omnium Sanctorum proximo futurum ei vel heredibus seu executoribus suis per dominum regem super hoc non fuerit satisfactum, ille vel illi qui prædicta castra per dominum regem tenuerint eadem castra in statu in quo ea receperunt restituent prædicto comiti vel certis assignatis suis, sive vivant sive moriantur, sine qualibet contradictione, in festo Sancti Andreæ apostoli proximo futuro; et hoc idem fiet si prædicti dictatores infra idem festum dictum suum non dixerint vel dicere non potuerint, dum tamen per ipsum comitem vel per suos vel aliquem ex suis non impediatur vel remaneat. Ad quod faciendum idem dominus rex faciet custodes eorundem castrorum jurare, et prædicti dictatores computari facient, si de jure fuerit faciendum, illa duo millia marcarum quas prædictus comes recepit a domino rege quando primo recepit terram Wasconiæ custodiendam, et etiam denarios illos quos idem dominus rex ei liberari fecit in Anglia ad munitiones prædictorum castrorum et quandam firmaturam eorundem. Dominus autem rex infra terminum prædictum restituere non poterit castra prædicta vel aliquod ipsorum illi vel illis qui jus sibi vendicant in ipsis, vel etiam ea aliis dare vel alienare, nisi prius satisfaciat prædicto comiti de pecunia si qua ei debeatur modo prædicto, vel saltem ei inde sufficiens securitas præstetur ad dictum prædictorum dictatorum. Et si prædicta castra, vel aliquod ipsorum, dum dominus rex ea te-

nuerit indiguerint auxilium ipsius comitis, idem comes vel ille qui loco suo stabit in Wasconia fidele præstabit auxilium cum exercitibus domini regis ad castra illa succurrenda et salvanda, secundum alias conventiones inter ipsum dominum regem et prædictum comitem factas de custodia terræ Wasconiæ: ita tamen quod idem dominus rex sustentet munitiones infra prædicta castra ad custum suum, prima conventione inter ipsum dominum regem et prædictum comitem olim facta de custodia Wasconiæ permanente in suo robore in omnibus aliis. Et si citra Pentecosten proximo futurum satisfaciat prædicto comiti de arreragiis et his quæ ei debebuntur per compotum suum pro custodia castri de Cusak et ejus firmatura, idem comes castrum illud custodiri faciet usque ad festum Omnium Sanctorum proximo sequens, ut tunc ei satisfaciet de his quæ posuerit pro custodia et firmatura ejusdem castri a prædicto festo Pentecostis usque ad prædictum festum Omnium Sanctorum. Et si citra prædictum festum Pentecostis non solverit dominus rex eidem comiti custum quod posuerit in custodia et firmatura prædicti castri, idem dominus rex recipi faciet in prædicto festo Pentecostis prædictum castrum cum aliis prædictis castris. Dictus etiam comes liberabit domino regi castrum de Burgo, dum tamen hoc procedat de speciali mandato Ernaldi de Blaünkeford, sine quo hoc facere non poterit. Laborabit tamen bona fide quod dominus rex castrum illud habeat ad rationabile escambium, si illud habere poterit. Et si omnes prædicti dictatores vel aliquis ipsorum ante diem quo dicere debent dictum suum in fata concesserint, vel in justo impedimento detineantur quominus ad illum diem interesse potuerint, loco decedentium vel taliter absentium subrogentur aliqui subscriptorum, videlicet, loco prædicti episcopi Wigornensis, episcopus Bathonensis; loco prædicti Willelmi, R. de Clare, comes Gloucestriæ et Hertfordiæ; loco prædicti P. de Sabaudia, R. Bigod, comes Norfolchiæ et Marescallus Angliæ; loco prædicti Johannis, abbas Westmonasterii; loco prædicti P. Chacepork, Artaldus de Sancto Romano. In cujus rei testimonium huic scripto tam idem dominus rex quam prædictus comes sigilla sua alternatim apposuerunt. Et traduntur literæ originales istius literæ Petro Chaceport.

No. 16.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 10.)

March 19, 1252. Power to raise two thousand mark

Rex omnibus, etc., salutem.

Sciatis quod concessimus dilecto et fideli nostro Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, quod a debitoribus nostris in partibus transmarinis colligere possit et accipere usque ad

summam duorum millium marcarum, ita quod de pecunia illa nobis respondeat ad beneplacitum nostrum. Et si forte nihil ab eis per has literas nostras acceperit citra festum Nativitatis Dominicæ, anno regni nostri tricesimo septimo, tunc ad eundem terminum idem comes præsentes literas nobis aut heredibus nostris restitui faciet. Teste ut supra, per regem [apud Westmonasterium, decimo nono die Martii].

No. 17.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 21 in dorso.)

Rex omnibus, etc., salutem. March 20, 1252.

Sciatis quod volumus et concedimus quod Simon de Monte Forti, comes Leicestriæ, recipiat de debitoribus nostris vel aliis qui pecuniam quamcumque habent in qua jus aliquod poterimus habere, ubicumque sint in partibus transmarinis, usque ad duo millia marcarum, et hoc in una summa vel in diversis secundum quod hujusmodi debita vel pecunia poterint inveniri; et nos hujusmodi receptam ratam et firmam habemus ac si nos ea reciperemus: ita quod dictus comes nobis satisfaciat ad beneplacitum nostrum de pecunia quam ab eis receperit. In cujus, etc. Teste ut supra [rege apud Westmonasterium, vicesimo die Martii.] Et dominus rex habet literas ipsius comitis super eodem, quæ sunt in garderoba.[1] Similar powers.

No. 18.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 7.)

Rex omnibus, etc., salutem.

Cum barones, cives, et quosdam alios magnates de terra nostra Wasconiæ evocari fecerimus coram nobis in Anglia pro melioratione status ejusdem terræ nostræ, cum quibus super negotiis ejusdem terræ longiorem tractatum quam credebatur habeamus, nolentes quod eorum adventus et præsentia nobiscum habita ipsis et amicis eorum sit damnosa, eorum conductum in literis nostris conceptum et treugas apud Regulam captas inter Willelmum Pigorelli, gerentem vices dilecti et fidelis nostri Simonis de Monte Forti, comitis Leicestriæ, senescalli nostri Wasconiæ, ex una parte, et Gastonem vicecomitem Bernensem, Amanevum de La Brette, et villatas de Vasato et de Regula, pro se et valitoribus suis ex altera, in forma inde inter eos in scriptis redacta, usque ad festum Assumptionis beatæ Mariæ proximo venturum prorogamus. Et volumus quod May 15, Prolongation of truce between the Gascons and S. de Montfort.

[1] This entry has the following marginal note: Pro comite Leicestriæ. Postea reddidit comes domino regi literas suas et dominus rex comiti literas prædicti comitis qua inde habuit in garderoba sua.

propter ejusdem terræ statum, qui longum requirit tractatum, et propter quædam alia pericula intermedia, ipsi et eorum bona in districtu nostro existentia usque prædictum festum pace et tranquillitate lætentur. In cujus, etc. Teste rege apud Westmonasterium, quindecimo die Maii.

No. 19.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 16 in dorso in cedula.)

May 16, 1252. Agreement not to appeal to the king cancelled as illegal.

Henricus, Dei gratia rex Angliæ, dominus Hiberniæ, dux Normanniæ, Aquitanniæ, et comes Andegaviæ, omnibus ad quos præsentes literæ pervenerint salutem.

Licet Gaillardus de Solio, Willelmus Ernaldi monetarii, Ernaldus Maysenge, et Brunus in Chausat, et plures alii amici dicti Gaillardi de partibus Wasconiæ, per cartas et instrumenta præstita sub incursione corporum et rerum suarum se astrinxerint dilecto et fideli nostro Simoni de Monte Forti, comiti Leicestriæ, senescallo nostro Wasconiæ, super transgressionibus seu injuriis eis in terra nostra Wasconiæ irrogatis apud nos vel alios querimonias suas deferre non debere; advertentes tamen periculum quod nobis et heredibus nostris per hujusmodi formam obligationis posset processu temporis imminere, ipsum Gaillardum et collaterales suos prædictos et quosdam alios de partibus Wasconiæ pro quibusdam injuriis ibidem attemptatis, sicut intelleximus, ad nostram fecimus præsentiam evocari, injungentes eisdem quod non obstantibus prædictis juramentis et obligationibus excessuum causas et injuriarum remedia sub verbis fidei nobis veraciter enodarent.

Nolentes igitur ut quod pro defensione juris nostri et suæ fidelitatis constantia in Anglia venientes nobis ad mandatum nostrum concorditer retulerunt eisdem valeat a quoquam in dispendium seu gravamen retorqueri, prædictarum cartarum obligationes sub incursione rerum et corporum suorum dicto comiti factas, et obligationes mutationis corporum de loco ad locum et morandi quando et quantum et ubi voluerint, et etiam obligationem de faciendo voluntatem suam de corporibus et rebus suis, et de non faciendo seu procurando aliquid contra eum vel amicos suos Burdegaliæ, vel alios sub prædicta incursionis pœna et juramentorum vinculo,[1] tum in nostrum et heredum nostrorum præjudicium redundent, decrevimus non tenere; sed ipsos et omnes ejusdem terræ simili modo principaliter vel accessorie obligatos ab hujusmodi obligationibus et aliis similibus quietos esse volumus et immunes, salvo tamen jure nostro et heredum nostrorum in omnibus aliis supra illos. In cujus rei

[1] *vinculo*] vincula, MS.

testimonium has literas nostras eis fieri fecimus patentes. Teste me ipso apud Westmonasterium, sexto decimo die Maii, anno regni nostri tricesimo sexto. Per regem et J. Mansell.

Consimiles literas habent Petrus Lamberti, Ruffatus Lamberti, Ernaldus Maisenne, et Thomas Faure.

No. 20.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 17 in dorso.)

May 21, 1252. Prolongation of truce in Gascony.

Quia treugas initas apud Regulam inter Gastonem vicecomitem Bearnensem, Amanevum[1] de Lebretto, et villas de Vasato et Regula et eorum valitores ex una parte, et Willelmum Pigorelli tenentem locum comitis Leicestriæ in Wasconia pro parte prædicti comitis ex altera, rex prorogavit usque ad festum Assumptionis B. Mariæ proximo venturum, mandatum est prædicto Willelmo quod treugas illas de cetero teneri faciat.

Eodem modo mandatum est majori et juratis Burdegaliæ.

Et mandatum est eisdem et Willelmo Pigorelli pro Gaillardo de Solio quod ei aut rebus vel possessionibus suis vel amicorum suorum in ballia sua nullam molestiam aut injuriam inferri permittant. Teste ut supra [rege apud Mertonam, xxi. die Maii].

Et mandatum est R. Vasatensi episcopo ut supra Willelmo Pigorelli.

No. 21.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

June 6, 1252. S. de Montfort ordered to restore the goods of P. Bonefaus and B. Bidau.

Cum Petrus Bonefaus et Bernardus Bidau detenti apud Burdegaliam a termino sibi imposito se purgaverint, et ipsis non convictis nec confessis injustum sit ipsos privare possessione bonorum suorum, nisi sententiatum fuerit contra eos, mandatur S[imoni] de Monte Forti quod secundum foros et consuetudines Wasconiæ bona sua occasione arrestationis suæ occupata eis ad sustentationem suam restitui faciat. Teste ut supra [rege apud Westmonasterium, vi. die Junii]. Per J. Maunsell.

No. 22.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6.)

June 8, 1252.

Rex archiepiscopis, episcopis, abbatibus, prioribus, baronibus, vicecomitibus, militibus, majoribus, communitatibus, et omnibus aliis hominibus suis Vasconiæ et insulæ Oleronis, salutem.

---

[1] *Amanevum*] Amanevum et, MS.

Grant of Gascony to prince Edward.

Sciatis nos dedisse et concessisse et per cartam nostram confirmasse dilecto nobis Edwardo primogenito filio nostro et heredi, et heredibus suis in perpetuum totam terram nostram Vasconiæ, cum insula Oleronis et omnibus aliis pertinentiis suis, sine ullo retenemento, salva nobis ligantia ejusdem terræ Vasconiæ et prædictæ insulæ Oleronis tota vita nostra; ita quod non liceat eidem Edwardo nec heredibus suis dictam terram Vasconiæ et insulam Oleronis aliquo modo alienare a corona nostra Angliæ; immo semper volumus quod sint conjunctæ prædictæ coronæ. Et ideo vobis mandamus quod eidem Edwardo tanquam domino vestro sitis intendentes et respondentes, salva nobis ligantia prædicta, sicut prædictum est. Teste rege apud Westmonasterium, viii. die Junii, anno regni vicesimo sexto. Per regem et J. Maunsel.

Eodem modo majori et communitati Burdegaliæ. Eodem modo mandatum est Amenevo de Lebreto. Eodem modo mandatum est Bernardo de Bonis Villa. Eodem modo mandatum est Ernaldo de Blankeford. Eodem modo mandatum est majori et communitati Aquensibus. Eodem modo mandatum est Reimundo Guillelmi vicecomiti de Seula. Eodem modo mandatum est majori et communitati S. Severi. Eodem modo mandatum est majori et communitati Bajonensibus. Eodem modo madatum est Gastoni vicecomiti de Bearn. Eodem modo mandatum est Petro vicecomiti Tartanensi. Eodem modo mandatum est majori et communitati de Regula. Eodem modo Galfrido Ridelli domino Blaviæ. Eodem modo mandatum est Axancio de Cavo Monte et parciariis suis. Eodem modo mandatum est majori et communitati Vasatensibus. Teste ut supra.

No. 23.

(Rot. Claus. 36 Hen. III., memb. 15 in dorso.)

June 9, 1252. On behalf of the men of Marsac.

Quia ex querimonia pauperum hominum regis de Marsak rex intellexit quod comes Leicestriæ indebite molestat et gravat eosdem, rex mandavit archiepiscopo Burdegalensi ut super his diligentem faciat inquisitionem; et nihilominus rex mandat præfato comiti vel ejus locum tenenti in Wasconia quod de cetero a talibus gravaminibus cesset, manutenens eosdem in foris et consuetudinibus suis antiquis, in quibus in primo adventu suo in Wasconia usi fuerunt. Teste rege apud Westmonasterium, nono die Junii.

Et mandatum est archiepiscopo Burdegalensi quod super præmissis inquisitionem faciat, et quicquid in damnum vel molestiam prædictorum pauperum contra justitiam attemptatum invenerit, scire faciat comiti Leicestriæ vel ejus locum tenenti in Wasconia, injungens eisdem quod id emendari faciant. Teste ut supra.

No. 24.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex omnibus, etc., salutem. June 12, 1252.

Noveritis quod nos tenemur Guillelmo priori Mans, diœcesis Agenensis, quod Raimundum et Donatum de Pinibus fratres suos, Arnaldum et Pictavium de Pinibus patruos ipsius, qui apud Burdegaliam capti fuerunt per Simonem de Monte Forti comitem Leicestriæ, post conflictum habitum ibidem inter ipsum et Columbinos ex una parte et Rostanum de Solio et amicos suos ex altera, faciamus replegiari sine mora, pro stando juri per illum vel illos quem aut quos mittemus in terram nostram Wasconiæ, ad conservationem treugæ et executionem articulorum contentorum in ea, quam deliberato consilio nostro imprisimus apud Windesoram, inter memoratum comitem et complices ejus ex una parte, et quosdam magnates ac aliquos alios fideles nostros de Wasconia ex altera, usque ad primo venturum festum Purificationis B. Virginis duraturam. Et illi vel illis, quem vel quos ad prædicta mittemus, distincte præcipiendo mandamus, quod prædictos fratres et patruos prioris tam dicti replegiat sine mora, pro stando juri, idoneo[1] super hoc cautione recepto. Teste rege apud Windesoram, xii. die Junii. Per J. Maunsell.

For redemption of prisoners.

No. 25.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex omnibus, etc., salutem. June 16, 1252.

Mittimus in Wasconiam Rocelinum de Fos, magistrum militiæ Templi in Anglia, et Nicholaum de Molis, constituentes eosdem sub alternatione conservatores treugarum quas volumus esse inter Simonem de Monte Forti comitem Leicestriæ, locum nostrum in Wasconia tenentem, et illos de parte sua, et inter Gastonem vicecomitem Bearnensem, Amanevum de Lebreto, et villas de Regula et Vasato, et omnes alios de terra nostra Wasconiæ qui de ipso comite vel suis querimoniam habent, et volunt esse infra treugam usque ad Purificationem B. Mariæ proximo venturam, secundum formam literarum patentium quas inde habent sub sigillo nostro: ita quod ipsi ambo, vel eorum alter super omnibus quæstionibus, interceptionibus, causis, et occasionibus, contra formam dictarum treugarum ortis et oriundis, et etiam super quibuscumque aliis articulis treugas illas contingentibus, inter prædictos comitem et suos ex una parte, et omnes alios de terra nostra Wasconiæ qui

Conservators of truce appointed.

---

[1] *idoneo*] idone, MS.

sunt in treuga, justitiæ faciant complementum. In cujus, etc. Teste ut supra [rege apud Windesoram, xvi. die Junii. Per J. Maunsell].

No. 26.

(Rot. Pat. 36 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

June 16, 1252. Petronilla de Roker may see her husband.

Cum Petronilla uxor Petri de Roker manulevata sit ad quingentas marcas, et nihilominus detinetur in castro de Roker, ita quod ad virum suum nequit accedere, mandatum est comiti Leicestriæ quod eam permittat ad virum suum accedere, et exire a castro. Teste ut supra [rege apud Windesoram, xvi. die Junii. Per J. Maunsell.]

No. 27.

(Rot. Pat. 41 Hen. III., memb. 12.)

Feb. 20, 1257. Permission to S. de Montfort to make a will.

Rex omnibus, etc.

Sciatis quod volumus et concedimus, pro nobis et heredibus nostris, quod dilectus et fidelis noster Simon de Monte Forti comes Leycestriæ condere possit et ordinare testamentum suum, de omnibus bonis et catallis suis quæ in præsenti possidet, et in posterum habebit,[1] et quod testamentum illud prætextu alicujus debiti in quo nobis vel heredibus nostris tenetur, vel tenebitur tempore obitus sui, non impediatur per nos vel heredes nostros, quin debite demandetur executioni, prout idem comes ordinaverit in testamento suo et testamentariis suis visum fuerit expedire; sed quod testamentum illud libere exequentur sine impedimento nostri et heredum nostrorum. Et si præfatus comes tempore obitus sui nobis teneatur in aliquibus debitis, nos et heredes nostri non capiemus nos ad bona et catalla sua, sed ad heredes suos, quos ad solutionem debitorum illorum volumus teneri. Præterea volumus et concedimus, pro nobis et heredibus nostris, quod ordinatio et dispositio quam idem comes faciet in testamento suo de wardis quas in præsenti habet, et habebit tempore obitus sui, et etiam de proventibus terrarum suarum percipiendas post obitum suum, sicut in literis nostris patentibus ei super hoc confectis plenius continetur, rata sit et stabilis, non obstantibus aliquo mandato, præcepto, vel ordinatione, consuetudinibus seu legibus regni nostri, per quemcumque et quoscumque statutis, per quæ hujusmodi ordinatio et dispositio quoquomodo impediri possit vel infirmari. In cujus, etc. Teste, etc. [Rege apud Wyndesoram, vicesimo die Februarii.]

---

[1] After this MS. has *possidebit* underlined.

No. 28.

(Rot. Claus. 42 Hen. III., memb. 6 in dorso.)

Rex vicecomiti Berksiræ, salutem. July 5, 1258.

Scias quod cum concesserimus Simoni de Monte Forti comiti Leycestriæ, quod si villa de Hudden sit de honore Leycestriæ, et secta visus franciplegii ejusdem villæ occupata sit per vicecomites nostros Berksiræ, qui ante fuerunt in comitatu prædicto, et alienata per negligentiam ballivorum dicti comitis, quod habeat seisinam suam de libertate prædicta, et præterea conjunctum sit in curia nostra coram nobis, per juratam inter nos de consensu nostro captam, quod prædicta villa est de honore prædicto Leycestriæ, et quod prædicta secta visus franciplegii tempore ipsius Simonis de Monte Forti occupata fuit per vicecomites nostros Berksiræ, et per negligentiam ballivorum ejusdem Simonis, postquam eidem dictum honorem reddidimus; tibi præcipimus quod prædicto comiti de prædicta secta visus franciplegii cum pertinentiis sine dilatione plenarie seisinam habere facias, et te de cetero de eadem secta non intromittas. Teste rege apud Wintoniam, quinto die Julii. Per Henricum de Bathonia et Nicholaum de Turri.

Hudden to be restored to S. de Montfort, if it belongs to the honour of Leicester.

No. 29.

(Rot. Claus. 44 Henry III., p. 2, memb. 4 in dorso.)

Mandatum est S[imoni] de Monte Forti comiti Leycestriæ, quod cum rex et ipse comes et comitissa uxor sua supposuerint se ordinationi et dicto R[ogeri] le Bygod comitis Norfolchiæ et marescalli Angliæ, H[umfridi] Boun comitis Herefordiæ et Essexiæ, et Philippi Bassat, super his quæ iidem comes et comitissa petiverunt ratione dotis præfatæ comitissæ in Hybernia et alibi; et dominus rex Franciæ propter hoc nomine ipsorum comitis et comitissæ retinere debeat in manu sua quindecim millia marcarum de denariis, quos regi solvere tenetur secundum formam pacis inter ipsos reges initæ et firmatæ; literas obligatorias quas idem comes a præfato rege et præfatis comitibus et Philippo inde habet Hugoni le Bygod justiciario Angliæ et Philippo Bassat restitui faciat. Et mandatum est Hugoni le Bygod justiciario Angliæ, et Philippo Bassat, per illas literas, quod memoratas literas ab eodem comite Leycestriæ recipiant. Teste ut supra [rege apud Attrabatum, quinto die Februarii, anno regni nostri quadragesimo quarto].

Feb. 5, 1260. Arrangements for arbitration.

APPENDIX III.

CONVENTION RESPECTING SUIT IN THE BARONIAL COURTS, AND OTHER MATTERS.

(Rot. Claus. 44 Hen. III., p. 1, memb. 17 in dorso.)

Oct. 12, 1259.

Anno ab incarnatione Domini millesimo ducentesimo quinquagesimo nono, regni autem Henrici regis filii regis Johannis quadragesimo tertio, convenientibus apud Westmonasterium in Quindena S. Michaelis ipso domino rege et magnatibus suis, de communi consilio et consensu dictorum regis et magnatum factæ sunt provisiones subscriptæ per ipsos regem et magnates, et publicatæ in hunc modum :—

The king's first expedition to Britanny to be a term of prescription.

De sectis faciendis ad curiam magnatum et aliorum dominorum ipsarum curiarum provisum est et concorditer statutum quod nullus, qui per cartam feoffatus est, distringatur de cetero ad sectam faciendam ad curiam domini sui, nisi per formam cartæ suæ specialiter teneatur ad sectam faciendam, his tamen exceptis quorum antecessores vel ipsimet hujusmodi sectam facere consueverunt, ante primam transfretationem dicti domini regis in Britanniam, à tempore cujus transfretationis elapsi fuerunt viginti et novem anni et dimidium, tempore quo hæc constitutio facta fuit. Et similiter nullus feoffatus sine carta a tempore conquæstus, vel alio antiquo feoffamento, distringatur ad hujusmodi sectam faciendam, nisi ipse vel antecessores sui eam facere consueverunt, ante primam transfretationem dicti domini regis in Britanniam.

Arrangement for division of suits.

Et si hereditas aliqua, de qua tantum una secta debebatur, ad plures heredes participes ejusdem devolvatur, ille qui habet einesciam hereditatis illius unicam faciat sectam pro se et participibus suis, et participes sui pro portione sua contribuant ad sectam illam faciendam. Similiter etiam, si plures feoffati fuerint de hereditate aliqua de qua unica secta debebatur, dominus illius feodi unicam habeat inde sectam, nec possit de prædicta hereditate nisi unicam sectam exigere, sicut fieri prius consuevit. Et si feoffati illi warrantum vel medium non habeant, qui inde eos acquietare debeat, tunc omnes feoffati contribuant pro portione sua ad sectam illam faciendam.

The power of distraint to be regulated.

Si autem contingat quod domini curiæ tenentes suos contra hanc provisionem pro hujusmodi secta distringant, tunc ad querimoniam tenentium illorum attachientur, quod ad curiam

regis veniant ad brevem diem inde responsuri; et unicum habeant essonium, si fuerint in regno, et incontinenti deliberentur conquerenti averia sive districtiones aliæ hac occasione facta, et deliberata remaneant, donec placitum inter eos terminetur. Et si domini curiæ, qui districtiones hujusmodi fecerint, ad diem ad quem attachiati fuerint non venerint, vel diem per essonium sibi datum non observaverint, tunc mandetur vicecomiti quod eos ad diem illum venire faciat, ad quem diem si non venerint, mandetur vicecomiti quod distringat eos per omnia quæ habent in balliva sua, ita quod regi respondeat de exitibus, et quod habeat eorum corpora ad certum diem præfigendum, ita quod si die illo non venerint, pars conquerens eat inde sine die et averia sive aliæ districtiones deliberata remaneant, donec ipsi domini sectam illam recuperaverint per considerationem curiæ domini regis, et cessent interim districtiones hujusmodi, salvo dominis curiæ jure suo de sectis illis perquirendis in forma juris, cum inde loqui voluerint. Et cum domini curiæ venerint responsuri conquerentibus de hujusmodi districtionibus, si super hoc convincantur, tunc per considerationem curiæ recuperent conquerentes versus eos damna sua quæ sustinuerunt occasione prædictæ districtionis. Simili autem modo, si tenentes post hanc constitutionem subtrahant dominis suis sectas quas facere debent, et quas ante tempus supradictæ transfretationis et hactenus facere consueverant, per eandem justitiam et celeritatem quo ad dies præfigendos et districtiones adjudicandas consequantur domini curiæ justitiam de sectis illis, una cum damnis suis, quemadmodum tenentes sua damna recuperant. Et hoc scilicet de damnis recuperandis intelligatur de subtractionibus sibi factis, et non de subtractionibus factis prædecessoribus ipsorum. Verumtamen domini curiæ versus tenentes suos seisinam de sectis hujusmodi recuperare non poterunt per defaltam, sicut nec hactenus fieri consuevit. De sectis autem quæ ante tempus supradictæ transfretationis subtractæ fuerunt, currat lex communis, sicut prius currere consuevit.

De turno vicecomitum provisum est, ut necesse non habeant ibi venire archiepiscopi, episcopi, abbates, priores, comites, barones, nec aliqui religiosi, seu mulieres, nisi specialiter eorum præsentia exigatur, sed teneatur turnus sicut temporibus prædecessorum domini regis teneri consuevit. Et si qui in hundredis diversis habeant tenementa, non habeant necesse ad hujusmodi turnum venire, nisi in ballivis ubi fuerint conversantes. Et teneantur turni secundum formam magnæ cartæ regis, et sicut temporibus regum Johannis et Ricardi teneri consueverunt. Provisum est etiam, quod nec in itinere justi-

The sheriff's turn.

ciariorum, nec in comitatibus, nec in curiis baronum de cetero ab aliquibus recipiantur fines pro pulchre placitando, neque per sic quod non occasionentur.

Frequency of courts.

In placito vero dotis, quod dicitur *Unde nihil habet*, dentur de cetero quatuor dies per annum ad minus, et plures si commode fieri posset.

In assisis ultimæ præsentationis, et in placito *Quare impedit* de ecclesiis vacantibus, detur dies de quindena in quindenam, vel de tribus septimanis in tres septimanas, prout locus propinquus fuerit vel remotus. Et in placito *Quare impedit*, si ad primum diem ad quem summonitus fuerit non veniat, nec essonium mittat impeditor, tunc attachietur ad diem alium, quo die si non venerit nec essonium mittat, distringatur per magnam districtionem superius dictam. Et si tunc non venerit, per ejus defaltam scribatur episcopo quod reclamatio impeditoris illa vice conquerentis non obsistat, salvo impeditori alias jure suo, cum inde loqui voluerit.

Charter of exemption.

De cartis vero exemptionis, et libertatis ne ponantur impetrantes in assisis, juratis, vel recognitionibus, provisum est ut si adeo necessarium sit eorum juramentum, quod sine eo justitia exhiberi non posset, veluti in magna assisa et perambulationibus, et ubi in cartis vel scriptis conventionum fuerint testes nominati, aut in attinctis vel casibus aliis consimilibus, jurare cogantur, salva sibi alias libertate et exemptione sua prædicta.

Wardship.

Si heres aliquis post mortem sui antecessoris infra ætatem extiterit, et dominus suus custodiam terrarum suarum habuerit, si dominus ille dicto heredi, cum ad legitimam ætatem pervenerit, terram suam sine placito reddere noluerit, heres ille terram suam ut de morte sui antecessoris recuperabit, una cum damnis quæ sustinuerit per illam detentionem, a tempore quo legitimæ fuerit ætatis. Quod si heres in morte sui antecessoris plenæ fuerit ætatis, et heres ille apparens et pro herede cognitus inventus sit in hereditate illa, capitalis dominus ejus eum non ejiciat, nec aliquid ibi capiat vel amoveat, sed tantum simplicem seisinam faciat, per recognitionem dominii sui. Et si capitalis dominus heredem hujusmodi extra seisinam malitiose teneat, per quod per actionem mortis antecessoris vel consanguinitatis oporteat ipsum placitare, tunc damna sua recuperet sicut in actione novæ disseisinæ.

No one to distrain beyond his own fee. Wardship in socage.

Nulli de cetero liceat ex quacumque causa districtiones facere extra feodum suum, neque in regia aut communi strata, nisi domino regi et ministris suis. Provisum est etiam, quod si terra quæ tenetur in socagium sit in custodia parentum heredis, eo quod heredes infra ætatem fuerint, custodes illi vastum

facere non possunt, neque venditionem nec aliquam districtionem de hereditate illa, sed salvo eam custodiant ad opus dicti heredis, ita quod cum ad ætatem pervenerit sibi respondeant per legitimam computationem de exitibus dictæ hereditatis, salvis ipsis custodibus rationabilibus misis suis. Nec etiam possunt dicti custodes maritagium dicti heredis dare vel vendere, nisi ad commodum ipsius heredis.

Sundry regulations for the law courts, &c.

Nullus escaetor, aut inquisitor, vel justiciarius ad assisas aliquas capiendas specialiter assignatus, vel ad querelas aliquas audiendas et terminandas, de cetero potestatem habeant amerciandi pro defalta communis summonitionis, nisi capitalis justiciarius vel justiciarii itinerantes in itineribus suis.

Viris autem religiosis non liceat ingredi feodum alicujus sine licentia capitalis domini, de quo scilicet res ipsa immediate tenetur.

De essoniis autem provisum est quod in comitatibus, hundredis, aut curiis baronum, vel alibi, nullus habeat necesse jurare pro essonio suo warrantizando.

Provisum est etiam, quod si averia alicujus capiantur et injuste detineantur, vicecomes post querimoniam inde sibi factam ea, sine impedimento vel contradictione ejus qui dicta averia cepit deliberare possit, si extra libertates capta fuerint. Et si infra libertates hujusmodi capiantur averia, et ballivi libertatum ea deliberare noluerint, tunc vicecomes per defectum dictorum ballivorum ea faciat deliberari.

Nullus de cetero distringere possit libere tenentes suos ad respondendum de libero tenemento suo, neque de aliquibus ad liberum tenementum suum spectantibus sine brevi regis, nec jurare faciat libere tenentes suos contra voluntatem suam, desicut nullus hoc facere potest sine præcepto regis.

Nullus de cetero, excepto rege, placitum teneat in curia sua de falso judicio facto in curia tenentium suorum, quia hujusmodi placita ad coronam specialiter pertinent et dignitatem regis.

Provisum est etiam, quod si ballivi qui compotum dominis suis reddere tenentur, se subtraxerint, et terras vel tenementa non habuerint per quæ distringi possint, tunc per eorum corpora attachientur, ita quod vicecomites, in quorum ballivis inveniantur, eos venire faciant ad compotum suum reddendum.

Item firmarii, tempore suarum firmarum, vastum vel venditionem vel exilium non faciant de boscis, domibus, hominibus nec de aliis aliquibus ad tenementa quæ ad firmam habuerint spectantibus, nisi specialem habeant concessionem per scripturam suæ conventionis, mentionem habentis quod hoc facere possint. Et si fecerint, et de hoc convincantur, damna plene refundant.

Justiciarii itinerantes de cetero non amerciant villatas in itinere suo, pro eo quod singuli duodecim annorum non venerint coram vicecomite et coronatoribus, ad inquisitiones de morte hominis, aut aliis ad coronam pertinentibus, dum tamen de villis illis veniant sufficienter, per quos inquisitiones hujusmodi plene fieri possint.

Murdrum de cetero non adjudicetur coram justiciariis, ubi infortunium tantummodo adjudicatum est, sed locum habeat murdrum in interfectis per feloniam, et non aliter.

Provisum est insuper quod nullus qui coram justiciariis itinerantibus vocatur ad warrantum de placito terræ vel tenementi amercietur de cetero, pro eo quod præsens non fuerit, excepto primo die adventus ipsorum justiciariorum; sed si warrantus ille sit infra comitatum, tunc injungatur vicecomiti quod ipsum infra diem tertium vel quartum, secundum locorum distantiam, faciat venire, sicut in itinere justiciariorum fieri consuevit. Et si extra comitatum maneat, tunc rationabilem habeat summonitionem quindecim dierum ad minus, secundum discretionem justiciariorum et legem communem.

Si clericus aliquis pro crimine aliquo vel recto quod ad coronam pertineat arrestatus fuerit, et postmodum de præcepto regis in ballium traditus vel replegiatus extiterit, ita quod hi quibus traditur in ballium eum habeant, coram justiciariis non amercientur, de cetero illi quibus traditus fuit in ballium, vel alii plegii sui, si corpus suum habeant coram justiciariis, licet coram eis propter privilegium clericale respondere nolit vel non possit.

APPENDIX IV.

LIST of the SENESCHALS of GASCONY during the REIGN of HENRY III.

Name.	How mentioned.	Date.	Authority.
Reginald de Pontibus -	Resigned - -	Nov. 28, 1216	Pat. 1 Hen. III., m. 9.
" " -	Still in office -	Dec. 22, 1216	Pat. 1 Hen. III., m. 15. d.
William, archbishop of Bourdeaux.	Appointed -	Mar. 28, 1217	Pat. 1 Hen. III., m. 9.
Geoffrey Neville -	Appointed -	May 8, 1218	Pat. 2 Hen. III., pt. 1. m. 4.
" " -	In office - -	July 25, 1219	Claus. 3 Hen. III.,m. 5.
" " -	Resigned - -	Oct. or Nov. 1219?	R. L. I. p. 48.
" " -	Not in office -	July 28, 1220	Pat. 4 Hen. III., m. 4.
Philip de Ulecote -	Appointed -	Sept. 16, 1220	Pat. 4 Hen. III., m. 2.
" " -	Died - -	Oct. 1220	R. L. I. p. 157.
Hugh de Vivonia -	Appointed -	Jan. 4, 1221	Pat. 5 Hen. III., m. 7.*
Savary de Mauleon -	Appointed -	Oct. 6, 1221	Pat. 5 Hen. III., m. 1.
" " -	In office - -	Aug. 2, 1224	Pat. 8 Hen. III., p. 3. m. 5.
" " -	Joins the king of France.	Aug. 1224	Chron. Turon. Bouquet xviii. 305. C.
Richard, earl of Cornwall.	Appointed by special commission.	Mar. 23, 1225	Pat. 9 Hen. III., m. 4.
Henry de Trubbleville -	Appointed -	Oct. 19, 1227	Pat. 11 Hen. III., m. 1.
" " -	In office - -	May 31, 1229	Pat. 13 Hen. III., m. 9.
" " -	Deprived - -	July 1, 1231	Pat. 16 Hen. III., m. 2.
Richard de Burgh -	Appointed, but never held office.	July 1, 1231	Pat. 16 Hen. III., m. 4.
Hugh de Vivonia -	Appointed, as successor to H. de Trubbleville.	Sept. 30, 1231	Pat. 16 Hen. III., m. 2.
Henry de Trubbleville -	Re-appointed, as successor to H. de Vivonia.	May 23, 1234	Pat. 18 Hen. III., m. 13.
" " -	In office - -	Nov. 27, 1236	Pat. 21 Hen. III., m. 12. d.
Hubert Hoese - -	In office - -	Sept. 7, 1237	Pat. 21 Hen. III., m. 12.
" " - -	Formally appointed.	Sept. 11, 1237	Ibid.

* H. de Vivonia is however styled seneschal in a letter endorsed on the Patent Roll as early as Dec. 25, 1220.

Name.	How mentioned.	Date.	Authority.
Hubert Hoese - -	Not in office.	July 1, 1238	Pat. 22 Hen. III., m. 3.
Henry de Trubbleville	In office - -	Nov. 28, 1238	Claus. 22 Hen. III., m. 20 d.
Rustan de Solers -	Appointed -	Sept. 22, 1241	Pat. 25 Hen. III., m. 4.
" " -	Resigned - -	Nov. 10, 1242	Pat. 27 Hen. III., m. 24.
John Mansell - -	Appointed temporarily.	Nov. 10, 1242	Rot. Vasc. p. 5. a., and Pat. 27 Hen. III., m. 24.
" " - -	Confirmed -	Feb. 4, 1243	Rot. Vasc. and Pat. 27. Hen. III. m. 17.
" " - -	In office - -	Feb. 22, 1243	Pat. 27 Hen. III., m. 15.
Nicolas de Molis -	Appointed -	June 17, 1244	Pat. 28 Hen. III., m. 8.
" " -	Has resigned -	July 13, 1245	Pat. 29 Hen. III., m. 3.
William de Boell -	Appointed -	July 16, 1245	Ibid.
Drogo de Barentyn -	Appointed, as successor to W. de Boell.*	Nov. 21, 1247	Pat. 32 Hen. III., m. 13.
S. de Montfort, earl of Leicester.	Appointed, as successor to D. de Barentyn.	Sept. 7, 1248	Pat. 32 Hen. III. m. 2.
Drogo de Barentyn - } Peter de Bourdeaux - }	Appointed co-seneschals.	Mar. 18, 1250	Pat. 34 Hen. III., m. 14.
Stephen Baucan -	Appointed by Prince Edward.	Apr. 28, 1255	Rot. Vasc. 39 Hen. III., m. 8.
Stephen Lungespee -	Appointed -	Oct. 23, 1255	Ibid.
" " -	In office - -	Sept. 14, 1256	Pat. 40 Hen. III., m. 3.
Bertrand de Cardaillac	Appointed -	Dec. 22, 1259	Pat. Franc. 44 Hen. III. m. 5.
" " -	In office - -	Aug. 5, 1260	Pat. 44 Hen. III., m. 5.
" " -	Has become seneschal of Limoges, &c.	Oct. 26, 1260	Claus. 44 Hen. III., p. 1, m. 2. d.
Drogo de Barentyn -	In office - -	Sept. 30, 1260	Pat. 44 Hen. III., m. 3.
" " -	" " - -	Dec. 1260	Pat. 45 Hen. III., m. 18.
John de Grelley -	In office - -	Jan. 10 to Mar. 5, 1267.	Pat. 51 Hen. III., m. 23, 24, 30.
Luke de Tony -	Appointed -	June 5, 1272	Pat. 56 Hen. III., m. 18.

It is believed that this is the first list of seneschals of Gascony which has been published: it will therefore, no doubt, be found to need both completion and correction. But the list, as it stands, is a remarkable one. The seneschals, with one exception, are laymen; they are rarely men of the first rank, but they include among them more men of conspicuous ability than, perhaps, any other list of officers of the time, not excepting the chancellors. It may be well to mention that in 1260 the three dioceses ceded by France under the treaty of 1258 were placed under a separate seneschal. Bertrand de Cardaillac, the first seneschal, was succeeded almost immediately by John de la Luidi, who is often named in the present volume.

GLOSSARY, TABLE OF LETTERS, AND INDEX.

GLOSSARY.

Batleuca. Probably an error for *banleuca*, which is abridged from *bannum leucæ*, otherwise called the *leuca bannata*, or *leuca civitatis*, the league or district over which the city jurisdiction extended. 11.

Blida. A catapult. 78.

Braesium. A grain from which beer was made; probably malt. It may be akin to *braist*, burst. 67, 355.

Butellarium. A butellary, or buttery. 66.

Commothum. The fourth part of a cantred. *See* Girald. Itin. Cambriæ, I. c. 2, quoted by Du Cange. 313.

Lambriscare. To ceil. French *lambrisser.*

Litia. A place fenced or railed in. A *listed* field. The common form is *lista*, or *lita*. 11.

Paduentia. A paddock. Old French *padoence*. 11.

Tresancia. Apparently a cloister or passage, simply. It usually means a part of the *claustrum*, reserved for reading in. 66.

Walda. A wood. Here used as a proper name. Possibly by "the "forest parts" is intended the Weald of Sussex. 335.

TABLE OF THE ROYAL LETTERS PRINTED IN THESE VOLUMES.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
34	CCXVIII.	135	DCXXXIII.
35	DXLIV.	136	DCLXXIX.
58	LX.	140	CCCCLXVIII.
63	DLXXV.	142	DXLVIII.
65	LXXVII.	146	DCLXI
66	CCI.	147	XXXVI.
69	LVIII.	149	XXXVII.
71	LXXV.	150	CCCXVII.
72	CCIII.	151	XXXVIII.
73	XI.	152	XXIV.
74	DXCIX.	153	CCXXVIII.
76	DXV.	154	CCCXVI.
77	DCXII.	155	CCCXV.
84	DLXXIII.	157	CCVII.
85	CXCV.	158	CCXXVII.
92	DCXC.	160	LXXXII.
101	CLVIII.	161	CCCCXXXVIII.
106	DLXVIII.	162	DXXI.
109	DCLXIX.	165	CCXXXVIII.
122	CCCCI.	166	CVII.
123	DCVI.	167	XVIII.
124	DLVIII.	169	CCCCIV.
125	DCIV.	170	CCCCLXII.
126	CCCCXXVIII.	172	LI.
127	CCCCXXVII.	174	CXXI.
128	CCCCXXXV.	175	CXXVI.
132	CCCCXLIX.	177	CCCCV.
133	DCXXX.	179	DX.
134	DCXXVI.	185	LXXXVII.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
190a	CCCCXXXII.	249	XVI.
190b	CCCCXXXIII.	250	CXL.
193	DV.	251	CIX.
195	DCL.	253	CLVI.
197	CXLV.	256	XXXI.
200	DCLXXII.	257	LXXXIII.
201	CCCXIX.	258	CCXXXVII.
202	DXVI.	261	CLXXXVI.
207	CXLIV.	263	LXXVIII.
208	CXXXII.	267	LIII.
211	XXXII.	273	DXCII.
212	XXXV.	277	DLX.
213	CCXVII.	279	CCCCXCIV.
215	XXIII.	284	CLXVII.
217	XCIX.	286	DCXXXVI.
220	LIX.	287	DCLVIII.
221	CXCVII.	288	CCCI.
222	CLII.	289	XVIII.
223	CLV.	298	CCCCXCVIII.
224	CXVI.	299	CCCCXV.
225	XV.	302	CCXLIII.
226	CXCVI.	303	CCCCVIII.
228	XII.	305	LII.
229	LXXVI.	317	CCLXXXI.
230	XL.	319	CCI. *bis.*
232	V.	323	CCL.
234	LXVI.	324	CLXVIII.
235	LXI.	327	XLIII.
236	LXIX.	330	CX.
237	LVII.	331	CXXXIII.
238	CXXXIX.	332	LXXXVIII.
239	CXXXVIII.	333	CXIV.
240	CXXXVII.	335	LXIII.
243	CCLI.	336	LXII.
246	CCXXV.	340	LXX.
247	CCLII.	343	LXVII.
248	CXLVIII.	344	LXV.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
345	LXIV.	408	DII.
346	LXXXV.	409	CCXX.
347	CXI.	410	DLXIV.
349	LXVIII.	413	DCV.
350	CXVII.	420	DCLXIII.
352	CXVIII.	426	CCCCXLIV.
354	CI.	431	DCXXXIX.
355	XCVIII.	437	CCCCL.
357	XXVII.	444	CCCCLXX.
359	CII.	445	DCLXXVIII.
360	XCIII.	459	CCCCXC.
361	C.	465	CCCCLXVI.
362	XCIV.	467	CCCCLXIV.
363	XXII.	473	XXI.
364	CIII.	490	CLVII.
368	CXIX.	597	DLXVII.
369	XXVIII.	601	CCCCXCVI.
371	CXLIII.	602	CCCCXXXVI.
373	XCII.	611	CCCCXXIII.
385	CLXVI.	614	DLXXIX.
386	CLXV.	620	CXXIX.
387	LVI.	624	XLI.
388a	DXXXVI.	625	CXLVII.
389	CCXI.	626	DCLXXXIII.
390	CCXIII.	629	XXXIV.
391	CCXXVI.	639	XCVII.
392	XCVI.	648	CCCCXCV.
393	XVII.	656	XXXV.
394	XXVI.	668	CCXXIV.
396	CCCCXCIX.	669	CCXXX.
398	DCXLI.	670	CCCCXII. *bis.*
399	DCXLIV.	671	CCCCIX.
400	DCXLV.	672	CCXXIX.
401	DCLIII.	673	CCCCX.
403	DCXL.	674	CCLIII.
406	DCXXXVIII.	675	CCLV.
407	DCXLVII.	676	CCXXXI.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
677	CCXXXII.	758	DXC.
679	CCCCXI.	759	DLXXXIX.
680	CCCCXII.	760	DLXXX.
681	CCXLI.	761	XLIX.
682	CCXXXIX.	763a	CCCV.
683	CCXLIV.	763b	CCCVI.
684	CCXXXIII.	764	CLIII.
685	CCXXXIV.	765	DXIV.
686	CCCCVII.	766	CCCCIII.
687	CCXII.	767	CCCCLXIX.
691	CCCCXCIII.	768	XLVIII.
695	X.	770	CCCIII.
699	CCCCLI.	772	CXXV.
701	DCXLVI.	773	CXXIV.
707	DCLXXVI.	774	CCCLIV.
708	CCCL.	775	CCCCXVI.
711	CCLXXX.	776	CCCCXIV.
715	CCCCXLVIII.	777	CCCCXVII.
717	CLXI.	778	DXXXVII.
722	IX.	779	DLXXXVIII.
723	XXXIII.	780	CCCCXLIII.
725	DCXXXVII.	784	DCLVI.
727	CCXCIX.	787	DCLXXIII.
734	DCXCI.	789	DLXV.
735	DCXLIII.	790	CXLI.
736	XIV.	802	LXXIII.
739	LXXXVI.	804	LXXXIV.
741	VIII.	805	LXXIV.
745	DCLXIV.	817	DXXIII.
749	CXXX.	826	L.
750	DCLXVII.	827	LXXII.
751	DCX.	833	CCII. *bis*.
752	CV.	835	CCXL.
753	CXXIII.	837	XCI.
754	XCV.	842	CLII.
755	DCLXX.	843	CXII.
756	DCLXXI.	844	CXIII.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
848	DLXXIV.	921	CCXV.
849	DCLXXXI.	922	CCXIV.
856	CXXII.	923	DLVI.
858	CLXIII.	932	CCCCXXXVII.
859	CCCCXXX.	941	CCCCXLI.
861	CCCXLIV.	942	CCXXXVI.
862	CCCCLXIII.	943	CXXXV.
864	DCXLII.	946	CXXVIII.
866	DCLII.	947	CCXXIII.
867	DCXXI.	948	DXXIX.
867	DCXXII.	950	DLXIX.
870	DCL.	956	DLXXI.
873	DCLXII.	958	DCLXVIII.
874	DXLIX.	959	XXXIX.
875	DCLX.	960	LV.
876	VII.	963	CCLXII.
878	DXIII.	964	CCLXIX.
879	CCCCLIV.	965.	CCCCXIII.
888	CCLXXXII.	966	CCCCXL.
890	CCLXXIX.	967	CCCCXXXIX.
891	CXCIII.	968	CCCIV.
892	CCCCII.	969	CCLXIII.
893	CCCCXXIX.	970	DCLXXIV.
895	LIV.	972	DI.
896	CCCCLXXI.	975	XXIX.
897	CCCCLII.	977	CCII.
905	CCLXIV.	978	CCCCLXXXI.
906	CLVII. *bis.*	979	CCCCXLV.
908	CCCXIII.	982	CCVIII.
911	CCXIX.	984	DXLII.
913	CCCII.	987	CCXXI.
914	CCCVII.	997	CXXXIV.
915	CCCXII.	999	XLVI.
917	CCLXXXVIII.	1001	CCCCLVI.
918	CC.	1004	DLXXXIV.
919	CCIX.	1005	DLIV.
920	DLXVI.	1007	DCLV.

Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.	Number in the Catalogue.	Number in the Printed Series.
1012	CLXXXVIII.	1081	CCLIV.
1014	CXXXVI.	1082	CXLII.
1015	CLXXXIX.	1089	CCVI.
1019	CCXLIX.	1094	DLXI.
1021	CCCXVIII.	1098	CCXVI.
1022	DXXXVIII.	1602	DCLXXV.
1025	CCCCXLVI.	1604	CCCCLXXVI.
1026	XLII.	1606	DCLXXXVIII.
1027	XX.	1607	DLXXXI.
1028	XXX.	1615	DXXIV.
1030	CXV.	2352	CCXXXV.
1031	LXXX.	2354	CLXXXVII.
1032	LXXXI.	2360	CCIV.
1033	CXXXI.	2363	CCLVII.
1034	CXX.	2366	CCCLVIII.
1035	CVIII.	2368	CCCX.
1038	DCLXXXIX.	2376	CCLXI.
1039	CCCCLXXV.	2381	CCCCLIII.
1040	LXXI.	2385	CCCCXLVII.
1041	XLIV.	2399	CCCCLVII.
1042	CCCCLXXVII.	2401	DXXII.
1043	XLV.	2402	DVIII.
1044	CLIX.	2413	CCCCXV. *bis.*
1045	LXXIX.	2426	DLXIII.
1046	CLXIX.	2434	DLXXXII.
1047	CLXIV.	2445	DLV.
1048	CVI.	2461	DCXXXVI.
1049	CXXVII.	2471	DCLIV.
1050	CLXII.	2475	DCLVII.
1055	LXXXIX.	2482	DCLXV.
1056	XC.	2488	DCLXXVII.
1061	CCCCLV.	2493	DCLXXXIV.
1063	DXLI.	2494	DCLXXXV.
1065	DCLXVI.	2496	DCLXXXVI.
1066	CCCIX.	2497	DCLXXXVII.
1067	CCXXII.	2518	CCCCVI.
1079	DL.	2524	DXLIII.

INDEX.

A.

B.

C.

D.

E.

F.

G.

H.

I.

J.

K.

L.

M.

N.

O.

S.

T.

U.

V.

W.

X.

Y.

LONDON:
Printed by GEORGE E. EYRE and WILLIAM SPOTTISWOODE,
Printers to the Queen's most Excellent Majesty.
For Her Majesty's Stationery Office.
[12,702.—1000.—2/66.]

ADDITIONS AND CORRECTIONS.

Vol. I.

Page 67, heading of letter LV., *for* "Basas" *read* "Bazas."
„ 155, l. 19, *for* "burgi" *read* "Burgi."
„ 198, margin, *for* "Pugens" *read* "Pujols."
„ 199, margin, *for* "Beccles" *read* "Bègles."
„ 237, l. 10, *for* "Lougon" *read* "Longon."
„ 322, l. 6, *for* "Callau" *read* "Callau."
„ 336, margin, *for* "St. Milio" *read* "St. Emilion."
„ 359, l. 8, *for* "Stephano" *read* "Stephanus."
„ 566, c. 2, l. 9, *for* "Blamont" *read* "Blazimont."
„ „ c. 2, l. 11, *after* "Blennac" *insert* (Blaignac).
„ 568, c. 1, l. 33, *for* "Amadeus" *read* "Amaneus."
„ 572, c. 1, l. 27, *after* "Landiran" *insert* (Landiras).
„ „ c. 1, l. 32, *for* "Langun" *read* "Langon."
„ 575, c. 1, l. 31, *after* "Pinibus" *insert* (Piis).
„ „ c. 1, l. 34, *after* "Podio" *insert* (du Puch).
„ „ c. 2, l. 20, *after* "Roncon" *add* "Rancogne."
„ „ c. 2, l. 35, *after* "Ridell" *insert* (Rudel).
„ 576, c. 2, l. 2, *for* "Emelien" *read* "Emelion; and *add* "see St. Milio."
„ „ c. 2, l. 14, *for* "Maxaire" *read* "Macaire."

Vol. II.

Page li., cancel the entry of letter DCIX. *bis.*
„ 24, margin, *for* "requisition" *read* "inquisition."
„ 34, 35, margin, *for* "Blanchefort" *read* "Blanquefort."
„ 34, l. 28, *for* "Landron" *read* "Landeron."
„ 57, l. 27, *for* "Dusar" *read* "D'Uza."
„ 72, l. 31, *for* "Gast" *read* "Gasc."
„ 120, l. 26, *for* "Herefordiæ" *read* "Hertfordiæ."
„ 122, margin, *for* "1257 ?" *read* "1256 or 1257," and add to the foot-note, "M. Paris, p. 928."
„ 137, l. 10, *for* "Scoffan" *read* "Scossan."
„ 160, l. 21, *for* "Vercellis" *read* "Vertellis."
„ 165, add to the foot-note, "See also M. Westm., s. a."
„ 206, l. 21, *for* "retæ" *read* "rete."
„ 213, l. 12, *for* "IV." *read* "III."
„ 226, margin, *for* "Baynac" *read* "Beynac."
„ 237, margin, *for* "Feb." *read* "Feb. 1."
„ 244, margin, *for* "Feb. 2" *read* "Feb. 20."

Page 254, l. 10, *for* "Sabinæ" *read* "Sabrinæ."

„ 299, margin, *for* "1265" *read* "1266."

„ 318, add to the foot-note, "See p. 339, DCLXXX., which perhaps should precede DCLXII. The king, requiring aid to quell Gloucester's rising, writes to the duke of Bretagne; is answered, 'Our son is at your service,' DCLXXX. John, the son, writes that he is ready when required, DCLXII. H. de Lusignan makes excuses, DCLXI. Since John the son was present at Stratford on April 24, these letters should seem to precede that date, say between March 10, when Gloucester entered London, and April 24."—T. C. This and some other corrections I owe to the kindness of Mr. Cobbe, who will, I hope, be soon known to the world as the biographer of Simon de Montfort.

„ 354, l. 19, for "CCCXV." *read* "CCCCXV."

„ 356, l. 1, for "CCCXII." *read* "CCCCXII." This letter should have stood before the one which precedes it.

LIST OF WORKS

PUBLISHED

By the late Record and State Paper Commissioners, or under the Direction of the Right Honourable the Master of the Rolls, which may be purchased of Messrs. Longman and Co., London; Messrs. Parker and Co., Oxford and London; Messrs. Macmillan and Co., Cambridge and London; Messrs. A. and C. Black, Edinburgh; and Mr. A. Thom, Dublin.

PUBLIC RECORDS AND STATE PAPERS.

ROTULORUM ORIGINALIUM IN CURIÂ SCACCARII ABBREVIATIO. Henry III.—Edward III. *Edited by* HENRY PLAYFORD, Esq. 2 vols. folio (1805—1810). *Price* 25*s*. boards, or 12*s*. 6*d*. each.

CALENDARIUM INQUISITIONUM POST MORTEM SIVE ESCAETARUM. Henry III.—Richard III. *Edited by* JOHN CALEY and JOHN BAYLEY, Esqrs. Vols. 2, 3, and 4, folio (1806—1808; 1821—1828), boards: vols. 2 and 3, *price* 21*s*. each; vol. 4, *price* 24*s*.

LIBRORUM MANUSCRIPTORUM BIBLIOTHECÆ HARLEIANÆ CATALOGUS. Vol. 4. *Edited by* the Rev. T. HARTWELL HORNE. Folio (1812), boards. *Price* 18*s*.

ABBREVIATIO PLACITORUM, Richard I.—Edward II. *Edited by* the Right Hon. GEORGE ROSE and W. ILLINGWORTH, Esq. 1 vol. folio (1811), boards. *Price* 18*s*.

LIBRI CENSUALIS vocati DOMESDAY-BOOK, INDICES. *Edited by* Sir HENRY ELLIS. Folio (1816), boards (Domesday-Book, vol. 3). *Price* 21*s*.

LIBRI CENSUALIS vocati DOMESDAY-BOOK, ADDITAMENTA EX CODIC. ANTIQUISS. *Edited by* Sir HENRY ELLIS. Folio (1816), boards (Domesday-Book, vol. 4). *Price* 21*s*.

STATUTES OF THE REALM. *Edited by* Sir T. E. TOMLINS, JOHN RAITHBY, JOHN CALEY, and WM. ELLIOTT, Esqrs. Vols. 4 (in 2 parts), 7, 8, 9, 10, and 11, including 2 vols. of Indices, large folio (1819—1828). *Price* 31*s*. 6*d*. each; except the Alphabetical and Chronological Indices, *price* 30*s*. each.

VALOR ECCLESIASTICUS, temp. Henry VIII., Auctoritate Regia institutus. *Edited by* JOHN CALEY, Esq., and the Rev. JOSEPH HUNTER. Vols. 3 to 6, folio (1810, &c.), boards. *Price* 25*s*. each.

*** The Introduction is also published in 8vo., cloth. *Price* 2*s*. 6*d*.

ROTULI SCOTIÆ IN TURRI LONDINENSI ET IN DOMO CAPITULARI WESTMONASTERIENSI ASSERVATI. 19 Edward I.—Henry VIII. *Edited by* DAVID MACPHERSON, JOHN CALEY, and W. ILLINGWORTH, Esqrs., and the Rev. T. HARTWELL HORNE. 2 vols. folio (1814—1819), boards. *Price* 42*s*.

"FŒDERA, CONVENTIONES, LITTERÆ," &c.; or, Rymer's Fœdera, New Edition, 1066—1377. Vol. 2, Part 2, and Vol. 3, Parts 1 and 2, folio (1821—1830). *Edited by* JOHN CALEY and FRED. HOLBROOKE, Esqrs. *Price* 21*s*. each Part.

DUCATUS LANCASTRIÆ CALENDARIUM INQUISITIONUM POST MORTEM, &c. Part 3, Calendar to the Pleadings, &c., Henry VII.—Ph. and Mary; and Calendar to the Pleadings, 1—13 Elizabeth. Part 4, Calendar to the Pleadings to end of Elizabeth. (1827—1834.) *Edited by* R. J. HARPER, JOHN CALEY, and WM. MINCHIN, Esqrs. Folio, boards, Part 3 (or Vol. 2), *price* 31*s*. 6*d*.; and Part 4 (or Vol. 3), *price* 21*s*.

CALENDARS OF THE PROCEEDINGS IN CHANCERY, IN THE REIGN OF QUEEN ELIZABETH; to which are prefixed, Examples of earlier Proceedings in that Court from Richard II. to Elizabeth, from the Originals in the Tower. *Edited by* JOHN BAYLEY, Esq. Vols. 2 and 3 (1830—1832), folio, boards, *price* 21*s*. each.

PARLIAMENTARY WRITS AND WRITS OF MILITARY SUMMONS, together with the Records and Muniments relating to the Suit and Service due and performed to the King's High Court of Parliament and the Councils of the Realm. Edward I., II. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. (1830—1834.) Folio, boards, Vol. 2, Division 1, Edward II., *price* 21*s*.; Vol. 2, Division 2, *price* 21*s*.; Vol. 2, Division 3, *price* 42*s*.

ROTULI LITTERARUM CLAUSARUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 2 vols. folio (1833—1844). The first volume, 1204—1224. The second volume, 1224—1227. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. *Price* 81*s*., cloth; or separately, Vol. 1, *price* 63*s*.; Vol. 2, *price* 18*s*.

PROCEEDINGS AND ORDINANCES OF THE PRIVY COUNCIL OF ENGLAND. 10 Richard II.—33 Henry VIII. *Edited by* Sir N. HARRIS NICOLAS. 7 vols. royal 8vo. (1834—1837), cloth. *Price* 98*s.*; or separately, 14*s.* each.

ROTULI LITTERARUM PATENTIUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 1201—1216. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. folio (1835), cloth. *Price* 31*s.* 6*d.*

*** The Introduction is also published in 8vo., cloth. *Price* 9*s.*

ROTULI CURIÆ REGIS. Rolls and Records of the Court held before the King's Justiciars or Justices. 6 Richard I.—1 John. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. 2 vols. royal 8vo. (1835), cloth. *Price* 28*s.*

ROTULI NORMANNIÆ IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 1200—1205; also, 1417 to 1418. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. royal 8vo. (1835), cloth. *Price* 12*s.* 6*d.*

ROTULI DE OBLATIS ET FINIBUS IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI, tempore Regis Johannis. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. royal 8vo. (1835), cloth. *Price* 18*s.*

EXCERPTA E ROTULIS FINIUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATIS. Henry III., 1216—1272. *Edited by* CHARLES ROBERTS, Esq. 2 vols. royal 8vo. (1835, 1836), cloth, *price* 32*s.*; or separately, Vol. 1, *price* 14*s.*; Vol. 2, *price* 18*s.*

FINES, SIVE PEDES FINIUM; SIVE FINALES CONCORDIÆ IN CURIÂ DOMINI REGIS. 7 Richard I.—16 John (1195—1214). *Edited by* the Rev. JOSEPH HUNTER. In Counties. 2 vols. royal 8vo. (1835—1844), cloth, *price* 11*s.*; or separately, Vol. 1, *price* 8*s.* 6*d.*; Vol. 2, *price* 2*s.* 6*d.*

ANCIENT KALENDARS AND INVENTORIES OF THE TREASURY OF HIS MAJESTY'S EXCHEQUER; together with Documents illustrating the History of that Repository. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. 3 vols. royal 8vo. (1836), cloth. *Price* 42*s.*

DOCUMENTS AND RECORDS illustrating the History of Scotland, and the Transactions between the Crowns of Scotland and England; preserved in the Treasury of Her Majesty's Exchequer. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. 1 vol. royal 8vo. (1837), cloth. *Price* 18*s.*

ROTULI CHARTARUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 1199—1216. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. folio (1837), cloth. *Price* 30*s.*

REPORT OF THE PROCEEDINGS OF THE RECORD COMMISSIONERS, 1831 to 1837. 1 vol. folio, boards. *Price* 8*s.*

REGISTRUM vulgariter nuncupatum "The Record of Caernarvon," e codice MS. Harleiano, 696, descriptum. *Edited by* Sir HENRY ELLIS. 1 vol. folio (1838), cloth. *Price* 31*s*. 6*d*.

ANCIENT LAWS AND INSTITUTES OF ENGLAND; comprising Laws enacted under the Anglo-Saxon Kings, from Æthelbirht to Cnut, with an English Translation of the Saxon; the Laws called Edward the Confessor's; the Laws of William the Conqueror, and those ascribed to Henry the First; also, Monumenta Ecclesiastica Anglicana, from the 7th to the 10th century; and the Ancient Latin Version of the Anglo-Saxon Laws; with a compendious Glossary, &c. *Edited by* BENJAMIN THORPE, Esq. 1 vol. folio (1840), cloth. *Price* 40*s*. Or, 2 vols. royal 8vo. cloth. *Price* 30*s*.

ANCIENT LAWS AND INSTITUTES OF WALES; comprising Laws supposed to be enacted by Howel the Good; modified by subsequent Regulations under the Native Princes, prior to the Conquest by Edward the First; and anomalous Laws, consisting principally of Institutions which, by the Statute of Ruddlan, were admitted to continue in force. With an English Translation of the Welsh Text. To which are added, a few Latin Transcripts, containing Digests of the Welsh Laws, principally of the Dimetian Code. With Indices and Glossary. *Edited by* ANEURIN OWEN, Esq. 1 vol. folio (1841), cloth. *Price* 44*s*. Or, 2 vols. royal 8vo. cloth. *Price* 36*s*.

ROTULI DE LIBERATE AC DE MISIS ET PRÆSTITIS, Regnante Johanne. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. *Price* 6*s*.

THE GREAT ROLLS OF THE PIPE FOR THE SECOND, THIRD, AND FOURTH YEARS OF THE REIGN OF KING HENRY THE SECOND, 1155—1158. *Edited by* the Rev. JOSEPH HUNTER. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. *Price* 4*s*. 6*d*.

THE GREAT ROLL OF THE PIPE FOR THE FIRST YEAR OF THE REIGN OF KING RICHARD THE FIRST, 1189—1190. *Edited by* the Rev. JOSEPH HUNTER. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. *Price* 6*s*.

DOCUMENTS ILLUSTRATIVE OF ENGLISH HISTORY in the 13th and 14th centuries, selected from the Records in the Exchequer. *Edited by* HENRY COLE, Esq. 1 vol. fcp. folio (1844), cloth. *Price* 45*s*. 6*d*.

MODUS TENENDI PARLIAMENTUM. An Ancient Treatise on the Mode of holding the Parliament in England. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. 8vo. (1846), cloth. *Price* 2*s*. 6*d*.

MONUMENTA HISTORICA BRITANNICA, or, Materials for the History of Britain from the earliest period. Vol. 1, extending to the Norman Conquest. Prepared, and illustrated with Notes, by the late HENRY PETRIE, Esq., F.S.A., Keeper of the Records in the Tower of London, assisted by the Rev. JOHN SHARPE, Rector of Castle Eaton, Wilts. Finally completed for publication, and with an Introduction, by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq., Assistant Keeper of Records. (Printed by command of Her Majesty.) Folio (1848). *Price* 42*s*.

REGISTRUM MAGNI SIGILLI REGUM SCOTORUM in Archivis Publicis asservatum. 1306—1424. *Edited by* THOMAS THOMSON, Esq. Folio (1814). *Price* 15*s*.

THE ACTS OF THE PARLIAMENTS OF SCOTLAND. 11 vols. folio (1814—1844). Vol. I. *Edited by* THOMAS THOMSON and COSMO INNES, Esqrs. *Price* 42*s*. Also, Vols. 4, 7, 8, 9, 10, 11 ; *price* 10*s*. 6*d*. each.

THE ACTS OF THE LORDS AUDITORS OF CAUSES AND COMPLAINTS. 1466—1494. *Edited by* THOMAS THOMSON, Esq. Folio (1839). *Price* 10*s*. 6*d*.

THE ACTS OF THE LORDS OF COUNCIL IN CIVIL CAUSES. 1478—1495. *Edited by* THOMAS THOMSON, Esq. Folio (1839). *Price* 10*s*. 6*d*.

ISSUE ROLL OF THOMAS DE BRANTINGHAM, Bishop of Exeter, Lord High Treasurer of England, containing Payments out of His Majesty's Revenue, 44 Edward III., 1370. *Edited by* FREDERICK DEVON, Esq. 1 vol. 4to. (1835), cloth. *Price* 35*s*. Or, royal 8vo. cloth. *Price* 25*s*.

ISSUES OF THE EXCHEQUER, containing similar matter to the above; James I.; extracted from the Pell Records. *Edited by* FREDERICK DEVON, Esq. 1 vol. 4to. (1836), cloth. *Price* 30*s*. Or, royal 8vo. cloth. *Price* 21*s*.

ISSUES OF THE EXCHEQUER, containing similar matter to the above ; Henry III.—Henry VI. ; extracted from the Pell Records. *Edited by* FREDERICK DEVON, Esq. 1 vol. 4to. (1837), cloth. *Price* 40*s*. Or, royal 8vo. cloth. *Price* 30*s*.

NOTES OF MATERIALS FOR THE HISTORY OF PUBLIC DEPARTMENTS. *By* F. S. THOMAS, Esq., Secretary of the Public Record Office. Demy folio (1846), cloth. *Price* 10*s*.

HANDBOOK TO THE PUBLIC RECORDS. *By* F. S. THOMAS, Esq. Royal 8vo. (1853), cloth. *Price* 12*s*.

State Papers, during the Reign of Henry the Eighth. 11 vols. 4to., cloth, (1830—1852), with Indices of Persons and Places. *Price* 5*l.* 15*s.* 6*d.*; or separately, *price* 10*s.* 6*d.* each.

Vol. I.—Domestic Correspondence.
Vols. II. & III.—Correspondence relating to Ireland.
Vols. IV. & V.—Correspondence relating to Scotland.
Vols. VI. to XI.—Correspondence between England and Foreign Courts.

Historical Notes relative to the History of England; from the Accession of Henry VIII. to the Death of Queen Anne (1509—1714). Designed as a Book of instant Reference for ascertaining the Dates of Events mentioned in History and Manuscripts. The Name of every Person and Event mentioned in History within the above period is placed in Alphabetical and Chronological Order, and the Authority whence taken is given in each case, whether from Printed History or from Manuscripts. *By* F. S. Thomas, Esq. 3 vols. 8vo. (1856), cloth. *Price* 40*s.*

Calendarium Genealogicum; for the Reigns of Henry III. and Edward I. *Edited by* Charles Roberts, Esq., Secretary of the Public Record Office. 2 vols. imperial 8vo. (1865), cloth. *Price* 15*s.* each.

CALENDARS OF STATE PAPERS.

[IMPERIAL 8vo. *Price* 15*s*. each Volume or Part.]

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGNS OF EDWARD VI., MARY, and ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* ROBERT LEMON, Esq., F.S.A. 1856–1865.
Vol. I.—1547–1580.
Vol. II.—1581–1590.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF JAMES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1857–1859.
Vol. I.—1603–1610.
Vol. II.—1611–1618.
Vol. III.—1619–1623.
Vol. IV.—1623–1625, with Addenda.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* JOHN BRUCE, Esq., F.S.A. 1858–1865.
Vol. I.—1625–1626.
Vol. II.—1627–1628.
Vol. III.—1628–1629.
Vol. IV.—1629–1631.
Vol. V.—1631–1633.
Vol. VI.—1633–1634.
Vol. VII.—1634–1635.
Vol. VIII.—1635.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES II., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1860–1866.
Vol. I.—1660–1661.
Vol. II.—1661–1662.
Vol. III.—1663–1664.
Vol. IV.—1664–1665.
Vol. V.—1665–1666.
Vol. VI.—1666–1667.
Vol. VII.—1667.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to SCOTLAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARKHAM JOHN THORPE, Esq., of St. Edmund Hall, Oxford. 1858.
Vol. I., the Scottish Series, of the Reigns of Henry VIII., Edward VI., Mary, and Elizabeth, 1509–1589.
Vol. II., the Scottish Series, of the Reign of Elizabeth, 1589–1603; an Appendix to the Scottish Series, 1543–1592; and the State Papers relating to Mary Queen of Scots during her Detention in England, 1568–1587.

Calendar of State Papers relating to Ireland, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* Hans Claude Hamilton, Esq., F.S.A. 1860.

Vol. I.—1509–1573.

Calendar of State Papers, Colonial Series, preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by* W. Noël Sainsbury, Esq. 1860–1862.

Vol. I.—America and West Indies, 1574–1660.
Vol. II.—East Indies, China, and Japan, 1513–1616.

Calendar of Letters and Papers, Foreign and Domestic, of the Reign of Henry VIII., preserved in Her Majesty's Public Record Office, the British Museum, &c. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1862–1864.

Vol. I.—1509–1514.
Vol. II. (in Two Parts)—1515–1518.

Calendar of State Papers, Foreign Series, of the Reign of Edward VI., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* W. B. Turnbull, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, and Correspondant du Comité Impérial des Travaux Historiques et des Sociétés Savantes de France. 1861.

Calendar of State Papers, Foreign Series, of the Reign of Mary, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* W. B. Turnbull, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, and Correspondant du Comité Impérial des Travaux Historiques et des Sociétés Savantes de France. 1861.

Calendar of State Papers, Foreign Series, of the Reign of Elizabeth, preserved in Her Majesty's Public Record Office, &c. *Edited by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A., of University College, Durham. 1863–1865.

Vol. I.—1558–1559.
Vol. II.—1559–1560.
Vol. III.—1560–1561.

Calendar of Letters, Despatches, and State Papers relating to the Negotiations between England and Spain, preserved in the Archives at Simancas, and elsewhere. *Edited by* G. A. Bergenroth. 1862.

Vol. I.—Hen. VII.—1485–1509.

Calendar of State Papers and Manuscripts, relating to English Affairs, preserved in the Archives of Venice, &c. *Edited by* Rawdon Brown, Esq. 1864.

Vol. I.—1202–1509.

In the Press.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to IRELAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* HANS CLAUDE HAMILTON, Esq., F.S.A. Vol. II.—1574–1585.

CALENDAR OF LETTERS AND PAPERS, FOREIGN AND DOMESTIC, OF THE REIGN OF HENRY VIII., preserved in Her Majesty's Public Record Office, the British Museum, &c. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. Vol. III.—1519–1523.

CALENDAR OF STATE PAPERS AND MANUSCRIPTS, relating to ENGLISH AFFAIRS, preserved in the Archives of Venice, &c. *Edited by* RAWDON BROWN, Esq. Vol. II.—Henry VIII.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* JOHN BRUCE, Esq., F.S.A. Vol. IX.—1635–1636.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH. *Edited by* the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham. Vol. IV.—1561–1562.

CALENDAR OF LETTERS, DESPATCHES, AND STATE PAPERS relating to the Negotiations between England and Spain, preserved in the Archives at Simancas, and elsewhere. *Edited by* G. A. BERGENROTH. Vol. II.—Henry VIII.

In Progress.

CALENDAR OF STATE PAPERS, COLONIAL SERIES, preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by* W. NOËL SAINSBURY, Esq. Vol. III.—East Indies, China, and Japan.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH (continued), preserved in Her Majesty's Public Record Office. 1591, &c.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES II., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. Vol. VIII.—1667–1668.

THE CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN AND IRELAND DURING THE MIDDLE AGES.

[Royal 8vo. *Price* 10*s.* each Volume or Part.]

1. The Chronicle of England, by John Capgrave. *Edited by* the Rev. F. C. Hingeston, M.A., of Exeter College, Oxford. 1858.
2. Chronicon Monasterii de Abingdon. Vols. I. and II. *Edited by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A., of University College, Durham, and Vicar of Leighton Buzzard. 1858.
3. Lives of Edward the Confessor. I.—La Estoire de Seint Aedward le Rei. II.—Vita Beati Edvardi Regis et Confessoris. III.—Vita Æduuardi Regis qui apud Westmonasterium requiescit. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1858.
4. Monumenta Franciscana; scilicet, I.—Thomas de Eccleston de Adventu Fratrum Minorum in Angliam. II.—Adæ de Marisco Epistolæ. III.—Registrum Fratrum Minorum Londoniæ. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1858.
5. Fasciculi Zizaniorum Magistri Johannis Wyclif cum Tritico. Ascribed to Thomas Netter, of Walden, Provincial of the Carmelite Order in England, and Confessor to King Henry the Fifth. *Edited by* the Rev. W. W. Shirley, M.A., Tutor and late Fellow of Wadham College, Oxford. 1858.
6. The Buik of the Croniclis of Scotland; or, A Metrical Version of the History of Hector Boece; by William Stewart. Vols. I., II., and III. *Edited by* W. B. Turnbull, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law. 1858.
7. Johannis Capgrave Liber de Illustribus Henricis. *Edited by* the Rev. F. C. Hingeston, M.A., of Exeter College, Oxford. 1858.
8. Historia Monasterii S. Augustini Cantuariensis, by Thomas of Elmham, formerly Monk and Treasurer of that Foundation. *Edited by* Charles Hardwick, M.A., Fellow of St. Catharine's Hall, and Christian Advocate in the University of Cambridge. 1858.

9. EULOGIUM (HISTORIARUM SIVE TEMPORIS): Chronicon ab Orbe condito usque ad Annum Domini 1366; a Monacho quodam Malmesbiriensi exaratum. Vols. I., II., and III. *Edited by* F. S. HAYDON, Esq., B.A. 1858–1863.

10. MEMORIALS OF HENRY THE SEVENTH: Bernardi Andreæ Tholosatis Vita Regis Henrici Septimi; necnon alia quædam ad eundem Regem spectantia. *Edited by* JAMES GAIRDNER, Esq. 1858.

11. MEMORIALS OF HENRY THE FIFTH. I.—Vita Henrici Quinti, Roberto Redmanno auctore. II.—Versus Rhythmici in laudem Regis Henrici Quinti. III.—Elmhami Liber Metricus de Henrico V. *Edited by* C. A. COLE, Esq. 1858.

12. MUNIMENTA GILDHALLÆ LONDONIENSIS; Liber Albus, Liber Custumarum, et Liber Horn, in archivis Gildhallæ asservati. Vol. I., Liber Albus. Vol. II. (in Two Parts), Liber Custumarum. Vol. III., Translation of the Anglo-Norman Passages in Liber Albus, Glossaries, Appendices, and Index. *Edited by* HENRY THOMAS RILEY, Esq., M.A., Barrister-at-Law. 1859–1860.

13. CHRONICA JOHANNIS DE OXENEDES. *Edited by* Sir HENRY ELLIS, K.H. 1859.

14. A COLLECTION OF POLITICAL POEMS AND SONGS RELATING TO ENGLISH HISTORY, FROM THE ACCESSION OF EDWARD III. TO THE REIGN OF HENRY VIII. Vols. I. and II. *Edited by* THOMAS WRIGHT, Esq., M.A. 1859–1861.

15. The "OPUS TERTIUM," "OPUS MINUS," &c., of ROGER BACON. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1859.

16. BARTHOLOMÆI DE COTTON, MONACHI NORWICENSIS, HISTORIA ANGLICANA. 449–1298. *Edited by* HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1859.

17. BRUT Y TYWYSOGION; or, The Chronicle of the Princes of Wales. *Edited by* the Rev. J. WILLIAMS AB ITHEL. 1860.

18. A COLLECTION OF ROYAL AND HISTORICAL LETTERS DURING THE REIGN OF HENRY IV. *Edited by* the Rev. F. C. HINGESTON, M.A., of Exeter College, Oxford. 1860.

19. THE REPRESSOR OF OVER MUCH BLAMING OF THE CLERGY. By REGINALD PECOCK, sometime Bishop of Chichester. Vols. I. and II. *Edited by* CHURCHILL BABINGTON, B.D., Fellow of St. John's College, Cambridge. 1860.

20. ANNALES CAMBRIÆ. *Edited by* the Rev. J. WILLIAMS AB ITHEL. 1860.

21. THE WORKS OF GIRALDUS CAMBRENSIS. Vols. I., II., and III. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1861–1863.

22. LETTERS AND PAPERS ILLUSTRATIVE OF THE WARS OF THE ENGLISH IN FRANCE DURING THE REIGN OF HENRY THE SIXTH, KING OF ENGLAND. Vol. I., and Vol. II. (in Two Parts). *Edited by* the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham, and Vicar of Leighton Buzzard. 1861–1864.

23. THE ANGLO-SAXON CHRONICLE, ACCORDING TO THE SEVERAL ORIGINAL AUTHORITIES. Vol. I., Original Texts. Vol. II., Translation. *Edited and translated by* BENJAMIN THORPE, Esq., Member of the Royal Academy of Sciences at Munich, and of the Society of Netherlandish Literature at Leyden. 1861.

24. LETTERS AND PAPERS ILLUSTRATIVE OF THE REIGNS OF RICHARD III. AND HENRY VII. Vols. I. and II. *Edited by* JAMES GAIRDNER, Esq. 1861–1863.

25. LETTERS OF BISHOP GROSSETESTE, illustrative of the Social Condition of his Time. *Edited by* HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1861.

26. DESCRIPTIVE CATALOGUE OF MANUSCRIPTS RELATING TO THE HISTORY OF GREAT BRITAIN AND IRELAND. Vol. I. (in Two Parts); Anterior to the Norman Invasion. Vol. II.; 1066–1200. *By* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq., Deputy Keeper of the Public Records. 1862–1865.

27. ROYAL AND OTHER HISTORICAL LETTERS ILLUSTRATIVE OF THE REIGN OF HENRY III. From the Originals in the Public Record Office. Vol. I., 1216–1235. Vol. II., 1236–1272. *Selected and edited by* the Rev. W. W. SHIRLEY, D.D., Regius Professor in Ecclesiastical History, and Canon of Christ Church, Oxford. 1862–1866.

28. CHRONICA MONASTERII S. ALBANI.—1. THOMÆ WALSINGHAM HISTORIA ANGLICANA; Vol. I., 1272–1381: Vol. II., 1381–1422. 2. WILLELMI RISHANGER CHRONICA ET ANNALES, 1259–1307. *Edited by* HENRY THOMAS RILEY, Esq., M.A., of Corpus Christi College, Cambridge, and of the Inner Temple, Barrister-at-Law. 1863–1865.

29. CHRONICON ABBATIÆ EVESHAMENSIS, AUCTORIBUS DOMINICO PRIORE EVESHAMIÆ ET THOMA DE MARLEBERGE ABBATE, A FUNDATIONE AD ANNUM 1213, UNA CUM CONTINUATIONE AD ANNUM 1418. *Edited by* the Rev. W. D. MACRAY, M.A., Bodleian Library, Oxford. 1863.

30. RICARDI DE CIRENCESTRIA SPECULUM HISTORIALE DE GESTIS REGUM ANGLIÆ. Vol. I., 447–871. *Edited by* JOHN E. B. MAYOR, M.A., Fellow and Assistant Tutor of St. John's College, Cambridge. 1863.

31. Year Books of the Reign of Edward the First. Years 30–31, and 32–33. *Edited and translated by* Alfred John Horwood, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-Law. 1863-1864.

32. Narratives of the Expulsion of the English from Normandy, 1449-1450.—Robertus Blondelli de Reductione Normanniæ: Le Recouvrement de Normendie, par Berry, Herault du Roy: Conferences between the Ambassadors of France and England. *Edited, from MSS. in the Imperial Library at Paris, by* the Rev. Joseph Stevenson, M.A., of University College, Durham. 1863.

33. Historia et Cartularium Monasterii S. Petri Gloucestriæ. Vols. I. and II. *Edited by* W. H. Hart, Esq., F.S.A.; Membre correspondant de la Société des Antiquaires de Normandie. 1863–1865.

34. Alexandri Neckam de Naturis Rerum libri duo; with Neckam's Poem, De Laudibus Divinæ Sapientiæ. *Edited by* Thomas Wright, Esq., M.A. 1863.

35. Leechdoms, Wortcunning, and Starcraft of Early England; being a Collection of Documents illustrating the History of Science in this Country before the Norman Conquest. Vols. I. and II. *Collected and edited by* the Rev. T. Oswald Cockayne, M.A., of St. John's College, Cambridge. 1864–1865.

36. Annales Monastici. Vol. I.:—Annales de Margan, 1066–1232; Annales de Theokesberia, 1066–1263; Annales de Burton, 1004–1263. Vol. II.:—Annales Monasterii de Wintonia, 519–1277; Annales Monasterii de Waverleia, 1–1291. *Edited by* Henry Richards Luard, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, and Registrary of the University, Cambridge. 1864–1865.

37. Magna Vita S. Hugonis Episcopi Lincolniensis. From Manuscripts in the Bodleian Library, Oxford, and the Imperial Library, Paris. *Edited by* the Rev. James F. Dimock, M.A., Rector of Barnburgh, Yorkshire. 1864.

38. Chronicles and Memorials of the Reign of Richard the First. Vol. I.:—Itinerarium Peregrinorum et Gesta Regis Ricardi. Vol. II.:—Epistolæ Cantuarienses; the Letters of the Prior and Convent of Christ Church, Canterbury; 1187 to 1199. *Edited by* William Stubbs, M.A., Vicar of Navestock, Essex, and Lambeth Librarian. 1864–1865.

39. Recueil des Croniques et anchiennes Istories de la Grant Bretaigne a present nomme Engleterre, par Jehan de Waurin. From Albina to 688. *Edited by* William Hardy, Esq., F.S.A. 1864.

40. A Collection of the Chronicles and ancient Histories of Great Britain, now called England. by John de Wavrin. From Albina to 688. (Translation of the preceding.) *Edited and translated by* William Hardy, Esq., F.S.A. 1864.

41. Polychronicon Ranulphi Higden, with Trevisa's Translation. Vol. I. *Edited by* Churchill Babington, B.D., Senior Fellow of St. John's College, Cambridge. 1865.

42. Le Livere de Reis de Brittanie e Le Livere de Reis de Engletere. *Edited by* John Glover, M.A., Vicar of Brading, Isle of Wight, formerly Librarian of Trinity College, Cambridge. 1865.

In the Press.

The Wars of the Danes in Ireland: written in the Irish language. *Edited by* the Rev. J. H. Todd, D.D., Librarian of the University of Dublin.

A Collection of Sagas and other Historical Documents relating to the Settlements and Descents of the Northmen on the British Isles. *Edited by* George W. Dasent, Esq., D.C.L. Oxon.

Official Correspondence of Thomas Bekynton, Secretary to Henry VI., with other Letters and Documents. *Edited by* the Rev. George Williams, B.D., Senior Fellow of King's College, Cambridge.

Original Documents illustrative of Academical and Clerical Life and Studies at Oxford between the Reigns of Henry III. and Henry VII. *Edited by* the Rev. Henry Anstey, M.A.

Roll of the Privy Council of Ireland, 16 Richard II. *Edited by* the Rev. James Graves, A.B., Treasurer of St. Canice, Ireland.

Ricardi de Cirencestria Speculum Historiale de Gestis Regum Angliæ. Vol. II., 872–1066. *Edited by* John E. B. Mayor, M.A., Fellow and Assistant Tutor of St. John's College, and Librarian of the University, Cambridge.

The Works of Giraldus Cambrensis. Vol. IV. *Edited by* J. S. Brewer, M.A., Professor of English Literature, King's College, London.

Matthæi Parisiensis Historia Anglorum, sive, ut vulgo dicitur, Historia Minor. *Edited by* Sir Frederick Madden, K.H., Keeper of the Department of Manuscripts, British Museum.

CHRONICON RADULPHI ABBATIS COGGESHALENSIS MAJUS; and, CHRONICON TERRÆ SANCTÆ ET DE CAPTIS A SALADINO HIEROSOLYMIS. *Edited by* the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham.

YEAR BOOKS OF THE REIGN OF EDWARD THE FIRST. 20th, 21st, and 22nd Years. *Edited and translated by* ALFRED JOHN HORWOOD, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-Law.

RECUEIL DES CRONIQUES ET ANCHIENNES ISTORIES DE LA GRANT BRETAIGNE A PRESENT NOMME ENGLETERRE, par JEHAN DE WAURIN (continued). *Edited by* WILLIAM HARDY, Esq., F.S.A.

CHRONICA MONASTERII DE MELSA, AB ANNO 1150 USQUE AD ANNUM 1400. *Edited by* EDWARD AUGUSTUS BOND, Esq., Assistant Keeper of the Department of Manuscripts, and Egerton Librarian, British Museum.

POLYCHRONICON RANULPHI HIGDEN, with Trevisa's Translation. Vol. II. *Edited by* CHURCHILL BABINGTON, B.D., Senior Fellow of St. John's College, Cambridge.

ITER BRITANNIARUM: THE PORTION OF THE ANTONINE ITINERARY OF THE ROMAN EMPIRE RELATING TO GREAT BRITAIN. *Edited by* WILLIAM HENRY BLACK, Esq., F.S.A.

ANNALES MONASTICI. Vol. III. *Edited by* HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, and Registrary of the University, Cambridge.

CHRONICA MONASTERII S. ALBANI.—3. JOHANNIS DE TROKELOWE CHRONICA ET ANNALES. *Edited by* HENRY THOMAS RILEY, Esq., M.A., of Corpus Christi College, Cambridge, and of the Inner Temple, Barrister-at-Law.

HISTORIA ET CARTULARIUM MONASTERII S. PETRI GLOUCESTRIÆ. Vol. III. *Edited by* W. H. HART, Esq., F.S.A.; Membre correspondant de la Société des Antiquaires de Normandie.

LIBER DE HYDA: A CHRONICLE AND CHARTULARY OF HYDE ABBEY, WINCHESTER. *Edited, from a Manuscript in the Library of the Earl of Macclesfield, by* EDWARD EDWARDS, Esq.

CHRONICLE ATTRIBUTED TO BENEDICT, ABBOT OF PETERBOROUGH. *Edited by* WILLIAM STUBBS, M.A., Vicar of Navestock, Essex, and Lambeth Librarian.

LEECHDOMS, WORTCUNNING, AND STARCRAFT OF EARLY ENGLAND; being a Collection of Documents illustrating the History of Science in this Country before the Norman Conquest. Vol. III. *Collected and edited by* the Rev. T. OSWALD COCKAYNE, M.A., of St. John's College, Cambridge.

Chronicon Scotorum: a Chronicle of Irish Affairs, from the Earliest Times to 1135. *Edited and translated by* W. Maunsell Hennessy, Esq., M.R.I.A.

Chronique de Pierre de Langtoft. *Edited by* Thomas Wright, Esq., M.A.

In Progress.

Documents relating to England and Scotland, from the Northern Registers. *Edited by* the Rev. James Raine, M.A., of Durham University.

Willelmi Malmesbiriensis de Gestis Pontificum Anglorum, Libri V. *Edited, from William of Malmesbury's Autograph MS., by* N. E. S. A. Hamilton, Esq., of the Department of Manuscripts, British Museum.

Chronicle of Robert of Brunne. *Edited by* Frederick James Furnivall, Esq., M.A., of Trinity Hall, Cambridge, Barrister-at-Law.

Descriptive Catalogue of Manuscripts relating to the History of Great Britain and Ireland. Vol. III.; 1201, &c. *By* Thomas Duffus Hardy, Esq., Deputy Keeper of the Public Records.

February 1866.